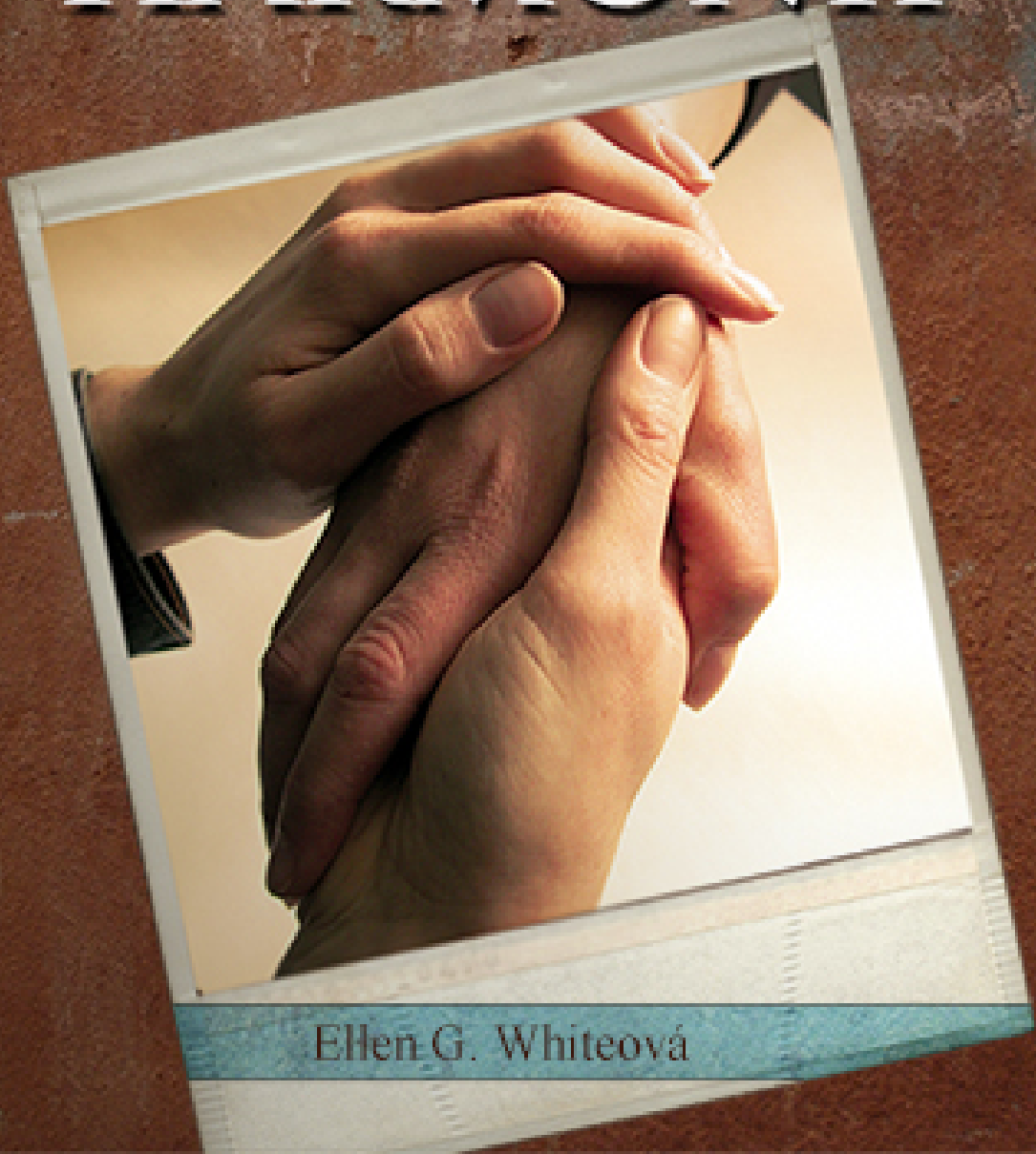

Ellen G. White Estate

CESTA KU ZDRAVIU A ŽIVOTNEJ HARMÓNII

Ellen G. Whiteová

Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Ellen G. White

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Obsah

Information about this Book	i
Úvod	xii
1. kapitola — Náš vzor	xiii
Bratská láska	xvi
Osobná služba	xvii
2. kapitola — Dni služby	xix
„Zjavil svoju slávu a jeho učeníci v neho uverili,„	xxi
„Zhromaždí stádo svojím ramenom, jahniatka poniesie v náručí,„	xxiii
Zodpovednosť rodičov	xxv
Päť malých jačmenných chlebov nasýti veľké množstvo ľudí	xxvi
3. kapitola — S prírodou a s Bohom	xxx
„Trochu si odpočinite,„	xxxii
4. kapitola — Dotyk viery	xxxiv
„Zachránil nás podľ a svojej milosti,„	xxxvi
„Môžeš ma očistiť,„	xxxviii
„Nájdete odpočinok,„	xli
5. kapitola — Uzdravenie duše	xliii
„Chceš byť zdravý?,„	xlvi
„Chod' a nehreš viac,„	xlix
Uzdravenie posadnutého	li
„Dal som vám moc,„	liii
6. kapitola — Zachránení, aby slúžili	liv
„O tebe stále znie môj chválospev,„	lvi
„Zadarmo ste dostali, zadarmo dajte,„	lvii
„Ja som s vami,„	lix
7. kapitola — Spolupráca Boha s človekom	lxii
Prameň zdravia	lxii
Hriech – príčina mnohých ochorení	lxiii
Boží zákon života	lxiii
Evanjelium zdravia	lxiv
Hodnota vzdelania	lxv
Boh pomáha lekárovi	lxvi

Služba človeku	lxviii
Božie zasľúbenie	lxix
8. kapitola — Lekár je vychovávateľ	lxxii
Potreba šíriť zdravotné zásady	lxxii
Užívanie škodlivých liekov	lxxii
Prírodné lieky	lxxiii
Príprava na životné problémy	lxxiv
Základ reformy	lxxv
Potreba Božej pomoci	lxxvi
Výchova v rodine	lxxvii
Sila príkladu	lxxvii
Lekár v boji proti alkoholizmu	lxxviii
Sklamanie v práci	lxxviii
Osobné potreby a nebezpečenstvá	lxxix
Jediné bezpečie	lxxix
9. kapitola — Zvestovanie a uzdravovanie	lxxx
Pôsobenie učeníkov	lxxx
Potreba evanjelia	lxxxii
Kristova úspešná metóda	lxxxiii
Práca ošetrovateľov a zdravotných sestier	lxxxiv
Vyučovanie zdravotných zásad	lxxxv
Práca jednotlivca	lxxxvi
Slúžiť má každý	lxxxvi
Zbor ako „výcvikové stredisko,,	lxxxvii
Najúspešnejší pracovníci	lxxxviii
Plný život	lxxxix
Malé príležitosti	xc
Nezávislí misionári	xc
Takt a súcit	xcii
Slovo v príhodný čas	xciv
Božia rodina	xciv
10. kapitola — Pomoc pokúšaným	xcvi
Potrebujeme súcit	xcvii
Spasení v nádeji	xcviii
Umenie napomínať	xcix
Nenechajte sa znechutiť	ci
11. kapitola — Boj so závislosťou	ciii
Osobné úsilie	cv

Sila vôle	cvi
Poznanie zdravotných zásad	cvi
Sklamanie a nebezpečenstvo	cvii
Zachránený, aby zachraňoval	cviii
Kristus je jedinou nádejou	cix
Nádherné zasľúbenia	cxii
12. kapitola — Pomoc nezamestnaným a bezdomovcom	cxii
Boží plán s Izraelom	cxii
Výchova k zručnosti	cxiii
Ohľaduplnosť voči chudobným	cxiii
Zásady obchodovania	cxiv
Príležitosti pre bezdomovcov	cxv
Mestské štvrte chudobných	cxvi
Domov na vidieku	cxvi
Potreba vyučiť sa remeslu	cxvii
Rodiny misionárov	cxix
Názorný príklad	cxx
Nádej a odvaha	cxx
Hodnoty života	cxxii
13. kapitola — Bezmocní chudobní	cxxv
Rodina viery	cxxv
Vdovy a siroty	cxxv
Starí ľudia	cxxvii
Skúška povahy	cxxvii
Hospodárnosť a sebazaprenie	cxxviii
„Dávajte a bude dané aj vám,,	cxxx
14. kapitola — Služba bohatým	cxxxi
15. kapitola — Pri lôžku chorého	cxxxvi
Slnko, vzduch a teplota v miestnosti	cxxxvii
Strava	cxxxvii
Povinnosti ošetrovateliek	cxxxvii
Návšteva chorého	cxxxvii
Ústavná liečba	cxxxviii
16. kapitola — Modlitba za chorých	cxli
Podmienky vypočutia modlitby	cxli
Vyznanie hriechu	cxlii
Liečebné prostriedky v Biblii	cxliv
17. kapitola — Používanie liečebných prostriedkov	cxlvi

Vhodné liečebné prostriedky	cxlvi
Odpčinok	cxlvii
Voda	cxlvii
Cvičenie	cxlviii
18. kapitola — Psychoterapia	cli
Ovládanie mysle druhého	cli
Súcit	cliii
Sila vôle	cliv
Biblické zásady liečby	clv
Pomoc v každom utrpení	clv
Zaslúbenia, ktoré liečia	clvii
Vďačnosť a chvála	clviii
Chválospevy	clix
Robiť dobre	clx
19. kapitola — V styku s prírodou	clxiii
20. kapitola — Základy zdravia	clxvii
Krvný obeh	clxvii
Dýchanie	clxvii
Vetranie a slnko	clxviii
Čistota	clxix
21. kapitola — Základy zdravia u Izraelcov	clxxi
Predchádzanie chorobám	clxxi
Čistota	clxxii
Strava	clxxii
Radosť	clxxiii
Dôsledky poslušnosti Božiemu zákonu	clxxiv
22. kapitola — Odev	clxxvii
Pravidlá módy	clxxix
Dôsledky nesprávneho odievania	clxxx
Nezávislosť od módy	clxxxi
23. kapitola — Strava a zdravie	clxxxiii
Výber potravy	clxxxiii
Pestrosť stravy	clxxxv
Príprava jedla	clxxxv
Pravidelnosť v jedení	clxxxvii
Zlozvyky v jedení	clxxxviii
Prejedanie	clxxxix
Sobota a jedlo	exc

Reforma v stravovaní	cxc
24. kapitola — Mäso ako potrava	cxcii
Prečo sa vzdať mäsitých pokrmov	cxciii
Zmena stravy	cxciv
25. kapitola — Extrémy v stravovaní	cxcvi
26. kapitola — Povzbudzujúce prostriedky a narkotiká	cc
Korenie	cc
Čaj a káva	cc
Fajčenie	cci
Alkohol	ccii
Nápoje s nižším obsahom alkoholu	cciii
Zodpovednosť rodičov	ccv
Osobná zodpovednosť	ccvi
27. kapitola — Obchodovanie s alkoholom a jeho zákaz	ccvii
Činnosť obchodníka s alkoholickými nápojmi	ccvii
Zodpovednosť cirkvi	ccix
Živnostenské zákony	ccx
Zákaz výroby, dovozu a predaja alkoholických nápojov	ccxi
28. kapitola — Poslanie domova	ccxiv
Vplyv rodiny	ccxvi
Pohostinnosť	ccxvi
Vzácne príležitosti	ccxvii
29. kapitola — Tvorcovia domova	ccxviii
Manželstvo po rokoch	ccxx
Život v láske	ccxx
Nesebecká služba prináša šťastie	ccxxi
30. kapitola — Výber a príprava domova	ccxxiii
Zásada jednoduchosti	ccxxv
Okolie domova	ccxxvi
31. kapitola — Matka	ccxxvii
Striedmosť a sebaovládanie	ccxxvii
Prepracovanosť a únava	ccxxviii
Dobrá nálada	ccxxix
Rodičia a výchova detí	ccxxx
Príležitosť pre matku	ccxxx
32. kapitola — Diet' a	ccxxxii
Starostlivosť o dojčatá	ccxxxiii
Oblečenie diet'at'a	ccxxxiv

Strava dieťat' a	ccxxxv
Starostlivosť o choré deti	ccxxxvi
Štúdium fyziológie	ccxxxvi
33. kapitola — Vplyv domova	ccxxxviii
Zodpovednosť otca	ccxxxix
34. kapitola — Cieľ pravej výchovy	ccxlii
Výchova k službe	ccxlii
Široký základ	ccxliv
Domov ako škola	ccxlv
Pôsobenie školy	ccxlv
Učiť sa odovzdávaním vedomostí	ccxlv
Vplyv spoločnosti	ccxlv
Božie zasľúbenia	ccxlix
35. kapitola — Pravé poznanie Boha	ccl
Boh sa zjavuje prostredníctvom prírody	ccli
Osobný Boh	ccli
Príroda nie je Boh	cclii
Stvorenie zeme	cclii
Stvorenie človeka	ccliii
Prírodné zákony slúžia Bohu	ccliii
Božia prozreteľná starostlivosť	ccliv
Boh zjavený v Kristovi	cclv
Zjavený učeníkom	cclvi
Svedectvo Biblie	cclvii
Boží charakter zjavený v Kristovi	cclviii
Sláva kríža	cclviii
Bol to Kristus	cclix
Nesmierny dar	cclix
Poznanie, ktoré mení	cclix
36. kapitola — Nebezpečenstvo špekulatívneho poznania	cclxi
Panteizmus	cclxi
Skúmanie Božích tajomstiev	cclxii
Tajomstvo prírody	cclxiii
Veľkosť nášho Boha	cclxiv
Varovanie pred opovázlivosťou	cclxvii
Posvätnosť Božej prítomnosti	cclxvii
37. kapitola — Dobré a zlé vplyvy vo výchove	cclxix
Neveriaci spisovatelia	cclxix

História a teológia	cclxx
Klasická literatúra	cclxxii
Zábavná literatúra	cclxxiii
Mýty a rozprávky	cclxxiv
Kristovo učenie	cclxxv
Skutočné vzdelanie	cclxxvi
38. kapitola — Dôležitosť hľadania pravého poznania	cclxxviii
Dielo, o ktorom musíme premýšľať	cclxxviii
Veda, ktorú si musíme osvojiť	cclxxix
Nesmieme strácať čas	cclxxx
Potreba sebazaprenia	cclxxxi
Kristus – zdroj pravého poznania	cclxxxi
39. kapitola — Poznanie získané z Božieho slova	cclxxxiii
Poznanie získané skúsenosťami	cclxxxiv
Štúdium prírodných vied	cclxxxv
Skúsenosť žalmistu	cclxxxv
Lepšie poznanie Boha	cclxxxvi
Výchova k večnému životu	cclxxxviii
40. kapitola — Pomoc vo všednom živote	cclxxxix
Výchova skúškami	cclxxxix
Božie plány sú najlepšie	ccxc
Poučenie z Mojžišovho života	ccxcii
Skutočná veľkosť	ccxciv
Plány do budúcnosti	ccxciv
Odmena	ccxcv
Boh sa postará	ccxcvi
Viera pomáha	ccxcvi
41. kapitola — V styku s druhými	ccxeviii
Úcta k ľuďom na zodpovedných miestach	ccxeviii
Trpezlivé znášanie bezprávia	ccxcix
Zdvorilosť	cccii
Sebaovládanie	ccciii
Pochvala a ocenenie	ccciv
Trpezlivosť s klesajúcimi	cccv
42. kapitola — Formovanie charakteru a služba	cccviii
Sila charakteru	cccviii
Kultúra myslenia	cccix
Pohnútky pre službu	cccix

Zameranie na cieľ	cccxi
43. kapitola — Lepšia skúsenosť	cccxiii
Radosť v Hospodinovi	cccxiii
Na vrchu s Bohom	cccxiv
Prednosť modlitby	cccxvi
Božský Radca	cccxviii
Odovzdanie a viera	cccxviii
„Zostaňte vo mne,,	cccxix
„Jedno robím,,	cccxx

Úvod

Každý z nás túži, aby jeho život bol harmonický a zdravý, naplnený šťastím a pohodou. Všetci hľadáme cestu ku zdraviu a životnej harmónii.

E. G. Whiteová, osobnosť, ktorú v *„hnutí zdravotnej reformy“*, na začiatku tohto storočia v Spojených štátoch nemôžeme prehliadnúť, túto cestu odhaľuje na stránkach tejto knihy. Aj keď bola napísaná pred deväť desiatimi rokmi – a tak ovplyvnená dobou a miestom svojho vzniku – je plná dobrých rád a hodnotných myšlienok, ktoré nestratili nič zo svojej aktuálnosti a múdrosti. Určite budú prínosom aj pre dnešného človeka.

Autorka hovorí okrem iného tiež o tom, že zdravie neznamená len neprítomnosť choroby či dobrú fyzickú kondíciu. Zdravie je tiež duševný pokoj a duchovná vyrovnanosť. Človeka teda chápe ako *„komplexnú bytosť“*, ktorej zdravie je nedeliteľné a znamená harmóniu všetkých oblastí jej života.

Veľa *„neteoretizuje“*, ale ponúka množstvo praktických a jednoduchých rád, ako to dosiahnuť. A že sa zaoberá všetkými, i detailnými problémami, ktoré súvisia s naším zdravím, o tom sa môžete presvedčiť na nasledujúcich stránkach.

Vydavatelja

1. kapitola — Náš vzor

[8]

[9]

Ježiš Kristus prišiel na tento svet, aby neúnavne slúžil. „*On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby,*„ (Matúš 8,17) aby mohol naplniť každú potrebu človeka. Prišiel, aby sňal bremeno chorôb, utrpenia a hriechu. Priniesol úplnú obnovu. Prišiel dať ľuďom zdravie, pokoj a dokonalý charakter.

Prichádzali za ním ľudia s rôznymi problémami a potrebami. Ježiš každému pomohol. Vyžarovala z neho uzdravujúca moc, ktorá ľuďom prinášala telesné, duševné i duchovné zdravie.

Spasiteľ neslúžil len v určitom čase a na jednom mieste. Jeho láska a súcit nepoznali hranice. Keď uzdravoval a učil, hrnuli sa za ním také zástupy, že v celej Palestíne sa nenašla dostatočne veľká budova. Uzdravoval na zelených stráňach Galiley, na rušných uliciach, na brehu jazera a v synagógach. Jeho ordinácia bola všade tam, kam k nemu mohli priniesť chorých. V každom meste a mestiečku, v každej dedine, ktorou prechádzal, kládol ruky na trpiacich a uzdravoval ich. O láske nebeského Otca uist' oval všade tam, kde ľudia ochotne prijímali jeho posolstvo. Celý deň slúžil tým, ktorí k nemu prichádzali. Večer sa venoval ľuďom, ktorí museli celý deň ťažko pracovať, aby užívali svoje rodiny.

Ježiš cítil obrovskú zodpovednosť za záchranu ľudstva. Vedel, že ak ľudia nezmenia svoje záujmy a zásady, všetko bude stratené. Nikto z ľudí nemôže pochopiť ťarchu zodpovednosti, ktorú niesol. Detstvo, mladosť i dospelosť prežíval sám. V jeho prítomnosti však bolo cítiť ovzdušie nebies. Každý deň prechádzal skúškami a pokušením. Každý deň sa stretával so zlom. Videl, ako pôsobí na ľudí, ktorým chcel pomôcť a zachrániť ich. Napriek tomu vydržal a nezmalomyselnel.

Všetky svoje túžby úplne podriadil svojmu posolstvu. Tým, že sa vo všetkom poddal vôli svojho Otca, zvelebil svoj život. Keď ho matka našla ako chlapca v rabínskej škole a povedala mu: „*Čo si nám to urobil?*„ odpovedal: „*Ako to, že ste ma hl'adali? Či ste*

[10]

nevedeli, že sa mám zaoberať tým, čo patrí môjmu Otcovi?., Lukáš 2,48.49.

Jeho život – to bolo ustavičné sebaobetovanie. Nikde na zemi nemal vlastný domov. Žil ako pútnik, odkázaný na láskavosť priateľov. Pohyboval sa medzi najchudobnejšími, pracoval pre nich a pomáhal im v utrpení. Kvôli nám sa stal jedným z nich. Nepoznaný a bez uznania žil medzi ľuďmi, pre ktorých toľko vykonal.

Vždy bol radostný a trpezlivý. Pre trpiacich bol poslom života a pokoja. Videl potreby mužov a žien, detí i mládeže. Jeho pozvanie: „*Pod' te ku mne*.,, patrilo všetkým.

Počas svojho verejného pôsobenia na zemi venoval Ježiš viac času uzdravovaniu chorých než kázaniu. Svojimi zázrakmi potvrdzoval pravdivosť svojich slov, že neprišiel ľudstvo zahubiť, ale zachrániť. Predchádzala ho zvesť o jeho milosrdenstve. Tí, nad ktorými sa zľutoval, sa tešili zo zdravia a nových síl. Okolo nich sa zhromažďovali zástupy ľudí, ktorí chceli z ich úst počuť, čo pre nich Pán vykonal. Pre mnohých bol jeho hlas prvým zvukom, ktorý počuli, jeho meno prvým slovom, ktoré vyslovili a jeho tvár prvou tvárou, ktorú vo svojom živote uvideli. Prečo by potom nemali Ježiša milovať a chváliť? V mestách i dedinách, ktorými prechádzal, pôsobil ako živý prameň šíriaci radosť a život. ([Matúš 4,15.16](#))

Pri každom uzdravení vstúpil Spasiteľ do srdca ľudí Božie zásady. Toto bolo zmyslom jeho pôsobenia. Aby ľudia ľahšie prijímali evanjelium o jeho milosti, požehnával im v pozemských veciach.

[11] Kristus mohol zasadiť na najvyššie miesto medzi učiteľmi židovského národa. Radšej však kázal evanjelium chudobným. Chodil z miesta na miesto a vysvetľoval Písmo, aby slová pravdy mohli počuť ľudia v mestách i na odľahlých samotách. Pri jazere, na úbočí hory, na uliciach mesta i v synagóge mohli ľudia počuť jeho hlas. Často učil na vonkajšom chrámovom nádvorí, aby jeho slová mohli počuť aj pohania.

Pretože Ježiš vysvetľoval Písmo úplne inak než zákonníci a farizeji, upútal pozornosť ľudí. Rabíni kládli dôraz na tradíciu, ľudské teórie a špekulácie. Písmo často nahrádzali výroky ľudí o Písme. Kristus však zvestoval slovo Božie. Tým, ktorí sa ho pýtali, odpovedal jednoducho: „*Je napísané*.,, „*Čo hovorí Písmo?*., „*Čo tam čítaš?*., Slovo Božie zvestoval pri každej príležitosti, či záujem prejavil priateľ, alebo nepriateľ. Posolstvo evanjelia hlásal jasne a s mocou.

Jeho slová boli lúčom svetla, ktorý osvetľoval učenie patriarchov a prorokov. Poslucháčom to znelo ako nové zjavenie. Nikdy predtým si neuvedomili, že Božie slovo má taký hlboký význam.

Nikdy na zemi nepôsobil taký kazateľ evanjelia ako Kristus. Vládca nebies sa ponížil a vzal na seba ľudskú prirodzenosť, aby sa s ľuďmi stretol tam, kde sú. Ježiš Kristus, posol novej zmluvy, priniesol všetkým ľuďom, bohatým i chudobným, slobodným i otrokom, zvesť o spasení. Celá Palestína o ňom hovorila ako o veľkom Lekárovi. Chorí putovali na miesta, ktorými mal prechádzať, aby ho požiadali o pomoc. Mnohí ho vyhľadali preto, aby mohli počuť jeho slová a pocítili dotyk jeho ruky. Kráľ slávy v podobe človeka chodil od mesta k mestu, od dediny k dedine, hlásal evanjelium a uzdravoval chorých.

Na každoročné veľké sviatky židovského národa prichádzal do chrámu. Zástupom, ktorých pozornosť bola upútaná vonkajšími obradmi, rozprával o Božích pravdách a približoval im večnosť. Všetkým ponúkal bohatstvo z pokladnice múdrosti. Hovoril tak jednoducho, že mu nemohli nerozumieť. Spôsobom, ktorý mu bol [12] vlastný, povzbudzoval všetkých zarmútených a utrápených. Súcitne, taktne a láskavo pomáhal ľuďom, ktorí boli v zajatí hriechu. Prinášal im zdravie a silu.

Najlepší učiteľ sa snažil osloviť svojich poslucháčov tým, čo dobre poznali. Pravdu predstavoval tak, že sa u jeho poslucháčov navždy spojila s ich najušľachtilejšími spomienkami a pocitmi. Jeho spôsob vyučovania ich presviedčal o tom, že mu skutočne ide o ich dobro a šťastie. Poslucháči boli nadšení, pretože učil zrozumiteľne, používal vhodné prirovnania, hovoril láskavo a radostne. V každom slove, ktorým sa prihováral chudobným, bolo cítiť jednoduchosť a úprimnosť.

Aký rušný bol jeho život! Každý deň vstupoval do skromných príbytkov chudobných a chorých a ponúkal nádej sklúčeným a pokoj zarmúteným. Plný lásky, súcitu a pozornosti prichádzal povzbudiť zmalomysel'nených a potešiť skleslých. Kdekoľvek prišiel, všade prinášal požehnanie.

Ježiš neslúžil len chudobným. Snažil sa priblížiť i k bohatým. Rád sa zoznámil so zámožným vzdelaným farizejom, so židovským šľachticom i s rímskym veliteľom. Aby získal ich sympatie a mohol

im predstaviť nepominuteľné bohatstvo, prijal ich pozvanie, bol na ich hostine a oboznámil sa s ich záujmami a zamestnaním.

Kristus prišiel na tento svet, aby ukázal, že ak človek prijme moc zhora, môže žiť nesebeckým životom. S neúnavnou trpezlivosťou a láskavou ochotou pomáhal ľuďom v ich problémoch. Nežným dotykom milosti odstraňoval z ľudskeho vnútra pochybnosti a nepokoj. Nepriateľstvo menil na lásku a neveru na dôveru.

Tomu, kto po ňom túžil, mohol povedať: „*Nasleduj ma.*“, A on vstal a šiel za ním. Jeho slovo pretrhlo všetky putá so svetom. Jeho hlas odstránil zo srdca človeka lakomstvo a ctižiadosť. Oslobodený človek nasledoval svojho Spasiteľa.

[13]

Bratská láska

Kristus neuznával delenie ľudí podľa národnosti, postavenia alebo vyznania. Zákonníci a farizeji si priali, aby požehnanie z darov nebies bolo určené iba pre ich národ. Zvyšok Božej rodiny na svete mal byť z toho vylúčený. Kristus však prišiel zbúrať každý deliaci múr. Prišiel ukázať, že jeho dar milosti a lásky je neobmedzený tak ako vzduch, svetlo alebo dážď, ktorý osviežuje zem.

Svojím životom založil Kristus náboženstvo, v ktorom nie sú žiadne kasty. Židia i pohania, slobodní i otroci sú spojení vzájomným bratstvom. Pred Bohom sú si rovní. Kristus sa nedal ovplyvniť žiadnym politickým dianím. Nerobil rozdiel medzi príslušníkmi vlastného národa a cudzincami, priateľmi a nepriateľmi. Túžba človeka po záchrane sa dotýkala jeho srdca.

Ježiš nepovažoval nikoho za bezcenného. Každému sa snažil poskytnúť uzdravujúci liek. Nech sa nachádzal v akejkoľvek spoločnosti, svoje učenie prispôbil daným okolnostiam a dobe. Pri každej urážke a nezaujme jedného človeka o druhého si viac uvedomil, ako veľmi potrebujú jeho božský a ľudský súcit. Túžil poskytnúť nádej ľuďom drsným i tým, u ktorých sa nedala očakávať veľká zmena. Uistil ich, že oni tiež môžu žiť čistým a užitočným životom a získať charakter, ktorý bude svedčiť o tom, že sú Božími deťmi.

Často sa stretával s ľuďmi, ktorí sa dostali pod vládu satana a nemali silu vymaniť sa z nej. Práve tým – zmalomyselným, chorým, pokúšaným a padlým – prejavoval Ježiš láskyplný súcit. Povedal im slová, ktoré potrebovali počuť a ktorým mohli rozumieť.

Stretával tiež ľuď, ktorí zápasili s nepriateľom spasenia. Povzbudzoval ich, aby vydržali a uistoval o tom, že zvíťazia, pretože anjeli, ktorí im v tom pomôžu, sú na ich strane.

Sedával ako čestný hosť pri stoloch publikánov. Svojím súcitom a láskavosťou dokazoval, že si váži dôstojnosť človeka. Títo ľudia [14] túžili byť hodní jeho dôvery. Pre ich vyprahnuté srdcia boli jeho slová životodarnou silou. V týchto vyvrhloch spoločnosti prebudil nové pohnútky a dal im príležitosť začať nový život.

Hoci bol Ježiš Žid, verejne sa stýkal so Samaritánmi. Neuznával farizejské zvyky svojho národa. Napriek ich predsudkom prijímal pohostinnosť opovrhovaných ľuď. Spal pod ich strechou. Jedol s nimi pri stole to, čo pripravili a svojimi rukami mu podávali. Učil na ich uliciach a správal sa k nim veľmi láskavo a zdvorilo. Zatiaľ čo ľudským súcitom priťahoval ich srdcia k sebe, božská milosť im prinášala spasenie, ktoré Židia odmietli.

Osobná služba

Kristus využil každú príležitosť na hlásanie evanjelia o spasení. Započúvajte sa do nádherných slov, ktoré povedal jednej Samaritánke. Keď žena prišla nabráť vodu, sedel pri Jákobovej studni. Na jej veľké prekvapenie ju požiadal o láskavosť. „*Daj sa mi napit’!*“, povedal. Túžil po dúšku chladnej vody a chcel pritom využiť príležitosť, aby jej mohol ponúknuť vodu života. Samaritánka mu odpovedala: „*Ako to, že ty, Žid, žiadaš odo mňa, ženy Samaritánky, aby som sa ti dala napit’? Židia sa totiž so Samaritánmi nestýkajú. Ježiš jej na to povedal: Keby si vedela o Božom dare, a kto je ten, čo ti hovorí: Daj sa mi napit’! ty by si prosila jeho a on by ti dal živej vody... Každý, kto pije z tejto vody, bude opäť žízniť. Kto sa však napije z vody, ktorú mu dám ja, nebude žízniť naveky. Ale voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody vyvierajúcej pre večný život.*“, [Ján 4,7-14](#).

Aký záujem prejavil Kristus o túto jedinú ženu! Aké vážne a presvedčivé boli jeho slová! Keď ich žena počula, nechala vedro pri studni, vrátila sa do mesta a povedala svojim priateľom: „*Pod’te sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som robila! Či to nie je Kristus?*“, Potom čítame, že „*mnohí Samaritáni z toho mesta* [15]

uverili v neho.,, [Ján 4,29.39](#). Kto môže povedať, koľkým ľuďom ukázali tieto slová cestu k spaseniu?

Kdekoľvek sú ľudia ochotní prijať pravdu, Kristus je pripravený učiť ich. Zjavuje im Otca a ukazuje, ako mu môžu slúžiť. Nehovorí im v podobenstvách, ale priamo, ako Samaritánke pri studni: „*Ja som to, čo sa rozprávam s tebou*.,, [Ján 4,26](#).

2. kapitola — Dni služby

[16]

V rybárovom dome v Kafarnaume ležala Petrova svokra s vysokou horúčkou. „*Prosili ho za ňu.*“, [Lukáš 4,38](#). Ježiš „*sa dotkol jej ruky a horúčka ju opustila.*“, [Matúš 8,15](#). Vstala a obsluhovala Spasiteľ'a i jeho učeníkov. [Lukáš 4,38](#); [Marek 1,30](#); [Matúš 8,15](#).

Správa o uzdravení sa rýchlo rozšírila. Tento zázrak Ježiš urobil v sobotu. Ľudia mali strach pred rabínmi a preto sa neodvážili prísť za ním, kým slnko nezapadne. Až potom začali obyvatelia celého mesta i okolia prichádzať k jednoduchému domu, kde sa Ježiš uchýlil. Chorých k nemu prinášali na nosidlách. Ďalší prichádzali k Spasiteľ'ovi s barlami, alebo im pomáhali ich priatelia.

Prichádzali znovu a znovu, pretože nikto nevedel, či tento veľký Lekár zostane medzi nimi ešte do nasledujúceho dňa. Takýto deň mesto Kafarnaum ešte nezažilo. Zo všetkých strán sa ozývali výkriky radosti z uzdravenia.

Kým nepomohol poslednému trpiacemu, Ježiš uzdravoval. Bola hlboká noc, keď zástupy odišli. V Šimonovom dome zavládol pokoj a ticho. Dlhý a vyčerpávajúci deň sa skončil. Ježiš odišiel odpočinúť si. Kým však mesto ešte spalo, „*zavčasu nad ránom, ešte za tmy, vstal a vyšiel von. Odobral sa na osamelé miesto a tam sa modlil.*“, [Marek 1,35](#).

Skoro ráno prišiel za Ježišom Peter so svojimi priateľ'mi. Oznamili mu, že obyvatelia Kafarnauma ho už hľadajú. Ježišova odpoveď ich však prekvapila: „*Aj iným mestám musím hlásať kráľ'ovstvo Božie, lebo na to som poslaný.*“, [Lukáš 4,43](#).

Kafarnaum zachvátilo vzrušenie. Hrozilo nebezpečenstvo, že ľudia stratia zo zreteľ'a hlavný zmysel Kristovho poslania. Ježiš nechcel upútať pozornosť ľudí len ako ten, kto robí zázraky a uzdravuje telesné nemoci. Túžil po tom, aby ľudia šli za ním ako za svojim Spasiteľ'om. Ľudia by boli radi uverili, že prišiel ako kráľ založiť pozemské kráľ'ovstvo. Ježiš však chcel upriamiť ich myšlienky od vecí pozemských k duchovným. Iba pozemský úspech by sa mohol stať prekážkou v uskutočnení jeho diela.

[17]

Obdiv ľahkovážneho zástupu sa ho nepríjemne dotýkal. Ježiš nikdy nepresadzoval sám seba. Pocty, ktoré svet preukazuje tým, ktorí majú majetok, postavenie alebo nadanie, mu boli cudzie. Ježiš nepoužíval žiadne prostriedky, ktoré používajú ľudia, aby získali oddanosť a úctu druhých. Stáročia pred jeho narodením prorok o ňom napísal: *„Nebude kričať, nezvýši hlas a nedá mu znieť na ulici; trstinu nalomenú nedolomí a tlejúci knôť neuhasí, opravdové právo verne prinášať bude.*„, [Izaiáš 42,2-3](#).

Úzkostlivým vykonávaním obradov, honosnou bohoslužbou a svojou dobročinnosťou chceli farizeji ukázať, že sa líšia od ostatných. Aby dokázali svoju horlivosť, stalo sa náboženstvo pravidelnou témou ich rozhovorov. Hádky medzi rozdielnymi náboženskými stranami boli hlučné a dlhotrvajúce. Počut' na ulici hádku nahnevanej zákonníkov nebolo nič nezvyčajné.

Ježiš však žil a konal úplne inak. Nemal záľubu v hlučných debatách a honosných obradoch. Nesnažil sa získať obdiv ľudí. Kristus žil v úzkom spojení so svojím Otcom, ktorý sa mohol zjaviť v charaktere svojho Syna. A práve na to chcel Ježiš upriamiť pozornosť ľudí.

„Slnko spravodlivosti,„ neosvietilo svet v plnej nádhere, aby svojou slávou oslnilo ľudí. O Kristovi je napísané: *„Jeho príchod je istý ako ranná zora.*„, [Hozeáš 6,3](#). Slnko vychádza postupne a ticho, zaháňa tmú a prebúdzá svet k životu. Podobne vychádza i *„slnko spásy a uzdravenie pod jeho krídlami,*„. [Malachiáš 3,20](#).

„Ajl'a, môj služobník, ktorého podopieram, môj vyvolený, ktorého som si obľúbil,„, [Izaiáš 42,1](#).

[18] *„Lebo si bol pevnosťou slabému, pevnosťou chudobnému v jeho súžení, prístreším pred lejacom a clonou pred horúčavou.*„, [Izaiáš 25,4](#).

„Takto vraví Hospodin, Boh, ktorý stvoril nebesá a rozvinul ich, ktorý rozťahol zem i s jej porastom, on dáva dýchanie ľudu na nej a ducha tým, čo chodia po nej: Ja, Hospodin, povolal som ťa ku spásu, uchopil som ťa za ruku a stvárnil, určil som ťa ľudu za sprostredkovateľa zmluvy a za svetlo národom, aby si otváral oči slepým a vyvádzať väzňov zo žalára a z väzenia tých, čo sedia vo tme.„, [Izaiáš 42,5-7](#).

„Slepých povediem nepoznanou cestou, kráčať im dám chodníkmi, ktoré neznajú. Na svetlo zmením tmú pred nimi a hroľ avinu

na rovinu. Toto sú veci, ktoré urobím a nenechám ich len tak., [Izaiáš 42,16](#).

„Spievajte Hospodinu novú pieseň, jeho chvála siaha až po koniec zeme. Nech hučí more, aj čo ho naplňuje, ostrovy, aj tí, čo bývajú na nich. Nech púšť i mestá na nej pozdvihnú svoj hlas, i stanové dediny, kde býva Kédar! Nech jasajú obyvatelia brál, nech pokrikujú z vrcholov hôr. Nech vzdávajú česť Hospodinu, nech hlásajú jeho chválu na ostrovoch., [Izaiáš 42,10-12](#).

„Plesajte, nebesá, lebo Hospodin to učinil, jasajte, hlbiny zeme! Prepuknite v plesanie, vrchy, les i všetky stromy v ňom, lebo Hospodin vykúpil Jáкова a oslávil sa v Izraeli., [Izaiáš 44,23](#).

„Zjavil svoju slávu a jeho učeníci v neho uverili,,

Ján Krstiteľ so sklamaním a nepokojom uvažoval v Herodesovom väzení o Spasiteľovej službe. Poslal preto k Ježišovi dvoch zo svojich učeníkov s otázkou: „Ty si ten, čo má prísť, alebo máme čakať iného?., [Matúš 11,3](#).

[19]

Spasiteľ neodpovedal na ich otázku hneď. Mlčal a učeníci stáli pred ním v údive. Potom videli, ako k nemu prichádzajú chorí. Hlas veľkého Lekára prenikal cez hluché uši. Slovo a dotyk jeho ruky otvárali oči slepých, aby mohli vidieť svetlo dňa, krásu prírody, svojich priateľov a tvár Vykupiteľa. Jeho hlas zasiahol sluch zomierajúcich, ktorí vstali zdraví a silní. Posadnutí uposlúchli jeho slovo. Zúrivosť ich opustila a začali velebiť Spasiteľa. Chudobní roľníci a robotníci, ktorých rabíni považovali za nečistých, sa zhromaždili vôkol neho a Ježiš im hovoril slová večného života.

Deň sa pomaly končil. Jánovi učeníci všetko pozorovali. Nakoniec ich Ježiš zavolať k sebe a prikázal im, aby šli a porozprávali Jánovi, čo videli a počuli. Potom dodal: „Blahoslavený je, kto sa nepohoršuje na mne., [Matúš 11,6](#). Učeníci posolstvo odovzdali a Jánovi to stačilo.

Pripomenul si proroctvo o Mesiášovi: „Hospodin ma pomazal. Poslal ma biednym hlásať radostnú zvesť, zaviazať rany tým, ktorí sú skrúšeného srdca, vyhlásiť zajatým prepustenie na slobodu, uväzneným otvorenie žalára, vyhlásiť milostivý rok Hospodinov a... potešiť všetkých smútiacich., [Izaiáš 61,1-2](#). Zasľúbeným Mesiášom bol Ježiš z Nazareta, ktorého služba potrebám trpiaceho ľudstva bola

dôkazom jeho božstva. Znížil sa na úroveň človeka a tým ukázal svoju slávu.

[20] Kristove činy dosvedčovali, že je Mesiáš. Ale nielen to. Ukázali tiež, ako bude založené jeho kráľovstvo. Pán predstavil Jánovi tú istú pravdu, ako kedysi Eliášovi na púšti, keď sa „*strhol obrovský drsný víchor, ktorý rozrážal vrchy a drvil bralá pred Hospodinom. Hospodin však nebol vo víchre. Po víchre nastalo zemetrasenie, ale ani v zemetrasení nebol Hospodin. Po zemetrasení oheň, ale Hospodin nebol v ohni, po ohni zašumel tichý šelest,*„. [1. Kráľov 19,11-12](#). Boh prehovoril ku prorokovi jemným hlasom. Podobne mal svoje dielo konať aj Ježiš. Nemal búrať tróny a rozvracať kráľovstvá, pôsobiť vonkajšou nádherou a honosnosťou. Srdcia ľudí mali byť oslovené životom plným milosrdenstva a sebaobetovania.

Kráľovstvo Božie nie je sprevádzané vonkajšou slávou. Prichádza nenápadne vplyvom Božieho slova, vnútorným pôsobením Ducha Božieho a prostredníctvom spoločenstva s Kristom. Charakter človeka, ktorý odráža dokonalosť Kristovho charakteru, je najväčším prejavom moci Božieho kráľovstva.

Kristovi nasledovníci majú byť svetlom sveta. Boh im však neprikazuje, aby svietili vlastným svetlom. Nechce, aby namyslene vystavovali na obdiv svoju dobrotu, ale aby sa stotožnili so zásadami neba. Keď sa stretnú s inými ľuďmi, budú vyžarovať Božie svetlo, ktoré je v nich. Ich neochvejná vernosť bude svetlom pre okolie.

Pre pokrok Božieho diela nie je nutné bohatstvo, vysoké postavenie, nákladné zariadenie, pompéžna architektúra a prepychový nábytok. Podstatné nie sú ani úspechy, ktoré vzbudzujú obdiv ľudí a lichotia samolúbosti. Nádhera, na akej si zakladá svet, nemá v Božích očiach žiadnu cenu. Boh si cení hodnoty neviditeľné a večné viac než viditeľné a dočasné, ktoré majú cenu iba vtedy, ak nám približujú neviditeľné a večné. Ani unikátne diela umenia nemôžeme porovnávať s krásou povahy, ktorú v človeku vytvára Duch svätý.

Keď Boh dal svetu svojho Syna, obdaroval ľudstvo nepominuteľným bohatstvom. V porovnaní s ním sú všetky poklady, ktoré ľudstvo od počiatku sveta nazhromaždilo, ničím. Kristus prišiel na tento svet, aby ľudom predstavil veľkosť Božej lásky. To je Boží poklad, ktorý môžeme prostredníctvom Krista získať, zjavovať a šíriť.

Účinnosť ľudského úsilia v Božom diele je závislá od toho, ako je človek odovzdaný Ježišovi Kristovi a ako Kristova milosť premenila jeho život. Svet má vidieť, že sme iní, pretože nám Boh dal svoju pečať a zjavuje v nás svoj charakter lásky. Náš Vykupiteľ nám daruje svoju spravodlivosť.

[21]

Boh nepovoláva ľudí do svojej služby na základe bohatstva, vzdelania alebo výrečnosti. Pýta sa: „*Sú natoľko pokorní, že sa nechajú mnou viesť? Môžem im zveriť svoje poslanstvo? Budú ma správne predstavovať?*“,

Do akej miery môže Boh naplniť človeka svojím Duchom, do tej miery ho môže použiť vo svojom diele. Prijme len takú službu, v ktorej sa odrážajú rysy jeho charakteru. Kristových nasledovníkov má svet poznať podľa toho, že stelesňujú Božie večné princípy.

„Zhromaždí stádo svojím ramenom, jahniatka ponesie v náručí,“

Keď Pán Ježiš slúžil v uliciach miest, tlačili sa k nemu matky s chorými a zomierajúcimi deťmi v náručí. Ich túžbou bolo, aby si ich Ježiš všimol.

Bledé, unavené a takmer zúfalé, no napriek tomu odhodlané a vytrvalé boli tieto matky. So svojím bremenom utrpenia šli za Spasiteľom. Ľudia, ktorí sa tlačili k Ježišovi, ich odstrkovali. Ježiš si k nim pomaly razil cestu, až kým sa nedostal do ich blízkosti. V srdciach matiek svitla nádej. Keď videli Ježišov záujem, súcitiť a lásku, vytryskli im slzy radosti.

Spasiteľ oslovil jednu zo zhromaždených žien a spýtal sa jej: „*Čo môžem pre teba urobiť?*“, Tým posilnil jej dôveru. Žena s plačom vyjadrila svoje veľké prianie: „*Pane, uzdrav moje dieťa,*“. Kristus vzal malé dieťa z matkinej náruče a dotykom jeho ruky choroba a smrteľná bledosť zmizli. Životodarná krv začala opäť naplno prúdiť žilami. Svaly boli naplnené novou silou. Kristus povedal matke ešte niekoľko povzbudzujúcich a potešujúcich slov. Potom sa venoval ďalšiemu, rovnako naliehavému prípadu. Spasiteľ opäť použil svoju životodarnú moc. Všetci vzdávali chválu a česť tomu, ktorý urobil také nádherné divy.

[22]

Veľa rozprávame o Ježišových veľkých divoch. Hovoríme o úžasných činoch, ktoré urobil a zázrakoch, ktoré vykonal. O jeho

veľkosti však viac svedčí pozornosť, akú venoval tomu, čo ostatní považovali za malicherné.

Židia mali vo zvyku prinášať deti k rabínovi, aby na ne vložil ruky a požehnal im. Učenci si však mysleli, že kvôli tomu by Ježiša nemali vyrušovať pri jeho dôležitej práci. Preto sa s nevôľou pozerali na matky, ktoré chceli, aby Ježiš požehnal ich deti. Tieto deti učenci považovali za príliš malé na to, aby mohli mať z návštevy u Ježiša nejaký úžitok. Domnievali sa, že prítomnosť detí by mohla Ježiša obťažovať. Spasiteľ však dobre rozumel bremenu a starostiam matiek, ktoré chceli svoje deti vychovávať podľa Božieho slova. Vypočul ich modlitby a sám ich pritiahol k sebe.

Jedna matka s dieťaťom sa rozhodla ísť za Ježišom. Povedala o tom susedke a tá chcela, aby Ježiš požehnal i jej deti. Nakoniec sa zišlo niekoľko matiek s malými deťmi. Boli tam však aj väčšie, niektoré už dospievajúce deti. Ježiš rád vypočul ich nesmelé priania. Čakal však, ako sa zachovajú učenci. Keď videl, že matkám dohovárajú a posielajú ich preč v domnienke, že mu tým pomôžu, upozornil ich: „*Nechajte deti prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo.*“, [Marek 10,14](#). Vzal deti do náručia, vložil na ne ruky a žehnal im.

Matky mali radosť. Domov sa vracali posilnené a požehnané Kristom. S novou odvahou sa rozhodli vziať bremeno zodpovednosti a radostne pokračovať v práci pre svoje deti.

[23] Keby nám boli odhalené budúce dni tejto skupinky matiek, videli by sme, ako svojim deťom pripomínajú Spasiteľove láskavé slová a rozprávajú im o tom, čo v onen deň zažili. Tiež by sme videli, ako v neskorších rokoch práve spomienka na tieto slová nedovolila deťom zísť z cesty, ktorá vedie do Božieho kráľovstva.

Kristus je dnes tým istým súciteľom ako vtedy, keď žil medzi ľuďmi. Pomáha matkám rovnako ako vtedy v Judsku, keď nosil deti v náručí. Našich synov a naše dcéry vykúpil svojou krvou práve tak, ako deti, ktoré žili v jeho dobe.

Ježiš vie, čo trápi každú matku. S každou má súcit, pretože i jeho matka zápasila s chudobou a nedostatkom. Neváhal prejsť dlhú cestu, aby kananejskú ženu zbavil ťažkých starostí. To isté je ochotný urobiť i pre dnešné matky. Vzkriesil syna vdovy z Naima. V úzkosti smrti na kríži pamätal na svoju vlastnú matku. Rovnako

sa zaujíma i o utrpenie dnešných matiek. V každom žiali a v každej núdzi ponúka útechu a pomoc.

Mamičky, zverte sa so svojimi problémami Ježišovi. On vám chce pomôcť v každodenných starostiach o deti. Každá matka môže prísť so svojím trápením k Spasiteľovi. Pán, ktorý povedal: „*Nechajte deti prichádzať ku mne a nebráňte im*„, (Marek 10,14) stále pozýva matky s deťmi k sebe, aby ich požehnal.

V deťoch, ktoré k nemu priniesli, videl Ježiš budúcich dedičov svojej milosti a občanov svojho kráľovstva. Niektoré z nich sa mali stať i mučeníkmi pre jeho meno. Vedel, že tieto deti ho počúvnu s väčšou ochotou a skôr ho prijmu za svojho Vykupiteľa než dospelí, ktorí sú často zatážení svetskou múdrosťou a tvrdosťou srdca. Svoje učenie prispôbil ich chápaniu. Vládca nebies odpovedal na otázky detí a veľké pravdy vysvetľoval tak jednoducho, aby im deti mohli rozumieť. Do ich mysli zasieval semeno pravdy, ktoré po rokoch vzklíči a prinesie ovocie pre večný život.

Pán Ježiš napomenul svojich učeníkov, aby nebránili deťom prichádzať k nemu. Platí to pre všetkých jeho nasledovníkov v každej dobe – pre tých, ktorí vedú cirkevné zbory, kazateľov, ich spolupracovníkov a všetkých kresťanov. Ježiš priťahuje deti k sebe a nás vyzýva: „*Nebráňte im prísť*„, Akoby tým vravel: „*Ony prídu, ak im nebudete brániť*„,

[24]

Nedovoľme, aby naša nekresťanská povaha predstavovala Ježiša v zlom svetle. Neodrádzajme ich svojou chladnosťou a nevládnosťou. Nebuďme príčinou toho, že v deťoch vznikne pocit, že sa im v nebi nebude páčiť, ak tam budeme my. Nehovorme o náboženstve ako o niečom, čomu deti nemôžu rozumieť. Nevzbudzujme dojem, že nechceme, aby už v detstve prijali Krista. Nevyvolávajme v nich nesprávnu predstavu, že Kristovo náboženstvo je pochmúrne a prísť k Spasiteľovi znamená vzdať sa v živote všetkého radostného.

Ak Duch Svätý pôsobí na srdcia detí, spolupracujme s ním. Rozprávajme im, že Spasiteľ ich volá. Povedzme im, že najväčšiu radosť má z toho, ak sa v útlom detstve rozhodnú milovať ho.

Zodpovednosť rodičov

Spasiteľ sa zaujíma o ľudí, ktorých vykúpil svojou krvou. Oprávňuje ho na to jeho láska. Táto láska túži nielen po dobre vychovaných

a milých deťoch, ale aj po tých, ktoré vplyvom dedičnosti alebo zlej výchovy majú zlé charakterové vlastnosti. Mnohí rodičia si neuvedomujú, do akej miery sú zodpovední za zlé povahové vlastnosti svojich detí. Nemajú dostatok lásky a múdrosti, aby správne zaobchádzali s neposlušnými deťmi, ktoré sú také, aké ich vychovali. Ježiš súcitiť s týmito deťmi a vie, prečo sú také.

Každý, kto pracuje pre Krista, môže tieto blúdiace deti priviesť k Spasiteľovi. Múdrosťou a ohľaduplnosťou môže získať ich dôveru, dať im odvalu a nádej. Môže sa stať svedkom toho, ako Kristova milosť zmení ich povahu. O nich môže byť napísané: „*Takýmto patrí Božie kráľovstvo.*„

[25] Päť malých jačmenných chlebov nasýti veľké množstvo ľudí

Keď Kristus učil pri jazere, celý deň sa k nemu a jeho učeníkom hrnul veľký zástup ľudí. Počúvali jeho jednoduché, zrozumiteľné a láskavé slová. Boli pre nich liečivým balzamom. Hojivé dotyky jeho božskej ruky vracali zdravie chorým a život zomierajúcim. Zdalo sa, že nebo zostúpilo na zem. Ľudia si vôbec neuvedomili, ako dlho už nejedli.

Slnko zapadalo, a zástupy sa nerozhádzali. Učeníci preto prišli za Kristom a navrhovali mu, aby ich v ich vlastnom záujme poslal domov. Mnohí z nich prišli zďaleka a od rána nič nejedli. V okolitých mestečkách a dedinách by sa im snád' podarilo zaobstarat' si niečo na jedenie. Ježiš však povedal: „*Vy im dajte jesť.*„ [Matúš 14,16](#). Potom sa obrátil k Filipovi a spýtal sa ho: „*Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?*„ [Ján 6,5](#).

Filip sa pozrel na to množstvo a usúdil, že je nemožné zaobstarat' potravu pre toľkých ľudí. Odpovedal: „*Ani za dvesto denárov chleba nebude dost', aby sa každému ušlo aspoň trochu.*„ [Ján 6,7](#).

Ježiš sa spýtal, koľko jedla by sa našlo medzi prítomnými. Ondrej odpovedal: „*Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve rybičky, ale čo je to pre toľkých?*„ [Ján 6,9](#). Ježiš prikázal, aby mu to doniesli. Potom povedal učeníkom, aby usadili ľudí do trávy. Keď sa tak stalo, „*vzal tých päť chlebov a dve ryby, pohliadol do neba, dobrorečil, lámal a dával učeníkom chleby a učeníci zástupom. Všetci jedli a nasýtili sa, ba nazbierali aj dvanásť plných košov úlomkov.*„ [Matúš 14,19.20](#).

Toto nasýtenie bolo zázrakom Božej moci. Kristus ponúkol jednoduchý pokrm – jačmenné chleby a ryby. Bola to každodenná potrava galilejských rybárov.

Kristus mohol týmto ľuďom prestrieť bohatý stôl. No jedlo, pripravené len na uspokojenie chuti, by pre nich nebolo poučením. Týmto divom ich chcel naučiť jednoduchosti. Keby vo zvykoch dnešných ľudí vládla jednoduchosť, keby ako Adam a Eva žili v súlade so zákonmi prírody, bolo by dost potravy pre celé ľudstvo. Dôsledkom sebecka a zvrátenej chuti sú tu hriech a utrpenie. Na jednej strane je ich príčinou nestriednosť a na strane druhej nedostatok.

[26]

Ježiš sa nesnažil upútať ľudí tým, že by uspokojil ich túžbu po blahobyte. Pre tento veľký zástup unavených a hladných ľudí bola jednoduchá strava dôkazom Kristovej moci, ako aj jeho nežnej starostlivosti o ich každodenné životné potreby. Spasiteľ nesľubuje svojim nasledovníkom prepych sveta. V živote ich môže zastihnúť i chudoba. Ježiš ich však uistuje, že sa o ich potreby postará. Sľubuje im to, čo je viac než pozemské šťastie – stálu útechu svojej prítomnosti.

Zástup bol nasýtený, a veľá potravy zostalo. Ježiš prikázal svojim učeníkom: „*Pozbierajte nalámané zvyšky, aby nič nevyšlo nazmar!*“, [Ján 6,12](#). Tieto slová znamenali niečo viac než pozbierať zvyšky potravy do košov. Poučenie bolo dvojnásobné. Nič nemá vyjsť nazmar. Nesmieme nechať bez povšimnutia, čo by prinieslo hoci len malý úžitok. Nesmieme zanedbať nič, čo by mohlo poslúžiť pre dobro človeka. Je potrebné zozbierať všetko, čo zmierni núdzu hladujúcich na zemi. Rovnakú starostlivosť musíme venovať chlebu z neba, aby sme naplnili potreby srdca. Máme žiť z každého Božieho slova. Nič z toho, čo Boh hovorí, sa nesmie stratiť. Ani jediné slovo, ktoré súvisí s našou spásou, nesmieme zanedbať. Ani jediné slovo nesmieme nechať padnúť na zem bez úžitku.

Zázrak rozmnoženia chleba nám pripomína našu závislosť od Boha. Keď mal Kristus nasýtiť päť tisíc ľudí, nebola po ruke takmer žiadna potrava. Zdalo sa, že Kristus nemá nič, čo by mohol použiť. S piatimi tisícami mužov, a to nerátajúc ženy a deti, bol v puste krajine. Nevolať ich, aby tam prišli za ním. Túžba byť v jeho prítomnosti ich nútila ísť bez pozvania alebo príkazu. Kristus však vedel, že po celodennom počúvaní sú unavení a hladní. Ich domovy boli ďaleko

[27]

a noc bola predo dvermi. Mnohí z nich si nemali za čo kúpiť nejaké jedlo. Ten, ktorý sa za nich štyridsať dní postil na púšti, nedovolí, aby sa domov vrátili hladní.

Božia prozreteľnosť postavila Ježiša do tejto situácie a on sa spoliehal, že nebeský Otec mu pomôže naplniť potreby týchto ľudí. Ak sa dostaneme do ťažkej situácie, máme sa spoliehať na Boha. V každej núdzi máme hľadať pomoc u toho, ktorý príkazom ovláda nekonečné zdroje.

Pri tomto zázraku dostal Kristus to, čo potreboval, od Otca. Odovzdal to učeníkom, učeníci ľuďom a ľudia navzájom jeden druhému. Tak všetci, ktorí sú v úzkom vzťahu s Kristom, dostanú od neho chlieb života a budú ho rozdávať ďalším. Poslaním jeho nasledovníkov je sprostredkovať spojenie medzi Kristom a ľuďmi.

Keď učeníci počuli Spasiteľov príkaz: „*Vy im dajte jesť*“, mysleli hneď na všetky ťažkosti s tým spojené. Pýtali sa: „*Máme ísť do dedín nakúpiť jedlo?*“, Čo však povedal Kristus? „*Vy im dajte jesť*“, Učeníci priniesli Ježišovi všetko, čo mali. Kristus im však nepovedal, aby jedli. Prikázal im poslúžiť ľuďom. Jedlo sa v jeho rukách množilo a ruky učeníkov, vystierajúce sa ku Kristovi, nezostali nikdy prázdne. Malá zásoba stačila všetkým. Keď sa zástup nasýtil, jedli toto vzácné, nebom darované jedlo učeníci s Ježišom.

Ako často sme pri myšlienke na potreby chudobných, nevzdelaných a trpiacich zmalomyselnení a pýtame sa: „*Môžu vôbec naše chabé sily a skromné možnosti pomôcť odstrániť túto strašnú biedu? Nemáme počkať na niekoho, kto to vie lepšie zorganizovať, na nejakú organizáciu, ktorá sa tým bude zaoberať?*“, Kristus hovorí: „*Vy im dajte jesť*“, Využite prostriedky, čas a schopnosti, ktoré máte. Dajte svoje jačmenné chleby Ježišovi.

[28] Možno vaše zásoby nestačia pre tisíce. Možno nasýtia iba jedného človeka. V Kristových rukách však môžu poslúžiť mnohým. Urobte to isté, čo učeníci – dajte, čo máte. A on váš dar znásobí. Odmení vašu úprimnú, jednoduchú dôveru v neho. To, čo sa zdalo byť skromnou zásobou, sa v skutočnosti ukáže ako bohatá hostina.

„*Kto skúpo seje, skúpo bude aj žať, kto však seje štedro, štedro bude aj žať... Boh má moc rozhojniť vo vás všetku milosť, aby ste mali vždy a vo všetkom všetkého dostatok na každý dobrý skutok, ako je napísané: ‘Rozsýpal, dával chudobným, jeho spravodlivosť trvá na veky.* A ten, ktorý zabezpečuje rozsievачovi osivo a chlieb

na jedenie, dá a rozmnoží aj vaše osivo a dá vzrast plodom vašej spravodlivosti. Po každej stránke budete obohatení vo všetkej dobrosrdečnosti a tá v nás vzbudzuje vd'ačnosť voči Bohu., [2. Korint'anom 9,6-11](#).

3. kapitola — S prírodou a s Bohom

Spasiteľov život na zemi bol nerozlučne spätý s prírodou a s Bohom. V tomto spojení sa skrýva tajomstvo plnohodnotného života.

Ježiš pracoval usilovne a vytrvalo. Medzi ľuďmi nežil človek, ktorý by mal väčšiu zodpovednosť. Žiadny človek neniesol ťažšie bremeno utrpenia a hriechov sveta. Nikto iný nepracoval pre dobro iných tak horlivo a do úplného vyčerpania. Napriek tomu žil zdravo. Po telesnej i duchovnej stránke je Ježiš predstavovaný ako „bezchybný a nepoškrvnený“, obetný baránok. **1. Petra 1,19**. Bol príkladom toho, čím sa podľa Božieho zámeru malo stať celé ľudstvo, keby rešpektovalo jeho zákony.

Pri pohľade na Ježiša videli ľudia tvár naplnenú skutočným súcitom a rozhodnosťou. Zdalo sa, že je obklopený atmosférou duchovného života. Jeho správanie bolo láskavé a skromné. Pôsobila v ňom vnútorná sila, ktorú nemohol ukryť.

Počas jeho verejného pôsobenia ho stále prenasledovali ľstiví a pokryteckí ľudia, ktorí usilovali o jeho život. Špehovia mu boli stále v pätách. Dávali pozor na jeho slová a hľadali v nich zámienku, ktorou by ho mohli obviňovať. Najbystrejší a najvzdelanejší predstavitelia národa sa snažili poraziť ho v diskusiách. Nikdy sa im to však nepodarilo. Z miesta sporu museli odísť s pocitom hanby pred skromným Učiteľom z Galiley. Kristovo učenie bolo živé a malo moc, akú ľudia doteraz nepoznali. I jeho nepriatelia museli priznať, že „človek takto nikdy nehovoril,„. **Ján 7,46**.

[30] Ježišovo detstvo, prežité v chudobe, nebolo poznačené zlovykmi skazenej doby. Pracoval v tesárskej dielni pri hoblici, pomáhal doma pri každodenných povinnostiach, učil sa poslúchať a ťažko pracovať. Oddychoval v prírode. Tu získaval vedomosti, snažil sa pochopiť tajomstvá prírody a študoval Božie slovo. Chvilke najväčšej radosti a šťastia prežíval vtedy, keď mohol opustiť prostredie, v ktorom pracoval, a ísť do polí, na horské svahy, do tichých údolí a medzi stromy lesa a tam rozjímať a hovoriť s Bohom. Svitanie ho často zastihlo na nejakom tichom mieste ako premýšľa, štu-

duje Písma alebo sa modlí. Spevom vítal prvé ranné lúče. Piesňami vd'aky si krátil hodiny práce a prinášal nebeskú radosť unaveným a zmalomysel'neným.

Počas svojho pôsobenia žil Ježiš prevažne v prírode. Chodil peši a učil pod šírým nebom. So svojimi učeníkmi často odchádzal z hluku miest do tichých polí, aby ich tam učil o jednoduchosti, viere a sebazapieraní. Na úbočí hory ned'aleko Galilejského jazera povolal Ježiš pod korunami stromov dvanástich za apoštolov. Tam tiež predniesol svoju Reč na vrchu.

Kristus rád zhromažďoval ľuďi okolo seba pod modrou oblohou, na trávnom svahu alebo na brehu jazera. Tu, uprostred prírody, ktorú sám stvoril, mohol pozornosť svojich poslucháčov obracať od umelého k prírodnému. Na príklade rastu a dozrievania v prírode vysvetľoval zásady svojho kráľovstva. Keď sa ľudia pozreli na vrchy, ktoré stvoril Boh, a dívali sa na nádherné diela jeho rúk, mohli získať vzácne lekcie Božej pravdy. Príroda a jej javy im v budúcnosti budú pripomínať naučenia božského Učiteľa. Mysieť ľuďi sa tým povznesie a ich srdcia budú naplnené pokojom.

Aby učenici, ktorí ho na cestách sprevádzali, mohli navštíviť svoje domovy a odpočinúť si, Ježiš ich na krátky čas uvoľnil. Aj oni sa snažili odpútať ho od jeho práce, ale márne. Celý deň slúžil zástupom ľuďi, ktorí prišli za ním. A potom večer alebo skoro ráno odchádzal do svätyne vrchov, kde sa rozprával so svojím Otcom.

Stála práca, nepriateľstvo a spory s rabínmi pre ich falošné učenie ho neraz tak vyčerpali, že jeho matka a bratia, dokonca i jeho učenici sa obávali o jeho život. Keď sa však vrátil po hodinách modlitieb, ktorými končil pracovný deň, jeho tvár vyžarovala pokoj, novú silu a moc. Zdalo sa, že celá jeho bytosť je tým preniknutá. Po hodinách, ktoré strávil sám s Bohom, prichádzal ráno čo ráno, aby ľuďom prinášal svetlo nebies.

[31]

„Trochu si odpočinite,,

Keď sa učenici vrátili zo svojej prvej misijnej cesty, Ježiš im povedal: „*Pod'te a trochu si odpočinite.*„ Ako hlásatelia evanjelia prežívali radosť z úspechu. Vtom dostali správu, že na Herodesov príkaz bol Ján Krstiteľ usmrtený. Učenici boli trpko sklamaní a prežívali veľký žiaľ. Ježiš vedel, že ak dovolí, aby Ján Krstiteľ

zomrel vo väzení, viera učeníkov bude podrobená ťažkej skúške. So súcitom sa pozeral na ich tváre plné zármutku a slz. Aj v jeho očiach boli slzy a v hlase bolo cítiť smútok, keď povedal: „*Pod'te vy sami do ústrania na osamelé miesto a trochu si odpočinite.*“, [Marek 6,31](#).

Ned'aleko Betsaidy, celkom na severe Galilejského jazera, sa nachádzalo miesto, krásne svojou sviežou jarnou zeleňou, ktoré ľudia navštevovali len veľmi zriedka. Toto miesto sa stalo pre Ježiša a jeho učeníkov vyhl'adávaným útočiskom. Vydali sa ta člnom cez jazero. Ďaleko od hluku zástupov si mohli odpočinúť. Mohli počúvať Kristove slová bez toho, aby ich vyrušovali narážky a obviňovanie farizejov. Dúfali, že tam prežijú pekné chvíle v spoločnosti svojho Pána.

[32] Ježiš mohol stráviť sám so svojimi milovanými učeníkmi len veľmi málo času. Aké vzácne im boli tieto okamihy! Rozprávali sa o šírení evanjelia, o tom, ako pracovať účinnejšie a lepšie, aby sa radostné posolstvo o záchrane dostalo ku všetkým ľuďom. Keď im Ježiš otváral pokladnicu pravdy, Božia moc ich oživovala a naplňala novou nádejou a odvahou.

Čoskoro však zástupy opäť hl'adali Ježiša. Predpokladali, že si odišiel odpočinúť na obvyklé miesto. A tak šli za ním. Nádej, že si aspoň hodinku oddýchnu, sa rozplynula. No v hĺbke svojho čistého a milujúceho srdca mal dobrý Pastier lásku a súcit k týmto hl'adajúcim a túžiacim bytostiam. Celý deň slúžil a naplňal ich potreby. Večer ich prepustil, aby mohli ísť domov a odpočinúť si.

Počas svojho života, ktorý úplne zasvätil službe pre dobro iných, považoval Spasiteľ za nevyhnutné prerušiť niekedy svoju prácu a v ústraní, nikým nerušený, hl'adat' spojenie so svojím Otcom. Keď sa zástup, ktorý šiel za ním, vrátil domov, odišiel Ježiš do hôr a tam, sám s Bohom, sa vrúcne modlil za týchto trpiacich, hriešnych a chudobných ľuďí.

Keď svojim učeníkom povedal, že žatva je síce veľká, ale robotníkov málo, nechcel od nich, aby pracovali bez prerušenia. Vyzval ich: „*Proste preto Pána žatvy, aby vyslal robotníkov na svoju žatvu.*“, [Matúš 9,38](#). Slová plné súcitu, ktoré povedal svojim prvým učeníkom, hovorí aj dnes svojim unaveným pracovníkom: „*Pod'te vy sami do ústrania... a trochu si odpočinite.*“, [Marek 6,31](#).

Všetci, ktorí sa učia v Božej škole, potrebujú stráviť hodinu v tichu a pokoji a rozprávať sa so svojím srdcom, s prírodou a Bohom.

Majú totiž žiť život, ktorý sa líši od sveta a jeho zvykov. Na to potrebujú získať osobnú skúsenosť v poznávaní Božej vôle. Musíme sami počuť, ako sa Boh prihovára k nášmu srdcu. Keď všetky ostatné hlasy umlknú a my ticho čakáme, vnútorný pokoj nám umožní lepšie počuť Boží hlas. Boh nám hovorí: „*Prestaňte! Uznajte, že ja som Boh!*“, [Žalm 46,11](#). To je účinná príprava na každú prácu pre Boha. Kto sa takto občerství, bude i uprostred ponáhľajúceho sa davu, i pri najintenzívnejšej práci obklopený ovzduším svetla a pokoja. Dostane nové povzbudenie. Jeho telesná i duchovná sila porastie. Jeho život bude šíriť vôňu a zjavovať božskú moc, ktorá prenikne do ľudských srdc.

[33]

4. kapitola — Dotyk viery

„*Ak sa dotknem čo len jeho rúcha, ozdraviem.*„, [Matúš 9,21](#). Tieto slová si povedala úbohá žena, ktorá sa dvanásť rokov trápila. Nemoc urobila z jej života utrpenie. Všetky svoje prostriedky minula na lieky a lekárov. A výsledok? Oznamili jej, že jej choroba je nevyliciteľná. Keď táto žena počula chýr o veľkom Lekárovi, v jej srdci ožila nádej. Pomyslela si: „*Keby som sa len mohla dostať do jeho blízkosti a porozprávať sa s ním, mohla by som byť uzdravená.*„

Kristus bol na ceste do domu židovského rabína Jaira, ktorý ho prosil, aby prišiel k nemu a uzdravil jeho dcéru. Naliehavá prosba „*Dcéрка mi skonáva. Pod', polož na ňu ruky, aby vyzdravela a žila!*„, ([Marek 5,23](#)) zapôsobila na Kristovo láskavé a súcitné srdce. Hneď sa vydal s predstaveným synagógy na cestu k nemu domov.

Šli však pomaly. Zo všetkých strán sa totiž na Krista tlačil dav ľudí. Spasiteľ sa predieral zástupom, až prišiel k miestu, kde stála chorá žena. Už toľkokrát sa márne pokúšala dostať sa ku Kristovi. Teraz nastala jej príležitosť. Nevedela, ako ho osloviť a nechcela ho zdržiavať. Počula však, že stačí dotyk jeho rúcha a človek môže byť opäť zdravý. V obave, aby nepremrhala túto svoju príležitosť, pretlačila sa dopredu a povedala si: „*Ak sa dotknem aspoň jeho rúcha, budem zachránená.*„

Kristus vedel, čo si myslí. Vydal sa smerom, kde stála. Uvedomoval si jej veľkú túžbu a chcel ju povzbudiť, aby svoju vieru vyskúšala. Keď kráčal okolo nej, natiahla ruku a dotkla sa okraja jeho šiat.

Okamžite pocítila, že je uzdravená. Na tento jediný dotyk sa sústredila jej celoživotná viera. Bolesť a slabosť hneď zmizli a ona pocítila chvenie, akoby každou bunkou jej tela prešiel elektrický prúd. Mala pocit dokonalého zdravia. „*...na tele pocítila, že je vyliečená z neduhu.*„, [Marek 5,29](#).

Vďačná žena túžila vyjadriť svoju vďaku mocnému Lekárovi, ktorý pre ňu v jedinom dotyku urobil viac než lekári za dlhých dvanásť rokov. Nenašla však v sebe dost' odvahy. So srdcom plným

vd'aky sa chcela vytratiť zo zástupu. Ježiš sa však náhle zastavil, rozhlíadol sa vôkol seba a spýtal sa: „Kto sa ma to dotkol?„

Peter sa na neho udivene pozrel a povedal: „Učiteľ, to ľudia sa tisnú na teba a tlačia ťa a ty sa ešte pýtaš: Kto sa ma dotkol?„, [Lukáš 8,45](#); [Marek 5,31](#).

„Ale Ježiš povedal: Vol'akto sa ma dotkol, lebo som pocítil, že zo mňa vyšla sila.„, [Lukáš 8,46](#). Rozoznal dotyk viery od náhodného dotyku ľahostajného davu. Nieкто sa ho zámerne dotkol a ten dotyk nezostal bez odozvy.

Kristus sa nepýtal kvôli sebe. Chcel poučiť zástup, svojich učeníkov i ženu. Strápeným chcel dať novú nádej. Chcel ukázať, že to bola viera, ktorá priniesla zdravie. Vieru tejto ženy nebolo možné nechať bez povšimnutia. Boh musí byť oslávený jej vyznaním. Kristus nechcel, aby odišla len s polovičným požehnaním. Chcel, aby vedela, že súhlasí s jej činom viery, pozná jej utrpenie, súcitiť s ňou, miluje ju a schvaľuje jej vieru v jeho moc, ktorá zachráni každého, kto k nemu príde.

Kristus sa pozrel na ženu a trval na tom, že chce vedieť, kto sa ho to dotkol. Žena si uvedomila, že už nič neutají. Plná strachu vystúpila zo zástupu a vrhla sa k jeho nohám. So slzami vd'ačnosti mu pred všetkými povedala, prečo sa dotkla jeho odevu a ako bola okamžite uzdravená. Bála sa, že dotykom jeho rúcha sa dopustila opovážlivosti. Z Ježišových úst však nevyšlo jediné slovo výčitky. Zazneli iba slová uznania, ktoré vyvierali zo srdca naplneného láskou a súcitom s ľudským utrpením. „Ježiš jej povedal: Dcéra, tvoje viera ťa uzdravila. Chod' v pokoji.„, [Lukáš 8,48](#). Akým povzbudením boli pre ňu tieto slová. Jej radosť už nebola oslabená obavou z trúfalosti.

[36]

Udivený zástup, ktorý sa tiesnil okolo Krista, neokúsil žiadnu životodarnú silu. No trpiaca žena, ktorá sa ho vo viere dotkla, bola uzdravená. Podobne je to s duchovnými vecami. Náhodný dotyk je iný než dotyk viery. Veriť v Krista len ako v Spasiteľa sveta nikdy človeka neuzdraví. Viera, ktorá prináša spasenie, nie je iba súhlas s pravdou evanjelia. Skutočná viera prijíma Krista ako osobného Spasiteľa. Boh dal svojho jediného Syna, aby som ja, keď v neho uverím, „nezahynul, ale mal večný život.„, [Ján 3,16](#). Keď prichádzam ku Kristovi, mám podľa jeho slov veriť, že dostávam zachraňujúcu milosť. Život, ktorý teraz žijem, mám žiť „vo viere v Božieho Syna,

ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa,.. Galat'anom 2,20.

Mnohí zamieňajú vieru za názor. Spásna viera je zmluva, pri ktorej tí, čo prijímajú Krista, vstupujú do zmluvného vzťahu s Bohom. Živá viera znamená rast sily a neochvejnej dôvery. Vďaka nim sa človek Kristovou milosťou stáva víťazom.

Viera je silnejšia než smrť. Ak budeme chorého viesť k tomu, aby svoj zrak upriamil vo viere na veľkého Lekára, uvidíme pozoruhodné výsledky. Prinesie to život telu i duši.

Ak pracujeme s ľuďmi, ktorí sa stali otrokmi svojich návykov, obracajme ich pohľad na Ježiša. Nezdôrazňujme zúfalstvo a skazu, do ktorej sa rútia. Sústreďme ich pozornosť na slávu nebies. Pomôže im to k záchrane viac, než keď budeme týmto zúfalým a bezmocným ľuďom opisovať hrôzu smrti.

„Zachránil nás podľa svojej milosti,,

[37] Stotníkovo sluha bol ochrnutý. Rimania pokladali svojich sluhov za otrokov, kupovali a predávali ich na trhoviskách. Zaobchádzali s nimi kruto a neľútostne. Tento stotník sa však správal k svojmu sluhovi veľmi ohľaduplne. Prial si, aby sa uzdravil. Veril, že Ježiš to môže urobiť. So Spasiteľom sa ešte osobne nestretol. No to, čo o ňom počul, vzbudilo v ňom dôveru. Napriek židovskému formalizmu bol presvedčený, že ich náboženstvo je na vyššej úrovni než jeho náboženstvo. Zboril priehradu národnostných predsudkov a nenávisť, ktorá delila dobyvateľov od porazených. Prejavil úctu k službe Bohu a láskavo sa správal k Židom ako k ctiteľom pravého Boha. V Kristovom učení, ako sa o ňom dopytoval, našiel práve to, po čom v hĺbke svojej duše túžil. Celým svojím srdcom odpovedal na Spasiteľove slová. Pokladal sa však za nehodného prísť do Ježišovej blízkosti. Obrátil sa teda na židovských starších s prosbou o uzdravenie svojho sluhu.

Starší predložili tento prípad Ježišovi a naliehavo prosili: „Zaslúži si, aby si mu to urobil. Ved' miluje náš národ a postavil nám synagógu.., Lukáš 7,4.5.

Cestou k jeho domu Ježiš dostal stotníkovo odkaz: „Pane, neunúvaj sa, lebo nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu.., Lukáš 7,6.

Spasiteľ však v ceste pokračoval a tak mu sám stotník vyšiel v ústrety a svoj odkaz dokončil osobne: „*Nepovažoval som sa preto ani za hodného prísť k tebe. Ale povedz len slovo a môj služobník ozdravie. Ved' aj ja som človek podriadený vrchnosti a mám pod sebou vojakov. Keď poviem jednému: Chod', tak ide. A druhému: Pod' sem, tak príde. A svojmu sluhovi: Urob to, tak to urobí.*“, [Lukáš 7,7](#); [Matúš 8,8.9](#).

„*Ja predstavujem moc Ríma a moji vojaci uznávajú moje vedúce postavenie. Ty podobne predstavuješ moc večného Boha a všetko, čo je stvorené, t'a poslúcha. Môžeš rozkázať chorobe. Ona t'a poslúchne a vytratí sa. Povedz len slovo a môj sluha bude uzdravený.*“

„*Potom Ježiš povedal stotníkovi: Chod', a nech sa ti stane tak, ako si uveril. V tej chvíli jeho sluha ozdravel.*“, [Matúš 8,13](#).

Židovskí starší sa za stotníka u Krista prihovárili, pretože preukázal „*nášmu národu*“, láskavosť. „*Je toho hodný*“, povedali, „*vystavil nám synagógu*“. Sám stotník však o sebe povedal: „*Nie som hodný*“. Predsa sa však odvážil žiadať Ježiša o pomoc. Nespoliehal sa na vlastnú dobrotu, ale na Spasiteľovo milosrdenstvo. Jeho jediným dôvodom bola jeho naliehavá potreba.

[38]

Podobne môže prísť ku Kristovi každý človek. „*Zachránil nás nie pre skutky spravodlivosti, ktoré sme my urobili, ale podľa svojho milosrdenstva*“, [Títovi 3,5](#). Myslíš si, že preto, že si hriešnik, nemáš právo na Božie požehnania? Pamätaj, že Kristus prišiel na tento svet spasiť hriešnikov. Nemáme nič, čím by sme si mohli získať Božiu priazeň. To jediné, na čo sa môžeme odvolávať, je stav našej úplnej bezmocnosti. Preto je Kristova spasiteľná moc pre nás nutnosťou. Ak sa prestaneme spoliehať na seba, môžeme pohliadnuť na golgotský kríž a povedať: „*Nič v ruke nenesiem, len s vierou k tebe zriem*“.

„*Prečo, ak môžeš? Pre toho, kto verí, je všetko možné*“, ([Marek 9,23](#)) Pravá viera nás spája s nebesiami a dáva nám silu vzoprieť sa silám temnosti. Boh nám v Kristovi pomáha zmeniť každú zlú povahovú vlastnosť a odolať každému pokušeniu, nech je akokoľvek silné. Mnohí si však myslia, že pre svoju malú vieru nemôžu prísť ku Kristovi. Ak niečo podobné trápi i vás, odovzdajte sa vo svojej úplnej nehodnosti milosti súcitého Spasiteľa.

Nepozerajte sa na seba, ale na Krista. Ten, ktorý počas života medzi ľuďmi uzdravoval chorých a vyhánal démonov, je stále ten

istý mocný Vykupiteľ. Držte sa jeho zaslúbení ako zdroja života. „*Toho, kto príde ku mne, nevyhodím.*“, Ján 6,37. Ak prichádzate do jeho blízkosti, verte, že vás prijme, pretože to sľúbil. Ak tomu veríte, nikdy nezahyniete. Nikdy.

„*No Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici.*“, Rimanom 5,8.

[39] „*Ak Boh za nás, kto proti nám? Ako by nám ten, ktorý neušetřil vlastného Syna, ale vydal ho za nás všetkých, nedaroval s ním všetko?*“, Rimanom 8,31.32.

„*Som totiž presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomné, ani budúce veci, ani mocnosti, ani to, čo je vysoko, ani to, čo je hlboko, ani nijaké iné stvorenie nebude nás môcť odlúčiť od lásky Božej, ktorá je v Kristu Ježišovi, našom Pánovi.*“, Rimanom 8,38.39.

„Môžeš ma očistiť“

Najobávanejšou zo všetkých známych chorôb na Východe bolo malomocenstvo. Bola to nevyliciteľná, nákazlivá choroba. U svojich obetí sa prejavila takým strašným spôsobom, že naplňala strachom i tých najstatočnejších. Židia videli v malomocenstve Boží trest za hriech a preto ho nazývali „*ranou*“, alebo „*prstom Božím*“. Bola to choroba hlboko zakorenená, nevyliciteľná a smrteľná, preto ju považovali za symbol hriechu.

Obradný zákon označoval malomocného za nečistého. Čohokoľvek sa dotkol, bolo nečisté. Jeho dych znečisťoval ovzdušie. Bol vylúčený zo spoločenstva ľudí a pokladaný za mŕtveho. Kto bol podozrivý z nákazy malomocenstva, musel sa ísť ukázať kňazom, ktorí ho vyšetrili a rozhodli o jeho prípade. Ak bol označený za malomocného, bol odlúčený od svojej rodiny, vyhnaný z Izraela a odsúdený zdieľať svoj údel s tými, ktorí boli postihnutí tou istou chorobou. Tieto nariadenia platili aj pre kráľov a vladárov. Panovník, postihnutý touto strašnou chorobou, sa musel vzdať žezla a opustiť spoločnosť.

Malomocný musel znášať kľatbu svojej choroby ďaleko od svojich priateľov a príbuzných. Na toto svoje nešťastie musel všade upozorňovať. Musel si roztrhnúť rúcho a kričať, aby sa z jeho nákazlivej prítomnosti všetci vzdialili. Volanie: „*Nečistý! Nečistý!*“

znelo žalostným tónom z osamelého miesta a na každého doliehal strach a zdesenie.

V kraji, kde pôsobil Kristus, boli malomocenstvom postihnutí mnohí. Keď sa dopyčuli o Ježišovi, v srdci jedného z nich začala náhle klíčiť viera. Keby sa dostal k Ježišovi, mohol by byť uzdravený. Ako však vyhl'adat' Ježiša, keď je navždy vylúčený z ľudskej spoločnosti? Uzdraví ho Kristus? Nebude mu zlorečiť ako farizeji a lekári? Neprikáže mu odísť preč od ľudí? [40]

Rozmýšľal o všetkom, čo o Ježišovi počul. Ani jedného z tých, čo ho prosili o pomoc, neposlal preč. Tento úbohý muž sa rozhodol vyhl'adat' Spasiteľa. Do mesta má vstup zakázaný. Snáď sa s ním stretne na nejakej bočnej ceste v horách, alebo keď bude učiť niekde za mestom. Prekážky sú veľké, ale je to jeho jediná nádej.

Malomocný začuje z diaľky niekoľko Spasiteľových slov. Sleduje, ako kladie ruky na chorého. Vidí, ako chromí, slepí, ochrnutí a zomierajúci na rôzne choroby vstávajú zdraví a chvália Boha za uzdravenie. Jeho viera rastie. Stále viac a viac sa blíži k zástupu, ktorý počúva Ježiša. Zabúda na zákazy, bezpečnosť ľudí i strach, ktorý svojou prítomnosťou prináša. Myslí iba na nádej – byť opäť zdravý.

Pohl'ad na neho je strašný. Stopy choroby a rozpadávajúce sa telo vzbudzujú odpor. Ľudia v panickom strachu utekajú, len aby s ním neprišli do styku. Niektorí sa pokúšajú zabrániť mu prísť k Ježišovi. Ale všetko je márne. Nevidí ich, ani ich nepočuje. Nedbá na odpor, ktorý v nich vyvolal. Vidí len Božieho Syna. Počuje len hlas, ktorý zomierajúcim vracia život.

„Tu prišiel k nemu malomocný, klaňal sa mu a hovoril: Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť. On vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal: Chcem, buď čistý.„ [Matúš 8,2.3](#).

Malomocný náhle pocítil zmenu. Jeho krv bola zdravá, nervy opäť citlivé a svaly pevné. Neprirodzene biela, pre malomocenstvo príznačne chrastovitá pokožka zmizla. Jeho telo bolo ako telo malého dieťaťa.

Keby sa kňazi dozvedeli, ako bol tento malomocný uzdravený, z nenávisťi voči Kristovi mohli vyniesť nesprávny rozsudok. Ježiš chcel, aby vydali nestranné rozhodnutie. Preto uzdraveného žiadal, aby skôr, než sa všade rozšíri zvesť o jeho uzdravení, sa o tom s nikým nerozprával a rýchlo sa ponáhl' al do chrámu s obet'ou. Skôr [41]

než mohli kňazi túto obeť prijať, museli vyšetrit' toho, kto chce obetovať a potvrdiť jeho úplné uzdravenie.

Prehliadka bola vykonaná. Tí istí kňazi, ktorí malomocného zo spoločnosti vylúčili, potvrdili jeho uzdravenie. Uzdravený muž sa mohol vrátiť domov a do spoločnosti. Uvedomoval si, akým veľkým požehnaním je zdravie. Tešil sa z novej sily a z toho, že sa môže vrátiť k svojej rodine. Napriek Ježišovmu varovaniu nedokázal utajiť, že je uzdravený. Chodil radostný a rozprával o moci toho, ktorý ho vyslobodil z otroctva zákernej choroby.

Keď prišiel k Ježišovi, bol „*plný malomocenstva*„. Celé svoje telo mal nakazené jeho smrteľným jedom. Kto sa dotkol malomocného, sám sa stal nečistým. Učeníci preto chceli Ježišovi zabrániť dotknúť sa ho. Ježiš však položil ruku na malomocného a zostal čistý. I malomocný bol očistený. Podobne i smrteľné malomocenstvo hriechu, ktorým je človek nakazený, sa nedá očistiť ľudskou silou. „*Celá hlava je nemocná a celé srdce choré. Od päty po hlavu nič zdravého na ňom, samá modrina a jazva a čerstvá rana.*„ [Izaiáš 1,5.6](#). Ježiš, ktorý prišiel, aby žil medzi ľuďmi, sa však nepoškvrnil. Jeho prítomnosť bola pre hriešnikov liekom. Ktokoľvek padne k jeho nohám a vo viere vyzná: „*Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť*„, dostane odpoveď: „*Chcem, buď čistý.*„

[42] Ježiš nesplnil prosbu o uzdravenie vždy hneď. V prípade malomocenstva bol však muž uzdravený bezprostredne po vyslovení prosby. Ak sa modlíme za dočasné požehnania, nemusíme dostať odpoveď hneď. Boh nám môže dať i niečo iné, než o čo ho prosíme. Inak je to v prípade, ak túžime byť oslobodení od hriechu. Ježiš nás chce očistiť od hriechu, chce, aby sme sa stali jeho deťmi a chce nám pomôcť žiť svätým životom. Kristus „*seba samého vydal za naše hriechy, aby nás vytrhol z terajšieho zlého veku podľa vôle Boha, nášho Otca.*„ [Galat'anom 1,4](#). „*A máme v ňom tú istotu, že nás počuje, kedykoľvek o niečo prosíme podľa jeho vôle. A keď vieme, že nás počuje, nech o čokoľvek prosíme, vieme aj to, že už máme, o čo sme ho žiadali.*„ [1. Jána 5,14.15](#).

Ježiš so záujmom pozeral na nešťastných a zmalomysel'nených, na tých, ktorí stratili poslednú nádej, i na tých, ktorí sa snažili svoje túžby uspokojiť svetskými radovánkami. Pozýval všetkých, aby u neho našli pokoj svojho srdca.

„Nájdete odpočinok,,

Nežne a láskavo volá Kristus strápených: *„Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše.,, Matúš 11,29.*

Tieto Kristove slová sú pozvaním pre každého človeka. Či si to uvedomujeme, alebo nie, všetci sme unavení a klesáme pod ť archou starostí. Všetci sme zaťažení bremenami, ktorých nás môže zbaviť iba Kristus. Najťažšie bremeno, aké nesieme, je bremeno hriechu. Keby sme túto ť archu mali niest' sami, zničila by nás. Na našom mieste je však ten, ktorý je bez hriechu. *„Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla neprávost' všetkých nás.,, Izaiáš 53,6.*

Ježiš vzal na seba bremeno našej viny. Odbremení naše unavené ramená. Dá nám odpočinok. Ponesie i bremeno starostí a žiaľ'u. Vyzýva nás, aby sme sa mu zdôverili s každou starosťou, lebo nás miluje a pamätá na nás.

Starší brat ľudského pokolenia je pri nebeskom tróne. Zaujíma sa o každého človeka, ktorý k nemu prichádza ako k svojmu Spasiteľ'ovi. Z vlastnej skúsenosti vie, aké sú naše slabosti i potreby a aké silné sú naše pokušenia, pretože *„bol vo všetkom skúšaný, ale bez hriechu.,, Židom 4,15.* Bdie nad tebou, chvejúcim sa dieťať'om Božím. Dolieha na teba pokušenie? Vyslobodí ť a. Si slabý? Posilní ť a. Nemáš poznanie? Poučí ť a.

Si ranený? Uzdraví ť a. Pán *„určil počet hviezd.,, a tiež „uzdravuje skrúšených srdcom a obväzuje im rany.,, Žalm 147,4.3.*

Keď na vás dolieha úzkosť a akékoľvek skúšky, zverte sa s nimi Pánovi. Pomôže vám obstať a vydržať. Ukáže vám spôsob, ako vyriešiť problémy a ť ažkosti. Čím slabší a bezradnejší sa cítite, tým silnejší budete v jeho sile. Čím je vaše bremeno ť ažšie, tým krajší bude pokoj, ktorý zakúsate, keď to bremeno vložíte na neho.

Priateľ'ov môžu rozdeliť rôzne okolnosti, i nepokojné vlny šíreho mora. Od nášho Spasiteľa nás však nemôžu oddeliť žiadne okolnosti a žiadna vzdialenosť. Nech sme kdekoľvek, vždy je po našej pravici, aby nám pomáhal, viedol nás, dvíhal a tešil. Kristova láska k vykúpeným je väčšia než láska matky k jej dieťať'iu. Je našou prednosť'ou zostať v jeho láske a povedať: *„Verím v Krista, lebo dal svoj život za mňa.,,*

[43]

Ľudská láska sa môže meniť. Kristova láska je nemenná. Ak ho prosíme o pomoc, vystiera ruku, aby nás zachránil.

„Lebo keby sa aj vrchy pohli a pahorky sa klátili, moja milosť sa nepohne od teba, ani moja zmluva pokoja sa neskláti, hovorí Hospodin, ktorý sa zmilúva nad tebou.,, [Izaiáš 54,10](#).

5. kapitola — Uzdravenie duše

[44]

Mnohí, ktorí hľadali pomoc u Krista, si svoju nemoc zapríčinili sami. Napriek tomu ich neodmietol a uzdravil ich. Keď bolo ich srdce zasiahnuté Kristovou mocou, uvedomili si svoj hriech. Mnohí boli uzdravení zo svojej telesnej, ale i duševnej choroby.

Medzi nich patril i ochrnutý z Kafarnauma. Podobne ako malomocný, aj on stratil poslednú nádej na uzdravenie z choroby, ktorá bola dôsledkom jeho hriešneho spôsobu života. Jeho utrpenie bolo o to väčšie, že ho trápili výčitky svedomia. Márne hľadal pomoc u farizejov a lekárov. Vyhlásili ho za nevyliciteľne chorého, označili za hriešnika a povedali mu, že ho čaká smrť, lebo Boh sa na neho hnevá.

Ochrnutý muž bol zúfalý. Potom sa však dopyčul o Ježišových zázrakoch. Iní, práve takí hriešni a bezmocní ako on, boli uzdravení, a to mu dalo nádej. Ak mu niekto pomôže dostať sa k Spasiteľovi, môže byť i on uzdravený. Keď si však spomenul na príčinu svojej choroby, strácal odvahu. Nemohol však prestať myslieť na to, že má príležitosť byť uzdravený.

Veľmi túžil zbaviť sa ťarchy hriechu. Želal si vidieť Ježiša a byť uistený o tom, že jeho hriechy sú odpustené a on je zmierený s Bohom. Potom by bol spokojný, nech by už podľa Božej vôle d'alej žil alebo zomrel.

Nemohol strácať čas. Jeho nevládne telo už nieslo známky odumierania. Poprosil preto svojich priateľov, aby ho na lôžku odniesli k Ježišovi. Urobili to s radosťou. Zástup okolo domu, v ktorom bol Spasiteľ, bol však taký veľký, že ani ochrnutý ani jeho priatelia sa nemohli dostať do Ježišovej blízkosti. Nepočuli ani jeho hlas. Ježiš učil v Petrovom dome. Podľa svojho zvyku sedeli učenici pri Ježišových nohách a „*okolo neho farizeji a zákonníci, ktorí sa poschádzali zo všetkých galilejských a judských dedín i z Jeruzalema,*„ [Lukáš 5,17](#). Mnohí z nich prišli preto, aby sledovali, z čoho by mohli Ježiša obviť. Za nimi sa tlačil dav ľudí túžiacich po Kristovi, zvedavcov, ctiteľov i neveriacich. Boli tu príslušníci rôz-

[45]

ných národností a všetkých spoločenských vrstiev. „A moc Pánova bola s ním, aby ich uzdravoval.“, [Lukáš 5,17](#). Duch života sa vznášal nad zhromaždenými, no farizeji a zákonníci si neuvedomovali jeho prítomnosť. Necítili, že ho potrebujú a preto nezískali uzdravenie. Ježiš „*hladných nasýtil dobrotami a boháčov poslal naprázdno*“, [Lukáš 1,53](#).

Priatelia ochrnutého sa znovu a znovu pokúšali pretlačiť zástupom, ale márne. Chorý sa pozeral vôkol seba v nevýslovnej úzkosti. Ako sa mohol vzdať nádeje práve teraz, keď dlhoočakávaná pomoc bola tak blízko? Na jeho prosbu ho priatelia vyniesli na strechu domu a otvorom, ktorý v nej urobili, ho spustili k Ježišovým nohám.

Kázanie bolo prerušené. Spasiteľ pozrel na jeho smutnú tvár a uvidel prosebný pohľad očí, ktoré sa upierali k nemu. Dobře vedel, po čom túži tento nešťastný človek. Kristus prebudil jeho svedomie, keď bol ešte doma. L'utoval svoje hriechy a veril, že Ježiš má moc uzdraviť ho. A potom bol posilnený jeho milosťou. Ježiš pozoroval, ako prvá iskra viery prerástla v istotu, že on je jedinou nádejou pre hriešnika. Videl, ako každým novým pokusom dostať sa do jeho prítomnosti táto viera silnie. Kristus sám pritiahol trpiaceho k sebe. Spasiteľ ove slová: „*Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy*“, ([Matúš 9,2](#)) zneli jeho ušiam ako príjemná hudba.

Bremeno viny, ktoré ho ťaží, je odstránené. Už o tom nepochybuje. Kristove slová prezrádzajú, že vidí do srdca. Kto môže poprieť jeho moc odpúšťať hriechy? Zúfalstvo sa mení na nádej, smútok na radosť. Bolesť, ktorá trápila jeho telo, je preč. Celá jeho bytosť sa mení. Leží ticho a pokojne. Nič viac si neželá. Cíti sa nevysloviteľne šťastný.

Zástup ľuďí s napätím očakával, čo sa bude diať ďalej. Mnohí cítili, že Kristus volá aj ich. Nie sú aj oni chorí v dôsledku hriechu? Netúžia aj oni po tom, aby boli od tohto bremena oslobodení?

Farizeji sa však začali obávať, že stratia svoj vplyv na ľud a v duchu si hovorili: „*Rúha sa! Odpúšťajú hriechy môže jedine Boh*“, [Marek 2,7](#).

Ježiš sa na nich uprene pozrel. Stiahli sa a ustúpili. Potom povedal: „*Prečo tak zle zmýšľáte vo svojich srdciach? Čo je ľahšie? Povedať: Odpúšťajú sa ti hriechy, alebo povedať: Vstaň a chod'!? Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťajú hriechy na zemi,*

povedal ochrnutému: Vstaň, vezmi svoje lôžko a chod' domov!., Matúš 9,4-6.

Nato muž, ktorého priniesli k Ježišovi na lôžku, vyskočil na vlastné nohy ako mladík. Hneď si „vzal lôžko a pred očami všetkých odišiel. Všetci žasli, velebili Boha a hovorili: Čosi také sme ešte nikdy nevideli.,, [Marek 2,12](#).

Len stvoriteľská moc mohla vrátiť zdravie telu, ktoré sa už rozpadávalo. Ten istý hlas, ktorý vdýchol život človeku sformovanému z prachu zeme, oživil tiež zomierajúce telo ochrnutého. Tá istá moc, ktorá oživila telo, obnovila i srdce. Ten, ktorý pri stvorení „povedal, a stalo sa,, ktorý „rozkázal, a postavilo sa,, ([Žalm 33,9](#)) oživil tohto človeka mŕtveho pre viny a hriechy. Uzdravenie tela bolo dôkazom moci, ktorá premenila srdce. Kristus prikázal ochrnutému vstať a ísť, aby videli, že „Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi.,, [Matúš 2,10](#).

Kristus vrátil ochrnutému duševné i telesné zdravie. Aby mohol oceniť telesné zdravie, potreboval najprv získať zdravie duševné. Kristus musel priniesť úľavu jeho mysli, očistiť ho od hriechu a potom vyliečiť telesnú nemoc. Na toto poučenie by sme nemali zabúdať. Aj dnes túžia tisíce telesne trpiacich počuť slová, ktoré počul ochrnutý muž: Odpúšťať ajú sa ti hriechy. Príčinou ich choroby je bremeno hriechu, nenaplnené túžby a nepokoj. Títo ľudia nachádzajú úľavu a liek jedine pri Lekárovi duše. Pokoj, ktorý môže dať len on, posilní myseľ a uzdraví telo.

Uzdravenie ochrnutého pôsobilo na ľudí tak, akoby sa otvorilo nebo a zjavila sa sláva lepšieho sveta. Uzdravený muž prechádzal okolo zástupu a chválil Boha. Svoje lôžko niesol ako pierko. Ľudia pred ním v údive ustupovali a šepkali si: „Dnes sme videli naozaj zázračné veci.,, [Lukáš 5,26](#).

Keď sa ochrnutý vrátil k svojej rodine a sám si niesol lôžko, na ktorom ho len pred chvíľou pomaly vynášali z domu, v jeho domove zavládla veľká radosť. Všetci sa k nemu zbehli. Plakali od radosti a nechceli veriť vlastným očiam. Stojí pred nimi v plnej sile. Ramená, predtým bezvládne, ho zrazu poslúchajú. Scvrknutá koža olovenej farby je teraz hladká a zdravo ružová. Prechádza sa tu pevným, uvoľneným krokom. Jeho tvár vyžaruje radosť a nádej. Výraz čistoty a pokoja nahradil stopy hriechu a utrpenia. Z tohto domu stúpala k nebu úprimná vd'aka. Boh bol oslávený v Synovi, ktorý vrátil nádej

beznádejnému a silu slabému. Tento muž s celou svojou rodinou bol ochotný položiť aj život za Ježiša. Ich viera nebola poznačená jedinou pochybnosťou. Nijaká nedôvera nepodlamovala vernosť tomu, ktorý priniesol radosť do ich smutného domova.

[48] „Dobroreč Hospodinovi, moja duša, celé moje vnútro jeho svätému menu! Dobroreč Hospodinovi, moja duša, nezabúdaj na žiadne z jeho dobrodení! On ti odpúšťa všetky previnenia, on ťa uzdravuje zo všetkých chorôb. Zachraňuje ti život zo záhuby, ...mladosť sa ti obnovuje ako orlovi. Hospodin koná spravodlivé skutky, dáva právo všetkým utláčaným... Nenakladá s nami podľa našich hriechov ani nám neodpláca podľa našich previnení... Ako sa otec zmilováva nad synmi, tak sa Hospodin zmilováva nad tými, čo sa ho boja. On vie, ako sme utvorení, pamätá, že sme prach.,, [Žalm 103,1-14](#).

„Chceš byť zdravý?„

„V Jeruzaleme pri Ovčej bráne je rybník, po hebrejsky nazývaný *Béztata*, s piatimi prístrešiami. V nich ležalo množstvo nemocných, slepcov, chromých a vychradnutých,, ktorí čakali, až sa voda pohne. ([Ján 5,2.3](#))

Čas od času sa voda v tomto jazere zvirila. Všeobecne sa verilo, že je to pôsobenie nadprirodzenej sily a že ten, kto po zviraní vstúpi do vody prvý, bude uzdravený, nech je jeho choroba akákoľvek. Toto miesto navštevovali stovky trpiacich. Keď sa voda pohla, do rybníka sa začal hrnúť zástup ľudí bezhlavo sa vrhajúc vpred. Tí silnejší pritom bezohľadne šliapali po slabších mužoch, ženách i deťoch. Mnohí sa k rybníku nemohli dostať vôbec. Mnohí z tých, ktorým sa podarilo dostať až takmer k rybníku, zomreli na jeho brehu. Okolo rybníka boli postavené prístrešia, ktoré mali chorých chrániť pred páľavou cez deň a chladom v noci. Niektorí chorí nocovali pod prístreším a vždy ráno sa doplazili k okraju rybníka v márnej nádeji, že sa uzdravia.

Ježiš bol v Jeruzaleme. Kráčal sám rozjímajúc a modliac sa. Prišiel až k rybníku. Videl, ako úbohí trpiaci očakávajú na to, čo považovali za svoju jedinou príležitosť uzdravenia. Chcel prejaviť svoju liečivú moc a každého chorého uzdraviť. Bola však sobota. Zástupy šli do chrámu na bohoslužbu. Ježiš vedel, že uzdravovaním

by u Židov vyvolal také predsudky, že by jeho poslanie mohlo byť zmarené.

Spasiteľ však uvidel najviac postihnutého úbožiaka. Bol to muž, ktorý bol už tridsať osem rokov bezmocným mrzákom. Svoju chorobu si do veľkej miery zapríčinil sám svojimi zlozvykmi, preto ju [49] ľudia pokladali za Boží trest. Tento úbohý človek prežil dlhé roky utrpenia sám, bez priateľov a s pocitom, že si nezasluhuje Božiu milosť. Ľudia, ktorí s ním mali súcit, ho skôr, než sa mala voda zvíť, doniesli pod prístrešie. V rozhodujúcom okamihu sa však nenašiel nikto, kto by mu pomohol dostať sa do rybníka. Videl, ako sa voda začína víť, no nemohol sa dostať ďalej ako na okraj rybníka. Tí silnejší ho vždy predbehli. V bezohľadnom zástupe chorých sa tento bezmocný človek nemohol predrať dopredu. Jeho vytrvalé úsilie o dosiahnutie cieľa, jeho úzkosť o opätovné sklamanie takmer vyčerpali zvyšok jeho síl.

Chorý ležal na svojom lôžku, občas zdvihol hlavu, aby sa pozrel na rybník. Zrazu sa k nemu sklonila nežná, súcitná tvár a upútala jeho pozornosť slovami: „*Chceš byť zdravý?*“, Jeho srdce prenikla nová nádej. Cítil, že tento človek mu chce pomôcť. Spomenul si však, koľkokrát sa pokúšal dostať sa do rybníka. Myslel si, že sa sotva živý dočká ďalšieho zvířenia vody. A preto sa svojej nádeje vzdal. So smútkom v očiach odvrátil tvár a povedal: „*Pane, nemám človeka, čo by ma zaniesol do rybníka, keď sa zvíř voda. Kým ta dôjdem sám, zostúpi predom mnou iný.*“, [Ján 5,7](#).

„*Ježiš mu riekol: Vstaň, zober lôžko a choď!*“, [Ján 5,8](#). S novou nádejou pozrel chorý na Ježiša. Výraz jeho tváre a tón jeho hlasu nebol nikomu podobný. Zdalo sa, že jeho prítomnosť dýcha láskou a mocou. Viera tohto bezmocného muža vzala Ježiša za slovo. Bez jedinej otázky sa rozhodol poslúchnuť a potom sa celé telo podriadilo jeho vôli.

Každý nerv a každý sval sa zachvel novým životom. Jeho ochromené údy sa začali hýbať. Muž vyskočil na nohy a začal chodiť pevným, rezkým krokom. Chválil Boha a tešil sa z novej sily. Ježiš neuistoval ochrnutého, že mu Boh pomôže. Chorý mohol povedať: „*Pane, ak ma chceš uzdraviť, poslúchnem t'a.*“, Mohol pochybovať, [50] zaváhať a tak stratiť jedinou šancu byť uzdravený. On však uveril Kristovým slovám. Bezprostredne po tom vynaložil úsilie a Boh mu

dal silu. Chcel chodiť, a chodil. Konal podľa Kristových slov a bol uzdravený.

Hriech nás odlúčil od zdroja života a ochromil nás. Tak, ako ochrnutý človek nebol schopný chodiť, ani my nedokážeme žiť svätým životom. Mnohí si uvedomujú svoju bezmocnosť. Túžia žiť v súlade s Božou vôľou. Snažia sa o to celou silou, ale márne. V zúfalstve volajú: „*Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?*“, [Rimanom 7,24](#). Kiežby títo zúfalí a zápasiaci ľudia pozdvihli svoj zrak. Videli by, ako sa Spasiteľ skláňa k človeku, ktorého vykúpil svojou krvou a láskavo mu hovorí: „*Chceš byť zdravý?*“, Ježiš ťa nabáda, aby si vstal, bol zdravý a mal pokoj. Nečakaj na pocit, že si zdravý. Ver Spasiteľovmu slovu. Odovzdaj Kristovi svoju vôľu. Rozhodni sa slúžiť mu. Poslušnosťou jeho slovu získaš silu. Nech je to akýkoľvek zlozvyk a akákoľvek vášeň, ktorá si človeka dlhodobým holdovaním podmanila, Kristus je schopný vyslobodiť ho. Túži urobiť to. Chce dať život tým, ktorí sú „*mŕtvi vo svojich priestupkoch a hriechoch*“, [Efezským 2,1](#). Vyslobodí otroka spútaného slabosťou, nešťastím a okovami hriechu.

Vedomie hriechu otrávil prameň života. Kristus však hovorí: „*Vezmem na seba tvoje hriechy. Dám ti pokoj. Vykúpil som ťa svojou krvou. Si môj. Moja milosť posilní tvoju slabú vôľu. Zbavím ťa výčítiek svedomia.*“, Keď na vás dolieha pokušenie, keď klesáte pod ťarchou starostí, ste sklúčení, zmalomyseľní a podliehate zúfalstvu, pozrite sa na Ježiša. Tma, ktorá vás obklopuje, sa rozptýli v žiari jeho prítomnosti. Ak chce hriech ovládnuť vaše srdce a ťažiť svedomie, pozrite sa na Ježiša. Jeho milosť je dostačujúca, aby premohla hriech. Obráťte sa k nemu s vdáchným srdcom, i keď

[51] chvejúcim sa neistotou. Držte sa nádeje, ktorá sa vám núka. Kristus čaká, aby vás mohol prijať do svojej rodiny. Jeho sila pomôže vašej slabosti. Krok za krokom vás bude viesť. Vložte svoju ruku do jeho ruky a dovoľte mu, aby vás viedol.

Nikdy si nemyslite, že Kristus je niekde ďaleko. Je stále blízko pri vás. Obklopuje vás svojou láskavou prítomnosťou. Hľadajte ho ako toho, kto túži, aby ste ho našli. Želá si, aby ste sa nielen dotkli jeho rúcha, ale aby ste s ním boli stále spojení.

„Chod' a nehreš viac,,

Slávnosť stánkov sa práve skončila. Chystané úklady kňazov a rabínov v Jeruzaleme Ježiš zmaril. Keď nastal večer, „*každý odišiel do svojho domu. Ježiš odišiel na Olivový vrch,*„ [Ján 7,53](#); [8,1](#).

Z ruchu a zmätku mesta, z prítomnosti dychtivého zástupu a zákerných rabínov odišiel Ježiš do ticha Olivového vrchu. Tu mohol byť sám s Bohom. Zavčasu ráno sa však vrátil do chrámu. Keď sa okolo neho zhromaždili ľudia, sadol si a učil ich.

Čoskoro však musel vyučovanie prerušiť. Prišla k nemu skupina farizejov a zákonníkov. Doviedli so sebou vyľakanú ženu, ktorú ostro obviňovali z porušenia siedmeho prikázania. Postavili ju pred Ježiša a s pokryteckou úctou sa ho spýtali: „*Učiteľ, túto ženu pristihli priamo pri cudzoložstve. Mojžiš nám v zákone prikázal takého ukameňovať. Čo teda povieš ty?*„ [Ján 8,4.5](#).

Predstieranou úctou zakrývali svoje zákerné úmysly. Ak ženu oslobodí, obvinia ho z pohrdania Mojžišovým zákonom. Ak povie, že si zaslúži smrť, môžu ho obviniť pred Rimanmi, že si robí nárok na moc, ktorá patrí len im.

Ježiš chvíľu pozoroval scénu – obeť, ktorá sa triasla od strachu, a prísne tváre hodnostárov bez ľudského súcitu. Jeho čistota bola zdesená týmto výjavom. Na položenú otázku neodpovedal. Sklonil sa, pozeral na zem a začal niečo písať do prachu.

Ježiš si ich zjavne nevšimal a otál'al. Žalobníci začali byť netrepezní. Prišli k Ježišovi bližšie a naliehali, aby tomuto prípadu venoval pozornosť. Keď sa však pozreli na chodník pri Ježišových nohách, zmĺkli. Priamo pred nimi boli v prachu vypísané tajné hriechy, ktorých sa sami dopustili.

Ježiš vstal, uprel svoj pohľad na intrigánov a povedal: „*Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí po nej kameňom!*„ [Ján 8,7](#). Potom sa sklonil a písal ďalej.

Ježiš dal svojím postojom najavo, že Mojžišovým zákonom nepohŕda, ani nezasahuje do právomoci Ríma. Žalobcovia boli umlčaní a ich rúcho predstieranej svätosti bolo odhalené. V prítomnosti nekonečnej čistoty stáli obvinení a odsúdení. Mali strach, že ich skryté nepravosti budú prezradené. So sklonenými hlavami a sklopeným zrakom nepozorovane odišli. Svoju obeť nechali so súcitným Spasiteľom.

Ježiš sa vzpriamil, pozrel na ženu a spýtal sa jej: „Žena, kde sú? Nik ťa neodsúdil? Odvetila: Nikto, Pane! Ježiš jej povedal: Ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a odteraz už nehreš!., [Ján 8,10.11.](#)

Žena stála pred Ježišom a mala strach. Jeho slová: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí po nej kameňom,, znamenali pre ňu rozsudok smrti. Nemala odvahu pozrieť sa Spasiteľovi do očí. Ticho čakala na svoj údel. Plná údivu hľadela, ako jej bezradní žalobníci bez slova odchádzajú. Potom počula slová nádeje: „Ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a odteraz už nehreš!., Jej srdce bolo v tom okamihu naplnené radosťou a šťastím. Plná vdáčnosti a lásky sa vrhla k Ježišovým nohám a v slzách mu vyznala svoje hriechy.

[53] Pre túto ženu to bol začiatok nového života, života čistoty, pokoja a odovzdanej služby Bohu. Pozdvihnutím tejto hriešnej ženy vykonal Ježiš väčší div než uzdravením tej najhoršej telesnej choroby. Vyliečil duchovnú nemoc, ktorá spôsobuje večnú smrť. Táto kajúca žena sa stala jedným z jeho najvernejších nasledovníkov. Obetavou láskou a oddanosťou dávala najavo svoju vdáčnosť za Kristovu odpúšťajúcu milosť. Svet mal pre túto zblúdilú ženu len posmech a pohŕdanie. Ten Bezhríšny mal však súcit s jej slabosťou a podal jej pomocnú ruku. Pokryteckí farizeji ňou opovrhovali. Ježiš ju však vyzval: „Chod' a odteraz už nehreš!.,

Ježiš pozná situáciu každého človeka. Čím väčšia je hriešnikova vina, tým viac potrebuje Spasiteľa. Jeho srdce, plné božskej lásky a súcitu, je doširoka otvorené pre toho, kto je beznádejne zapletený v osídlach nepriateľa. Svojou vlastnou krvou oslobodzuje človeka z pút hriechu.

Ježiš nechce, aby sa tí, ktorých vykúpil za takú vysokú cenu, stali bezmocnou bábkou v rukách nepriateľa. Nechce, aby sme boli porazení a zahynuli. Ten, ktorý držal levy v jame a prechádzal sa so svojimi vernými svedkami v plameňoch ohňa, je práve tak pripravený pôsobiť v nás a odstrániť z našej povahy každý nedostatok. Dnes stojí pri oltári milosti a predkladá Bohu prosby tých, ktorí túžia po jeho pomoci. Neodmietne žiadneho skrúšeného človeka, ktorý ľutuje svoje hriechy. Ochotne odpustí každému, kto k nemu prichádza a prosí o odpustenie a uzdravenie. Nikomu nepovie všetko, čo by mohol zjaviť, no každého ustráchaného povzbudí a dá mu odvahu. Každý, kto chce, sa môže chopiť Božej sily, zmieriť sa s Bohom a on mu dá pokoj.

Tých, ktorí hľadajú u Ježiša záchranu, nemôže nikto obviniť ani pohaniť. Žiadny človek ani padlý anjel na nich nemôže žalovať. Kristus ich svojou božskol'udskou prirodzenosťou spája so sebou. Stoja pri tom, ktorý na seba vzal hriechy sveta. Sú obklopení svetlom vychádzajúcim z Božieho trónu. Krv Ježiša Krista očistí uje „od každého hriechu„. [1. Jána 1,7](#).

„Kto bude žalovať na Božích vyvolených? Je to Boh, ktorý ospravedľňuje. Kto ich odsúdi? Je to Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba čo viac, bol vzkriesený z mŕtvych, je po pravici Božej a prihovára sa za nás„. [Rimanom 8,33.34](#).

[54]

Uzdravenie posadnutého

Kristus ukázal, že má zvrchovanú moc ako nad vetrom a vlnami, tak aj nad ľuďmi posadnutými démonmi. Ten, ktorý utíšil búrku a upokojil rozbúrené jazero, vnášal pokoj do mysle posadnutých, ktorí boli pod nadvládou satana.

Ježiš bol práve v synagóge v Kafarnaume a hovoril o svojom poslaní vyslobodzovať otrokov hriechu. Náhle bol prerušený hrozným krikom. Spomedzi ľudí vybehol akýsi posadnutý a kričal: „Čo t'a do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zahubiť? Viem, kto si: Svätý Boží„. [Marek 1,24](#). „Ježiš pohrozil démonovi: Mlč a vyjdi z neho! Démon hodil človeka medzi nich, potom z neho vyšiel, ale neublížil mu„. [Lukáš 4,35](#).

Tento človek si svoje utrpenie zapríčinil sám. Okúzlila ho hriešna rozkoš a rozhodol sa, že si zo života urobí veľkolepú nespútanú zábavu. Nestriednosť a ľahkovážnosť však negatívne pôsobili na ušľachtilé črty jeho povahy, až sa ho satan úplne zmocnil. Hlas svedomia sa ozval príliš neskoro. Keď bol ochotný obetovať bohatstvo i rozkoš, len aby znovu získal stratenú mužnosť, bol už v satanovom zajatí.

V Ježišovej prítomnosti zatúžil opäť po slobode. Démon sa však vzoprel Kristovej moci. Keď sa muž pokúsil poprosiť Ježiša o pomoc, zlý duch mu vložil do úst svoje slová a on vykrikoval v úzkosti a strachu. Posadnutý si uvedomoval, že je v prítomnosti toho, ktorý ho môže vyslobodiť. Chcel prísť k Ježišovi a dotknúť sa jeho mocnej ruky. Zadržala ho však iná vôľa a povedal to, čo nechcel.

[55] Boj medzi mocou satana a túžbou muža po slobode bol strašný. Zdalo sa, že týraný muž príde o život v zápase s nepriateľom, ktorý ho úplne zničil. Spasiteľ však prehovoril ako ten, kto má moc a zajatca oslobodil. Posadnutý zrazu stál pred užasnými ľuďmi slobodný.

Plný radosti a šťastia chválil Boha za vyslobodenie. Oči, ktoré boli pred chvíľou plné šialenstva, žiarili teraz inteligenciou a zaliali sa slzami vd'ačnosti. Ľudia od úžasu nenachádzali slov. Len čo sa spamätali, jeden cez druhého volali: „*Čo to znamená? Nové učenie, s mocou. Rozkazuje aj nečistým duchom, a poslúchajú ho.*“, [Marek 1,27](#).

Aj dnes sú mnohí ľudia ovládaní zlými duchmi práve tak, ako bol pod ich nadvládou posadnutý v Kafarnaume. Všetci, ktorí úmyselne nedbajú na Božie prikázania, dostávajú sa pod nadvládu satana. Človek sa často zahráva so zlom a myslí si, že keď bude chcieť, dokáže ho zanechať. Láka ho to však ďalej a ďalej, až nakoniec zistí, že je ovládaný vôľou, ktorá je silnejšia než jeho vlastná. Z jej tajomnej moci sa už nedokáže vymaniť. Tajný hriech alebo vášeň, ktorej podliehal, urobili z neho takú bezmocnú obeť, ako bol posadnutý v Kafarnaume.

A predsa jeho prípad nie je beznádejný. Boh neovláda našu myseľ bez nášho súhlasu. Každý človek sa môže slobodne rozhodnúť, komu zverí vládu nad svojím životom. Nikto nepadol tak nízko a nikto nie je taký hriešny, aby ho Kristus nemohol vyslobodiť. Posadnutý mohol namiesto modlitby vysloviť iba satanove slová. Napriek tomu bola nevyšlovená prosba jeho srdca vypočutá. Žiadne volanie človeka v núdzi nezostane bez povšimnutia, aj keď nie je dostatočne vyjadrené slovami. Tí, ktorí dobrovoľne uzavrujú zmluvu s Bohom, nie sú ponechaní napospas satanovej moci alebo nestálosti svojej vlastnej prirodzenosti.

„*Či možno odňať hrdinovi to, čo uchvátil, alebo môžu uniknúť zajatci mocnára? Vskutku, takto vraví Hospodin: Aj hrdinovi môžu byť odňatí zajatci a mocnárovi môže uniknúť to, čo uchvátil. Ja sa budem priet' s tými, ktorí sa s tebou prú, a tvojich synov ja vyslobodím.*“, [Izaiáš 49,24.25](#).

[56] Ten, kto vierou otvorí dvere svojho srdca Spasiteľovi, zakúsi úžasnú premenu.

„Dal som vám moc,,

Podobne ako dvanásť apoštolov, dostalo i sedemdesiat učeníkov, ktorých Kristus vyslal neskôr, nadprirodzené dary ako pečať svojho poslania. Keď svoju prácu ukončili, vrátili sa a s radosťou hovorili: *„Pane, v tvojom mene sa nám poddávajú aj zlí duchovia! On im povedal: Videl som satana padat' z neba ako blesk.,, Lukáš 10,17.18.*

Odvtedy majú Kristovi nasledovníci považovať satana za porazeného nepriateľa. Toto víťazstvo vydobyl pre nich Ježiš na kríži a túži po tom, aby si ho privlastnili. Povedal: *„Dal som vám moc šliapať po hadoch a škorpiónoch, i po všetkých nepriateľoch. Nič vám neuškodí.,, Lukáš 10,19.*

Všemocná sila Ducha Svätého chráni každého skrúšeného človeka. Kristus nedovolí, aby sa ten, kto ho vo viere a ľútosťi prosí o ochranu, dostal pod nadvládu nepriateľa. Je pravda, že satan je silná bytosť. Ale vďaka Bohu za to, že máme mocného Spasiteľa, ktorý zvrhol satana z neba. Satan má radosť, keď zveličujeme jeho silu. Prečo teda nehovorit' radšej o Ježišovi? Prečo nevyvyšovať jeho moc a jeho lásku?

Dúha zasľúbenia, ktorá obklopuje nebeský trón, je trvalým svedectvom, že *„Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik nezahynul, ale aby večný život mal každý, kto verí v neho.,, Ján 3,16.* Celému vesmíru tak zvestuje, že v boji so zlom Boh nikdy neopustí svoje deti. Je nám zárukou sily a ochrany, ktorá potrvá tak dlho ako jeho vláda.

6. kapitola — Zachránení, aby slúžili

Na Galilejskom mori svitá. Po nepokojnej noci na mori sa Ježiš so svojimi učeníkmi priplavil k brehu. Lúče vychádzajúceho slnka sa dotýkajú mora a krajiny, akoby ich chceli požehnať pokojom. Len čo vystúpili na breh, upútal ich pozornosť obraz strašnejší než obraz rozbúreného mora. Z úkrytu medzi hrobmi sa na nich vyrútili dvaja posadnutí, akoby ich chceli roztrhať. Za sebou ťahajú zvyšky reťazí, ktoré roztrhali pri úteku z väzenia. Telo majú doškriabané, zakrvavené. Spod dlhých, dávno nečesaných vlasov hľadajú oči plné zloby. Zdá sa, že už stratili i ľudský výzor. Podobajú sa skôr na divú zver než na ľudí.

Učeníci v hrôze utekajú. Čoskoro však zistia, že Ježiš nie je pri nich. Vracajú sa, aby ho našli. Ježiš je tam, kde ho nechali. Ten, ktorý utíšil búrku, ktorý sa stretol so satanom a porazil ho, neuteká ani pred démonmi. Keď sa muži škrípajú zubami a s penou v ústach k nemu priblížili, Ježiš dvíha ruku, ktorá utíšila rozbúrené vlny, a oni nemôžu prísť bližšie. Stoja pred ním a zúria. Sú však bezmocní.

Ježiš svojou mocou prikazuje nečistým duchom, aby z nich vyšli. Nešťastní muži si uvedomujú blízkosť toho, kto ich môže oslobodiť od týrania zlými duchmi. Padajú k nohám Spasiteľa a prosia o jeho milosť. Keď však otvorí ústa, démoni s krikom prehovoria: „*Čo ťa do nás, Syn Boží? Prišiel si nás sem trápiť?*“, **Matúš 8,29**.

Zlí duchovia sú prinútení opustiť svoje obete a posadnutí pociťujú úžasnú zmenu. Do ich mysli preniká svetlo. Z ich očí vyžaruje rozvaha. Tváre, tak dlho deformované na obraz satana, sa stávajú príjemnými. Zakrvavené ruky sú pokojné a muži chvália Boha.

Démoni, vyhnaní zo svojich ľudských príbytkov, vošli do svíň a zahnali ich do skazy. Pastieri utiekli, aby túto novinu rozhlásili. Zkrátka prišli všetci obyvatelia mesta k Ježišovi. Dvaja posadnutí boli doposiaľ postrachom celej krajiny. Teraz ich uvideli oblečených a pokojných sedieť pri Ježišových nohách, počúvať jeho slová a chváliť meno toho, ktorý ich uzdravil. Ľudia, ktorí videli tento nádherný obraz, sa však netešili. Zdalo sa im, že strata svíň je závažnejšia než

vyslobodenie týchto satanových obetí. Zhromaždili sa okolo Ježiša a naliehavo ho prosili, aby od nich odišiel. Ježiš ich prosbe vyhovel. Vstúpil do člna a odplavil sa na protív ahlý breh.

Pocity uzdravených však boli úplne iné. Túžili byť v blízkosti svojho vysloboditeľa. V jeho prítomnosti sa cítili bezpeční pred démonmi, ktorí ich trápili a okrádali o silu. Keď chcel Ježiš vstúpiť do člna, primkli sa k nemu, klakli pred ním a prosili ho, aby mohli zostať pri ňom a počúvať jeho slová. Ježiš im však prikázal, aby šli domov a rozprávali o tom, čo pre nich urobil Pán.

Ich úlohou bolo ísť k pohanom a rozprávať im o požehnaní, ktorým ich Ježiš obdaril. Bez Ježiša to však bude ťažké. Pri stretnutiach s pohanskými krajanmi ich čakajú veľké problémy. Zdá sa, že dlhá izolácia od spoločenstva ľudí im znemožnila konať túto prácu. Len čo im však Ježiš ukázal, že je to ich povinnosť, boli pripravení poslúchnuť.

O Ježišovi rozprávali nielen doma a susedom, ale prešli celé Desat' mestie. Všade hlásali jeho moc zachraňovať a rozprávali, ako boli oslobodení od démonov.

Aj keď obyvatelia Gadary Ježiša neprijali, nenechal ich v tme, pre ktorú sa rozhodli. Vtedy, keď ho prosili, aby z ich kraja odišiel, jeho poslanstvo ešte nepočuli. Nevedeli, čo odmietajú. Preto im Ježiš poslal svetlo prostredníctvom tých, ktorých neodmietnu a vypočujú ich.

Utopením čriedy sviň sa satan snažil odvrátiť záujem ľudí od Spasiteľa a zabrániť tak šíreniu evanjelia v tejto oblasti. Tým však vyvolal taký rozruch, že pozornosť obyvateľov sa upriamila na Krista. Hoci sám Spasiteľ odišiel, muži, ktorých uzdravil, zostali tu ako svedkovia jeho moci. Tí, ktorí boli nástrojmi satana, stali sa nositeľmi svetla, poslami Syna Božieho. Keď sa sem Ježiš po určitom čase vrátil, zhromaždili sa okolo neho zástupy. Tri dni počúvali tisíce ľudí z celého okolia poslanstvo záchrany.

Prví misionári, ktorých Kristus poslal zvestovať evanjelium do oblasti Desat' mestia, boli dvaja uzdravení posadnutí muži. Ježiša počúvali iba veľmi krátko. Nepočuli jediné jeho kázanie. Nemohli ľudí učiť tak ako učenici, ktorí boli s Kristom denne. Mohli však rozprávať o tom, čo sami videli a počuli a ako Ježišovu moc zakúsili. A to môže robiť každý človek, ktorého srdca sa dotkla Božia milosť.

Takýchto svedkov povoláva náš Pán. Svet hynie preto, že je ich málo.

Evanjelium nemá byť hlásané ako mŕtva teória, ale ako živá moc, ktorá mení život. Boh chce, aby jeho služobníci svedčili o tom, že vd'aka jeho milosti môžu získať charakter podobný Kristovmu a tešiť sa z istoty jeho veľkej lásky. Chce, aby svedčili o tom, že nebude spokojný, kým všetci, ktorí prijali spasenie, neobdržia opäť svoje mimoriadne výsady jeho synov a dcér.

Boh ochotne prijíma i tých, ktorých správanie ho najviac uráža. Ak sa kajajú, dáva im svojho Ducha a posiela ich medzi neveriacich rozprávať o jeho milosti. Kristus svojou mocou zmenil tých, čo boli satanovými nástrojmi, na poslov spravodlivosti. Posiela ich hlásať, aké veľké veci pre nich vykonal Pán a ako veľmi ich miluje.

„O tebe stále znie môj chválospev,,

Keď bola žena z Kafarnaumu dotykom viery uzdravená, Ježiš chcel, aby si uvedomila požehnanie, ktoré dostala. Dary, ponúkané evanjeliom, človek nedostane tajne a ich požehnanie nie je skryté.

[60] „*Vy ste moji svedkovia – znie výrok Hospodinov – a ja som Boh.,, Izaiáš 43,12.*

Vyznávať Božiu vernosť je nebeský spôsob ako svetu zjavovať Krista. Tak ako svätí v dávnych dobách, i my máme svedčiť o Božej milosti. Najúčinnjším svedectvom je naša vlastná skúsenosť. O Bohu svedčíme, ak je na nás samých zjavné pôsobenie jeho moci. Každý človek prežíva svoj život inak a má skúsenosti, ktoré sa úplne líšia od skúseností iných ľudí. Boh si želá, aby chvála, ktorú k nemu vysielame, mala nádych našej vlastnej osobnosti. Ak sú tieto vyznania, ktoré vyvyšujú Božiu milosť, potvrdené životom podobným Kristovmu životu, majú neodolateľnú silu a pomáhajú iným k spaseniu.

Pre nás je veľmi dôležité uchovať si každý Boží dar v živej pamäti. Naša viera zosilnie. Budeme prosiť a dostávať stále viac a viac. I malé požehnanie, ktorým nás Boh obdarí, nás povzbudí viac než všetky prečítané správy o viere a skúsenostiach druhých. Človek, ktorý na Božiu milosť odpovedá kladne, bude ako zavlažovaná záhrada. Jeho zdravie sa bude stále zlepšovať, svetlo jeho života

bude rozptyľovať temnotu a v jeho živote bude viditeľná Božia sláva.

„Čím sa odvd' ačím Hospodinovi za všetko dobré, čo mi urobil? Pozdvihnem kalich spásy a budem vzývať meno Hospodina. Čo som Hospodinovi sl'úbil, splním pred všetkým jeho ľudom., Žalm 116,12-14.

„Spievať chcem Hospodinovi, kým žijem, ospevovať chcem svojho Boha, kým tu budem. Kiež mu je príjemná moja pieseň! Radovať sa budem v Hospodinovi., Žalm 104,33.34.

„Kto vyrozpráva mocné skutky Hospodina, kto rozhlási všetku chválu o ňom?., Žalm 106,2.

„Ďakujte Hospodinovi, vzývajte jeho meno! Medzi národmi oznamujte jeho skutky! Spievajte mu, hrajte mu! Rozprávajte o všetkých jeho divoch! Chváľte sa jeho svätým menom! Nech sa raduje srdce tých, čo hl'adajú Hospodina!., Žalm 105,1-3. [61]

„Ved' tvoja milosť je lepšia ako život, moje pery t'a budú veľebiť... Ako tukom a olejom sa sýti moja duša, moje pery jasajú, chvália t'a moje ústa. Na svojom lôžku na teba myslím, pri výmene stráží o tebe rozjímam. Ved' si mi pomáhal, v t'oni tvojich krídel môžem plesat'., Žalm 63,4-8.

„V Boha dúfam, nebojím sa. Čo mi môže urobiť človek? Na mne je, Bože, splniť, čo som ti sl'úbil, prinášam ti obety vd'aky, lebo si ma vytrhol zo smrti, ba aj moje nohy si zachránil od úrazu, aby som smel chodiť pred Bohom vo svetle živých., Žalm 56,12-14.

„Svätý Izraela! Nech plesajú moje pery, keď t'a budem oslavovať, i moja duša, ktorú si vykúpil. Aj môj jazyk nech hovorí celý deň o tvojej spravodlivosti., Žalm 71,22-24.

„Hospodine, tebe dôverujem od mladosti... O tebe stále znie môj chválospev., Žalm 71,5.6.

„Tvoje meno budem pripomínať všetkým pokoleniam. Preto t'a národy budú oslavovať na večné veky., Žalm 45,18.

„Zadarmo ste dostali, zadarmo dajte,

Pozvanie evanjelia nemá byť obmedzované. Nie je určené len niekoľkým vyvoleným, o ktorých si myslíme, že ak ho prijmú, poslúži nám to ku cti. Toto poslanstvo má byť hlásané všetkým. Keď

Boh svojim det'om požehnáva, nie je to kvôli nim samým, ale kvôli svetu. Svoje dary nám dáva preto, aby sme ich rozmnožili a odovzdali ďalej.

[62] Samaritánka, ktorá sa rozprávala s Ježišom pri Jákobovej studni, hneď, ako sa s ním stretla, pozvala aj ďalších. Bola lepšou misionárkou než jeho učeníci. Tí v Samárii nevideli sľubné pole pôsobnosti. Svoje predstavy zamerali na veľké dielo, ktoré má byť vykonané v budúcnosti a nevideli, že vôkol nich je dozreté obilie pripravené na žatvu. Obyvatelia celého mesta prišli počúvať Ježiša na pozvanie ženy, ktorou predtým pohrdali. Svojim krajanom priniesla svetlo hneď, ako ho sama dostala.

Táto žena je príkladom pôsobenia praktickej viery v Krista. Každý skutočný učeník sa do Božieho kráľovstva rodí ako misionár. Len čo spozná Spasiteľa, túži s ním zoznámiť aj druhých. Pravda, ktorá zachraňuje a posväcuje, nemôže zostať zatvorená v jeho srdci. Kto pije živú vodu, ten sa stáva zdrojom života. Príjemca sa stáva darcom. Kristova milosť, pôsobiaca v človeku, je ako prameň vody v púšti, ktorý vyviera, aby občerstvil všetkých. U tých, ktorí hynú, vzbudí túžbu napit' sa z vody života. Z práce pre druhých máme väčšie požehnanie, než akoby sme pracovali len pre seba. Šírením radostnej zvesti o spasení sa blížime k Spasiteľovi.

O tých, ktorí prijímajú jeho milosť, Pán hovorí: *„Udelím požehnanie im i okoliu svojho pahorku a zošlem dažď v primeraný čas. Budú to požehnané dažde!„*, [Ezechiel 34,26](#).

„V posledný veľký deň sviatkov stál Ježiš a zvolal: Ak niekto trpí smädou, nech príde ku mne a napije sa! Písmo hovorí: Rieky živej vody potečú z vnútra toho, kto verí vo mňa.„, [Ján 7,37.38](#).

Tí, čo dostávajú, majú dávať druhým. Volanie o pomoc prichádza zo všetkých strán. Boh povoláva ľudí, aby ochotne a s radosťou slúžili svojim blížnym. Máme druhým pomáhať, aby dostali ne-smrteľnú korunu. Máme ich získavať pre Božie kráľovstvo. Máme osvietiť svet, ktorý hynie v nevedomosti.

[63] *„Či aj vy sami nevravíte: Ešte štyri mesiace a príde žatva? Hovorím vám, zdvihnite oči a pozrite sa na polia, že sa už belejú k žatve! Žnec už dostáva mzdu a zbiera úrodu pre večný život, aby sa rozsievač aj žnec spolu radovali.„*, [Ján 4,35.36](#).

„Ja som s vami,,

Tri roky mali učeníci pred sebou obdivuhodný vzor Ježiša Krista. Deň čo deň s ním chodili, rozprávali sa, počúvali jeho slová, ktorými tešil unavených a strápených a videli pôsobiť jeho moc u chorých a postihnutých. Keď nastal čas, aby ich opustil, Ježiš im dal milosť a silu pokračovať v jeho diele. Mali zvestovať evanjelium lásky a uzdravovať. Spasiteľ sľúbil, že bude stále s nimi. Prostredníctvom Ducha Svätého im bude bližšie, než keď viditeľne chodil medzi ľuďmi.

To, čo robili učeníci, máme robiť i my. Každý kresťan má byť misionárom. S láskou a súcitom máme pomáhať tým, ktorí potrebujú pomoc. Úprimne a nesebecky máme uľahčovať bremeno trpiaceho ľudstva.

Každý môže niečo robiť. Nech si nikto nemyslí, že v službe pre Krista pre neho niet miesta. Spasiteľ sa stotožňuje s každým človekom. Stal sa členom pozemskej rodiny, aby sme sa my mohli stať členmi nebeskej rodiny. Je Synom človeka a preto je bratom každého Adamovho syna a dcéry. Jeho nasledovníci nemajú mať pocit, že sú oddelení od sveta, ktorý hynie vôkol nich. Patria do veľkej ľudskej rodiny a nebo sa na nich pozerá ako na bratov a sestry hriešnikov i svätých.

Milióny a milióny ľudských bytostí, ktoré žijú v chorobe, nevedomosti a v hriechu, ešte nikdy nepočuli o Kristovej láske k nim. Keby sme sa ocitli na ich mieste a oni na našom, čo by sme si priali, aby pre nás urobili? Preto máme aj my urobiť pre nich všetko, čo je v našich silách. Kristovo pravidlo života, podľa ktorého budeme súdení, znie: *„Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.,, Matúš 7,12.*

Ak sme vo výchove, vzdelaní, dobrých charakterových vlastnostiach, v kresťanskej výchove či náboženských skúsenostiach dostali viac než ostatní, sme ich dlžníkmi. Pokiaľ je to v našich silách, máme im slúžiť. Ak sme silní, máme pomáhať slabým. [64]

Anjeli slávy, ktorí neprestajne hľadia na tvár nebeského Otca, majú radosť zo služby najmenším. Idú vždy tam, kde sú najviac potrební. Pomáhajú tým, ktorí zápasia sami so sebou a ktorí sú životnými okolnosťami najviac zmalomyselnení. Zvláštnu starostlivosť venujú slabým, klátiacim sa jedincom, ktorí majú veľa povahových

nedostatkov. Pre sebeckých ľudí je služba chudákovi so zlým charakterom ponižujúca. No čistí, bezhriešni anjeli pomáhajú práve takým.

Kým sme boli zatratení, Ježiš netúžil žiť v nebi. Opustil ho, aby žil život plný posmechu, urážok a zomrel potupnou smrťou. Ten, ktorému patria nekonečné poklady a bohatstvo neba, stal sa chudobným, aby sme my mohli byť jeho chudobou obohatení. Máme ho nasledovať a ísť tou cestou, ktorou šiel pred nami on.

Každý, kto sa stáva Božím dieťaťom, je jedným článkom reťaze, ktorá je spustená na zem, aby zachraňovala svet. Má pomáhať Kristovi uskutočňovať jeho plán spásy. Mal by vyhl'adávať stratených a spolupracovať na ich záchrane.

Mnohí by považovali za veľkú prednosť navštíviť miesta, kde počas svojho života na zemi žil Kristus. S radosťou by šli cestami, po ktorých chodieval, pozreli sa na jazero, pri ktorom rád učil, zazreli vrchy a údolia, na ktorých tak často spočinul jeho zrak. Nemusíme však chodiť do Nazareta, Kafarnaumu alebo Betánie, aby sme kráčali po Ježišových stopách. Nájdeme ich pri lôžku chorého, v chudobných chatrčiach, v preľudnených uliciach veľkomiest a vôbec všade tam, kde ľudské srdcia potrebujú útechu.

Máme sýtiť hladných, obliekať nahých a potešovať trpiacich a strápených. Máme slúžiť zúfalým a vracať nádej tým, ktorí ju stratili.

[65] Pri náprave hriešnika bude mať Kristova láska dokázaná nesebeckou službou väčší účinok než meč alebo súdy, ktoré sú nevyhnutné, aby u priestupníkov zákona vzbudzovali strach. Láskový misionár však môže urobiť oveľa viac. Srdce, ktoré sa od výčitiek iba zatvrdí, pod vplyvom Kristovej lásky často zmäkne.

Misionár môže nielen liečiť choroby tela, ale i priviesť hriešnika k veľkému Lekárovi, ktorý človeka dokáže očistiť od malomocnosti hriechu. Boh si želá, aby prostredníctvom jeho služobníkov chorí, nešťastní a posadnutí zlými duchmi počuli jeho hlas. Za pomoci svojich ľudských nástrojov chce byť Tešiteľom, akého svet nepozná.

Spasiteľ obetoval svoj drahocenný život, aby založil cirkev schopnú slúžiť trpiacim, zarmúteným a pokúšaným. Spoločenstvo veriacich môžu tvoriť chudobní, nevzdelaní a neznámi. A predsa v

Kristu môžu doma, v meste, na dedine, ba aj vo vzdialených oblastiach vykonať dielo, ktorého dôsledky budú siahať až do večnosti.

Slová, ktoré boli určené prvým učeníkom, patria i dnešným Kristovým nasledovníkom: „*Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi. Chod'te teda a učte všetky národy.*“, [Matúš 28,18.19](#). „*Chod'te do celého sveta a zvestujte evanjelium všetkému stvoreniu.*“, [Marek 16,15](#).

Zasľúbenie jeho prítomnosti patrí aj nám: „*A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.*“, [Matúš 28,20](#).

Dnes sa už nezhrmažďujú zástupy zvedavcov na pustých miestach, aby videli a počuli Krista. Jeho hlas nezačujeme na rušných uliciach. Na ceste nepočuť volanie: „*Prichádza Ježiš Nazaretský.*“, [Lukáš 18,37](#). A predsa je realitou dnešných dní, že Kristus kráča nepozorovaný našimi ulicami. S posolstvom milosti prichádza do našich domovov. Chce spolupracovať so všetkými, ktorí sú ochotní slúžiť. Je medzi nami, aby uzdravoval a požehnával, ak ho však prijmeme.

„*Takto vraví Hospodin: v príhodnom čase som t'a vyslyšal, v deň spásy som ti pomohol, utvoril som t'a a dal som t'a za sprostredkovateľa zmluvy národom: aby si obnovil krajinu a do vlastníctva odovzdal spustošené dedičstvá, aby si povedal sputnaným: Vyjdite! a tým, čo sú vo tme: Zjavte sa!*“, [Izaiáš 49,8.9](#). [66]

„*Aké vzácne sú na vrchoch nohy blahozvestcov, ktorí hlásajú pokoj, zvestujú blaho, hlásajú záchranu. Hovorí Sionu: Tvoj Boh je kráľom.*“, [Izaiáš 52,7](#).

„*Vypuknite v spoločný jasot, lebo Hospodin potešil svoj ľud... odhalil svoje sväté rameno pred očami všetkých národov a všetky končiny zeme uvidia záchranu nášho Boha.*“, [Izaiáš 52,9.10](#).

7. kapitola — Spolupráca Boha s človekom

Lekár má pri liečení spolupracovať s Kristom. Spasiteľ sa staral o telo i dušu. Evanjelium, ktoré zvestoval, bolo posolstvom o duchovnom živote a telesnom uzdravení. Odpustiť hriech a uzdraviť telo – to patrí k sebe. Kresťanský lekár je poverený tou istou službou. V spojení s Kristom má prinášať úľavu v telesnom i duchovnom trápení. Chorému má byť poslom milosti. Má poskytnúť liek pre choré telo a hriechom napadnutú dušu.

Skutočnou hlavou lekárskeho povolania je Kristus. Tento Lekár lekárov stojí pri každom bohabojnom lekárovi, ktorý chce zmierniť ľudské utrpenie. Pri liečení chorôb tela používa lekár prírodné lieky. Súčasne by svojim pacientom mal však poukázať na toho, ktorý uzdravuje telo i dušu. Kristus zavŕši to, v čom lekári môžu iba pomáhať. Lekári sa snažia pomáhať prírode pri uzdravovaní, lieči však sám Kristus. Lekár sa snaží život zachrániť, Kristus život dáva.

Prameň zdravia

Svojimi zázrakmi zjavil Spasiteľ moc, ktorá pôsobí nepretržite v prospech človeka, uzdravuje ho a drží pri živote. Deň čo deň, hodinu čo hodinu, ba sekundu čo sekundu pôsobí Boh pomocou prírodných síl, aby nás zachoval pri živote, posilnil nás a uzdravil. Ak si niektorú časť tela poraníme, okamžite začína proces hojenia. Prírodné činitele na obnovu zdravia boli uvedené do chodu. Moc, ktorá sa v ich pôsobení zjavuje, je však Božou mocou. Každá životodarná sila je od Boha. Ak je niekto vyliečený, uzdravil ho Boh.

Choroba, utrpenie a smrť sú dielom nepriateľskej moci. Satan ničí. Boh obnovuje.

[68] To, čo Boh povedal Izraelcom o obnove telesného i duševného zdravia, platí i dnes. „*Ja Hospodin som tvojím lekárom.*“, [2. Mojžišova 15,26](#).

Božie pranie pre každého človeka je vyjadrené v slovách: „Milovaný, prajem ti, aby sa ti vo všetkom darilo a aby si bol zdravý – tak, ako sa darí tvojej duši.,, 3. Jána 1,2.

Je to Boh, ktorý „ti odpúšťa všetky previnenia, on ťa uzdravuje zo všetkých chorôb. Zachraňuje ti život zo záhuby, on ťa venčí milosťou a milosrdenstvom.,, Žalm 103,3.4.

Hriech – príčina mnohých ochorení

Keď Kristus uzdravoval, mnohých upozornil: „Už nehreš, aby sa ti nestalo niečo horšie!.,, Ján 5,14. Dával tým jasne najavo, že si svoju chorobu zapríčinili sami, a to prestupovaním Božích zákonov. Zdravie si môžu zachovať iba poslušnosťou.

Lekár by mal pri liečbe viesť svojich pacientov k spolupráci s Bohom. Musí stále pamätať na to, že choroba je následok hriechu. Vie, že prírodné zákony, podobne ako Desatoro, sú božského pôvodu, že zdravie sa dá znovu získať alebo zachovať iba tak, že tieto zákony budeme rešpektovať. Lekár pozná mnohých, ktorí ochoreli v dôsledku svojho nesprávneho konania a mohli by sa uzdraviť, keby robili to, čo je pre to nutné urobiť. Lekár by mal pripomínať, že všetko, čo ničí telesnú, duševnú alebo duchovnú silu, je hriech. Má poukázať na to, že zdravie si treba chrániť rešpektovaním zákonov, ktoré Boh dal pre blaho človeka.

Ak lekár zistí, že pacient trpí na ochorenie, ktoré si zlou stravou, pitím alebo inými zlovyvkmi zavinil sám, a nepovie mu to, škodí svojmu blížnemu. Alkoholici, ľudia holdujúci zlým vášňam a nemravnostiam, prichádzajú k lekárovi, aby im jasne a otvorene povedal, že utrpenie je dôsledkom hriechu. Tí, ktorí poznajú zákony života, by mali vynaložiť všetku námahu, aby vzniku chorôb zabránili. Môže lekár zostať pokojný, ak má dennodenne pred očami zápas s bolesťou a utrpením, ktoré musí zmierňovať? Ak nariadi ako liek prísnu striedmosť, počína si azda neláskavo a nemilosrdne?

[69]

Boží zákon života

Musí nám byť jasné, že cesta Božích prikázaní je cestou života. Prírodné zákony určil Boh. Nie sú to nejaké svojvoľné požiadavky. Každé „nebudeš.,, v zdravotnom i morálnom zákone v sebe zahŕňa

zasľúbenie. Ak ich budeme rešpektovať, naše kroky budú správané požehnaním. Boh nás nenúti konať správne. Túži však chrániť nás pred zlom a viesť nás k dobru.

Všimnime si zákony, ktoré boli vštepované izraelskému národu. Boh im dal presné pokyny o životných návykoch. Zoznámil ich so zákonmi, ktoré sa týkajú ako telesného, tak i duševného zdravia. Ak sa nimi budú riadiť, zasľúbenie: „*Hospodin odvráti od teba každú nemoc*„ (5. Mojžišova 7,15) bude patriť im. „*Pripušte si k srdcu všetky slová, ktorými dnes svedčím proti vám*„, 5. Mojžišova 32,46. „*Lebo sú životom pre tých, čo ich nachodia, a uzdravením pre celé telo*„, Príslovia 4,22.

Boh si želá, aby sme dosiahli taký stupeň dokonalosti, aký nám bol darom Krista umožnený. Nabáda nás, aby sme sa správne rozhodli, spojili sa so silami neba a osvojili si zásady, ktoré v nás obnovia Boží obraz. Vo svojom písanom slove a vo veľkej knihe prírody Boh zjavuje zákony života. Našou úlohou je poznať ich a riadiť sa nimi. Tak môžeme spolupracovať s Bohom pri obnove telesného i duševného zdravia.

Evanjelium zdravia

[70] Tešiť sa z požehnaní, ktoré so sebou prináša poslušnosť, môžeme iba vtedy, ak prijmeme Kristovu milosť, pretože ona dáva človeku silu poslúchať Božie zákony a pomáha mu vymaniť sa z pút zlovykov. Kristova milosť je jediná sila, ktorá môže človeka doviest' na správnu cestu a udržať ho na nej.

Evanjelium prijaté v jeho čistote a sile je liekom na choroby zapríčinené hriechom. Slnko spravodlivosti vyjde a „*uzdravenie pod jeho krídlami*„, Malachiáš 3,20. Nič z toho, čo ponúka tento svet, nedokáže uzdraviť zlomené srdce, dať pokoj našej mysli, odstrániť ustarostenosť a zahnať chorobu. Akákoľvek sláva, nadanie, ba aj genialita nemôžu potešiť strápené srdce a dať životu nový začiatok. Jedinou nádejou človeka je život podľa Božej vôle.

Láska je oživujúcou silou, ktorou Kristus zasiahne celú bytosť. Svojím dotykom prináša zdravie každej jej živej časti – mozgu, srdcu i nervom. Prebúda v človeku jeho najlepšie sily. Oslobodzuje ho od viny, zbavuje starostí, žiaľu, strachu a úzkosti, ktorá deptá životné sily. S láskou prichádza pokoj a vyrovnanosť. Do srdca zasieva

radosť, ktorú nemôže pokaziť nič na svete. Je to radosť v Duchu Svätom, radosť, ktorá dáva zdravie a život.

Slová nášho Spasiteľa: „*Pod' te ku mne..., ja vám dám odpočinutie,*„ (Matúš 11,28) sú predpísaným liekom na telesné, duševné a duchovné choroby. Ľudia si častokrát svojím nesprávnym konaním sami zapríčinia utrpenie. Kristus súcitiť aj s nimi. Uňho môžu nájsť pomoc. Pre tých, ktorí mu dôverujú, urobí zázrak.

Aj keď moc hriechu nad ľudským pokolením stále silnie a satan sa snaží klamom a výmyslami zastrieť Božie slovo a v ľud'och vyvolať pochybnosti o Božej добрote, napriek tomu jeho milosrdenstvo a láska neprestávajú tiecť na zem v bohatých prúdoch. Keby ľudia otvorili okná svojho srdca k nebu a vážili by si Božie dary, zaplavil by ich príliv uzdravujúcej moci.

Hodnota vzdelania

Lekár, ktorý túži byť Kristovým spolupracovníkom, sa bude snažiť o to, aby bol vo svojom povolaní po každej stránke schopný. Aby bol na svoje zodpovedné poslanie spôsobilý, bude usilovne študovať a získavať stále viac vedomostí, bude sa snažiť nadobudnúť väčšiu zručnosť a viac skúseností. Stále bude dosahovať vyššiu úroveň. Každý lekár by si mal uvedomiť, že ten, kto je v práci nespoľahlivý, škodí pacientom i svojim kolegom lekárom. Lekár, ktorý je spokojný s nízkou úrovňou vedomostí i praxe, znevažuje lekárske povolanie a hanobí Krista, Lekára lekárov.

Ak niekto zistí, že sa na prácu lekára nehodí, mal by sa rozhodnúť pre nejaké iné zamestnanie. Tí, ktorých starostlivosť o nemocných priťahuje, nemajú však dostatočné vzdelanie a kvalifikáciu, môžu vykonávať menej náročnú činnosť a pracovať ako ošetrovatelia. Pod kontrolou skúsených lekárov sa pri trpezlivej službe môžu stále učiť, získavať skúsenosti a po čase sa stať spôsobilí pre prácu lekára. Kiežby mladší lekári „*ako spolupracovníci [Lekára lekárov] milosť Božiu nebrali nadarmo,*„ a nespôsobovali „*nikomu ničím pohoršenie, aby táto služba [nemocným] nebola potupovaná, ale vo všetkom sa dokazovali ako Boží služobníci,*„ 2. Korint'anom 6,1-4.

Božím zámerom je, aby sme stále napredovali. Skutočný lekár sa v teórii i praxi neprestajne zdokonaľuje. Nadaní kresťanskí lekári,

ktorí dosiahli najvyššiu profesionálnu úroveň, by mali byť vyzvaní slúžiť Bohu tým, že budú vychovávať a vzdelávať ďalších lekárov-misionárov.

Lekár by sa mal usilovať o to, aby svetlo Božieho slova prenikalo do jeho srdca a mysle. Mal by ustavične rásť v milosti. Vplyv náboženstva na lekára by nemal byť iba jedným z mnohých vplyvov. Mal by prevažovať všetko ostatné. Pohnútky lekára majú byť čisté, vznešené, sväté a silné, pretože pramena z toho, ktorý obetoval svoj život, aby nám dal silu víťaziť nad zlom.

[72] Ak sa lekár dôsledne a svedomito usiluje stať sa dobrým odborníkom vo svojom povolaní, ak svoj život zasväť službe pre Krista a nájde si čas na skúmanie vlastného srdca, potom začne prenikať do tajomstva svojho svätého povolania. Môže dospieť k tomu, že všetci, ktorí s ním prídu do styku, zistia, že človek v spojení s múdrom a mocným Bohom získava vzácne vzdelanie a múdrosť.

Boh pomáha lekárovi

V žiadnom inom povolaní nie je úzke spojenie s Kristom také potrebné, ako v povolaní lekára. Ak si chce svoje lekárske povinnosti plniť zodpovedne, musí každý deň a každú hodinu žiť kresťanským životom. Život pacienta je v rukách lekára. Jediná neuvážená diagnóza, jediný nesprávne predpísaný liek v ťažkom prípade alebo jediný malý nešikovný pohyb ruky pri operácii a pacient môže prísť o život. Je to veľká zodpovednosť. Preto je dôležité, aby bol lekár vždy v spojení s božským Lekárom!

Spasiteľ je ochotný pomôcť každému, kto ho prosí o múdrosť a schopnosť pohotovo myslieť a reagovať. A kto to potrebuje viac než lekár? Ved' jeho rozhodnutia sú také závažné! Lekár, ktorý sa snaží predĺžiť život človeka, by mal vo viere pozeráť na Krista a prosiť ho, aby riadil každý jeho pohyb. Spasiteľ mu pri ťažkých prípadoch pomôže byť ohľaduplný pohotovo a správne reagovať.

Tí, ktorí sa starajú o chorých, majú zvláštne príležitosti. Zo všetkého, čo robí lekár na obnovu zdravia, by mali pacienti cítiť, že ich chce naučiť spolupracovať s Bohom. Má ich viesť k pochopeniu, že pri každom kroku, ktorý urobia v súlade s Božími zákonmi, môžu očakávať Božiu pomoc.

Nemocní a trpiaci budú oveľ a viac dôverovať lekárovi, o ktorom vedia, že miluje a ctí Pána Boha. Na jeho slová sa môžu spoľahnúť. V prítomnosti a starostlivosti takého lekára majú pocit bezpečia.

Kresťanský lekár, ktorý pozná Pána Ježiša, má výhodu – prostredníctvom modlitby ho môže pozvať do izby k lôžku chorého. Skôr než lekár začne vážnu operáciu, mal by prosiť o pomoc veľkého Lekára. Trpiaceho má uistiť, že Boh ho touto skúškou môže bezpečne previesť. Tým, ktorí mu dôverujú, je v každej tiesni pevným útočišťom. Lekár, ktorý to tak nerobí, nemôže zachrániť tých, ktorých by inak uzdravil. Keby vyriekol slová, ktoré by oživil vieri v súciteľného Spasiteľ a a keby mohol v modlitbe predniesť potreby chorého, ten by častokrát mohol ľahšie prekonať krízu.

[73]

Len ten, ktorý vidí do srdca, vie, s akým strachom a obavami mnohí pacienti súhlasia s operáciou. Uvedomujú si, v akom sú nebezpečenstve. Aj keď dôverujú lekárovej šikovnosti, vedia, že nie je neomylný. Ak ho však vidia na kolenách prosiť Boha o pomoc, získavajú dôveru. Vďačnosť a dôvera otvárajú srdce Božej uzdravujúcej moci, energia celej bytosti je oživená a životodarné sily víťazia.

Prítomnosť Spasiteľ a je zdrojom sily i pre lekára. Pocit zodpovednosti a myšlienka na to, čo všetko sa môže stať, vyvolávajú v ňom obavy. Neistota a strach môžu nepriaznivo ovplyvniť i kvalitu jeho práce. Pokoj a odvahu mu dáva presvedčenie, že božský Radca je vedľ a neho, vedie ho a podopiera. Kristov dotyk dáva ruke lekára pevnosť, pokoj, istotu a silu.

Keď kritické obdobie pominie a je zrejmé, že liečba bude úspešná, nech sa lekár s pacientom krátko modlí. V modlitbe nech vyjadrí svoju vďačnosť za život, ktorý bol zachránený. Ak pacient ďakuje lekárovi, ten by mal pripomenúť, že jeho život bol zachránený vďaka ochrane nebeského Lekára, preto chvála a vďaka patrí Bohu.

Lekár, ktorý si takto počína, upriamuje pozornosť pacienta na Toho, od ktorého závisí jeho život a ktorý môže zachrániť bez výnimky všetkých, ktorí k nemu prichádzajú.

Služba človeku

[74] Zdravotno-misijná činnosť by mala vyvierat' z vrúcnej túžby zachraňovať ľuďi. Lekárovi, práve tak ako kazateľovi evanjelia, Boh prejavuje najväčšiu dôveru. Či si to lekár uvedomuje alebo nie, je poverený starať sa o telesné i duchovné zdravie človeka.

Pri svojej práci, pri pohľade na nemoc a smrť lekári príliš často zabúdajú na slávne skutočnosti budúceho života. Vynakladajú všetko úsilie, aby odvrátili nebezpečenstvo ochromujúce telo a zabúdajú na to, čo ohrozuje dušu. Pacient, ktorého sa snažia zachrániť, možno o chvíľu zomrie. Je tu jeho posledná príležitosť. S týmto človekom sa lekár bude musieť opäť stretnúť na Kristovom súde.

Ak mlčíme vtedy, keď máme hovoriť, strácame najcennejšie požehnanie. Nevyužitá príležitosť je navždy stratená. Pri lôžku chorého sa nemá rozprávať o náboženskom presvedčení alebo o sporných otázkach. Rozprávajme trpiacemu o Tom, ktorý je ochotný spasit' každého, kto k nemu vo viere prichádza. Snažme sa skutočne a láskyplne pomôcť človeku, ktorý sa zmieta medzi životom a smrťou.

Lekár, ktorému je Kristus útočiskom a osobným Spasiteľom, vie, ako sa má zachovať, keď ho prosia o pomoc ustráchaní, previnilí a hriechom oslabení. Vie odpovedať na otázku: „*Čo mám robiť, aby som bol spasený?*“, Môže rozprávať príbehy o Vykupiteľovej láske. Z vlastnej skúsenosti môže hovoriť o sile pokánia a viery. V modlitbe môže jednoduchými, ale úprimnými slovami predložiť Bohu potreby svojho blížneho. Chorého môže povzbudiť, aby tiež prosil a prijal milosrdenstvo láskavého Spasiteľa. Keď takto slúži pri lôžku nemocného a slovami sa snaží priniesť útechu a pomoc, Pán pracuje s ním a prostredníctvom neho.

Ak sa myseľ trpiaceho upne k Spasiteľovi, jeho srdce bude naplnené Kristovým pokojom. Zavládne duchovné zdravie, ktoré bude pôsobiť ako Božia pomocná ruka a vráti zdravie aj telu.

[75] Pri ošetrovaní alebo návšteve pacienta má lekár často príležitosť poslúžiť jeho blízkym a priateľom. Keď bdejú pri lôžku trpiaceho a cítia svoju bezmocnosť zabrániť bolesti a úzkosti, ich srdcia sú otvorené. O žiali, ktorý pred inými skrývajú, porozprávajú práve lekárovi. A vtedy je vhodná príležitosť viesť týchto ľudí k tomu, ktorý k sebe pozýva unavených a preťažených. Môžeme sa s nimi

modliť i za nich a ich potreby predložiť Lekárovi všetkých chorôb a Tešiteľovi každého smútku.

Božie zasl'úbenie

Lekár má vhodné príležitosti na to, aby svojim pacientom pripomínal zasl'úbenia Božieho slova. Z pokladnice má vynášať veci nové i staré. Chvíľami majú zaznieť slová útechy a rady, po ktorých pacienti túžia. Lekár by mal mať v pamäti zásobu nových myšlienok. Potrebuje usilovne študovať Božie slovo, aby dobre poznal jeho zasl'úbenia. Potrebuje sa naučiť slová útechy a povzbudení, ktoré Kristus povedal, keď počas svojho pozemského pôsobenia učil a uzdravoval. Mal by rozprávať o zázrakoch Kristovho uzdravenia, o jeho nežnosti a láske. Nikdy by nemal zanedbať príležitosť upriamiť myseľ chorých ku Kristovi, Lekárovi lekárov.

Tá istá moc, ktorú používal, keď žil medzi ľuďmi, je aj v jeho slove. Svojím slovom Ježiš uzdravoval a vyhánal démonov. Svojím slovom utíšil búrku na mori a kriesil mŕtvych. Ľudia boli svedkami toho, že jeho slovo mocne pôsobilo. Keď sa rozprával s prorokmi a učiteľmi Starej zmluvy, hovoril Božie slovo. Celá Biblia zjavuje Krista.

Písmo sväté máme prijímať ako Božie slovo pre nás, a to nielen slovo písané, ale aj hovorené. V trpiacich, ktorí s prosbou o pomoc prichádzali za ním, videl všetkých, ktorí v budúcnosti prídu za ním s tými istými potrebami a s tou istou vierou. Keď ochrnutému povedal: „*Dúfaj, synu, odpúšť' ajú sa ti hriechy,*“, ([Matúš 9,2](#)) alebo keď povedal žene z Kafarnaumu: „*Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Chod' v pokoji,*“, ([Lukáš 8,48](#)) povedal to tiež všetkým ostatným trpiacim a hriechom utláčaným ľuďom hl'adajúcim jeho pomoc.

Tak je to so všetkými zasl'úbeniami Písma. Boh sa v nich prihovára každému z nás. Hovorí priamo k nám, aby sme mohli počuť jeho hlas. Práve v týchto zasl'úbeniach nám Kristus predstavuje svoju milosť a moc. Sú to tie listy zo „*stromu na uzdravenie národov,*“, ([Zjavenie Jána 22,2](#)). Ak prijmeme Božiu milosť a moc, ak si privlastníme jeho zasl'úbenia, budú silou pre náš charakter. Budú nás inšpirovať a udržiavať pri živote. Nič iné nemá takú uzdravujúcu moc, nič iné nemôže dať človeku takú odvahu a vieru, ktorá je nevyhnutná pre život celej bytosti.

Tomu, kto sa trasie strachom pred smrťou, kto je unavený bremenom utrpenia a hriechu, by mal lekár, ak má na to príležitosť, opakovať tieto Spasiteľove slová (pretože všetky slová Písma svätého sú jeho):

„Neboj sa, lebo som ťa vykúpil, povolal som ťa tvojím menom, môj si ty! Keď pôjdeš cez vodu, budem s tebou, a keď cez rieky, nezaplavia ťa, keď budeš kráčať cez oheň, nezhoriš, ani plameň ťa nespáli, lebo ja Hospodin som tvoj Boh, Svätý Izraela, tvoj Spasiteľ. ...pretože si bol drahý v mojich očiach, vzácny si bol a miloval som ťa.,, [Izaiáš 43,1-4](#). „Ja, ja zotieram tvoje priestupky kvôli sebe samému, a na tvoje hriechy nebudem spomínať.,, [Izaiáš 43,25](#). „Neboj sa, lebo ja som s tebou!., [Izaiáš 43,5](#).

„Ako sa zmilováva otec nad synmi, tak Hospodin sa zmilováva nad tými, čo sa ho boja. Ved' on vie, ako sme utvorení, a v pamäti má, že sme prach.,, [Žalm 103,13.14](#).

„Len poznaj svoju vinu, že si sa spreneverila Hospodinu, svojmu Bohu.,, [Jeremiáš 3,13](#). „Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej nepravosti.,, [1. Jána 1,9](#).

[77] „Zotriem tvoje priestupky sťa oblak a tvoje hriechy ako mračno. Navráť sa ku mne, lebo som ťa vykúpil!., [Izaiáš 44,22](#).

„Pod'te len a súd'me sa – vraví Hospodin. Ak sú vaše hriechy ako šarlát, môžu zbelieť na sneh, ak sú červené ako purpur, môžu byť ako vlna. Ak ste povol'ní a poslúchnete, okúsíte dobro krajiny.,, [Izaiáš 1,18.19](#).

„Miloval som ťa večnou láskou, preto som ti tak dlho zachoval milosť.,, [Jeremiáš 31,3](#). „V prekypení svojho hnevu som skryl svoju tvár na chvíľu pred tebou, no, večnou milosťou sa zľutujem nad tebou.,, [Izaiáš 54,8](#).

„Nech sa vám srdce neznepokojuje!., [Ján 14,1](#). „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, ale ja vám ho dávam nie ako svet dáva. Nech sa vám srdce neznepokojuje a nedeší.,, [Ján 14,27](#).

„Každý z nich bude ako útočište pred vetrom a skrýša pred lejakom, sťa vodné riečišťa na suchom mieste, ako tieň veľkého brala v prahnúcom kraji.,, [Izaiáš 32,2](#).

„Biedni a chudobní hľadajú vodu, ale jej niet, ich jazyk smädом schne. Ja, Hospodin, ich vypočujem, ja, Boh Izraela, ich neopustím.,, [Izaiáš 41,17](#).

„Takto vraví tvoj Tvorca, Hospodin, ktorý ťa formoval od života matky: Lebo vylejem vody na smädnú pôdu a bystriny na suchú zem, vylejem svojho ducha na tvoje potomstvo.,, [Izaiáš 44,2.3.](#)

„Obráťte sa ku mne a dajte sa zachrániť všetky končiny zeme.,, [Izaiáš 45,22.](#)

„On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby.,, [Matúš 8,17.](#) „Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti. On znášal trest za náš pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia.,, [Izaiáš 53,5.](#)

8. kapitola — Lekár je vychovávateľ

Skutočný lekár je vychovávateľ. Uvedomuje si svoju zodpovednosť nielen voči chorým, o ktorých sa priamo stará, ale tiež voči spoločnosti, v ktorej žije. Je tu strážcom telesného i duchovného zdravia. Učí iných, ako správne postupovať pri ošetrovaní chorých a vedie ich k tomu, aby svoje zvyky upravili podľa správnych zásad.

Potreba šíriť zdravotné zásady

Dnes je potrebné, viac než kedykoľvek predtým, učiť ľudí zdravotné princípy a zásady. Napriek tomu, že civilizačný pokrok v mnohých oblastiach stále napreduje, uľahčuje a spríjemňuje nám život, napriek tomu, že sme svedkami pokroku v zdravotníctve a v liečení chorôb, znepokojuje nás úpadok fyzickej zdatnosti a odolnosti. Táto skutočnosť si vyžaduje pozornosť každého, komu záleží na jeho blízkych. Naša vyumelkovaná civilizácia prináša so sebou zlo, ktoré ničí dobré zásady. Zvyky a móda sú v rozpore s prírodou. Spôsob, akým ľudia žijú a zábavy, ktorým holdujú, ich stále okrádajú o telesnú i mentálnu silu a neúnosne zat'ážujú ľudské pokolenie. Na každom kroku sa stretávame s nestriednosťou, kriminalitou, chorobami a biedou.

Mnohí porušujú zákony zdravia preto, že ich nepoznajú. Takých ľudí je potrebné poučiť. Viac je však tých, ktorí si dobre uvedomujú, čo robia. Pre nich je dôležité riadiť sa v živote svojím poznaním. Lekár má veľa príležitostí šíriť zdravotné zásady a ukázať, aké dôležité je ich rešpektovanie. Vhodným poučením môže napraviť zlo, ktoré spôsobuje nesmiernu škodu.

Užívanie škodlivých liekov

Nadmerné užívanie škodlivých liekov je zlozvykom, ktorý pripravuje pôdu na vznik mnohých chorôb a vážnych problémov. Keď príde choroba, mnohí odmietajú hľadať jej príčiny. Majú starosť

hlavne o to, ako sa čím skôr zbaviť bolesti a nepríjemností. Uchýľujú sa k „*všeliekom*“, o účinkoch ktorých takmer nič nevedia. Od lekára žiadajú taký liek, ktorý by odstránil následky ich nesprávneho konania. Neuvažujú však o tom, ako zmeniť svoje nezdravé zvyky. Ak sa im hneď neuľaví, skúšajú iný liek a potom zase ďalší. A tak zlo pôsobí ďalej.

Je potrebné uvedomiť si, že lieky vlastne chorobu neliečia. Pravdou je, že niekedy sa človeku uľaví. Zdá sa, že pacient sa vďaka nim uzdravuje. Je to preto, že príroda má dostatok vitálnej sily vylúčiť škodlivé látky a zlepšiť stav vyvolaný chorobou. Napriek tomu, že bol použitý škodlivý liek, zdravie sa navrátilo. Vo väčšine prípadov však vedľajšie účinky liekov zmenia iba formu ochorenia a spôsobia, že sa choroba objaví niekde inde. Aj keď sa zdá, že účinok jedu je na čas prekonaný, predsa zostáva v tele a spôsobí veľké škody niekedy v budúcnosti.

Užívaním škodlivých liekov si mnohí zapríčiňujú celoživotné ochorenie. Životy, ktoré mohli byť zachránené aplikáciou prírodných liečebných prostriedkov, sú zmarené. Mnohé takzvané „*všeličky*“, obsahujú jedy, užívaním ktorých vzniká návyk a závislosť. To ničí telesný i duševný život. Tieto všeobecne používané lieky na všetko, dokonca i niektoré lieky predpísané lekárom, napomáhajú utváranie návykov, ako sú alkoholizmus a užívanie ópia a morfia. Alkohol a drogy sú kliatbou spoločnosti.

Jediná nádej na zlepšenie tejto situácie spočíva vo výchove ľuďí a vštepovaní správnych zásad. Lekári by mali ľuďom pripomínať, že uzdravujúca sila nie je v liekoch, ale v prírode. Chorobou sa príroda snaží napraviť stav nášho tela, do ktorého sme sa dostali porušovaním zákonov zdravia. Pri chorobe sa má v prvom rade zistiť jej príčina. Nezdravé pomery sa musia zmeniť a zlozvyky napraviť. Takýmto spôsobom máme prírode pomáhať v jej snahe odstrániť z tela nečistoty a obnoviť v ňom harmóniu.

[80]

Prírodné lieky

Čerstvý vzduch, slnko, striedmosť, odpočinok, pohyb, vhodná strava, používanie vody a dôvera v Božiu moc – to sú skutočné lieky. Tieto prírodné lieky by mal poznať každý človek a mal by vedieť, ako sa používajú. Je bezpodmienečne nutné poznať zásady, ktoré

sa používajú pri liečbe chorých a absolvovať prax, ktorá pomôže správne ich používať.

Užívanie prírodných prostriedkov si vyžaduje veľké úsilie, ktoré však mnohí nie sú ochotní vynaložiť. Liečenie prírodnou cestou je postupné. Netrpezlivému človeku sa zdá pomalé. Vzdat' sa nezdравých zvykov si vyžaduje obeť. Nakoniec sa však ukáže, že ak prírode ničím neprekážame, urobí svoju prácu múdro a dobre. Odmenou za vytrvalosť v dodržiavaní prírodných zákonov je celkové zdravie.

Starostlivosti o zdravie sa všeobecne venuje len malá pozornosť. Vedieť, ako chorobám predchádzať, je oveľa lepšie, než vedieť, ako ich liečiť. Preto je povinnosťou každého človeka poznať zákony života a svedomito sa podľa nich riadiť, a to vo vlastnom záujme i v záujme ostatných. Ľudské telo, ktoré je zo všetkých organizmov najobdivuhodnejšie, treba dôkladne poznať. Všetci by sme mali vedieť, ako jednotlivé orgány pracujú a aký je medzi nimi súvis pri zdravom fungovaní. Je potrebné skúmať vplyv mysle na telo a vplyv tela na myseľ a poznať zákony, ktorými sa naše telo riadi.

[81]

Príprava na životné problémy

Nikdy sa dost' nezdôrazňuje skutočnosť, že zdravie nie je vecou náhody, ale výsledkom rešpektovania zákonov. Uznávajú to účastníci atletických pretekov i rôznych športových súťaží. Športovci sa na ne pripravujú veľmi svedomito. Poctivo trénujú a podriaďujú sa prísnej disciplíne. Dôkladne zvažujú každý telesný zvyk. Vedia totiž, že každé zanedbanie, každý výstrelok a každá nedbalosť, ktorá oslabuje činnosť niektorého orgánu alebo funkcie tela, má za následok prehru.

O koľko dôležitejšie je byť úspešný v skutočnom živote. Životné problémy nie sú bezvýznamné šarvátky. Život je vlastne boj. Od jeho výsledku závisí večnosť. Musíme čeliť neviditeľným nepriateľom. Zlí anjeli sa snažia ovládnuť každú ľudskú bytosť. Všetko, čo škodí zdraviu, nás okráda nielen o telesnú silu, ale oslabuje tiež duševné a duchovné schopnosti. Holdovanie akémukol'vek nezdravému návyku znižuje našu schopnosť rozlišovať, čo je správne a čo nesprávne. Naša snaha odolávať zlu je oslabená. Nebezpečenstvo neúspechu a prehry narastá.

„Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dostáva cenu?“, 1. Korint'anom 9,24. V boji, ktorého sme účastníkmi, môžu zvíťaziť všetci, čo sa so zaprením riadia podľa správnych zásad. Ich zachovávanie v každodennom živote sa často považuje za nedôležité, za niečo také všedné, že tomu ani netreba venovať pozornosť. No vzhľadom na to, o čo ide, nič z toho, čo musíme robiť, nie je malicherné. Na miske váh zaváži každý čin. On rozhoduje o tom, či v živote prehráme, alebo získame víťazstvo. Písmo nás nabáda: „Bežte tak, aby ste dosiahli cenu!“, 1. Korint'anom 9,24.

Neovládaná túžba našich prvých rodičov mala za následok stratu raja. Striedmosť vo všetkom súvisí s našim návratom do raja viac, než si uvedomujeme.

Apoštol Pavel ukazuje na sebazaprenie pretekárov v starovekých hrách v Grécku. Píše: „Ved' každý pretekár dodržiava vo všetkom prísnu životosprávu, oni preto, aby získali porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Preto ja bežím nie tak, ako bez jasného cieľa, tak zápasím, ako ten, kto neudiera do vzduchu. Ale ukážňujem a krotím svoje telo, aby zatiaľ čo iným kážem, sám som nezlyhal,“, 1. Korint'anom 9,25-27.

[82]

Základ reformy

Pokrok v náprave závisí od jasného poznania základnej pravdy. Na jednej strane je nebezpečenstvo ukryté v úzkoprsej filozofii a v prísnej, chladnej ortodoxii. Na druhej strane hrozí však veľké nebezpečenstvo i v ľahkovážnom liberalizme. Základom akejkol'vek trvalej nápravy je Boží zákon. Musíme jasne a zreteľne hlásať, že tento zákon je potrebné poslúchať. Je nevyhnutné ukázať ľuďom Božie zásady, ktoré sú večné a nemenné ako Boh sám.

Jedným z najhorších dôsledkov prvého hriechu pre človeka bola strata schopnosti sebaovládania. Skutočný pokrok môže nastať iba vtedy, ak človek túto schopnosť opäť získa.

Rozum a duševné schopnosti sa rozvíjajú a utvárajú povahu iba prostredníctvom tela. To je dôvod, prečo chce nepriateľ človeka svojimi pokušeniami oslabiť a ochromiť jeho telesné sily. Ak získa víťazstvo, znamená to, že celá bytosť sa podriadi zlu. Ak nie sú

sklony našej telesnej prirodzenosti ovládané vyššou mocou, určite nás dovedú do skazy a smrti.

Telo sa musí podriaadiť – majú ho ovládať vyššie sily bytosti. Vášne treba ovládať vôľou, ktorá má byť podriadená Božej vláde. V našom živote nech vládne kráľovská moc rozumu, posvätená Božou milosťou.

[83] Božie požiadavky je potrebné vstúpiť do svedomia. Každý človek si musí uvedomiť, že je povinný ovládať sa, byť čistý a zbaviť sa všetkých zvrátených túžob a zlovykov. Dôležité je pamätať na to, že všetky duševné a telesné sily sú Božím darom. Preto ich udržiavajme v čo najlepšom stave, aby sme mu nimi mohli slúžiť.

V starovekom obrade, ktorý symbolizoval evanjelium, sa na Boží oltár nesmela prinášať obeť s nejakou chybou. Obeť, ktorá mala predstavovať Krista, musela byť bezchybná. Týmto obrazom Božie slovo znázorňuje, čím majú byť Božie deti – „*obeťou živou*„, „*slávnou*„, „*na ktorej niet poškrvny*„, „*Bohu príjemnou obeťou*„, [Rimanom 12,1](#); [Efezským 5,27](#).

Potreba Božej pomoci

Bez Božej pomoci nemôže nastať skutočná náprava. Proti prirodzeným i vypestovaným sklonom sú ľudské zábrany len násypom z piesku proti dravému prúdu. Kým sa Kristov život nestane v našom živote oživujúcou silou, neodoláme pokušeniu, ktoré na nás útočí zvnútra i zvonku.

Aby človek mohol úplne prekonať prirodzené sklony, ktoré kazia vnútro, Kristus prišiel na tento svet a žil v súlade s Božím zákonom. On, Lekár duše i tela, nám pomáha zvíťaziť nad neodbytnými žiadosťami. Dáva všetko potrebné, aby človek získal dokonalú povahu.

Ak sa však odovzdá Kristovi, jeho myseľ sa dostáva pod vládu zákona, kráľovského zákona, ktorý vyhlasuje slobodu pre všetkých zajatcov. Ak sa človek stotožní s Kristom, stáva sa slobodným. Podriaadiť sa jeho vôli znamená vrátiť sa k dokonalej ľudskosti.

Poslušnosť Bohu je vyslobodením z otroctva hriechu, oslobodením z moci vášní a žiadostí. Človek môže zvíťaziť nad sebou a svojimi sklonmi, môže víťazne bojovať „*proti vládcom tohoto temného sveta, proti duchom zla v nebesiach*„, [Efezským 6,12](#).

Výchova v rodine

Nikde nie sú tieto rady užitočné viac a nikde neprinesú väčšie požehnanie než v rodine. Rodičia svojím vplyvom kladú základ povahy a zvykov. Náprava musí začať tým, že ich upozorníme na zásady Božieho zákona, ktoré prinesú telesné i duševné zdravie. Pripomínajme, že našou jedinou záchranou pred zlom, ktoré strháva svet do záhuby, je rešpektovať Božie slovo. Vysvetľujme, akú zodpovednosť nesú rodičia nielen za seba, ale aj za svoje deti. Sú pre ne príkladom poslušnosti alebo porušovania zásad. Príklad a poučenie rodičov rozhoduje o budúcnosti celej rodiny. Deti budú tým, čo z nich vychovávajú ich rodičia.

[84]

Keby rodičia mohli vidieť, aký vplyv zanecháva ich správanie, keby si uvedomili, ako svojím príkladom a radou vedú deti buď k dobrému, alebo k zlému, určite by sa zmenili. Mnohí by zanechali svoje tradície a zvyky a prijali by pre život Božie zásady.

Sila príkladu

Lekár, ktorý lieči v rodinách, bdie pri lôžku chorých, zmierňuje bolesť, uzdravuje tých, ktorí už boli na pokraji smrti a dáva nádej umierajúcim, získava si ich dôveru a náklonnosť ako málokto iný. Ani služobník evanjelia nemá také veľké možnosti a taký prenikavý vplyv.

Príklad a pokyn lekára by mali byť motivujúcou silou. Reforma potrebuje takých ľudí, ktorých spôsob života je príkladom sebaovládania. Zásady, ktoré učíme, majú váhu vtedy, ak sa nimi riadime. Svetu je potrebné ukázať, ako Božia milosť pôsobí pri obnove strateného sebaovládania. Čo však svet potrebuje vidieť najviac, je pôsobenie spasiteľnej moci evanjelia v životoch tých, ktorí odzrkadľujú Kristov charakter.

Lekár prichádza neustále do styku s ľuďmi, ktorí sú odkázaní na pomoc a povzbudenie správnym príkladom. Mnohí z nich majú málo morálnej sily. Nedokážu sa ovládať a ľahko podliehajú pokušeniu. Lekár môže týmto ľuďom pomôcť len vtedy, ak v jeho vlastnom živote je zjavná sila zásady, ktorá mu pomáha víťaziť nad každým škodlivým zvykom a nečistou žiadosťou. V jeho živote sa musí

[85]

prejavovať pôsobenie Božej moci. Ak to tak nie je, jeho vplyv bude slabý, nech použije akékoľvek presvedčivé a závažné slová.

Lekár v boji proti alkoholizmu

Mnohí, ktorí prichádzajú k lekárovi, si ničia telesné i duševné sily užívaním tabaku alebo alkoholu. Lekár, ktorý si je vedomý svojej zodpovednosti, musí týmto pacientom poukázať na príčinu ich utrpenia. Akú hodnotu budú mať jeho slová, ak sám fajčí, alebo pije alkohol? Ak si aj uvedomí, že sám holduje týmto zlozvykom, bude schopný poukázať priamo na príčinu utrpenia v živote svojho pacienta? A ako potom môže presvedčať mladých ľudí o hrozných následkoch týchto zlozvykov?

Ako môže byť lekár v spoločnosti vzorom čistoty a sebaovládania, ako môže viesť ľudí ku striedmosti a zdržanlivosti, keď sám podlieha nejakému zlému návyku? Ako môže byť pri lôžku nemocného a umierajúceho vítaný, keď už jeho dych, presýtený zápachom alkoholu alebo tabaku je odpudzujúci?

Môžeme dôverovať lekárovi, ktorý si otupuje nervy a zatemňuje mozog užívaním narkotík? Ved' za takýchto okolností nemôže pohotovo stanoviť diagnózu a presne robiť lekárske zákroky.

Ak nerešpektuje zákony, ktorými sa riadi jeho organizmus, ak uprednostňuje sebecké uspokojovanie vášní namiesto duševného a telesného zdravia, dáva tým vlastne najavo, že je nespôsobilý na to, aby mu bola zverená zodpovednosť za ľudské životy.

Sklamanie v práci

[86] I ten najzručnejší a najsvedomitejší lekár prežíva mnohé sklamania a neúspechy. Vo svojej práci často nedosahuje také výsledky, po akých túži. Aj keď svojich pacientov uzdravuje, neprináša to skutočný úžitok ani im, ani svetu. Mnohí sa uzdravia len preto, aby sa opäť vrátili k svojim zlozvykom, ktoré boli príčinou choroby. S tou istou žiadosťou ako kedysi sa znovu vrhajú do víru nezmyselných vášní. Zdá sa, že úsilie lekára bolo vynaložené zbytočne.

Kristus zakúsil to isté. Vo svojom úsilí o záchranu každého trpiaceho človeka však neustal. Z desiatich malomocných, ktorí boli uzdravení, ocenil tento dar len jeden, a to ešte cudzinec, Samaritán.

Kvôli tomuto jedinému človeku uzdravil Kristus desiatich ľudí. Ak lekár nemá väčší úspech, než aký mal Spasiteľ, nech rozmýšľa o Lekárovi lekárov. O Kristovi je napísané: „*Nezlyhá a nestratí odvahu.*“, [Izaiáš 42,4](#). „*Pre námahu svojho života uzrie svetlo.*“, [Izaiáš 53,11](#).

Aj keby evanjelium milosti prijal iba jeden jediný človek, Kristus by pre záchranu tohto jediného človeka podstúpil život plný poníženia a potupnú smrť. Keby sa vďaka nám jediný človek rozhodol urobiť vo svojom živote nápravu a potom bol v Božom kráľovstve, nebol by to pre nás dôvod na radosť?

Osobné potreby a nebezpečenstvá

Práca lekára je náročná a vyčerpávajúca. Aby ju mohol vykonávať čo najlepšie, musí mať dobrú telesnú kondíciu a pevné zdravie. Slabý alebo chorý človek nemôže vydržať námahu, ktorú so sebou prináša povolanie lekára. Kto sa nedokáže úplne ovládať, nie je schopný zaoberať sa všetkými druhmi chorôb.

Lekár sa častokrát nevyspí, nemá dost času na jedlo, vo veľkej miere je ochudobnený o možnosť spoločenského vyžitia i o účasť na náboženských zhromaždeniach. Zdá sa, akoby stále žil v ústraní. Utrpenie, na ktoré sa musí pozerieť, bezmocnosť zomierajúcich, ktorí túžia po pomoci, styk so zničenými a nervovo zruštenými ľuďmi, to všetko ho deprimuje a vyvoláva nedôveru k ľuďom.

Na zápas s chorobou musí napnúť všetky sily. Toto vypätie poriadne preverí jeho povahu. Vtedy pôsobí pokušenie najsilnejšie. Lekár potrebuje silu sebaovládania, čistotu ducha a vieru, ktorá sa opiera o nebo viac než ktokoľvek iný v ktoromkoľvek inom povolaní. Kvôli iným, ale tiež kvôli sebe samému, si lekár nemôže dovoliť nedbať na zákony, ktorými sa riadi naše telo. L'ahostajnosť v telesných zvykoch vedie k l'ahostajnosti v oblasti mravnej.

[87]

Jediné bezpečie

Lekár je v bezpečí iba vtedy, ak koná s pevným odhodlaním a za všetkých okolností podľa zásad, ktoré dáva Boh. V jeho správaní sa má prejavovať mravná dokonalosť Božieho charakteru. Každý deň, každú hodinu a každý okamih má žiť tak, akoby žil pred očami

neviditeľného sveta. Tak ako kedysi Mojžiš, i lekár musí byť pevný, akoby „*videl toho, ktorý je neviditeľný*„.

Spravodlivosť má svoje korene v zbožnosti. Nikto nemôže žiť pred svojimi blíznymi čistý, plný život, ak nemá úzky, priateľský vzťah k Bohu. Čím viac je človek v styku s ľuďmi, tým viac musí byť jeho srdce v užšom spojení s nebom.

Čím je práca lekára naliehavejšia a čím väčšia je jeho zodpovednosť, tým viac potrebuje Božiu pomoc. Pri starostiach o bežné záležitosti si potrebuje nájsť čas na rozjímanie o večných hodnotách. Aby nestratil spojenie so Zdrojom sily, má odrážať nástrahy a tlak sveta. V modlitbe a pri štúdiu Písma by mal viac než ktokoľvek iný hľadať štít Božej ochrany. Mal by žiť v ustavičnom spojení s Bohom a v súlade s princípmi pravdy, spravodlivosti a milosti, pretože len takýto život je dôkazom prítomnosti Boha v srdci človeka.

[88] Do akej miery človek prijíma a poslúcha Božie slovo, do takej miery ho svojou mocou ovplyvní a poznačí každý jeho čin a každý rys jeho povahy. Očistí každú myšlienku a upraví každú túžbu. Tí, ktorí uveria Božiemu slovu, budú žiť ako skutoční ľudia a budú silní. Budú schopní povzniesť sa nad všetky bezvýznamné veci a budú žiť v atmosfére čistoty.

Ak človek žije v spoločenstve s Bohom, cieľ, ktorý mal pred očami Jozef a Daniel v skazenom prostredí pohanských dvorov, bude aj jeho inšpirovať k čistému životu. Jeho charakter bude bez škvrny. V jeho živote nebude Kristovo svetlo ničím zatemnené. Ako jasná zornička bude nad ním Kristus stále žiariť v rovnakej sláve.

Takýto človek bude prínosom pre spoločnosť, ochranou pred zlom, povzbudením pre tých, čo sú v pokušení a majákom tým, ktorí v ťažkostiach a bezradnosti hľadajú správnu cestu.

9. kapitola — Zvestovanie a uzdravovanie

[89]

Keď Kristus vysielal dvanástich učeníkov na ich prvú misijnú cestu, prikázal im: *„Chod'te a zvestujte: Priblížilo sa nebeské kráľovstvo. Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očisťujte, démonov vyhánajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.,, Matúš 10,7.8.*

Ďalším sedemdesiatim, ktorých vyslal neskôr, povedal: *„Keď vojдете do ktoréhokol'vek domu... uzdravujte chorých a hlásajte im: Priblížilo sa k vám Božie kráľovstvo.,, Lukáš 10,8.9.* Spreádzala ich Kristova prítomnosť a moc. Keď sa *„sedemdesiati vrátili, s radosťou hovorili: Pane, v tvojom mene sa nám poddávajú aj zlí duchovia.,, Lukáš 10,17.*

Ani po Kristovom nanebovstúpení sa toto dielo nezastavilo. Zázraky sa konali ďalej. *„Aj z miest okolo Jeruzalema sa schádzalo množstvo ľudí, ktorí prinášali chorých a trápených nečistými duchmi, a všetci boli uzdravení.,, Skutky apoštolov 5,16.*

A učeníci *„sa rozišli a všade roznášali zvest'. Pán im pomáhal a slovo potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali.,, Marek 16,20.* *„Filip zišiel do mesta Samárie a zvestoval im Krista. Zástupy pozorne sledovali, čo Filip hovorí, keď jednomyselne počúvali a videli znamenia, ktoré robil. Ved' z mnohých posadnutých vychádzali s veľkým krikom nečistí duchovia, mnohí porazení a chromí boli uzdravení. A v tom meste zavládla veľká radosť.,, Skutky apoštolov 8,5-8.*

Pôsobenie učeníkov

Lukáš, pisateľ evanjelia, ktoré je po ňom pomenované, bol lekárom-misionárom. V Písme je nazvaný *„milovaným lekárom.,, Kološanom 4,14.* Apoštol Pavel sa dopytal, že Lukáš je šikovný lekár. Vyhl'adal ho ako človeka, ktorého Pán poveril zvláštnym poslaním, a zaistil si jeho spoluprácu. Nejaký čas sprevádzal Pavla na jeho cestách. Potom ho apoštol nechal vo Filipis v Makedónii. Niekoľko

[90]

rokov tu pracoval ako lekár a učiteľ evanjelia. Slúžil chorým a modlil sa, aby na nich spočinula Božia uzdravujúca moc. Tým pripravoval cestu pre posolstvo evanjelia. Lukáš bol úspešný lekár. Mal veľa príležitostí rozprávať pohanom o Kristovi. Pracovať tak ako učeníci, to je Boží plán. Uzdravenie tela je spojené so zvestovaním evanjelia. Pri šírení evanjelia sa zvestovanie a uzdravovanie nemá nikdy izolovať.

Poslaním učeníkov bolo zvestovať evanjelium. Boli poverení hlásať svetu radostnú zvesť, ktorú im Kristus oznámil. Svoju úlohu v dobe, v ktorej žili, splnili. Počas jednej generácie bolo evanjelium zvestované všetkým národom.

Ľuďom, ktorí nesú Kristovo meno, Boh zveril úlohu – hlásať radostné posolstvo o záchrane. Jediným liekom na hriech a biedu sveta je evanjelium. Prvoradou úlohou tých, ktorí zakúsili jeho uzdravujúcu moc, je oboznámiť aj iných s posolstvom Božej milosti.

Potreba evanjelia

Keď Kristus vysielal učeníkov s posolstvom evanjelia, viera v Boha a jeho slovo už takmer zanikla. Židia, ktorí tvrdili, že Boha poznajú, nahradili Božie slovo tradíciou a ľudskými špekuláciami. Ich myseľ bola zaujatá sebeckou ctižiadosťou, láskou k honosnosti a túžbou po zisku. Pretože stratili úctu k Bohu, vymizla tiež úcta k človeku. Všade vládlo sebecko. V biede a úpadku ľudstva uskutočňoval satan svoju vôľu.

Satanské sily ovládli ľudí. Ľudské telo, stvorené na to, aby v ňom prebýval Boh, sa stalo príbytkom démonov. Svojimi zmyslami, nervami i orgánmi sa ľudia náruživovo oddávali tým najodpornejším žiadostiam. Do výrazu ľudských tvárí vtlačili démoni svoju pečať.

[91] Ľudia odrážali podobu zlých duchov, ktorými boli posadnutí.

Ako je to dnes? Nie je dnes viera v Bibliu a jej moc podkopávaná vyššou kritikou a rôznymi špekuláciami práve tak, ako bola v Kristovej dobe podkopávaná tradíciou a učením rabínov? Nie sú dnes srdcia ľudí naplnené lakomstvom, ctižiadosťou a láskou k pôžitkom ako vtedy? Ako málo je v takzvanom kresťanskom svete, ba i v kresťanských cirkvách tých, ktorí sa v živote riadia kresťanskými zásadami! Ako málo je vo svete obchodu, v spoločnosti, v rodinách i v cirkvách tých, ktorí si určili Kristovo učenie za pravidlo svojho

každodenného života! Nie je vari pravda, že „*právo je zatisnuté, ...poctivosť nemá prístupu... kto odstupuje od zlého, býva olúpený,*“? [Izaiáš 59,14.15](#).

Žijeme uprostred „*epidémie zločinu,*“. Zbožní ľudia, ktorí o tom všetkom premýšľajú, sú zdesení. Človek nedokáže opísať korupciu, ktorá všade vládne. Každý deň sú odhalované nové politické boje, úplatky a podvody. Každý deň počujeme deprimujúce správy o násilí a zločinnosti, o ľahostajnosti k ľudskému utrpeniu, o brutálnom a krutom ničení ľudského života. Každý ďalší deň svedčí o náraste počtu duševných chorôb, vražd a samovražd. Pochybuje ešte niekto o tom, že satanské sily pôsobia medzi ľuďmi stále intenzívnejšie, aby rozrušili myseľ človeka, priviedli ho do zúfalstva, zneuctili a zničili jeho telo?

Zatiaľ čo zla na svete pribúda, evanjelium sa často hlása takým ľahostajným spôsobom, že na svedomie i život ľudí má len malý vplyv. Všade sú srdcia, ktoré dychtia po niečom, čo nemajú. Túžia po sile, ktorá ich vyslobodí z otroctva zla, pomôže im zvíťaziť nad hriechom a vráti im zdravie, život a pokoj. Mnohí, ktorí kedysi zakúsili moc Božieho slova, žijú teraz tam, kde Boh nie je uznávaný a predsa túžia po jeho prítomnosti.

Svet dnes potrebuje to isté, čo potreboval pred dvoma tisícročiami – vidieť a poznať Krista. V oblasti telesnej, duševnej a duchovnej musí nastať náprava. Tá však môže byť uskutočnená len Kristovou milosťou.

[92]

Kristova úspešná metóda

Pri styku s ľuďmi môže mať úspech iba Kristova metóda. Spasiteľ sa stretával s ľuďmi a oni cítili, že chce ich dobro. Prejavoval o nich záujem, súcitol s nimi, naplňoval ich potreby a získaval si ich dôveru. Potom ich vyzval: „*Nasledujte ma,*“.

Z celého srdca sa máme usilovať o to, aby sme sa priblížili k ľuďom. Výsledky nášho snaženia by boli oveľa lepšie, keby sme venovali menej času napomínaniu a viac času osobnej službe. Je dôležité pomáhať chudobným, starať sa o chorých, potešovať zarmútených a pozostalých, poučiť nevedomých a radiť neskúseným. Máme plakať s tými, ktorí plačú, a radovať sa s tými, ktorí sa ra-

dujú. Ak sa bude táto služba konať presvedčivo s mocou modlitby a mocou Božej lásky, nebude a ani nemôže byť neúspešná.

Cieľom zdravotno-misijnej práce je upriamiť pozornosť chorých, hriešnych ľudí na Muža z Golgoty, ktorý sníma hriechy sveta. Na to nesmieme zabúdať. Čím viac sa naň budeme pozerat', tým viac sa mu budeme podobat'. Chorým a trpiacim máme pripomínať, aby sa dívali na Ježiša. Tí, čo pomáhajú ľuďom, ktorí sa v dôsledku telesnej alebo duševnej choroby dostali do depresie, nech stále rozprávajú o veľkom Lekárovi Kristovi. Priblížte im toho, ktorý môže vyliečiť telesnú i duchovnú nemoc. Hovorte o tom, ktorý súcítí s ich slabosťami. Povzbud'te ich, aby sa odovzdali do opatery toho, ktorý obetoval svoj život, aby oni mohli žiť večne. Rozprávajte o jeho láske a o jeho zachraňujúcej moci.

[93] To je vznešená povinnosť a vzácna prednosť lekára-misionára. Jeho osobné pôsobenie je často prípravou na prijatie Boha, ktorý zasahuje srdcia ľudí práve prostredníctvom našej snahy utíšiť telesné utrpenie.

Zdravotno-misijná služba je priekopníckym dielom evanjelia, ktoré má byť zvestované slovom a realizované prácou lekárov-misionárov.

Práca ošetrovatel'ov a zdravotných sestier

Takmer v každej spoločnosti je mnoho ľudí, ktorí nikdy nepočuli kázanie Božieho slova a nikdy nenavštívili žiadne bohoslužby. Ak majú byť oslovení evanjeliom, musí byť prinesené do ich domovov. Pomôcť im v ich potrebách je často jedinou možnosťou, ako sa k týmto ľuďom priblížiť. Ošetrovatel'ky, ktoré sa starajú o chorých a pomáhajú chudobným, určite nájdú príležitosti, aby sa spolu s nimi modlili za ich potreby, aby im čítali z Božieho slova a rozprávali o Spasiteľovi. Môžu sa modliť s tými, ktorí nemajú dost' silnú vôľu ovládať svoje chůtky a vášne. Do života sklamaných a zúfalých môžu vnieť lúč nádeje. Ich nesebecká láska, prejavená skutkami nezištnej, priateľskej služby spôsobí, že títo trpiaci skôr uveria Kristovej láske.

Mnohí neveria v Boha a stratili i dôveru k človeku. Vážia si však prejavy súcitu a ochotu pomôcť. Keď vidia, že niekto bez nárokov na uznanie alebo odmenu navštevuje ich domov, slúži nemocným,

sýti hladných, oblieka nahých, potešuje smutných a s láskou rozpráva o Kristovi, dotkne sa to ich srdc. Život týchto Božích poslov svedčí o jeho láske a súcite. Ľudia začnú byť vd' ační a v ich srdci sa zapáli malý plamienok viery. Uvedomia si, že Boh sa o nich stará a sú ochotní počúvať, keď čítame z jeho Slova.

Ak budú všetci misionári, ženy či muži, ktorí pracujú v zahraničí alebo doma, ochotne slúžiť chorým, ich práca prinesie lepšie výsledky a ľahšie sa priblížia k ľuďom. Ženy, ktoré idú ako misionárky do nekresťanských krajín, úplne neprístupných pre evanjelium, môžu prostredníctvom starostlivosti o chorých vytvoriť príležitosti na šírenie evanjelia medzi ženami týchto krajín. Každý misionár by mal vedieť poskytnúť základné ošetrovanie, ktoré môže zmierniť bolesť a vo veľkej miere pomôcť odstrániť chorobu.

[94]

Vyučovanie zdravotných zásad

Pracovníci evanjelia by tiež mali byť schopní poskytnúť potrebné rady o zásadách zdravej životosprávy. Choroby sú všade. Ak však budeme dbať na zákony zdravia, väčšine z nich môžeme predísť. Musíme si uvedomiť, že zdravotné zásady úzko súvisia s naším terajším i budúcim blahom. So svojím telom, ktoré nám dal Stvoriteľ a v ktorom chce prebývať, máme zaobchádzať zodpovedne. Boh si želá, aby sme boli vernými správcami chrámu svojho tela a mali na pamäti to, čo je napísané v Písme svätom:

„My sme predsa chrám živého Boha, ako povedal Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi prechádzať sa, a budem ich Bohom a oni budú mojim ľuďom.,, 2. Korint'anom 6,16.

Tisíccky ľudí potrebujú rady o metódach liečby chorých, ktoré by nahradili užívanie jedovatých drog. Boli by radi, keby si ich osvojili. Správne stravovanie je veľmi dôležité. Zlozvyky v jedení a prijímanie nezdravej potravy sú vo veľkej miere zodpovedné za nestriednosť, zločiny a biedu, ktorá je kliatbou sveta.

Pri šírení zdravotných zásad zdôrazňujte, že hlavným cieľom reformy je dosiahnuť najvyšší rozvoj tela, mysle a ducha. Pripomínajte, že prírodné zákony sú Božie zákony. Sú určené na naše dobro. Rešpektovanie týchto zákonov prispeje k št'astiu v tomto živote a pomáha v príprave na život večný.

[95] Mali by sme si viac všímať prejavy Božej lásky a múdrosti v prírode, viac skúmať ten obdivuhodný organizmus, ktorým je ľudské telo, a zákony, ktorými sa riadi. Tí, ktorí vnímajú dôkazy Božej lásky, a chápu niečo z múdrosti a blahodarnosti Božích zákonov a vedia, aké sú dôsledky poslušnosti, budú sa na svoje záväzky a povinnosti dívať z úplne iného pohľadu. Dodržiavanie zdravotných zákonov nebudú považovať za obeť alebo sebazapieranie. Budú ich prijímať ako nesmierne požehnanie, čím aj v skutočnosti sú.

Každý pracovník evanjelia by mal vedieť, že šírenie zásad zdravej životosprávy je súčasťou diela, ktoré mu bolo zverené. Je to práca veľmi potrebná a svet na ňu čaká.

Práca jednotlivca

Všade vôkol seba sa stretávame so snahou nahradiť prácu jednotlivca činnosťou organizácií. Ľudská múdrosť má sklon zjednocovať, centralizovať, vytvárať veľké cirkvi a inštitúcie. Väčšina prenecháva dobročinnú prácu ústavom a organizáciám. Ľudia sa postupne izolujú od sveta a ich srdcia chladnú. Prestávajú sa zaujímať o druhých a sústredujú sa len na seba. V ich srdci vyhasína láska k Bohu i k človeku.

Kristus zveril svojim nasledovníkom individuálnu prácu, ktorú nemôže vykonať nikto iný. Výbory a organizované charitatívne spoločnosti nebudú slúžiť chorým a chudobným, ani hlásať evanjelium miesto nás. Evanjelium si vyžaduje osobnú zodpovednosť, individuálne úsilie a osobnú obeť. Kristov príkaz je: *„Vyjdi na poľné cesty a medzi ohrady! Koho stretneš, donúť ho vojsť, aby sa naplnil dom., Lukáš 14,23.* Kristus vedie ľudí, aby sa stretli s tými, ktorí hľadajú pomoc. Hovorí: *„Neznamená to... biednych, bezprístrešných voviesť do svojho domu? Keď vidíš nahého, priodej ho..., Izaiáš 58,7.* *„Na chorých budú klásť ruky a oni ozdravejú., Marek 16,18.* Požehnanie evanjelia máme odovzdávať priamym stykom a osobnou službou.

Slúžiť má každý

[96] V dávnych dobách, keď Boh zjavoval svetlo svojmu ľudu, nepôsobil výhradne prostredníctvom jednej spoločenskej triedy. Daniel bol judským kniežaťom. Izaiáš pochádzal z kráľovského rodu.

Dávid bol mladým pastierom oviec, Ámos bol chovateľ om oviec, Zachariáš babylonským zajatcom a Eliáš roľníkom. Boh si zvolil za svojich zástupcov prorokov i kniežatá, ľudí vznešeného i nízkeho pôvodu. Učil ich pravdám, ktoré mali odovzdať svetu.

Každému, kto prijíma Božiu milosť, Pán dáva prácu. Máme stáť na svojom mieste a povedať: „*Tu som ja, pošli mňa!*“, **Izaiáš 6,8**. Kazateľ Božieho slova, ošetrovateľka, kresťanský lekár a každý kresťan, nech je obchodníkom, roľníkom, remeselníkom alebo mechanikom, nesie zodpovednosť. Našou úlohou je zvestovať ľuďom evanjelium o spasení. Všetko, čo robíme, by sme mali robiť so zameraním na toto poslanie.

Tí, ktorí sa pustia do im zverenej práce, budú požehnaním pre iných, i oni sami získajú požehnanie. Vedomie dobre vykonanej práce bude mať na nich spätný vplyv. Zmalomysel'není zabudnú na svoje trápenie, slabí sa stanú silnými, neznalí múdrymi. Všetci spoznajú neúnavného pomocníka v tom, ktorý ich povolal.

Zbor ako „výcvikové stredisko,,

Kristus ustanovil cirkev, aby slúžila. Služba dáva zmysel jej existencii. Členovia cirkvi sú vojaci, ktorí sa pod vedením Kapitána pripravujú na boj. Kresťanskí kazatelia, lekári a učitelia majú širšie pole pôsobnosti, než si to mnohí z nich uvedomujú. Majú ľuďom nielen slúžiť, ale aj učiť ich slúžiť. Mali by nielen pripomínať správne zásady, ale tiež vychovávať svojich poslucháčov, aby ich šíрили ďalej. Pravda, ktorú neprežívame a ktorú neodovzdávame iným, stráca svoju životodarnú moc a uzdravujúcu silu. Pravda požehnáva. Môžeme to však zakúsiť iba vtedy, ak sa o ňu podelíme.

Naša služba Bohu nesmie byť jednotvárna. Každý člen cirkvi by sa mal zapojiť do určitej oblasti služby. Niektorí nemôžu urobiť toľko, čo iní. Každý by však mal vykonať to, čo dokáže, aby zastavil nárast chorôb a biedy, ktorý zaplavuje svet. Mnohí by boli ochotní pracovať, keby im niekto povedal, ako začať. Potrebujú radu a povzbudenie.

Každý zbor by sa mal stať strediskom vzdelávania a prípravy kresťanských pracovníkov. Členovia sa tam majú učiť čítať Bibliu, viesť triedy sobotnej školy a učiť v nich, pomáhať chudobným, ošetrovať chorých a pracovať s tými, čo nepoznajú Boha. Je po-

trebné organizovať zdravotné kurzy, kurzy varenia a prednášky z rôznych oblastí kresťanskej služby. Nesmieme však ostať len pri teórii. Nutná je i prax pod vedením skúsených inštruktorov. Učitelia by mali byť príkladom v práci s ľuďmi a od nich by sa mali učiť ďalší. Príklad má väčšiu hodnotu než tisíce poučiek.

Aby človek mohol pracovať pre Boha tam, kde bol povolaný, má rozvíjať svoje telesné a duševné sily až po hranicu svojich možností. Kristus obdaril Pavla a Apolla vynikajúcimi duchovnými vlastnosťami. Preukázal im milosť, ktorá bude aj dnes daná verným kresťanským misionárom. Boh si želá, aby jeho deti boli plné múdrosti a poznania, aby sa tak jeho sláva mohla v plnosti zjavovať v našom svete.

Najúspešnejší pracovníci

Vzdelaní, Bohu oddaní pracovníci môžu slúžiť rôznym spôsobom a vykonať viac práce než tí, ktorí potrebné vzdelanie nemajú. Ich veľkou výhodou je vycvičená, bystrá myseľ. No i tí, ktorí nemajú ani veľké nadanie, ani dostatočné vzdelanie, môžu slúžiť druhým. Boh použije každého, kto sa ochotne dá použiť. Najlepšie výsledky v práci nedosahujú ani tak šikovní a talentovaní jedinci. Boh potrebuje mužov a ženy, ktorí počuli posolstvo z neba. Najefektívnejší pracovníci sú tí, ktorí odpovedajú na výzvu: „*Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa.*“, [Matúš 11,29](#).

Svet potrebuje ľudí, ktorí svoju prácu vykonávajú srdcom. Človek, ktorý v svojom srdci okúsil dotyk Božej lásky, je naplnený veľkou túžbou zachraňovať tých, ktorí sa s touto láskou ešte nestretli. Ich situácia ho núti uvedomiť si vlastnú neschopnosť. Posol, ktorého Boh vyslal a povzbudil, sa rozhodne ísť a konať dielo, v ktorom môže spolupracovať s anjelmi.

Ak tí, ktorých Boh obdaroval veľkým nadaním, použijú svoje dary na sebecké ciele, budú po skúške nechaní, aby kráčali svojou cestou. Boh povolá iných, ktorí, ako sa možno zdá, nie sú tak štedro obdarovaní a nemajú takú veľkú sebadôveru. Z týchto slabých urobí silných, pretože veria, že pre nich môže urobiť to, čo oni sami pre seba urobiť nedokážu. Boh prijíma službu z celého srdca a sám doplní, na čo nestačia.

Pán Boh si často povoláva za svojich spolupracovníkov ľuď, ktorí nemali možnosť získať úplné vzdelanie. Títo ľudia pracujú s neobyčajným nadšením. Sú verní, usilovní a túžia získať ďalšie poznanie. Boh si to cení a odmeňuje ich. Vidí ich slzy a počuje ich prosby. Tak ako obdaroval svojím požehnaním zajatcov na babylonskom dvore, aj dnes dáva múdrosť a poznanie tým, čo pre neho pracujú.

Ľudia s nedostatočným vzdelaním a nízkym spoločenským postavením sú niekedy, a to vďaka Kristovej milosti, nesmierne úspešní v získavaní iných pre Boha. Tajomstvo ich úspechu je ukryté v ich dôvere v Boha. Každý deň sa učia od toho, ktorý má úžasnú moc a je vynikajúcim Radcom.

Týchto pracovníkov máme povzbudzovať. Aby boli ich nedostatky vyvážené, Pán ich privádza do styku s ľuďmi výraznejších schopností. Ochota pomôcť tým, ktorí to potrebujú, láskavé slová a skutky, pohotovosť v tom, čo treba rýchlo urobiť – to im otvára dvere užitočnosti, ktoré by inak zostali zatvorené. Dostávajú sa do úzkeho kontaktu s tými, ktorí prežívajú ťažkosti. Hovoria tak presvedčivo, že mnohí zmalomyselnení sú pritiahnutí k Bohu. Ich práca je ukázkou toho, čo by mohli konat tisíce ďalších, keby aspoň trochu chceli.

[99]

Plný život

Ak sa človek zapojí do práce pre druhých, stane sa obetavým. Jeho charakter sa zušľachtí a posilní. Mnohí, ktorí o sebe tvrdia, že sú kresťania, si hľadajú vhodné cirkevné spoločenstvo, ale myslia pritom len na seba. Túžia zažiť radosť zo spoločenstva veriacich a mať kazateľa, ktorý by sa o nich zaujímal. Stávajú sa členmi veľkých, prosperujúcich zborov a sú spokojní s tým, že z času na čas urobia niečo pre druhých. Tým sa však pripravujú o najvzácnejšie požehnanie. Pre mnohých by bolo veľmi užitočné vzdať sa takých kontaktov, kde zbytočne zabíjajú čas a radšej ísť tam, kde by svoju silu mohli použiť v kresťanskej službe a naučili sa niest zodpovednosť.

Zo stromčekov, ktoré rastú veľmi blízko pri sebe, nevyrastú zdravé, mocné stromy. Záhradník ich musí rozsadiť, aby mali dost miesta pre rast. Podobný zásah by bol prospešný mnohým členom

veľkých zborov. Potrebujú byť presadení tam, kde svoju energiu využijú v aktívnej kresťanskej službe. Ak obetavo nepracujú pre druhých, prestávajú rásť a duchovne zomierajú. Keby boli preložený na nejaké misijné pole, stali by sa z nich silní a aktívni jedinci.

Ak chceme pomáhať druhým, nemusíme čakať, kým budeme povolani na niektoré vzdialené miesto. Dvere k službe sú otvorené všade. Vôkol nás sú ľudia, ktorí potrebujú našu pomoc. Chorých, zomierajúcich, smutných, zmalomysel'nených, nevedomých, siroty, vdovy a vyvrhel'ov spoločnosti stretávame na každom kroku.

[100]

Mali by sme si uvedomiť, že našou zvláštnou povinnosťou je pracovať pre tých, ktorí žijú v našom susedstve. Rozmýšľajte, ako by ste čo najlepšie pomohli ľuďom, ktorí sa o náboženstvo nezaujímajú. Pri návšteve svojich susedov a priateľov prejavte záujem o ich dočasné i duchovné blaho. Predstavte im Krista ako Spasiteľa, ktorý odpúšťa hriechy. Pozvite svojich susedov k sebe domov a čítajte s nimi Bibliu a knihy, ktoré objasňujú jej pravdy. Navrhňte im, aby s vami spievali a modlili sa. Sám Kristus, tak ako sľúbil, bude prítomný v týchto malých zhromaždeniach a svojou milosťou sa dotkne ľudských srdc.

K takejto práci by mali byť vedení členovia zborov. Je to rovnako dôležité ako zachraňovať neveriacich v cudzej krajine. Zatiaľ čo niektorí cítia zodpovednosť za ľudí, ktorí žijú ďaleko od nich, mnohí, ktorí sú doma, by mali cítiť zodpovednosť za tých, čo žijú vôkol nich a celým srdcom sa usilovať o ich záchranu.

Mnohí sú znechutení jednotvárnym životom. Ak chcú, sami ho môžu zmeniť a urobiť plným. Tí, čo milujú Ježiša celým svojím srdcom a myslou a svojich blížnych ako seba samých, majú široké pole pôsobnosti, kde môžu uplatniť svoje schopnosti a svoj vplyv.

Malé príležitosti

Nikto by nemal opovrhovať malými príležitosťami a čakať na niečo veľké. Možno pri plnení nenáročnej úlohy budeme úspešní a pri plnení dôležitej povinnosti zlyháme a to nás zmalomysel'ní. Schopnosť konať zodpovednú prácu získame tým, že budeme celým srdcom robiť to, čo je práve potrebné. Mnohí sú neúspešní a skleslí preto, že si ľahostajne nechajú ujsť každodenné príležitosti a zanedbajú maličkosti, ktoré sa im naskytnú.

Nespoliehajme sa na ľudskú pomoc. Nebuďme závislí od ľudí, ale od Toho, ktorý bol Bohom ustanovený, aby niesol náš žiaľ, vzal na seba naše starosti a naplňal naše potreby. Vezmime Boha za slovo. Začnime tam, kde vidíme, že je potrebné pracovať, nech je to kdekoľvek. Kráčajme vpred s neochvejnou vierou. Dôvera v Kristovu prítomnosť nám dá potrebnú silu a vytrvalosť. Naša práca nech sa vyznačuje nesebeckým záujmom, neochabujúcim úsilím a neúnavnou rozhodnosťou. [101]

Tam, kde mnohí kvôli problematickým a odrádzajúcim pomerom nie sú ochotní ísť, dosahujú obetaví pracovníci obdivuhodné výsledky. Pracujú trpezlivo a vytrvalo, nespoliehajú sa na ľudskú silu, ale na Boha. Jeho milosť im pomáha. Na tomto svete sa nikdy nedozvieme, koľko dobrej práce takto vykonali. Krásne výsledky sa ukážu až vo večnosti.

Nezávislí misionári

Na mnohých miestach môžu úspešne pracovať nezávislí misionári, akým bol i apoštol Pavel. Dennodenne hlásal evanjelium vo veľkých mestách Ázie a Európy a pritom si zarábala na živobytie ako remeselník, aby uživil seba i svojich spolupracovníkov. Jeho slová pri lúčení so staršími v Efeze sú vzácnym poučením pre každého pracovníka evanjelia. Sú svedectvom o tom, ako Pavel pracoval:

„Vy viete,“ povedal, „že od prvého dňa, po celý čas som bol medzi vami. Nezamlčal som vám nič užitočné, ale zvestoval a učil som vás verejne i po domoch... Od nikoho som nežiadal ani striebro, ani zlato, ani odev. Sami viete, že tieto moje ruky zarobili na moje potreby i na potreby tých, čo boli so mnou. Vo všetkom som vám bol príkladom: že treba pracovať, ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša. Lebo on povedal: Blahoslavenejšie je dávať ako prijímať’...“ **Skutky apoštolov 20,18-35.**

Obdarovaní rovnakým obetavým duchom môžu i dnes vykonať veľké dielo. Evanjelizačnú prácu nech začnú vo dvojici alebo v malej skupinke. Nech navštevujú ľudí, modlia sa s nimi, spievajú s nimi, učia ich, vysvetľujú im Písmo a ošetrujú chorých. Niektorí sa môžu živiť ako evanjelisti, ostatní – podobne ako apoštol Pavel – si môžu zarábatať na živobytie prácou v svojom zamestnaní. Keď budú takto pracovať a pritom si uvedomovať svoju bezmocnosť a závislosť od [102]

Boha, okúsia, čo je to Božie požehnanie. Pán Ježiš im bude otvárať dvere. Medzi bohatými i chudobnými nájdú pochopenie i pomoc.

Tých, ktorí sa pripravovali stať sa lekármi-misionármi v ďalekých krajinách, treba povzbudiť, aby bez váhania šli tam, kde chcú slúžiť a začali pracovať. Reč sa naučia pri práci medzi ľuďmi. Onedlho budú môcť rozprávať o jednoduchých pravdách Božieho slova.

Poslovie milosti sú potrební na rôznych miestach po celom svete. Kresťanské rodiny sú vyzývané ísť tam, kde ľudia žijú v tme a blude, kde budú vidieť potreby svojich blížnych a pracovať pre Majstra. Aké vznešené dielo by mohlo byť vykonané, keby sa tieto rodiny usadili v oblastiach, kde ľudia žijú v nevedomosti a duchovnej tme a keby dovolili, aby z nich vyžarovalo svetlo Kristovho života.

Táto práca si vyžaduje obetavosť. Mnohí čakajú, kým niekto odstráni všetky prekážky. Práca, ktorú mali urobiť, zostáva nevykonaná. Mnohí zomierajú bez nádeje a Boha. Niektorí, aby získali nové vedecké poznatky alebo finančné prostriedky, odvážne idú do neobývaných končín, ochotne znášajú ťažkosti a prinášajú obeť. Ako málo je však tých, ktorí, aby zachránili blížnych, sú ochotní prestáť a hovoriť sa so svojimi rodinami na miesta, kde je potrebné zvestovať evanjelium.

Priblížiť sa k ľuďom, nech sú kdekoli'vek a v akomkoli'vek stave, za každú cenu im pomáhať – to je skutočná služba. Takto si ich získame a nadviažeme priateľstvo s tými, ktorí sa uberajú do zahynutia.

[103] Pri akejkoli'vek práci pamätajme na to, že sme úplne závislí od Krista, sme iba jedným článkom veľkého plánu vykúpenia. Naš život má byť ako liečivý, životodarný prúd Kristovej lásky. Ak sa snažíme pritiahnúť iných k Božej láske, musí čistota nášho jazyka, nesebeckosť našej služby a radostný výraz našej tváre svedčiť o sile Božej milosti. Predstavujme preto svetu jasný a verný obraz Boha, aby ho ľudia mohli vidieť v jeho kráse.

Takt a súcit

Ak sa snažíme naprávať iných tak, že napadneme ich zlozvyky, prinesie to len málo dobra. Často urobíme viac škody než úžitku. Vo svojom rozhovore so Samaritánkou Ježiš nepohanił Jakobovu

studňu, ale poukázal na niečo lepšie. Povedal jej: „*Keby si vedela o Božom dare, a kto je ten, čo ti hovorí: Daj sa mi napit'! ty by si prosila jeho a on by ti dal živej vody.*“, [Ján 4,10](#). Ježiš zmenil tému rozhovoru na poklad, ktorý mal, a ponúkol žene niečo lepšie – totiž živú vodu, radosť a nádej evanjelia.

Dal nám tu príklad, ako máme pracovať. Musíme ľuďom ponúknuť niečo lepšie, než majú. Je to Kristov pokoj, ktorý prevyšuje každé chápanie. Musíme im rozprávať o svätom Božom zákone, ktorý je opisom Božieho charakteru a vyjadrením toho, čím sa majú podľa Božej vôle stať. Ukážme ľuďom, že nehynúca sláva nebies je nekonečne lepšia než prchavé radosti a zábavy sveta. Rozprávajme im o slobode a odpočinku, ktorý môžeme nájsť pri Spasiteľovi. Kristus povedal: „*Kto sa však napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť na veky.*“, [Ján 4,14](#).

Vyvýš Ježiša slovami: „*Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.*“, [Ján 1,29](#). Len on môže naplniť túžbu srdca a dať pokoj.

Reformátori by mali byť najobetavejší, najláskavejší a najzdvo-
rilejší ľudia na svete. Ich život by mal svedčiť o skutočnej láskavosti a nesebeckých skutkoch. Pracovník, ktorý nie je dostatočne zdvorilý, ktorý je pri styku s neznalosťou alebo tvrdohlavosťou netrpezlivý, a ktorý hovorí alebo koná neuvážene, si môže zavrieť dvere k srdciam, ktoré sa nemusia už nikdy otvoriť.

Ako padá rosa a tichý dážď na vädnúce rastliny, tak jemne majú
znieť slová, ktorými chceme ľudí vyviesť z bludu. Podľa Božieho
plánu je nevyhnutné najprv sa dotknúť srdca. Pravdu máme hovoriť
s láskou a pritom veriť, že Boh jej dá moc urobiť v živote nápravu.
Duch Svätý bude pôsobiť prostredníctvom slov, ktoré boli vyslovené
s láskou.

Od prirodzenosti sme sebeckí a neústupní. Ak si však osvojíme
to, čo nás chce Kristus naučiť, získavame jeho charakter a začíname
žiť jeho životom. Jeho obdivuhodný príklad, neporovnateľná než-
nosť, s akou sa dotýkal citov druhých, keď plakal s plačúcimi a
radoval sa s radujúcimi, musí mať nesmierny vplyv na povahu všet-
kých, ktorí ho úprimne nasledujú. Aj oni sa potom usilujú láskavými
slovami a skutkami uľahčiť cestu tým, ktorí sú unavení.

Slovo v príhodný čas

„Hospodin, Pán, dal mi jazyk učených, aby som slovom vedel občerstviť ustatého., *Izaiáš 50,4.*

Nešťastných ľudí stretávame na každom kroku. Hľadáme ich a rozprávajme sa s nimi v príhodnú chvíľu, aby sme ich potešili. Buďme riečiskom, ktorým bude prúdiť osviežujúca voda súcitu.

Pri styku s ľuďmi pamätajme, že v ich minulosti sú kapitoly, ktoré chcú ukryť pred zrakom smrteľných ľudí. V pamäti každého človeka sú i smutné zážitky, ktoré si starostlivo stráži, aby sa o nich nik nedozvedel. Sú tam zapísané dlhé a ťažké zápasy v čase skúšok, možno problémy v rodinnom živote, ktoré nás deň čo deň okrádajú o odvahu, dôveru i vieru. Tých, ktorí v boji života prekonávajú vyčerpávajúci zápas, môžeme posilniť a povzbudiť malými pozornosťami, ktoré nás nestoja takmer nič. Stačí prejaviť trocha lásky. Pevný stisk ruky má pre týchto ľudí väčšiu cenu než zlato a striebro. Láskové slová sú pre nich úsmevom anjelov.

[105] Mnoho je tých, čo zápasia s chudobou. Nútení sú ťažko pracovať za malé mzdy. Môžu si dovoliť len to najnutnejšie. Drina a nedostatok, bez nádeje na zlepšenie, sú ťažké bremená. Ak sa k tomu pridá bolesť a choroba, život sa stáva takmer neznesiteľným. Vyčerpaní a strápení nevedia, kde hľadať pomoc. V ich núdzi, ťažkostiach a sklamaníach im prejavte súcitu. Potom budú ochotní prijať vašu pomoc. Rozprávajte sa s nimi o Božích zaslúbeniach. Modlite sa s nimi a za nich. Povzbud'te ich nádejou.

Na slová útechy a povzbudení, vyslovené vo chvíli, keď je človek chorý a stráca odvahu, sa Spasiteľ pozerá akoby boli adresované jemu. Nebeskí anjeli si to vážia a prežívajú radosť.

Božia rodina

Celú večnosť sa Pán snaží v srdciach ľudí vzbudiť pocit, že patria do Božej rodiny. Buďme jeho spolupracovníkmi. Vo svete vládne nevera a odcudzenie. Kristovi učeníci majú šíriť ovzdušie neba.

Hovorme, ako by hovoril Kristus. Robme to, čo by robil Kristus. Neustále zjavujme dobrosrdečnosť jeho charakteru. Predstavujme bohatstvo lásky, ktorá je základom jeho učenia i správania k ľuďom.

I tí najskromnejší pracovníci, ak spolupracujú s Kristom, môžu rozozvučať struny života iných. Ich zvuk budeme počuť po celej zemi a znieť bude po celú večnosť.

Nebeské bytosti čakajú na príležitosť spolupracovať s ľuďmi. Chcú svetu ukázať, čím sa ľudia v spojení s Bohom môžu stať a čo všetko môžu urobiť pre záchranu tých, ktorí sa rútia do záhuby. Užitočnosť človeka, ktorý nemyslí na seba a dovolí Duchu Svätému pôsobiť na svoje srdce a svoj život odovzdá úplne Bohu, nemá hraníc. Všetci, ktorí svoje telo, dušu i ducha zasvätia službe Bohu, budú stále nanovo obdarovaní novými telesnými, duševnými i duchovnými silami. Otvorené sú im nevyčerpatel'né zásoby neba. Kristus im dáva život a svojho Ducha. Duch Svätý pôsobí v mysliach a v srdciach ľudí tou najväčšou mocou. Milosťou, ktorú sme dostali, môžeme dosiahnuť víťazstvo, i keď sa nám zdá, že kvôli našim nesprávnym názorom a predstavám, kvôli našim povahovým nedostatkom a malej viere je to nemožné.

[106]

Tí, čo sa úplne odovzdajú do služby Bohu a nič si nenechajú pre seba, obdržia silu na dosiahnutie neuveriteľných výsledkov. Pre nich Boh vykoná veľké veci. Bude na nich pôsobiť tak, že už teraz sa pri nich naplní zaslúbenie, ktoré je určené pre večnosť.

„Radovať sa bude púšť i suchý kraj, jasat' bude step a kvitnúť, ako narcis bude prekviatať a jasat' bude, hej, jasat' a plesat'. Dostane slávu Libanonu, nádheru Karmela a Šáróna. Oni uvidia slávu Hospodinovu, velebu nášho Boha. Posilnite ochablé ruky, upevnite klesajúce kolena! Povedzte zdeseným srdciam: Bud'te silní, nebojte sa! Ajh' a, váš Boh! Príde pomsta, Božia odplata. On sám príde a zachráni vás. Vtedy sa otvoria oči slepých a uvoľnia sa uši hluchých. Vtedy chromý bude skákať ako jeleň a jazyk nemého zvučne zaplesá. Lebo na púšti vytrysknú vody a potoky na stepi. Horúci piesok sa zmení na jazero, prahnúca zem na vodné žriedla, na mieste, kde pelešili šakaly, bude priestor pre trst' a rákosie. Bude tam hradská a cesta, tá sa bude volať svätou cestou. Nečistý po nej neprejde – len ľud jeho pôjde po nej – na nej ani blázni nezablúdia. Nebude tam leva, ani dravá zver nevstúpi na ňu, nijakú tam nebude možno nájsť, ale vykúpení pôjdu po nej. Vyslobodení Hospodinovi sa vrátia, prídu na Sion s plesaním a večná radosť bude na ich tvárach. Dosiahnu rozkoš a radosť a zmizne žiaľ i vzdychanie.,, [Izaiáš 35,1-10](#).

10. kapitola — Pomoc pokúšaným

Kristus nás nemiluje preto, že sme ho prví milovali my. Ved' zomrel za nás, „*keď sme boli ešte hriešnici*„. Nespráva sa k nám tak, ako by sme si to zaslúžili. Neodsudzuje nás, aj keď naše hriechy sú hodné odsúdenia. Rok čo rok má trpezlivosť s našimi slabosťami, s našou neznalosťou, nevd'ačnosťou a tvrdohlavosťou. Napriek tomu, že často od neho odchádzame, odmietame počuť jeho hlas a zanedbávame jeho slovo, Božia ruka je k nám stále vystretá.

Milosť je Božia priazeň ponúkaná ľuďom, ktorí si ju nezaslúžia. My sme ju nehl'adali. Ona bola poslaná, aby vyhl'adala nás. Boh má radosť, keď nám môže darovať svoju milosť, a to nie preto, že sme toho hodní, ale preto, že sme úplne nehodní. Robiť si nárok na Božiu milosť môžeme jedine preto, že ju veľmi potrebujeme.

Božia ruka je prostredníctvom Ježiša Krista vystretá celý deň a pozýva hriešnych a padlých. Chce prijať všetkých. Jeho slávou je odpustiť najväčšiemu hriešnikovi. Vezme korisť mocnému, oslobodí zajatého, vytrhne horiace drevo z plameňov. Spustí zlatú reťaz svojej milosti do najväčších hĺbok ľudskej biedy a zdvihne úbohého človeka poškvreného hriechom.

Ježiš Kristus, ktorý svoj život dal, aby mohol ľudstvo priviesť späť k Bohu, sa s láskou zaujíma o každého človeka. Ako sa pastier stará o svoje ovce, tak sa Kristus stará o hriešnych a bezmocných, ktorí sú vystavení satanovým klamom a nástrahám.

Naším vzorom v službe pokúšaným a blúdiacim je Spasiteľ. Máme prejavovať rovnaký záujem, súciti a trpezlivosť, aký prejavil on nám. Hovorí: „...*ako som ja miloval vás, aby ste sa aj vy navzájom milovali*„, [Ján 13,34](#). Keď bude Kristus prebývať v nás, budeme zjavovať jeho nesebeckú lásku všetkým, s ktorými sa stretávame. Keď uvidíme mužov a ženy, ktorí potrebujú súciti a pomoc, nebudeme sa pýtať: Sú toho hodní?, ale: Ako im môžem pomôcť?

Bohatí i chudobní, spoločenská smotánka i spodina, slobodní i väzni sú Božím dedičstvom. Pre toho, ktorý svoj život dal, aby človeka vykúpil, má každá ľudská bytosť hodnotu, ktorá sa číslom

vyjadriť nedá. Kríž nám odhaľuje cenu človeka. Ak sa budeme správať podobne, pocítime, že hodnota ľuďí, nech sú akokoľvek skazení, je príliš veľká, než aby sme sa o nich nezaujímalí a pohrdali nimi. Uvedomíme si, aké je dôležité pracovať pre svojich blížnych, aby mohli byť v Božej blízkosti.

Stratená minca, o ktorej Spasiteľ hovorí v podobenstve, bola kúskom striebra, aj keď ležala v špine a medzi odpadkami. Jej majiteľka ju hľadala, pretože svoju hodnotu nestratila. Podobne každý človek, akokoľvek skazený hriechom, je v Božích očiach vzácný. Na minci je vyrytý obraz a nápis vládnucej moci. Človek pri svojom stvorení tiež niesol obraz a nápis Boží. Aj keď je teraz tento obraz vplyvom hriechu zničený, jeho stopy v každom človeku zostávajú. Boh túži obnoviť a vrátiť človeku svoj vlastný obraz spravodlivosti a svätosti.

Potrebujeme súcít

Ako málo lásky a súcitu prejavujeme hriešnym, mravne narušeným a trpiacim, ktorí sú mŕtvi pre svoje viny a hriechy! Súciť a láska by nás mali spájať s Ježišom tým najtesnejším putom. Neľudskosť v správaní človeka ku človeku je naším najväčším hriechom. Mnohí si myslia, že predstavujú Božiu spravodlivosť, a pritom úplne zabudnú na jeho nežnosť a veľkú lásku. Tí, ku ktorým sa správame prísne a odmerane, sú často pod tlakom pokušení. Satan na nich útočí a naše tvrdé, neláskavé slová ich len odradia. L'ahko sa stanú korisťou ou pokušiteľ'a.

Práca s ľuďmi je veľmi citlivá záležitosť. Len Boh, ktorý vidí do srdca, vie, ako priviesť ľuďí k pokániu. Len jeho múdrosť nám prinesie úspech v prístupe k strateným. Môžete sa napríklad hrdo postaviť a myslieť si: Som lepší, svätejší ako ty. Nezáleží na tom, do akej miery sú tieto vaše slová správne a pravdivé, pretože tým sa žiadny človek nezmení. Tam, kde stále opakované rady alebo argumenty nič nezmôžu, nájde si cestu k srdcu len Kristova láska, prejavená slovami a skutkami.

Potrebujeme viac kresťanskej lásky, a to nielen k tým, ktorí sa nám zdajú byť bez chýb, ale aj k trpiacim, chudobným a zápasiacim ľuďom, ktorí často padnú, ktorí zhrešia a kajajú sa, ktorí sú pokúšaní

a znechutení. Máme navštevovať svojich blížnych ako to robil náš milosrdný Veľkňaz a pritom citlivo a s láskou chápať ich slabosti.

Kristus pozýval hriešnikov, publikánov a vyvrhel'ov. Spoločnosť nimi opovrhovala, on ich však svojou láskou a dobrotou priťahoval. Jedinú skupinu ľudí však strpieť nemohol. Boli to tí, ktorí vo svojej samot'úbosti stáli bokom a na ostatných sa pozerali zhora.

Kristus nás vyzýva: „Vyjdi na poľné cesty a medzi ohrady! Koho stretneš, donúť ho vojsť, aby sa naplnil dom., [Lukáš 14,23](#).

Ak chceme túto výzvu uposlúchnuť, musíme ísť k tým, ktorí žijú v'okol nás, ale aj k tým, ktorí sú d'aleko. „*Colníci a neviestky*“, musia počuť Spasiteľovo pozvanie. Ak je sprevádzané láskavosťou a trpezlivosťou Božích poslov, stáva sa úžasnou silou, ktorá dokáže vytiahnuť z najhlbšieho bahna hriechu tých, ktorí tam uviazli.

Kresťanstvo vyžaduje, aby sme pre tých, ktorých sa satan pokúša zničiť, pracovali s vytrvalou cieľavedomosťou, s neochabujúcim záujmom a stále väčšou naliehavosťou. Nič nesmie schladit' našu túžbu zachrániť stratených.

[110] Všimnite si, že každá stránka Božieho slova nás vyzýva, aby sme prijali Kristovo pozvanie a prišli k nemu. Musíme využiť každú príležitosť a v súkromí i na verejnosti pôsobiť na ľudí, aby sa rozhodli prísť k Spasiteľovi. Z celej sily sa máme usilovať o to, aby rozmýšľali o Ježišovi a prijali jeho život plný sebazaprenia a obetí. Musíme im povedať, čo od nich Kristus očakáva – každý jeho dar využiť na česť jeho mena.

Spasení v nádeji

„*Lebo v nádeji sme boli spasení.*“, [Rimanom 8,24](#). Tých, čo padli, musíme viesť k tomu, že majú nádej stať sa novými ľuďmi a začať nanovo. Kristus poctil človeka svojou dôverou a ukázal mu, že si ho váži. Aj k tým, ktorí klesli príliš hlboko, sa správa úctivo. Pohľad na nepriateľstvo, skazenosť a nečestnosť mu pôsobí bolesť. Nikdy však nedal najavo, že ho to prekvapilo alebo urazilo. Nech narazil na akékoľvek zlozvyky, neprekonateľné predsudky alebo zvrhlé vášne, správal sa k ľuďom vždy dôstojne a súcitne. Ak v nás prebýva jeho Duch, všetkých ľudí budeme považovať za svojich bratov, ktorí prežívajú podobné pokušenia a skúšky ako my, často padnú a snažia sa vstať, zápasia s ťažkosťami a depesiou,

túžia po láske a pomoci. Budeme sa k nim správať tak, aby sme ich neznechucovali a neodsudzovali, ale v ich srdciach budili nádeje. Ak ich takto povzbudíme, môžu smelo povedať: *„Neraduj sa nado mnou, nepriateľka moja! Ak som padol, povstanem, ak sedím vo tme, Hospodin mi je svetlom. Musím znášať hnev Hospodinov, lebo som sa prehrešil proti nemu, dokiaľ neurovná môj spor a nedopomôže mi k právu.“*, [Micheáš 7,8.9.](#)

Boh *„pozoruje všetkých obyvateľov zeme. Ten, ktorý každému zvlášť stvárnil srdce...“*, [Žalm 33,14.15.](#)

Prikazuje nám, aby sme v styku s pokúšanými a zblúdilými pamätali na radu: *„Daj si pozor, aby si aj ty nepadol do pokušenia.“*, [Galat'anom 6,1.](#) Ak si budeme vedomí svojich vlastných slabostí, budeme mať pochopenie pre slabosti druhých. [111]

„Ved' kto ti prisudzuje prednosť? Čo máš, čo by si nebol dostal?“, [1. Korint'anom 4,7.](#) *„...lebo jeden je váš Učiteľ a vy všetci ste bratia.“*, [Matúš 23,8.](#) *„Ale ty, prečo odsudzuješ svojho brata? Alebo ty, prečo opovrhuješ svojím bratom?... A tak nesúd'me sa navzájom. Ale radšej usudzujte, ako bratovi nezavdať príčinu urážať sa alebo pohoršovať.“*, [Rimanom 14,10.13.](#)

Umenie napomínať

Vyčítať niekomu jeho chyby je ponižujúce. Nikto by nemal zbytočným pripomínaním chýb situáciu ešte viac zhoršovať. Vyčítkami sa ešte nikto nenapravil, mnohých to však odradilo a zatvrdilo ich srdce. Nežné, láskavé a priateľské správanie môže zachrániť blúdiaceho a prikryť množstvo hriechov.

Apoštol Pavel považoval za nutné poukázať na neprávosti. Pri tom sa však snažil veľmi jemne dať najavo, že je priateľom hriešnikov. Plný obáv im vysvetľoval, prečo tak robí. Chcel, aby vedeli, že keď ich karhá, aj jeho to bolí.

Prejavil dôveru a náklonnosť k tým, ktorí zápasia o víťazstvo nad hriechom. Povedal: *„Písal som vám totiž z hlbokej tiesne a úzkosti srdca i s mnohými slzami nie preto, aby ste boli zarmútení, ale aby ste spoznali nesmiernu lásku, ktorú k vám prechovávam.“*, [2. Korint'anom 2,4.](#) *„Nel'utujem, že som vás listom zarmútil, aj keď som l'utoval... Teraz sa však radujem – nie preto, že ste sa zarmútili, ale že ste sa zarmútili na pokánie. Hľa, akú horlivosť*

vyvolal vo vás už vlastný zármutok podľa Božej vôle vo vás: akú obranu, aké rozhorčenie, akú bázeň, akú túžbu, aké úsilie, aký trest! Tým všetkým ste dokázali, že ste v tejto veci čistí! ...A to nás potešilo.,, 2. Korint'anom 7,8-13.

[112] „Radujem sa, že vám vo všetkom môžem dôverovať“, 2. Korint'anom 7,16. „Ďakujem svojmu Bohu, kedykoľvek si na vás spomínam, vždy v každej svojej modlitbe, keď sa s radosťou modlím za vás všetkých, že máte účasť na evanjeliu od prvého dňa až doteraz. Som presvedčený, že ten, čo začal vo vás dobré dielo, aj ho dokončí, až do dňa Ježiša Krista. A právom takto zmýšľam o všetkých vás. Ved' vás nosím v srdci...“, Filipským 1,3-7. „A tak, bratia moji milovaní, moja radosť a veniec, takto pevne stojte v Pánovi, milovaní!“, Filipským 4,1. „...pretože teraz žijeme, keď vy stojíte v Pánovi.,, 1. Tesaloničanom 3,8.

Apoštol Pavel písal týmto bratom ako „svätým v Kristu Ježišovi,,. Nepísal im však ako takým, ktorí už majú dokonalý charakter. Písal im ako mužom a ženám zápasiacim s pokušením a ktorým hrozí, že mu podľaahnú. Ukázal im na „Boha pokoja, ktorý vyviedol z mŕtvych veľkého pastiera oviec,,. Uistil ich, že „v krvi večnej zmluvy, nášho Pána Ježiša,... vás utvrdí v každom dobre, aby ste plnili jeho vôľu, konajúcu v nás čo sa jemu páči, skrze Ježiša Krista,,. Židom 13,20.21.

Ak ten, kto sa dopustil chyby, si svoj nedostatok uvedomí, buďme opatrní, aby sme nezničili jeho sebavedomie.

Neraňme ho nezáujmom a nedôverou. Nehovorme: „Počkám, či svoj sľub dodržíš a potom ti budem zase veriť“, Práve táto nedôvera môže spôsobiť, že sa opäť dopustí chyby.

Mali by sme sa snažiť pochopiť slabosti druhých. Veľmi málo vieme o utrpení tých, ktorí sú v zajatí tmy a ktorým chýba odhodlanie a duchovná sila. V najúbohejšom stave je ten, koho trápia výčitky svedomia. Chodí ako omráčený, potáca sa a padá. Na svet sa pozerá cez špinavé okuliare. Jeho myseľ je akoby zatemnená mrakmi a on nevie, kam sa podieť. Títo ľudia prežívajú problémy a úzkosti. Okolie ich však nechápe. Podobajú sa ovci, ktorá zablúdila a stratila sa. Nemôžu nájsť Boha, aj keď ich túžba po odpustení a pokoji je veľmi silná.

Nevyslovme, prosím, jediné slovo, ktoré by im spôsobilo ešte väčšiu bolesť. Človeku, ktorý je utrápený hriешným životom a nevie,

kde hľadat pomoc, ukážme láskavého Spasiteľa. Vezmime ho za ruku, zdvihnime ho a vráťme mu stratenú odvahu a nádej. Pomôžme mu, aby sa pevne chytil Spasiteľovej ruky. [113]

Nenechajte sa znechutiť

Príliš rýchlo sa necháme zmalomysel'ieť ľudmi, ktorí hneď nereagujú na našu snahu. Kým však žiari aspoň malý lúč nádeje, nemali by sme sa nechať odradiť od práce pre záchranu človeka. Hodnota ľudského života je veľká. Naš obetavý Vykupiteľ zaplatil príliš vysokú cenu. Preto sa nevzdávajme a nenechávajme ich moci pokušiteľa.

Je potrebné vcítiť sa do situácie pokúšaných. Zvážme moc dedičnosti, vplyv zlej spoločnosti a prostredia i silu zlozvykov. Je nám divné, že vďaka tomu sa život mnohých uberať zlým smerom a len veľmi pomaly sa poddávajú snahám o nápravu?

Často sa stáva, že práve tí, ktorí sa zdali málo sľubní a príliš drsní, keď sú oslovení evanjeliom, stávajú sa jeho najoddanejšími vyznávačmi a obhajcami. Nie sú skazení úplne. Svojím zovňajškom pôsobia odpudzujúco, no v ich vnútri sú ukryté dobré pohnútky, ktoré môžeme zobudiť. Bez pomocnej ruky sa mnohí z nich sami nikdy nevzchopia, no trpezlivým, vytrvalým úsilím môžu získať stratenú odvahu, silu a vôľu. Títo ľudia potrebujú nežné slová, láskavý prístup a účinnú pomoc. Potrebujú radu, ktorá by neuhasila slabý záblesk odvahy v srdci. To by si mali uvedomiť všetci, ktorí sú s nimi v kontakte.

Možno stretneme i takých, ktorí stále viac a viac klesali a ničili svoje duševné sily, takže sa už nikdy v živote nestanú tými, akými by sa za priaznivejších okolností mohli stať. Žiarivé lúče Slnka spravodlivosti však môžu preniknúť do ich vnútra. Ich výsadou je žiť život, ktorý je v súlade s Božím životom. Vštepujme im povznášajúce a zušľachtľujúce myšlienky. Svojím životom im ukážme rozdiel medzi nemorálnosťou a čistotou, svetlom a tmou. Dovoľme, aby v našom živote videli, čo znamená byť kresťanom. Kristus dokáže zdvihnúť i tých najhriešnejších a uznať ich za Božie deti a spoludedičov večného života. [114]

Božia milosť môže mnohých uschopniť k užitočnému životu. Ak sa cítia opovrhovaní a opustení, ľahko upadnú do depresie. Navonok

ich pritom môžeme vnímať ako ľuďí ľahostajných a nechápavých. Ich otupenosť, ktorá sa zdá beznádejná a zdanlivo brániaca zmene, sa pôsobením Ducha svätého vytratí. Nechápavá, ťažkopádna myseľ sa prebudí. Otrok hriechu bude oslobodený. Slabosť zmizne a neznalosť bude prekonaná. Vierou, ktorá pôsobí prostredníctvom lásky, bude srdce očistené a myseľ osvietená.

11. kapitola — Boj so závislosťou

[115]

Každá skutočná reforma má svoje miesto v šírení evanjelia a vedie človeka k novému, lepšiemu životu. Boj proti závislosti si zvlášť vyžaduje podporu kresťanských pracovníkov, ktorí by mali upozorňovať na naliehavosť tohto problému. Všade vôkol je potrebné šíriť zásady pravej striedmosti a vyzývať ľudí, aby podľa nich žili. Máme urobiť všetko, čo je v našich silách, aby sme pomohli tým, ktorí sa stali otrokmi svojich zlovykov.

Všade je dost práce pre tých, čo pomáhajú ľuďom, ktorí sa v dôsledku závislosti ocitli na dne. Mnohí mladí ľudia z rôznych cirkví, náboženských inštitúcií a kresťanských rodín sa rozhodli ísť cestou, ktorá vedie do skazy. Tým, že holdujú zlovykom, privolávajú si choroby. Túžba po peniazoch, ktoré potrebujú na hriechne zábavy, ich vedie k nečestnému správaniu. Ničia si zdravie a kazia charakter. Títo nešťastní, od Boha odlúčení a spoločnosťou zavrnutí ľudia cítia, že nemajú ani v tomto ani v budúcom živote žiadnu nádej. Rodičia sú nimi sklamaní. Ľudia ich považujú za beznádejné prípady. Boh však nie. Chápe všetky okolnosti, ktoré na nich vplývali a hľadá na nich so súcitom. Práve oni potrebujú pomoc. Počínajte si tak, aby nikdy nemali dôvod povedať: „*Nikto nemá o mňa záujem.*„

Medzi obeťami závislosti nájdeme ľudí všetkých spoločenských vrstiev a rôznych povolání. Ľudia vo vysokom postavení, s nevšedným nadaním i tí, ktorí dosiahli vynikajúce výsledky, podliehali svojej vášni tak dlho, že už nemajú silu pokušeniu odolať. Niektorí z nich boli kedysi bohatí. Teraz sú bez domova a bez priateľov. Žijú v biede a problémoch, strápení chorobami. Stratili svoju dôstojnosť a nevedia sa ovládať. Ak im niekto nepodá pomocnú ruku, ich stav bude stále horší. Ich závislosť nie je len mravný hriech. Ničí aj ich telo.

[116]

Ak pomáhame závislým, musíme sa najprv zaujímať o ich telesné zdravie. Podobne to robil aj Kristus. Títo ľudia potrebujú výživnú, neodráždivú stravu a nápoje, čisté oblečenie a možnosť dbať o telesnú čistotu. Ich hlavnou potrebou je však žiť v ovzduší

láskavého a povznášajúceho kresťanského vplyvu. V každom meste by malo byť zriadené centrum pomoci pre ľudí, ktorí sa stali obeťami závislostí. Tu by mali získať informácie i pomoc k víťazstvu. Mnohí považujú alkoholické nápoje za jedinú útechu v ťažkostiach. Keby sa kresťania nesprávali ako kňaz a levíta, ale nasledovali by príklad milosrdného Samaritána, nemuselo by to tak byť.

Pri starostlivosti o závislých ľudí musíme pamätať, že nepracujeme s ľuďmi úplne zdravými, ale s tými, ktorí sú práve pod vplyvom satana. Bud' me trpezliví a zhovievaví. Nevšímajme si ich odpudzujúci výzor, ale myslíme na vzácny život, za záchranu ktorého zomrel Kristus. Ak si alkoholik uvedomí svoj úbohý stav, urobme všetko, čo je v našich silách, aby cítil, že sme jeho priateľmi. Ani jediným slovom ho nenapomínajme. Ani jeden náš čin a pohľad nesmie vyjadrovať výčitku či odpor. Je veľmi pravdepodobné, že tento úbožiak si bude nadávať. Pomôžme mu dostať sa z toho. Slovaní povzbud' me jeho vieru. Posilnime každú dobrú vlastnosť jeho povahy. Učme ho, ako získať stratenú vôľu, silu a odvahu. Ukážme mu, že môže začať žiť tak, aby opäť získal úctu svojich priateľov. Boh mu dal schopnosti, ktoré však zanedbával a nerozvíjal. Pomôžme mu poznať ich cenu.

[117] Aj keď je jeho vôľa podlomená a slabá, v Kristovi má nádej. Kristus prebudí v jeho srdci šľachetné pohnútky a túžby. Povzbud' me ho, aby sa chytil nádeje, ktorú mu ponúka evanjelium. Otvárajme s ním Bibliu a znovu a znovu mu čítajme Božie zaslúbenia. Budú pre neho lístím zo stromu života. Vo svojom úsilí trpezlivo pokračujme, až kým sa chvejúca ruka s radosťou a vd'áčnosťou nechopí nádeje na vykúpenie v Kristovi.

Musíme byť pevnou oporou tým, ktorým sa snažíme pomôcť. Inak nikdy nedosiahnu víťazstvo. Stále sú totiž pokúšaní na zlé. Stačí tak málo a túžba po alkohole opäť zvíťazí. Znova a znova môžu padnúť. Nenechajme sa však odradiť a pokračujme vo svojom úsilí.

Rozhodli sa, že sa budú usilovať žiť pre Krista. Ich vôľa je však oslabená. Preto sa máme o nich starať a správať sa k nim veľmi ohľaduplne vo vedomí, že sme za nich zodpovední. Potrebujú opäť získať svoju stratenú ľudskú dôstojnosť. Mnohí musia odolávať silným dedičným sklonom k zlému. Od narodenia boli ich dedičstvom neprirodzené túžby a zmyselné vášne. Preto si musia na ne dávať

veľký pozor. Dobro a zlo bojujú o nadvládu vôkol nich i v nich samých. Tí, ktorí nikdy niečo podobné nezakúsili, nepoznajú takmer nepremožiteľnú silu zmyselných túžob ani strašný boj človeka zmietajúceho sa medzi zlozvykmi a rozhodnutím byť vo všetkom zdržanlivý. Takýto vnútorný zápas prežívajú opätovne.

Mnohí, ktorí sú priťahovaní ku Kristovi, nemajú dost' morálnej sily a odvahy pokračovať v boji proti vášňam a žiadostiam. Ten, kto s nimi pracuje, nesmie tým byť znechutený. Či len tí, ktorí boli vytrhnutí z najväčšej biedy, sa potknú a padnú?

Pamätajte, že nepracujete sami. S každým čestným Božím dieťaťom spolupracujú anjeli. Uzdravuje Kristus. Veľký Lekár stojí po boku svojich verných spolupracovníkov a kajúcemu človeku hovorí: „Synu, odpúšťajú sa ti hriechy!“, [Marek 2,5](#).

Mnohí vydedenci sa chopia nádeje, ktorú im ponúka evanjelium, a vstúpia do nebeského kráľovstva, zatiaľ čo tí, ktorí boli obdarení veľkým svetlom a vzácnymi možnosťami, budú ponechaní vo vonkajšej tme preto, že ich nevyužili.

[118]

Osobné úsilie

Tých, ktorí sa stali obeťami nejakého zlozvyku, musíme povzbudiť. Naše úsilie postaviť ich na nohy je veľké, Božia milosť je im ponúkaná v hojnosti, Kristus sa za nich prihovára a jeho anjeli im pomáhajú. Všetko to je však zbytočné, ak nepozbierajú silu, ktorú ešte majú, a nezačnú sami bojovať.

Dávid povedal mladému Šalamúnovi, ktorý sa mal onedlho stať kráľom Izraela, tieto posledné slová: „...*ty buď silný, buď mužom!*“, [1. Kráľov 2,2](#). Slová „*buď silný a statočný*“, sú určené každému človeku, ktorý sa usiluje získať korunu nesmrteľnosti.

Závislí ľudia si musia uvedomiť, že jedinou cestou späť k skutočnej ľudskosti je veľká mravná obnova. Boh ich volá, aby sa vzchopili a v Kristovej sile túto ľudskosť, ktorú obetovali hriešnemu pôžitkárstvu, znovu nadobudli.

Nejeden cíti silné pokušenie a túžbu, ktorej sa nevie vzoprieť. Stáva sa závislým a v zúfalstve volá: „*Nedokážem tomu odolať!*“, Povedzme mu, že to dokáže, že tomu musí odolať. Môže sa stať, že podľahne znovu a znovu. Ale vždy to tak byť nemusí. Jeho morálna sila je vplyvom hriešnych zvykov oslabená. Sľuby a rozhodnutia

takého človeka sú ako hrad z piesku. Vedomie nesplnených sľubov a nedodrжанých slov ešte viac oslabuje jeho sebadôveru. Začína si myslieť, že Boh ho nemôže prijať ani mu pomôcť v jeho snahe. Nech sa však nevzdáva a nestráca nádej.

[119] Tí, ktorí dôverujú Kristovi, nemusia holdovať žiadnym zdedeným ani získaným zlovykom či sklonom. Nemusia zostať otrokmi svojej hriechnej prirodzenosti. Nad každou žiadosťou i vášňou môžu zvíťaziť. Boh nás nenecháva bojovať proti zlu našimi slabými silami. Nech sú naše zdedené a získané sklony k zlému akékoľvek, môžeme nad nimi zvíťaziť silou, ktorú nám Boh ochotne daruje.

Sila vôle

Pokúšaný človek by si mal uvedomiť skutočnú silu vôle. Je to sila, ktorá v našej prirodzenosti ovláda schopnosť rozhodovať sa a voliť. Všetko závisí od správneho použitia vôle. Je správne túžiť po čistote a dobre. Ak však zostaneme iba pri túžbach, nič nedosiahneme. Mnohí chcú premôcť sklony k zlému a dúfajú, že sa im to podarí. Pretože však svoju vôľu nepodriadili Bohu, uberajú sa do záhuby. Nerozhodli sa slúžiť mu.

Boh nám dal schopnosť rozhodovať sa. Záleží na nás, či ju používame. Nemôžeme zmeniť svoje srdce. Nemôžeme ovládať svoje myšlienky, pohnútky a sklony. Nemôžeme urobiť sami seba dokonalými, vhodnými pre službu Bohu. Môžeme sa však rozhodnúť slúžiť mu. Môžeme mu odovzdať svoju vôľu. Potom bude pôsobiť v nás, aby naše predsavzatia i činy boli v súlade s jeho vôľou. Takto sa celá naša prirodzenosť podriadi Kristovej moci.

Správnym používaním vôle môže v živote nastať úplná zmena. Ak svoju vôľu podriadime Kristovi, spojíme sa s Božou mocou. Dostaneme silu zhora a budeme nepremožitelní. Každý, kto svoju podlomenú, slabú vôľu spojí so všemohúcou, nezlomnou vôľou Božou, môže žiť čistým a šľachetným životom a víťaziť nad zlými žiadosťami a vášňami.

Poznanie zdravotných zásad

Ľudia, ktorí zápasia so svojou chuťou, by mali byť poučení o zásadách zdravého spôsobu života. Mali by sme ich upozorniť, že

porušovanie zdravotných zákonov napomáha k vzniku neprirodzených žiadostí a vytvára priaznivé podmienky pre návyk na alkohol. Dúfať, že sa oslobodia od závislosti na povzbudzujúcich prostriedkoch, môžu len vtedy, ak budú žiť v súlade s princípmi zdravia. Aby sa zbavili pút zvrátenej chuti, musia sa spoliehať na Božiu silu, spolupracovať s ním a zachovávať jeho mravné i fyzické zákony.

[120]

Tí, ktorí sa usilujú o nápravu svojho života, by mali byť zamestnaní. Ak sú schopní pracovať, nemali by čakať, že potravu, oblečenie a ubytovanie dostanú zdarma. Bolo by dobré nájsť nejaký spôsob, ako by mohli určitú protihodnotu za to, čo dostávajú, vracať, a to kvôli sebe samým i kvôli druhým. Povzbud' me každú snahu o samostatnosť. Posilní to ich sebavedomie i zdravú nezávislosť. Zamestnať myseľ i telo užitočnou prácou je hlavnou ochranou pred pokušením.

Sklamanie a nebezpečenstvo

Tí, ktorí pracujú s ľuďmi závislými od svojich zlozvykov, sa sklamá v mnohých, ktorí sľúbili, že s tým skončia. Mnohí totiž zmenia svoje zvyky a správanie len navonok, pretože sú k tomu nútení. Istý čas sa môže zdať, že sa im to darí. Skutočná zmena srdca však nenastala. Stále sú rovnako sebeckí, v ich srdci je stále tá istá túžba po výstredných zábavách a uspokojení svojich vášní. Nevedia, že charakter sa musí budovať. Nemôžeme sa na nich spoliehať ako na ľudí, ktorí sa v živote riadia podľa zásad. Uspokojovaním svojich náruživostí a vášní zničili svoje duchovné a duševné sily a to ich oslabilo. Sú nestáli a nespoľahliví. Pudy ich vedú k žiadostivosti. Títo ľudia sú často nebezpeční pre iných. Mnohí si o nich myslia, že sa zmenili. Dávajú im zodpovedné úlohy a posielajú ich na rôzne miesta. Ich vplyv však nie je dobrý.

Nebezpečenstvo opätovného zlyhania hrozí aj tým, ktorí úprimne túžia po náprave. Preto je potrebné, aby sa naše správanie k nim vyznačovalo láskavosťou i veľkou múdrosťou. Chváliť a lichotiť tým, ktorí boli vyťahnutí z najhlbšieho bahna, znamená niekedy viesť ich do skazy. Vyzývať mužov a ženy, aby verejne rozprávali o svojom hriešnom živote môže byť pre rozprávača i poslucháčov nebezpečné. Obširne rozprávanie o hriešnych zážitkoch kazí myseľ i srdce. Tým, ktorí boli oslobodení od závislosti, škodí, ak v

[121]

nich podporujeme pocit výnimočnosti. Mnohí z nich začnú cítiť, že hriešna minulosť ich istým spôsobom odlišuje od ostatných. Túžba stať sa známym a nezdravá sebadôvera sa môžu stať príčinou ich pádu. Pevne stať môžu len vtedy, ak nebudú dôverovať sebe, ale budú závislí od Kristovej milosti.

Zachránený, aby zachraňoval

Všetci tí, ktorých život dokazuje, že sú skutočne obrátení, by mali byť vyzvaní pracovať pre druhých. Neodmietajme človeka, ktorý odchádza od satana a chce slúžiť Kristovi. Ak jasne vidíme, že Boží Duch v tomto človeku pôsobí, všemožne ho povzbud' me, aby vstúpil do služby pre Pána. „*Majte súcit s pochybovačmi.*“, [Júdu 1,22](#). Tí, ktorí sú obdarení Božou múdrosťou, budú vidieť potrebu pomôcť ľuďom, ktorí sa úprimne kajali, no bez povzbudení sotva nájdu odvahu dúfať v lepší život. Pán vloží do srdca svojich služobníkov túžbu priviesť týchto trasúcich sa kajúcnikov do svojho láskyplného spoločenstva. Nech sú ich hriechy akékoľvek, nech klesli akokoľvek hlboko, ak prichádzajú ku Kristovi v pokore, prijme ich. Potom im ponúknite prácu, ktorú by mohli robiť pre Krista. Ak túžia pomáhať iným uniknúť záhube, z ktorej boli sami vyslobodení, dajte im na to príležitosť. Zoznámte ich so skúsenými kresťanmi, v spoločenstve ktorých by mohli získať duchovnú silu. Naplňte ich srdcia i ruky prácou pre Majstra.

[122] Ak Božie svetlo prenikne do srdca človeka, niektorí z tých, čo sa najviac oddávali hriechu, sa stanú úspešní práve v práci s takými hriešnikmi, akými boli kedysi sami. Vďaka viere v Krista budú niektorí zastávať v službe Kristovi významné postavenie, v diele záchranu budú poverení zodpovednými úlohami. Uvedomujú si svoje slabosti i skazenosť svojej hriešnej prirodzenosti. Poznajú silu hriechu a zlovyku. Sú si vedomí toho, že bez Kristovej pomoci nie sú schopní zvíťaziť, preto stále vyznávajú: Vo svojej bezradnosti hľadám pomoc u Teba.

Takíto ľudia môžu pomáhať druhým. Kto bol pokúšaný, prežíval ťažké skúšky, kto už takmer stratil nádej, vďaka posolstvu lásky bol však zachránený, ten si môže osvojiť umenie zachraňovať druhých. Človek, ktorý má srdce plné lásky ku Kristovi, pretože ho Spasiteľ hľadal a priviedol späť do Božej rodiny, vie, ako hľadať stratených.

Hriešnikom môže poukázať na Božieho Baránka. Sám sa bez výhrad odovzdáva Bohu a on ho prostredníctvom Krista prijíma. Vystretá ruka, ktorá v slabosti prosila o pomoc, bola uchopená. Službou takýchto ľudí budú mnohí márnотratní synovia privedení späť k Otcovi.

Kristus je jedinou nádejou

Každý človek, ktorý túži skončiť s hriešnym spôsobom života a žiť čistým životom, obdrží neobyčajnú silu v jedinom mene, „*lebo nejestvuje pod nebom žiadne iné meno dané ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení*„. [Skutky apoštolov 4,12](#) „*Ak niekto trpí smädom*„, po nádeji na odpočinok, po oslobodení od hriešnych sklonov, hovorí Kristus, „*nech príde ku mne a napije sa!*„, [Ján 7,37](#). Jediný liek na závislosť je Kristova milosť a moc.

Dobré rozhodnutia, ktoré človek urobí vo svojej vlastnej sile, sú nanič. Všetky sľuby sveta nepremôžu silu návykov. Ak nebudú srdcia obnovené Božou milosťou, ľudia nedokážu byť striedmi v ničom. Ani na chvíľu sa sami neochránime pred hriechom. Vždy sme závislí od Boha.

Skutočná náprava sa začína odpustením hriechov. Naša práca pre ľudí, ktorí podľahli zlovykom, bude úspešná iba vtedy, ak Kristova milosť pretvorí ich charakter a ich spojenie s Bohom bude stále živé. [123]

Kristus žil v dokonalej poslušnosti Božiemu zákonu. Preto je príkladom pre každú ľudskú bytosť. Životom, akým žil na tomto svete on, by sme mali jeho silou a pod jeho vedením žiť aj my.

Svoju službu máme vykonávať tak, aby na myseľ i srdce pôsobil Boží zákon. Zdôrazňujme vernosť Bohu. Neustále pripomínajme, že je veľký rozdiel medzi človekom, ktorý Bohu slúži, a ktorý mu neslúži. Boh je láska. Nemôže však prehliadať úmyselné nedodržanie svojich príkazaní. Následkom neposlušnosti sa uniknúť nedá. Veď Boh môže poctiť len tých, ktorí ctia jeho. O večnom údele človeka rozhoduje jeho život na tomto svete. Čo zasial, to bude i žať. Za príčinou prichádza následok.

Len dokonalá poslušnosť môže vyhovieť mravnej úrovni Božích požiadaviek. Boh nám ich nedal bezúčelne. Neprikázal nič, čo nie je nutné, aby človek žil v súlade s ním. Hriešnikom máme predstavovať

ideál Božieho charakteru a viest' ich ku Kristovi, pretože dosiahnuť tento ideál môžeme iba jeho milosťou.

Spasiteľ vzal na seba slabosť ľudstva a žil bez hriechu. Človek sa preto nemusí báť, že pre porušenosť svojej prirodzenosti nemôže zvíťaziť. Kristus prišiel, aby nám dal možnosť byť „účastnými na božskej prirodzenosti“.

Jeho život je svedectvom, že človek, ktorý je spojený s Bohom, nemusí hrešiť.

[124] Spasiteľ zvíťazil, aby človeku ukázal, ako i on môže zvíťaziť. Každému satanovmu pokušeniu čelil Božím slovom. Silu k poslušnosti Božím prikázaniám získal Kristus tým, že veril Božím zasľúbeniam. Pokušiteľ nedokázal nad ním zvíťaziť. Na každé pokušenie odpovedal: „*Je napísané*“, Boh nám dáva svoje slovo, aby sme ním odolali zlému. Veľké a vzácne zasľúbenia sú určené pre nás, aby sme „*prostredníctvom nich mali účasť na Božej prirodzenosti a unikli záhube, ktorú vo svete spôsobuje žiadostivosť*“, [2. Petra 1,4](#).

Povzbud' te človeka, ktorý je v pokušení, aby nehl'adel na okolnosti, nepozeral na vlastnú slabosť a nezaoberal sa silou pokušenia, ale aby sa spoľahol na Božie slovo, ktorého moc patrí nám. Žalmista hovorí: „*V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil*“, [Žalm 119,11](#). „*Podľa slova tvojich úst o ľudských činoch vyhýbal som sa chodníkom násilníka*“, [Žalm 17,4](#).

Povzbudzujme ľudí. Modlime sa s nimi. Mnohí z tých, ktorí podľa ahli pokušeniu, sú tým pokorení a majú pocit, že je zbytočné pokúšať sa znovu priblížiť sa k Bohu. Takéto myšlienky sú však od nepriateľa. Ak zhrešili a majú pocit, že sa nemôžu modliť, povedzme im, že práve teraz je tá najvhodnejšia chvíľa. Ak vyznávajú svoje hriechy napriek tomu, že sa cítia zahanbení a ponížení, potom ten, ktorý je verný a spravodlivý, im odpustí a očistí ich od každej neprávosti.

Nič nie je zdanlivo bezmocnejšie, v skutočnosti však neporaziteľnejšie, než človek, ktorý si uvedomuje svoju prázdnotu a spolieha sa na Spasiteľove zásluhy. Modlitbou, štúdiom Božieho slova a vierou v stálu Božiu prítomnosť môže i ten najslabší človek žiť v spojení so živým Kristom, ktorý ho svojou pevnou rukou uchopí a už nikdy nepustí.

Nádherné zasľúbenia

Každý človek, ktorý žije v spojení s Kristom, si môže privlastniť tieto nádherné zasľúbenia:

„*Ja však chcem hl'adiet' na Hospodina, čakať budem na Boha svojej spásy. Môj Boh ma vyslyší. Neraduj sa nado mnou, nepriateľka moja! Ak som padol, povstanem, ak sedím vo tme, Hospodin mi je svetlom.*„, [Micheáš 7,7.8.](#)

„*Zľutuje sa opäť nad nami, rozšliape naše viny a uvrhne do hlbín mora všetky naše hriechy.*„, [Micheáš 7,19.](#) [125]

Boh sľubuje: „*Človeka urobím zriedkavejším ako rýdze zlato a ľudí ako zlato ofírske.*„, [Izaiáš 13,12.](#)

„*Zostanete ležať medzi košiarimi? Postriebrené sú krídla holubice, jej perute sú zo žltkastého zlata.*„, [Žalm 68,14.](#)

Tí, ktorým Kristus najviac odpustil, ho budú najviac milovať. Sú to tí, ktorí budú v posledný deň stáť najbližšie pri jeho tróne.

„*Budú vidieť jeho tvár a jeho meno bude na ich čelách.*„, [Zjavenie Jána 22,4.](#)

12. kapitola — Pomoc nezamestnaným a bezdomovcom

Sú dobrosrdeční muži a ženy, ktorí sa zaujímajú o životné podmienky chudobných, a uvažujú o tom, ako by sa ich situácia dala zlepšiť. Mnohí sa úprimne snažia nájsť odpoveď na otázku, ako pomôcť nezamestnaným a bezdomovcom, aby aj oni mohli mať prospech z požehnania, ktoré dáva Boh a aby mohli žiť podľa jeho vôle. Len málo pedagógov a štátnikov chápe príčiny zlého stavu súčasnej spoločnosti. Tí, v rukách ktorých je riadenie spoločnosti, nie sú schopní vyriešiť problém chudoby, biedy a rastúcej zločinnosti. Márne sa snažia zabezpečiť dostatočnú zamestnanosť.

Keby ľudia viac dbali na naučenia Božieho slova, našli by riešenie problémov, s ktorými si nevedia rady. O otázkach získania práce i o tom, ako pomôcť chudobným, sa môžu veľa naučiť zo Starej zmluvy.

Boží plán s Izraelom

V Božom pláne pre Izrael mala každá rodina domov na vidieku, kde bol dostatok pôdy na obrábanie. Tým získali prostriedky nutné na živobytie a boli motivovaní k užitočnému, aktívnemu a sebestačnému životu. Žiadny ľudský vynález tento plán nevylepšil a nezdokonalil. Bieda a nešťastia, ktoré dnes existujú, sú v značnej miere spôsobené tým, že sa svet odchyľil od tohto Božieho plánu.

Keď sa Izrael usadil v Kanaáne, bola zem rozdelená medzi všetok ľud. Výnimkou boli levíti, služobníci svätostánku, ktorí nedostali žiadne územie. V každom kmeni boli spočítané rodiny a každej [127] rodine, podľa počtu jej členov, bola pridelená pôda.

Aj keď určitý čas mohol každý so svojím podielom pôdy nakladať ako chcel, nikto nesmel natrvalo vymeniť či predať dedičstvo svojej rodiny. Keď bol schopný svoj podiel pôdy vykúpiť späť, mohol tak kedykoľvek urobiť. Dlhý boli odpustené každý siedmy

rok a v päťdesiatom, jubilejnom roku sa všetky pozemky vracali pôvodnému majiteľovi.

Boží príkaz znel: *„Zem sa nesmie natrvalo predávať, lebo zem je moja, a vy ste cudzincami a usadlíkmi u mňa. V celej krajine, ktorá je vo vašom vlastníctve, zaručte spätný výkup zeme. Lebo ak brat schudobnie a predá zo svojho vlastníctva, nech predstúpi jeho výkupca, jeho najbližší príbuzný a nech vykúpi, čo jeho brat predal. Ak niekto... zadovážil by si toľko, koľko činí výkupné... znova sa vráti k svojmu vlastníctvu. Ak si však nemôže zadovážiť toľko, aby nahradil to, čo predal, ostane to v rukách kupujúceho až do jubilejného roku.,, 3. Mojžišova 25,23-28.*

„...a tak posväťte päťdesiaty rok a vyhláste v krajine oslobodenie pre všetkých obyvateľov. Nech vám je to jubilejným rokom, keď každý z vás má sa vrátiť k svojmu vlastníctvu a každý má sa vrátiť ku svojej čeladi.,, 3. Mojžišova 25,10.

Tak mala každá rodina zaistené svoje vlastníctvo. Bola to ochrana pred hromadením majetku na jednej strane a chudobou na strane druhej.

Výchova k zručnosti

Vyučiť sa remeslu sa v Izraeli pokladalo za povinnosť. Od otca sa žiadalo, aby svojim synom odovzdal remeselnú zručnosť. I najvýznamnejší muži v Izraeli sa vyučili remeslu. Pre ženu bolo zasa nevyhnutné ovládať práce spojené s vedením domácnosti. Zručnosť a šikovnosť v ich plnení bola poctou pre ženy i z tých najpoprednejších rodín.

I v prorockých školách sa vyučovalo rozmanitým remeslám a mnohí zo študentov sa živili prácou svojich rúk.

Ohľaduplnosť voči chudobným

[128]

Tieto opatrenia však chudobu celkom neodstránili. Božím úmyslom nebolo, aby celkom vymizla. Chudoba je jedným z Božích prostriedkov rozvoja charakteru. Boh povedal: *„Keďže nebudete bez chudobných v krajine, preto ti prikazujem: Ohotne otváraj svoju ruku svojmu bratovi, biednemu i chudobnému v krajine!.,, 5. Mojžišova 15,11.*

„Ak by bol niekto spomedzi tvojich bratov chudobný v niektorom z tvojich miest v tvojej krajine, ktorú ti dáva Hospodin, tvoj Boh, nezatvrdzuj svoje srdce a nezavieraj ruku pred svojím chudobným bratom, ale štedre mu otvor svoju ruku a požičaj mu nadostač toho, v čom má nedostatok!„, [5. Mojžišova 15,7.8.](#)

„Ak tvoj brat schudobnie a nevládze sa udržať pri tebe, ty mu vypomôž; nech žije pri tebe ako cudzinec a usadlík.„, [3. Mojžišova 25,35.](#)

„Ked' budete žať úrodu svojej krajiny, nezožni úplne okraj svojho poľa.„, [3. Mojžišova 19,9.](#) „Ked' budeš žať na svojom poli a zabudneš na poli snop, nevracaj sa vziať ho... Ked' budeš obíjať svoju olivu, neprezeraj po sebe vetvy... Ked' budeš oberať vinicu, nepaberkuj za sebou; nech to ostane cudzincovi, sirote a vdove.„, [5. Mojžišova 24,19-21.](#)

Nikto sa nemusí báť, že štedrosť ho privedie na mizinu. Poslušnosť Božím nariadeniam určite vedie k blahobytu. Boh povedal: „...lebo pre toto ti bude žehnať Hospodin, tvoj Boh, pri každom tvojom diele a pri každom tvojom podujatí.

...budeš požičiavať mnohým národom, ale ty sám si nebudeš požičiavať; budeš vládnuť nad mnohými národmi, ale ony nebudú vládnuť nad tebou.„, [5. Mojžišova 15,10.6.](#)

Zásady obchodovania

[129] Božie slovo neschvaľuje postup, ktorým sa jedna skupina ľudí obohacuje tým, že utláča a pôsobí utrpenie druhým. Učí nás, aby sme sa pri každom svojom obchodnom rokovaní vžili do postavenia tých, s ktorými obchodujeme. Nemáme sledovať len svoje vlastné záujmy, ale tiež záujmy iných. Ten, kto využíva nešťastie druhého vo svoj prospech, alebo kto sa snaží pre seba ťažiť zo slabosti a neschopnosti druhého, prestupuje zásady i prikázania Božieho slova. „Neprekrúcaj právo cudzinca ani siroty a neber do zálohu vdovine šaty.„, [5. Mojžišova 24,17.](#) „Ak požičiaš niečo svojmu blížnemu, nevkoč do jeho domu vziať si niečo do zálohu. Postoj vonku a muž, ktorému požičiavaš, nech ti záloh vynesie von. A ak je to chudobný muž, nechod' spať s jeho zálohom.„,

[5. Mojžišova 24,10-12.](#) „Ak vezmeš do zálohu plášť svojho blížneho, vráť mu ho do západu slnka, lebo jeho plášť je jedinou pri-

krývkou na jeho telo. V čomže má spať? Ak bude ku mne volať o pomoc, vypočujem ho, lebo som milosrdný., 2. Mojžišova 22,26.27 (ROH); 2. Mojžišova 22,25.26 (ECAV). „Ak niečo predáš svojmu súkmeňovcovi, alebo kúpiš od svojho súkmeňovca, nepoškodzujte sa navzájom., 3. Mojžišova 25,14.

„Nedopúšťajte sa bezprávia pri súde, pri závaží, ani pri dutej miere., 3. Mojžišova 19,35. „Nemaj vo svojom vrecúšku dvojaké závažie: väčšie a menšie. Nemaj vo svojom dome dvojakú éfu: väčšiu a menšiu., 5. Mojžišova 25,13.14. „Majte správnu váhu, správne závažie, správnu éfu, správny hín., 3. Mojžišova 19,36.

„Kto ťa prosí, tomu daj a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba požičať., Matúš 5,42. „Bezbožník si požičia, ale nevráti. Spravodlivý má však súciti a rozdáva., Žalm 37,21.

„Daj radu, urob rozhodnutie, svoj tieň obráť na noc za jasného poludnia; ukry zahnaných a uprchlíkov nevyzrad! Nech sa zdržujú pri tebe ako hostia zahnaní Moábci, bud' im skrýšou pred ničiteľom., Izaiáš 16,3.4.

Božím zámerom bolo, aby náplň života, akú dal izraelskému národu, sa stala vzorom pre celé ľudstvo. Keby sa tieto zásady dodržiavali, náš svet by bol dnes celkom iný!

Príležitosti pre bezdomovcov

[130]

Vo voľnej prírode je ešte stále miesto pre trpiacich a tých, ktorí majú núdzu, aby tam našli svoj domov. Na jej povrchu je dost' zdrojov, ktoré poskytnú potravu všetkým. V hĺbke zeme sú ukryté dary pre každého, kto má odvalu, vôľu a vytrvalosť čerpať z jej pokladov.

Obrábanie pôdy, zamestnanie, ktoré Boh určil človeku v raji, poskytuje mnohým príležitosť získať obživu.

„Dúfaj v Hospodina a konaj dobro, bývaj vo vlastnej krajine a zachovávaj vernosť., Žalm 37,3.

Obrábaním pôdy by sa mohli živiť tisíce, ba desaťtisíce ľudí, ktorí dnes žijú v preľudnených mestách a čakajú na príležitosť zarobiť si nejaké peniaze. Častokrát však za svoj skromný zárobok nekúpia chlieb, ale alkoholické nápoje, ktoré človeka ničia.

Mnohí ľudia považujú prácu za drinu. Prostriedky na živobytie sa preto snažia získať skôr špekuláciami než poctivou prácou. Táto

túžba živiť sa bez práce otvára dvere biede, nemorálnosti a takmer neobmedzenej zločinnosti.

Mestské štvrte chudobných

[131] Vo veľkých mestách žije mnoho ľudí, ktorým sa venuje menej starostlivosti než nemým zvieratám. Myslíme na rodiny, ktoré žijú v biednych bytoch, častokrát v tmavých pivničných miestnostiach, zapáchajúcich plesňou a špinou. Na týchto hrozných miestach sa rodia, vyrastajú a zomierajú deti. Boh stvoril prírodu, aby potešil zmysly a povzniesol ducha, ony však jej krásu vôbec nevidia. Otrhané a hladné žijú uprostred skazenosti a nemravnosti. Ich charakter sa buduje pod vplyvom biedy a hriechov, ktoré ich obklopujú. Tieto deti počujú Božie meno len v nadávkach. Uši majú plné oplzlých rečí, preklínania a nadávok. Výpary alkoholu, tabakový dym, odporný zápach a mravná skazenosť ničia ich zmysly. Mnohé deti sú týmto vedené, aby sa z nich stali zločinci a nepriatelia spoločnosti, ktorá ich nechala napospas biede a úpadku.

No nie všetci, čo žijú v špinavých a chudobných štvrtiach veľkomiest, sú takí. I bohobojní ľudia sa ocitli v biede pre chorobu, nešťastie a často i v dôsledku nečestných úkladov tých, ktorí žijú z toho, o čo okradli svojich blížnych. Mnohí čestní ľudia s dobrými úmyslami sa stávajú chudobnými, pretože sa nevyučili žiadnemu remeslu. To ich robí neschopnými zápasit' s ťažkosťami života. Často sa stáva, že po príchode do miest si nemôžu nájsť zamestnanie. Všade vôkol vidia nemravnosť, počujú o nej a sú vystavení strašnému pokušeniu. Pokladajú ich za skazených a mizerných, neraz ich medzi takých i zahŕňajú. Len nadľudským zápasom, ktorý si vyžaduje väčšiu silu, než je sila smrteľníka, sa môžu udržať a neklesnúť do tých istých hĺbok. Mnohí sa všetkými silami bránia, aby nestratili svoju bezúhonnosť a radšej trpia, než by sa dopustili hriechu. Táto skupina ľudí si zvlášť zasluhuje pomoc, súcitiť a povzbudenie.

Domov na vidieku

Keby si chudobní, ktorí žijú v preľudnených mestách, našli domov na vidieku, mohli by tak získať prostriedky na obživu, zdravie

a šťastie, aké doteraz ešte nezakúsili. Ich údelom býva tvrdá práca, nízka mzda, život v chudobe, často nedostatok a utrpenie. Odchod z mesta, plného zvodov, zmätkov, zločinov, biedy a skazenosti, by bol pre nich požehnaním. Na vidieku by našli pokoj a čistotu.

Mnohí ľudia žijú v mestách, kde niet kúsok zeleného trávniku, kde sa deň čo deň pozerajú len na špinavé dvory, úzke uličky, kamenné múry, chodníky a na oblohu zatiahnutú prachom a smogom. Keby sa títo ľudia dostali na nejakú samotu so záhradou, ktorá je obklopená zelenými poliami a lesmi, kopcami a potokmi, čistou oblohou a sviežim, čistým vzduchom, pripadali by si takmer ako v raji.

[132]

Oslobodení od styku s ľuďmi a závislosti od nich, odlúčení od sveta, kde prevládajú úplatky a podvody, od jeho zvykov a zábav, priblížili by sa viac k prírode a lepšie by si uvedomovali Božiu prítomnosť. Mnohí by sa naučili byť závislí od Boha. Prostredníctvom prírody by počuli Boží hlas, ktorý sa k ich srdcu prihovára svojou láskou a pokojom, a myseľ, srdce i telo by na túto hojivú, životodarnú silu odpovedalo.

Potreba vyučiť sa remeslu

Ak niekto z týchto ľudí dostane prácu a osamostatní sa, bude potrebovať pomoc, povzbudenie a radu. Pre mnohé chudobné rodiny je najlepšou misijnou službou to, že im pomôžeme usadiť sa na kúsok pôdy a naučíme ich využiť ju tak, aby im poskytla živobytie.

Takáto pomoc a rada nie je potrebná len v mestách. I na vidieku, kde sú všetky predpoklady pre lepší život, žije veľa chudobných vo veľkej biede. Ľudia nie sú dostatočne poučení o správnych pracovných postupoch a zásadách hygieny. Rodiny žijú v nedostatočne zariadených domácnostiach, bez náradia, bez akéhokoľvek pohodlia a technických vymožeností. Nemajú knihy ani žiadne príležitosti naplniť svoje kultúrne potreby. Ich duševný a fyzický stav odhaľuje následky zdedených zlých vlastností a vypestovaných zlozvykov. Títo ľudia musia byť od základu prevychovaní. Žijú záhaľčivým a skazeným životom a nič ich nezaujíma. Preto je potrebné, aby si osvojili správne návyky.

Ako v nich vyvolať pocit, že zmena je nevyhnutná? Ako ich viesť k vyšším životným ideálom? Ako im môžeme pomôcť vstať

[133] a začať? Čo sa dá urobiť tam, kde vládne chudoba, s ktorou musia na každom kroku zápasit' ? Práca je tam určite ťažká.

Potrebná zmena nenastane, ak týmto ľuďom nebude poskytnutá pomoc zvonku. Božím zámerom je, aby medzi bohatými a chudobnými vládol súcit a ochota pomôcť. Tí, ktorí sú obdarovaní finančnými prostriedkami, nadaním a schopnosťami, majú tieto dary použiť na požehnanie svojich blížnych.

Kresťanskí farmári môžu vykonať skutočnú misijnú prácu tým, že pomôžu chudobným nájsť domov na vidieku a naučia ich, ako obrábať pôdu, aby sa stala úrodnou. Učte ich, ako používať poľnohospodárske náradie, ako pestovať rôzne plodiny a ako zakladať a ošetrovať ovocné sady.

Mnohí poľnohospodári nedosahujú primerané výnosy, pretože svoju prácu vykonávajú nedbalo. Ich sady nie sú riadne ošetrené, plodiny nie sú včas zasiaté a pôda je obrábaná ledabolo. Pri neúspechoch sa vyhovávajú na neúrodnosť pôdy. Obviňujú ju však neprávom. Keby bola spracovaná dôkladne, poskytla by bohaté výnosy. Nízke ciele, málo vynaloženého úsilia, nezáujem o progresívne metódy – to všetko kričí a žiada zmenu.

Všetkých, ktorí sú ochotní získať nové poznatky, učte, ako pracovať čo najlepšie. Ak niektorí nechcú počuť o nových spôsoboch, učme ich bez slov – vlastným príkladom. Zvyšujme výnosy na svojom poli. Kedykoľvek sa nám naskytne príležitosť, rozprávajme o tom so svojimi susedmi. Úroda bude presvedčivým dôkazom správnosti metód. Ukážte, čo sa dá s pôdou urobiť, ak je riadne obrábaná.

Je potrebné rozmyšľať o založení rôznych priemyselných podnikov, kde by chudobné rodiny mohli nájsť zamestnanie. Tesári, kováči a vôbec každý, kto sa vyzná v nejakom užitočnom remesle, by mal cítiť zodpovednosť a tých, ktorí neovládajú žiadne remeslo, a sú bez práce, vyučiť svojmu remeslu.

[134] Muži i ženy majú veľa príležitostí slúžiť chudobným. Pomáhať môžu všetci – dobré kuchárky, gazdinky, krajčírky i ošetrovatel'ky. Nech naučia členov chudobných domácností variť, šiť a opraviť odev, ošetrovať chorých a náležite sa starať o domácnosť. Nech sa chlapani a dievčatá dôkladne vyučia nejakému užitočnému remeslu alebo povolaniu.

Rodiny misionárov

Na „*bielych*„ miestach by sa mali usadiť misionárske rodiny. Poľnohospodári (farmári), odborníci vo finančných záležitostiach, murári a všetci, ktorí dobre ovládajú svoje remeslo a povolanie, nech odídu do zaostalých krajov, aby tam zúrodnili zanedbané pozemky, založili priemysel, postavili si skromné domčeky a pomáhali svojim blízkym.

Drsný a divoký kraj urobí Boh atraktívnym tak, že medzi veci, ktoré naše oči nepriať ahujú, umiestni veci pôvabné. A práve k takejto práci sme povolani. Dokonca i púšte, ktoré nie sú pre nás vôbec príť ažlivé, sa môžu zmeniť na Božiu záhradu.

„*V ten deň začujú hluchí slová knihy, z mrákavy a tmy rozhliaďnu sa oči slepých. Zúbožení budú mať viac radosti v Hospodinu a chudobní ľudia budú jasat' nad Svätým Izraela.*„, [Izaiáš 29,18.19](#).

Chudobným neraz veľ mi pomôžeme praktickou radou a usmerením. Tí, čo sa nevyučili žiadnej profesii, nie sú spravidla dost' usilovní, vytrvalí, hospodárni a nedokážu sa zapriet'. Nevedia, ako si správne počínať'. Preto často premrhajú to, čo by ich rodinám poskytlo slušné živobytie, keby to použili rozumne a hospodárne. „*Mnoho pokrmu skytá prieloh chudobných, ale i to býva uchvátené nespravodlivosťou.*„, [Príslovia 13,23](#).

Môžeme podporovať chudobných a pritom im škodiť, ak ich tým vedieme k závislosti. Takéto dávanie podporuje v ľud'och sebeckvo a bezmocnosť'. Často vedie k nečinnosti, výstrednostiam a nestriednosti. Nikto, kto je schopný zarobiť si na živobytie, nemá právo žiť v závislosti od druhých. Tvrdenie, že svet sa o mňa musí postarať, skrýva v sebe klam, podvod a krádež. Svet sa nemusí starať o nikoho, kto je schopný pracovať a zarobiť si na živobytie.

Skutočná dobročinnosť pomáha ľud'om, aby si vedeli pomôcť sami. Ak niekto príde k našim dverám a poprosí o trochu jedla, nemali by sme ho poslať preč hladného. Príčinou jeho chudoby mohlo byť náhle nešťastie. Pravá dobročinnosť je však viac než len dary. Je to úprimný záujem o blaho druhých. Mali by sme sa snažiť pochopiť potreby chudobných a nešťastných a poskytnúť im pomoc, ktorá im bude najviac prospešná. Myslieť na nich, venovať im čas a svoje sily je viac, než venovať im peniaze. To je skutočná dobročinnosť'.

Tí, ktorých sme naučili vážiť si to, čo dostávajú, sa ľahšie naučia čo najlepšie to využiť. Ak sa budú spoliehať sami na seba, stanú sa sebestační. A nielen to. Budú tiež schopní pomáhať druhým. Tých, ktorí nevyužívajú svoje príležitosti, máme upozorniť, aby si plnili svoje povinnosti a ukázať im, že biblické náboženstvo nerobí z ľudí leňochov. Kristus stále nabáda k usilovnosti: „*Čo tu stojíte celý deň a zaháľate?*“, **Matúš 20,6**. Leňochovi povedal: „*My musíme konať...*, *dokiaľ je deň, prichádza noc, keď nik nemôže pracovať*“, **Ján 9,4**.

Názorný príklad

Výsadou všetkých je, že svojím životom doma, svojimi zvykmi, správaním a životosprávou môžu svetu poskytnúť svedectvo o tom, čo môže evanjelium urobiť pre tých, ktorí sa ním riadia. Kristus prišiel na tento svet, aby nám dal príklad, čím sa môžeme stať. Od svojich nasledovníkov očakáva, že sa v každej situácii budú správať príkladne. Želá si, aby bol Boží dotyk viditeľný navonok.

[136] Naše domovy a záhrady by mali byť príkladom a poučením o tom, aké zlepšenie môže nastať, keď usilovnosť, čistota, vkus a jemnosť nahradí lenivosť, špinu, bezohľadnosť a neporiadok. Svojím životom a príkladom môžeme druhým pomôcť uvedomiť si, čo je v ich povahe a správaní zlé a s kresťanskou zdvorilosťou ich povzbudiť k náprave. Ak o nich prejavíme záujem, budeme mať i príležitosť učiť ich, ako silu využiť čo najlepšie.

Nádej a odvaha

Bez odvahy a vytrvalosti nič nedosiahneme. Povzbud' me chudobných a zmalomysel'nených, vráť me im nádej. Ak je to potrebné, dokážme svoj záujem o nich tým, že keď sa ocitnú v ťažkej situácii, pomôžeme im. Tí, ktorí majú mnoho dobrých vlastností, by nemali zabúdať, že ani oni nie sú dokonalí. Ak ich niekto upozorní na ich nedostatky a pripomenie im, ako by sa mali správať, je im to nepríjemné. Pamätajte, že láskavosťou sa dosiahne viac než napomínaním a výčitkami. Ak sa snažíte učiť druhých, musia cítiť, že chcete, aby dosiahli pokiaľ možno najvyššiu úroveň a ste ochotní im v tom pomáhať. Ak sa im niečo nepodarí, nezavrhuje ich hneď.

Pre chudobných je veľmi dôležité osvojiť si jednoduchosť, sebazaprenie a hospodárnosť. Im sa to však zdá ťažké a nepríjemné. Príklad a duch sveta v nás ustavične prebúdza túžbu po honosnosti, pýche, nestriednosti, pôžitkárstve a záhal'ke. A práve to privádza tisíce ľuďov do biedy a ďalším tisícom nedovolí dostať sa z poníženia a zúfalstva. Kresťania by mali povzbudzovať chudobných, aby týmto vplyvom odolávali.

Ježiš prišiel na tento svet v pokore. Narodil sa v skromných podmienkach. On, Majestát nebies, Kráľ slávy, Veliteľ všetkých anjelských zástupov sa ponížil a prijal podobu človeka. Rozhodol sa pre život v chudobe a ponížení. Nemal také príležitosti, ktoré by neboli mali aj chudobní. Jeho každodenným údelom bola ťažká práca, tvrdý život a núdza. Povedal: *„Líšky majú svoje brlohy a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde skloniť hlavu.“* [137]
[Lukáš 9,58](#).

Ježiš netúžil po obdive a potlesku ľuďov. Nevelil žiadnej armáde. Nebol vládcom žiadneho pozemského kráľovstva. Neuchádzal sa o priazeň bohatých a mocných tohto sveta. Nesnažil sa získať postavenie medzi vodcami národa. Žil medzi chudobnými. Nevšimával si umelé rozdiely v spoločnosti. Neuznával urodzenosť získanú pôvodom, bohatstvom, vzdelaním, nadaním či povoláním.

Bol Kniežaťom nebies. Napriek tomu si nevybral učeníkov zo vzdelaných právnikov, zákonníkov, vládcov alebo farizejov. Ignoroval ich, pretože boli pyšní na svoje vzdelanie a postavenie. Zamerali sa na svoje tradície a poverby. Ten, ktorý vidí do srdca každého človeka, si vyvolil skromných rybárov ochotných nechať sa poučiť. Jedol s publikánmi a hriešnikmi. Stretával sa s jednoduchými ľuďmi. Nie však preto, aby sa stal skazeným a pozemským ako oni, ale aby im svojím učením a príkladom predstavil správne zásady a pozdvihol ich zo svetskosti a poníženia.

Ježiš sa snažil opraviť nesprávne meradlo, podľa ktorého určuje svet hodnotu človeka. Stal sa chudobným, aby zbavil chudobu potupy, ktorú jej prisúdil svet. Tým, že požehnal chudobným – dedičom kráľovstva Božieho, navždy z nej odňal hanbu a opovrhnutie. Ukazuje nám cestu, ktorou kráčal, a hovorí: *„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba! Každý deň nech vezme svoj kríž a nasleduje ma.“* [Lukáš 9,23](#).

[138] Kresťanskí pracovníci sa majú stretávať s ľuďmi tam, kde sú a viesť ich k tomu, aby neboli pyšní, ale formovali svoj charakter. Učme ich, ako Kristus pracoval a zapieral sám seba. Pomáhajme im, aby sa od neho učili sebazapreniu a obetavosti. Vystríhajte ich pred nestriednosťou a pôžitkárstvom, ktoré sú také moderné. Život, plný vážnych a vznešených povinností, je príliš vzácny, než aby sme ho premárnili uspokojovaním samých seba.

Hodnoty života

Ľudia si sotva uvedomujú skutočný zmysel života. Láka ich lesk a honosnosť. Snažia sa získať svetskú slávu. Obetujú jej pravé životné ciele. Skutočné hodnoty života, ako sú jednoduchosť, česťnosť, pravdivosť, čistota a poctivosť, sa nedajú kúpiť ani predáť. Sú zadarmo pre nevzdelaných i učených, pre skromného robotníka i pre váženého štátnika. Boh dáva radosť každému. Môžu sa z nej tešiť bohatí i chudobní. Je to radosť, ktorá pramení z čistoty myšlienok a nesebeckého správania. Je to radosť, ktorú zakúšame, keď vyjadrujeme súcit a robíme činy lásky. Kristovo svetlo vyžaruje z tých, čo takto slúžia a svieti tým, ktorých život je poznamenaný mnohými tieňmi.

Ak pomáhame naplňovať každodenné potreby chudobných, pamätajte aj na ich duchovné potreby. Svojím vlastným životom vydávajte svedectvo o Spasiteľovej veľkej zachraňujúcej moci. Nech náš charakter predstavuje vysokú úroveň, ktorú môžu dosiahnuť všetci. Zvestujte evanjelium jednoduchými príkladmi. Všetko, čo robíme, nech je poučením vo formovaní charakteru.

I tí najslabší a najbezvýznamnejší sa môžu pri svojej skromnej práci stať Božími spolupracovníkmi a tešiť sa z jeho prítomnosti a životodarnej milosti. Nemajú byť vyčerpaní nekonečnými povinnosťami a trápiť sa zbytočnými starosťami. Nech každý deň pracujú a verne plnia svoje poslanie, ktorým ich poverila Božia prozreteľnosť a Boh sa o nich postará. Hovorí:

„Pre nič nebud’te ustarostení, ale vo všetkom s vd’akou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristu Ježišovi.,, [Filipským 4,6.7.](#)

[139] Pán sa stará o všetko svoje stvorenstvo. Miluje všetkých a nerobí

žiadne rozdiely. Až na to, že najviac súcitu prejavuje tým, ktorí nesú najt'ážšie životné bremená. Božie deti musia čeliť skúškam a t'ážkostiam. Svoj údel však majú prijímať s radosťou a pamätať, že Boh sám obdarí svojou najväčšou priazňou všetkých, ktorých svet zabúda oceniť.

Práve keď sa dostávame do t'ážkostí, Boh, ako odpoveď na pokornú modlitbu, zjavuje svoju moc a múdrosť. Dôverujme mu ako Bohu, ktorý počuje a vypočúva modlitby. Dá sa nám poznať ako ten, ktorý môže pomôcť v každej núdzi. Ten, ktorý stvoril človeka a dal mu obdivuhodné telesné, duševné a duchovné schopnosti, nezabudne na nič potrebné na zachovanie života, ktorý dal. Ten, ktorý nám dal svoje slovo – a to nás posilňuje ako lístie zo stromu života, určite nezatají, ako zaobstarat' pokrm pre jeho deti v núdzi.

Ako môže získať múdrosť jednoduchý oráč? Tak, že ju bude usilovne hľadať ako striebro alebo skrytý poklad. „*Tak ho učí, čo je správne, a pouča ho jeho Boh.*“, [Izaiáš 28,26](#). „*Aj to pochádza od Hospodina mocností, divný je jeho plán, veľká je jeho múdrosť.*“, [Izaiáš 28,29](#).

Ten, ktorý učil Adama a Evu starať sa o záhradu, chce učiť ľuď aj dnes. U neho je múdrosť pre toho, kto orie i kto rozsieva. Boh otvára brány pokroku tým, ktorí mu dôverujú a poslúchajú ho. Nech len smelo postupujú vpred a dôverujú Bohu, že naplní ich potreby podľa bohatstva svojej dobroty.

Ten, ktorý piatimi bochníkmi chleba a dvoma rybkami nasýtil zástupy, je schopný aj nás dnes obdarovať plodmi našej práce. Ten, ktorý galilejským rybárom povedal: „...*spusťte siete na lov,*“ ([Lukáš 5,4](#)) naplnil ich tak, že sa až trhali. Kristus chce, aby jeho ľud v tom videl dôkaz toho, čo chce pre svoj ľud urobiť aj dnes. Boh, ktorý dal Izraelcom na púšti mannu z neba, ešte stále žije a vládne. Povedie svoj ľud a dá mu schopnosti i múdrosť k práci, ktorú je povolaný vykonať. Dá múdrosť tým, ktorí sa snažia plniť svoje povinnosti [140] svedomito a rozumne. Ten, ktorému patrí celý svet, je nesmierne bohatý. Požehná každému, kto sa usiluje o to, aby bol požehnaním pre iných.

Svoj zrak máme dvíhať k nebu s dôverou. Nesmieme sa nechať znechutiť, keď sa nám zdanlivo nedarí. Nemáme byť skl'účení, keď pomoc mešká. Máme pracovať s radosťou, s nádejou a vd'ačnosťou, s vierou, že v hĺbinách zeme sú pre verných pra-

covníkov ukryté poklady, vzácnejšie než striebro a zlato. Pohoria a vrchy sa menia, zem chátra ako odev, no požehnanie, ktoré Boh dáva svojmu ľudu žijúcemu na púšti, nikdy neprestáva.

13. kapitola — Bezmocní chudobní

[141]

Keď sme pre chudobných urobili všetko, čo sa urobiť dalo, aby sa o seba vedeli postarať sami, zostávajú ešte vdovy, siroty, starí, bezmocní a chorí, ktorí potrebujú súcit a starostlivosť. Nikdy by sme na nich nemali zabúdať. Boh sám ich zveruje do nežnej opatery, lásky a milosrdenstva všetkých tých, ktorých povolal za svojich služobníkov.

Rodina viery

„A tak teda, kým máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich.,, Galat'anom 6,10.

Kristus dal svojej cirkvi ako povinnosť starať sa o ľudí v núdzi zo svojho stredu. Dovoľuje, aby v každom zbore boli chudobní. Majú byť medzi nami stále. Osobnou zodpovednosťou členov cirkvi je starať sa o nich.

Tak ako členovia rodiny sa navzájom o seba starajú, slúžia chorým, podporujú slabých, poučajú nevedomých a usmerňujú neskúsených, podobne i „rodina viery,, sa má starať o svojich chudobných a bezmocných. Za žiadnych okolností ich nesmieme nechať bez povšimnutia.

Vdovy a siroty

Vdovy a siroty sú predmetom zvláštnej Božej starostlivosti.

„Otcom sirôt a obhajcom vdov je Boh vo svojom svätom príbytku.,, Žalm 68,6.

„Lebo tvoj Tvorca je tvojím manželom, jeho meno je Hospodin mocností, tvoj Vykupiteľ, svätý Izraela, bude sa volať Bohom celej zeme.,, Izaiáš 54,5.

„Nechaj svoje siroty, ja ich zachovám nažive a tvoje vdovy sa budú môcť ku mne utiekať.,, Jeremiáš 49,11.

Mnohí otcovia, keď musia opustiť svojich drahých, zomierajú vo viere v Božie zaslúbenia, že o ich blízkych bude postarané. Pán

[142]

sa stará o siroty a vdovy, nie však zázračným padaním manny z neba, ani posielaním krkavca, aby im donášal potravu. Boh vykoná v ľudskom srdci zázrak. Zbaví ho sebeckta a otvorí prameň kresťanskej lásky. Trpiacich a zarmútených zveruje Kristus svojim nasledovníkom ako vzácny dar. Oni najviac potrebujú náš súcit.

V luxusne zariadených domoch, v truhlách a sýpkach preplnených bohatou úrodou, v obchodných domoch plných textilu a odevov a v trezoroch naplnených zlatom a striebrom Boh uložil prostriedky, ktorými máme pomôcť tým, ktorí to potrebujú. Vyzýva nás, aby sme boli sprostredkovateľmi jeho štedrosti.

Mnohé ovdovené matky s deťmi sa statočne snažia niest' dvojnásobné bremeno. Často pracujú nad svoje sily, aby si svoje deti atká mohli nechať pri sebe a naplnili ich potreby. Len málo času im zostáva na to, aby deti vychovávali a učili. Naskytne sa im málo takých príležitostí, ktoré by im uľahčili život. Preto potrebujú povzbudenie, súcit a hmotnú pomoc.

Boh nás vyzýva, aby sme týmto deťom, tak ako najlepšie vieme a môžeme, nahradili nedostatok otcovskej starostlivosti. Nestojme vedľa a nest' ažujme sa na ich chyby a problémy, ktoré azda spôsobia. Pomáhajme im, ako je to len možné. Snažme sa pomôcť utrápenej matke a uľahčime jej bremeno.

Potom sú tu deti, a nie je ich málo, ktoré nikdy nezakúsili starostlivosť rodičov ani vplyv kresťanského domova. Kresťania by mali otvoriť svoje srdcia a svoje domovy týmto opusteným deťom. Je to ich osobná povinnosť. Túto prácu by nemali nechávať niektorému dobročinnému ústavu, ani sa spoliehať, že to možno urobí svetská humanitná organizácia. Ak tieto deti nemajú príbuzných, [143] ktorí by boli schopní sa o ne postarať, členovia cirkvi im majú poskytnúť svoj domov. Ten, ktorý nás stvoril, nariadil, aby sme žili v rodinách. Detská povaha sa najlepšie rozvíja v láskyplnom ovzduší kresťanského domova.

Tí, ktorí nemajú vlastné deti, môžu vykonať dobré dielo, ak sa budú starať o deti druhých. Namiesto toho, aby svoju náklonnosť prejavovali domácim zvieratkám – svojim miláčikom, nech svoju pozornosť venujú malým deťom, povahu ktorých môžu utvárať podľa Božej podoby. Svoju lásku venujte členom ľudskej rodiny, ktorí nemajú domov. Uvidíte, koľko detí môžete vychovať pre Pána. Mnohým tak bude preukázané veľké dobrodenie.

Starí l'udia

Pomoc a podporu rodiny potrebujú tiež starí l'udia. Stratu vlastného domova im môže najlepšie nahradiť rodina bratov a sestier v Kristu. Ak sú vyzvaní, aby sa zapojili do prác a zodpovedností v domácnosti, pomôže im to cítiť, že ešte sú užitoční. Vyjadrite im, že ich pomoc má cenu a že ešte stále je ich služba prospešná druhým. To ich poteší a dá zmysel ich životu.

Urobte všetko pre to, aby tí, ktorí majú hlavy postriebrené šedinami a ktorých neistý krok prezrádza, že sú na konci svojho života, zostali medzi priateľmi a v spoločenstve blízkych. Nech sa modlia s tými, ktorých poznajú a ktorých majú radi. Nech sa o nich starajú milujúce a nežné ruky.

Každá rodina, ak je schopná slúžiť svojim príbuzným, by to mala považovať za svoju prednosť. Ak to nie je možné, potom táto práca patrí cirkvi, ktorá by ju mala prijať ako prednosť i ako povinnosť. Všetci, v srdciach ktorých prebýva duch Kristov, sa budú k slabým a starým správať nežne a ohľaduplne.

Ak máme aspoň jedného z týchto bezmocných l'udí vo svojom domove, je to pre nás príležitosť spolupracovať s Kristom v jeho službe milosrdenstva a rozvíjať jemu podobné vlastnosti. Spoločenstvo starých a mladých je požehnaním. Mladí môžu vnieť do srdca a životov starých slnečný svit. Tí, ktorí si uvedomujú krehkosť a krátkosť života, potrebujú blahodarný styk s optimizmom mladosti. A mladým môže prospieť múdrosť a skúsenosť starých. Predovšetkým sa potrebujú naučiť nesebecky slúžiť. Prítomnosť človeka, ktorý vyžaduje súcit, zhovievavosť a obetavú lásku, je pre mnohé domácnosti cenným požehnaním. Život v rodine bude plný lásky a ohľaduplnosti. Starí i mladí získajú cnosti, ktoré ich okrášlia Božou krásou a obohatia nehrdzavejúcimi pokladmi neba.

[144]

Skúška povahy

Kristus povedal: „*Chudobných predsa máte vždy medzi sebou. Keď im chcete pomôcť, môžete to vždy urobiť.*“, [Marek 14,7](#). „*Čistá a nepoškvrnená zbožnosť pred Bohom a Otcom je: Navštevovať siroty a vdovy v ich tiesni, a seba zachovávať nepoškvrneného svetom.*“, [Jakoba 1,27](#).

Tým, že medzi nami žijú bezmocní a chudobní, ktorí sú závislí od našej starostlivosti, Kristus skúša tých, ktorí sa hlásia k jeho nasledovníkom. Svojou láskou a službou týmto Božím deťom dokazujeme úprimnosť svojej lásky ku Kristovi. Zanedbávať ich znamená byť falošným učeníkom, ktorému je Kristus i jeho láska cudzia.

I keď bolo urobené všetko preto, aby sirotky mali náhradný domov, zostáva ešte veľa detí, ktoré si vyžadujú starostlivosť. Mnohé zdedili náklonnosť k zlému. Môžeme si o nich myslieť, že sú skazené a nepekne, jednoducho beznádejné prípady. A predsa sú vykúpené krvou Kristovou. Sú mu rovnako vzácne ako naše vlastné deti. Ak im nepodáme pomocnú ruku, vyrastú nepovšimnutí a prúd ich strhne do nemravnosti a zločinnosti. Mnohé z týchto detí by mohli zachrániť detské ústavy.

[145] Aby bola práca a vplyv týchto ústavov čo najúčinnjšie, mali by byť vytvorené podľa vzoru kresťanského domova. Namiesto mohutných zariadení s veľkým počtom detí zriad'ajte na rôznych miestach malé ústavy. Nie však v mestách alebo ich blízkosti, ale radšej na vidieku, kde by mohli obrábať pôdu a byť v styku s prírodou. Tak sa môžu vyučiť nejakému remeslu.

Tí, ktorí majú takýto domov na starosti, by mali byť vzdelaní, láskaví a obetaví. Mali by to byť ľudia, ktorí túto prácu konajú z lásky ku Kristovi a chcú vychovávať deti pre neho. Veľa detí, ktoré nemajú domov a sú zanedbané, sa vďaka takejto starostlivosti môžu stať užitočnými členmi spoločnosti, žiť Kristovi ku cti a pomáhať druhým.

Hospodárnosť a sebazaprenie

Mnohí pohrdajú hospodárnosťou. Považujú ju za lakomstvo. Šetrnosť je však v súlade s čo najväčšou štedrosťou. Bez nej skutočná štedrosť ani nie je možná. Máme šetriť, aby sme mohli dávať.

Nikto nemôže štedro dávať bez sebazaprenia. Úlohu, ktorou nás Kristus poveril ako svojich vyslancov, môžeme splniť len vtedy, ak budeme žiť skromne, hospodárne a v sebazaprení. Z našich srdiec musí zmiznúť pýcha a ctižiadosť sveta. Každý náš čin musí odrážať nesebeckosť, ako nám to svojím životom ukázal Kristus. Naše obrazy, nábytok a celé zariadenie bytu nám má pripomínať: Prijmi

do svojho domova chudobných a tých, ktorí nemajú kde bývať. Na našich šatníkoch by sme mali vidieť akoby prstom Božím napísané: Obleč nahého. V kuchyni, na bohato prestrenom stole, máme pamätať na odkaz: „*Neznamená to lámať svoj chlieb hladnému?*“, [Izaiáš 58,7](#).

Pred nami sú otvorené tisíce dverí k užitočnej práci. Často nariekame, že máme k dispozícii len skromné prostriedky. Keby to však kresťania mysleli naozaj vážne, mohli by svoje možnosti stisícnásobiť. To, čo stojí v ceste našej užitočnosti, je sebeckosť a nestriednosť. [146]

Koľko prostriedkov sa vynaloží na veci, ktoré nie sú ničím iným než modlami, na to, čo upútava našu myseľ, kradne čas a silu. Tieto prostriedky by sa mohli využiť na niečo prospešnejšie. Koľko peňazí sa vyhodí za prepychové domy, drahý nábytok, sebecké zábavy, bohaté a nezdravé jedlá a škodlivé pôžitkárstvo! Koľko sa utratí za dary, ktoré nie sú nikomu užitočné! Za to, čo nie je potrebné, ba často škodlivé, vyhadzujú dnes mnohí, čo sa považujú za kresťanov viac, než vynakladajú na záchranu ľuďí pred púšťami.

Napríklad za oblečenie premrhajú toľko, že im neostane nič pre potreby druhých. Myslia si, že musia mať drahé ozdoby a luxusné šaty. Neberú ohľad na potreby tých, ktorí si len s ťažkosťami obstarávajú i ten najjednoduchší odev.

Sestry, ak svoj spôsob obliekania dáte do súladu s pravidlami predstavenými v Biblii, budete mať i na pomoc chudobnejším sestrám. Budete mať nielen prostriedky, ale i čas. Ten je častokrát ešte vzácnejší. Je mnoho žien, ktorým môžete pomôcť svojimi návrhmi, vkusom a šikovnosťou. Ukážte im, ako sa obliekať jednoducho a pritom vkusne. Mnohé ženy neprichádzajú do Božieho domu preto, lebo ich staromódne, obnosené šaty sú príliš nápadné. Citlivé ženy majú z toho pocit trpkého poníženia a nespravodlivosti. Mnohé z nich preto začínajú pochybovať o úprimnosti náboženstva a zatvrdzujú sa pred evanjeliom.

Kristus nás vyzýva: Pozbierajte zvyšky, aby nič nevyšlo nazmar! Keď každý deň zomierajú tisíce ľuďí od hladu, v krvavých vojnách, na nákazlivé choroby, potom každý, kto miluje Krista, má dbať na to, aby nič nevyšlo nazmar, aby sa zbytočne nevyhodilo to, čo by mohlo niekomu prospieť.

Je to zlé, ak premárnime svoj čas, ak premýšľame o zbytočnostiach. Každý okamih, ktorý venujeme svojim sebeckým záujmom, [147]

je stratený. Keby sme si vážili každú chvíľku a správne ju využili, mali by sme čas na všetko, čo potrebujeme urobiť pre seba i pre svet. Každý kresťan by mal prosiť Boha o radu, ako hospodáriť s peniazmi, ako správne využívať čas, silu a príležitosti. *„Ak sa však niekomu z vás nedostáva múdrosti, nech si ju prosí od Boha, ktorý dáva jednoducho a bez výčítiek, a dostane sa mu jej.,* [Jakoba 1,5](#).

„Dávajte a bude dané aj vám,,

„Robte dobre! Požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena hojná. Ba budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým., [Lukáš 6,35](#).

„Kto dáva chudobnému, nemá nedostatku, ale toho, kto si odvracia oči, budú veľmi preklínať., [Príslovia 28,27](#).

„Dávajte a bude dané aj vám – mieru dobrú, natlačenú, natrasenú a vrchovatú vám dajú do lona., [Lukáš 6,38](#).

14. kapitola — Služba bohatým

[148]

Rímsky stotník Kornélius bol zámožný a mal vznešený pôvod. Zastával vysoké a čestné miesto. Narodil sa a bol vychovaný ako pohan. Pretože sa stretával so Židmi, poznal pravého Boha a uctieval ho. Úprimnosť svojej viery dokazoval súcitom s chudobnými. *„Dával ľuďom štedré almužny a ustavične sa modlieval k Bohu.,, Skutky apoštolov 10,2.*

Kornélius nepoznal evanjelium, ako ho svojím životom a smrťou zjavil Kristus. Boh mu preto poslal posolstvo priamo z neba. Iným posolstvom dal pokyn apoštolovi Petrovi, aby ho navštívil a poučil. Kornélius nebol členom židovskej cirkvi. Rabíni ho mohli považovať za pohana a nečistého. Boh však videl, že jeho srdce je úprimné. Vyslal preto poslov, aby jeho služobníka Petra, ktorý zvestoval evanjelium, spojili s týmto rímskym stotníkom.

I dnes Boh hľadá svoj ľud medzi vznešenými i medzi jednoduchými. Je mnoho mužov, podobných Kornéliovi, ktorých si Boh želá spojiť so svojou cirkvou. Sympatizujú s Božím ľuďom, no zväzky, ktoré ich spájajú so svetom, sú veľmi silné. Títo ľudia potrebujú morálnu odvahu, aby sa dokázali pridať k ľuďom s nízkym postavením. V zápase o týchto ľuďoch, ktorí sú pre svoju zodpovednosť a styk vo veľkom nebezpečenstve, má byť vyvinuté zvláštne úsilie.

Veľ a sme toho povedali o povinnostiach k chudobným o ktorých sa nikto nestará. Nemali by sme tiež venovať pozornosť bohatým, ktorých si nikto nevšima? Mnohí ich považujú za beznádejné prípady. Len málo sa usilujú o to, aby otvorili oči tým, ktorí zaslepení a oslnení leskom pozemskej slávy prestali myslieť na večnosť. Tisíce boháčov sú pochovávané bez varovania. Mnohí majú výčitky svedomia, aj keď to na nich nie je vidieť. *„Kto miluje peniaze, nenasyti sa peňazí, ani dôchodkov ten, kto miluje bohatstvo.,, Kazateľ 5,10 (ROH); Kazateľ 5,9 (ECAV).* Kto *„rýdze zlato nazýval svojím útočiskom, ...zaprel Boha tam hore.,, Job 3,24.28.* *„Nikto nemôže vykúpiť ani brata, ani za seba dať Bohu cenu zmierenia, lebo pri-*

[149]

veľké je výkupné za život. Navždy sa musí zriecť toho, že bude žiť naveky a neuzrie hrob., Žalm 49,8-10.

Bohatstvo a pocty sveta nemôžu dať človeku skutočný pokoj. Mnohí bohatí túžia po dokonalej istote a duchovnej nádeji. Túžia po niečom, čo by ukončilo jednotvárnosť ich bezcieľneho života. Mnohí pociťujú potrebu niečoho, čo nemajú. Niektorí preto navštevujú bohoslužby. Cítia však, že to nie je to, čo potrebujú. Zvest', ktorú počúvajú, sa nedotýka ich srdc. Nemali by sme sa im osobne priblížiť?

Obet'ami nedostatku a hriechu môžu byť i tí, ktorí boli kedysi bohatí. Ľudia rôznych povolání a rôzneho spoločenského postavenia podľahli zvodom sveta, alkoholu, nerestiam a pokušeniam. Potrebujú náš súcit a pomoc. Nemali by sme si však všímať aj tých, ktorí ešte neklesli tak hlboko, ale kráčajú tou istou cestou?

Tisíce ľudí zastávajúcich vysoké a čestné postavenie podlieha zvykom, ktoré ničia telo i dušu. Služobníci evanjelia, štátnici, spisovatelia, zámožní a nadaní, úspešní obchodníci i ľudia všestranne užitoční sa nachádzajú v smrteľnom nebezpečenstve, pretože si neuvedomujú, aké nutné je sebaovládanie. Ich pozornosť musíme upriamiť na zásady striedmosti. Nie však nejakým prísny, despotickým spôsobom, ale vo svetle veľkého cieľa, ktorý dal Boh ľudstvu. Keby im boli tieto zásady predstavené takýmto spôsobom, mnohí z vyšších tried by si ich cenili a s radosťou prijali.

[150] Týchto ľudí by sme mali upozorniť na škodlivosť pôžitkárstva, ktorému sa oddávajú. Oslabuje to ich telesné, duševné a duchovné sily. Pomôžte im uvedomiť si zodpovednosť, ktorú majú ako správcovia Božích darov. Ukážte im, koľko dobra by mohli urobiť peniazmi, ktoré utrácajú za to, čo im len škodí. Navrhňte im, aby sa rozhodli pre úplnú abstinenciu. Požiadajte ich, aby čiastku, ktorú by inak dali za alkohol, tabak a podobné zlozvyky, venovali na pomoc chudobným a chorým alebo na vzdelanie detí a mládeže, a tak bola užitočne využitá. Takúto výzvu odmietnu len niektorí.

Existuje nebezpečenstvo, ktorému sú vystavení zvlášť bohatí. Otvára sa tu pole pôsobnosti pre lekára-misionára. Mnohých úspešných ľudí, ktorí sa nikdy neznížili k bežným zlozvykom, privádza do skazy láska k bohatstvu. Najt'ažšie sa nenesie prázdny pohár, ale pohár naplnený až po okraj. Keď ho nesieme, musíme dávať dobrý pozor, aby sme udržali rovnováhu. Utrpenie a bieda prinášajú

sklamanie a žiaľ. Pre duchovný život sú však najnebezpečnejšie úspech a blahobyť.

Tí, ktorí sú sužovaní neúspechmi a porážkami, sú ako ker, ktorý videl Mojžiš na púšti. Aj keď horel, nezhorel. Anjel Pánov bol uprostred kra. Tak aj v biede a utrpení je s nami Neviditeľný, aby nás potešoval a podopieral. Máme sa často modliť za tých, ktorí trpia v dôsledku choroby alebo nešťastia. Naše modlitby však najviac potrebujú ľudia bohatí a vplyvní.

V údolí pokory, kde si ľudia uvedomujú svoju biedu, závislosť od Boha a potrebu jeho vedenia na každom kroku, sú pomerne v bezpečí. No tí, ktorí stoja na vysokom vrchu a tí, o ktorých sa pre ich postavenie domnievame, že sú múdri, sú v najväčšom nebezpečenstve. Ak sa títo ľudia nebudú úplne spoliehať na Boha, určite padnú.

Biblia neodsudzuje nikoho za to, že je bohatý, ak svoje bohatstvo získal poctivým spôsobom. Koreňom všetkého zla nie sú peniaze, ale láska k peniazom. Boh dáva ľuďom silu, aby získali bohatstvo. V rukách toho, kto si počína ako Boží správca a to, čo má, používa nesebecky, je majetok požehnaním pre neho i pre svet. No mnohí, ktorých pohltil záujem o svetské poklady, sú nevnímaví k potrebám svojich blížnych a k Božím požiadavkám. Myslia si, že bohatstvo má slúžiť na ich oslavu. Kupujú jeden dom za druhým, pozemok za pozemkom. Ich domy sú zariadené prepychovo a luxusne, zatiaľ čo ľudia vôkol nich žijú v biede, hriechu, chorobe a smrti. Tí, ktorí žijú pre uspokojovanie svojich sebeckých záujmov, nerozvíjajú v sebe Božie vlastnosti, ale vlastnosti toho Zlého.

Títo ľudia potrebujú počuť posolstvo evanjelia. Svoju pozornosť musia odvrátiť od bezcenných hmotných vecí a zamerať sa na nádheru nepominuteľného bohatstva. Potrebujú sa naučiť mať radosť z dávania a okúsiť pocit šťastia z toho, že sú Božími spolupracovníkmi.

Pán nám pripomína: *„Bohatým v terajšom veku prikazuj, ...aby nedúfali v neisté bohatstvo, ale v Boha, ktorý nás na naše radostné požívanie bohato všetkým zaopatruje. Prikazuj im, aby konali dobro, aby boli bohatí na dobré skutky, aby boli štedrý a vedeli sa podeliť s inými. Tak si budú zhromažďovať dobrý základ do budúcnosti, aby dosiahli skutočný život.,, 1. Timoteovi 6,17-19.*

Ľudia zámožní, ktorí milujú svet, nemôžu byť ku Kristovi priťahnutí náhodným, príležitostným stretnutím. Osloviť týchto ľudí je často veľmi ťažké. Tí, čo zvestujú s nadšením a nenechajú sa odradiť ani znechutiť, musia vynaložiť osobné úsilie.

Niektorí ľudia sú zvlášť vhodní na prácu s ľuďmi vyšších spoločenských vrstiev. Tí nech prosia Boha o múdrosť, ako sa k nim priblížiť a nadviazať s nimi kontakt, nielen náhodný, ale taký, aby svojím osobným úsilím a živou vierou mohli v nich prebudiť duchovné potreby a viesť ich k poznaniu pravdy, ktorá je v Ježišovi.

[152] Mnohí sa domnievajú, že pre to, aby mohli osloviť vyššie kruhy spoločnosti, musia prispôbiť svoj životný štýl a metódu práce ich náročnému spôsobu života. Myslia si, že musia vyzerat' zámožne, vlastniť veľkolepé budovy, mať luxusný odev, prepychové zariadenie, prijať zvyky sveta, umelý lesk modernej spoločnosti i spôsob ich reči. Sú však na omyle. Ako sa správa svet, nie je Boží spôsob ako sa priblížiť k vyšším vrstvám spoločnosti. To, čo ich skutočne osloví, je vytrvalé, nesebecké predstavovanie Kristovho evanjelia.

Skúsenosť apoštola Pavla zo stretnutia s aténskymi filozofmi je pre nás poučením. Keď hlásal evanjelium na Areopágu, na logické otázky odpovedal logikou, na otázky vedy odpovedal vedou a na filozofiu odpovedal filozofiou. I tí najmúdrejší z jeho poslucháčov boli udivení a umlčaní. Jeho slová sa nedali vyvrátiť. Pavlovo úsilie však prinieslo málo ovocia. Len niekoľko poslucháčov uverilo a prijalo evanjelium. Odvtedy Pavel pracoval inak. Vyhýbal sa zložitým dôkazom a teoretickým rozpravám. Krista ako Spasiteľa a hriešnikov predstavoval jednoduchými slovami. Keď písal Korint'anom o svojom pôsobení medzi nimi, povedal:

„Aj ja, bratia, keď som prišiel k vám, neprišiel som vám zvestovať Božie tajomstvo so vznešenosťou slova alebo múdrosti. Rozhodol som sa totiž, že medzi vami nebudem vedieť nič iné okrem Ježiša Krista, a to ukrižovaného. Moje slovo a moja kázeň nespočívala v presvedčivých slovách múdrosti, ale v dokazovaní Ducha a moci, aby sa vaša viera nezakladala na múdrosti ľudskej, ale na moci Božej., 1. Korint'anom 2,1-5.

Vo svojom liste Rimanom napísal: *„Ved' sa nehanbím za evanjelium, lebo je totiž mocou na spasenie každému veriacemu, najprv Židovi, a aj Grékovi., Rimanom 1,16.*

Tí, ktorí pracujú pre vyššie kruhy spoločnosti, sa majú správať naozaj dôstojne a pamätať na to, že anjeli sú ich spoločníkmi. Ich mysle i srdcia majú byť naplnené slovami: „*Je napísané*„. V pamäti nech majú natrvalo zapísané Kristove vzácne slová. Sú totiž [153] cennejšie než zlato a striebro.

Kristus povedal, že ľahšie je ťave prejsť uchom ihly ako bohatému vojsť do Božieho kráľovstva. Pri pôsobení medzi spoločenskou smotánkou narazíme na mnohé ťažkosti a prežijeme veľa deprimujúcich skúseností. S Bohom je však všetko možné. Boh môže a chce pôsobiť prostredníctvom človeka na myseľ ľudí, ktorí svoje životy zasvätili hromadeniu peňazí.

Skutočné obrátenie je zázrak, ktorý sa teraz nedá vidieť. Najvýznamnejší muži sveta nie sú vylúčení z pôsobenia Božej moci. Je to Boh, ktorý koná zázraky. Ak jeho spolupracovníci budú plniť svoju povinnosť odvážne a verne, zmení Boh vzdelaných a vplyvných mužov, ktorí sú na zodpovedných miestach. Mocou Ducha Svätého budú mnohí vedení k tomu, aby prijali Božie zásady.

Keď im vysvetlíme, že Boh od nich ako od svojich vyslancov očakáva, že budú pomáhať trpiacim, mnohí na to zareagujú a svoje prostriedky a svoj úprimný súcit venujú chudobným. Ich pozornosť sa tým odpúta od ich vlastných sebeckých záujmov a mnohí sa odovzdajú Kristovi. Svojím nadaním, vplyvom a prostriedkami sa ochotne zapoja do dobročinného diela skromného misionára, ktorý bol prostredníkom pri ich obrátení. Správnym použitím svojich pozemských pokladov si uložia „*poklady v nebi, kde ich nezožiera ani hrdza ani mole a kde sa zlodeji nevlamujú a nekradnú*„.

Mnohí, ktorí boli obrátení ku Kristovi, sa stanú nástrojmi v Božích rukách, aby pracovali pre ostatných príslušníkov svojej spoločenskej vrstvy. Pochopia, že evanjelium im bolo zverené preto, aby ho odovzdali tým, pre ktorých sa tento svet stal všetkým. Čas a peniaze zasvätia Bohu, nadanie a vplyv venujú získavaniu ľudí pre Krista.

Až večnosť ukáže výsledky tejto služby – koľko ľudí strápených pochybnosťami, unavených svetským spôsobom života a vnútorným [154] nepokojom bolo privedených k veľkému Lekárovi. Túži zachrániť všetkých, ktorí k nemu prichádzajú. Kristus je vzkriesený Spasiteľ, ktorý uzdravuje.

15. kapitola — Pri lôžku chorého

Tí, ktorí opatrujú chorého, by si mali uvedomiť, aké dôležité je venovať dôkladnú pozornosť princípom zdravia. Nikde inde nie je rešpektovanie týchto zákonov dôležitejšie ako pri lôžku chorého. Nikde inde nezáleží na ošetrovateľovej vernosti v maličkostiach tak veľmi, ako práve tu. Pri vážnej chorobe môže i malá nedbalosť a nepozornosť k zvláštnym potrebám pacienta alebo k tomu, čo jeho život ohrozuje, ako napr. strach, rozrušenie, netrpezlivosť, prípadne nedostatok súcitu, narušiť rovnováhu misiiek života a smrti a spôsobiť, že pacient, ktorý sa inak mohol uzdraviť, zomrie.

Výkon zdravotnej sestry závisí vo veľkej miere od jej fyzickej zdatnosti. Ak je zdravá, je schopná znášať námahu spojenú s ošetrovaním pacientov a úspešne plniť svoje povinnosti. Tí, ktorí opatrujú chorých, by mali venovať zvláštnu pozornosť strave, čistote, čerstvému vzduchu a telesnému cvičeniu. Týka sa to i členov rodiny chorého. To pomôže ošetrovateľke znášať mimoriadnu záť až a bude ju to chrániť pred chorobou.

Ak je choroba vážna a vyžaduje si starostlivosť ošetrovateľky vo dne i v noci, mali by sa striedať najmenej dve schopné zdravotné sestry, aby si každá mohla odpočinúť a zacvičiť na čerstvom vzduchu. Je to dôležité najmä vtedy, keď sa nedá zaistiť dostatok čerstvého vzduchu v miestnosti chorého. Ten, kto nepozná význam čerstvého vzduchu, niekedy vetranie obmedzuje. Život pacienta i toho, kto sa o neho stará, je tak často ohrozený.

Ak sa dodržia vhodné opatrenia, nikto sa nemusí nakaziť. Dbajte na správne návyky. Čistotou a riadnym vetraním udržiajte miestnosť s chorým bez škodlivých prvkov. Za takýchto podmienok sa chorý [156] uzdraví oveľa skôr a väčšinou ani ošetrovateľky ani členovia rodiny sa od neho nenakazia.

Slnko, vzduch a teplota v miestnosti

Doprajme pacientovi čo najpriaznivejšie podmienky na uzdravenie. Uložme ho do veľkej, svetlej a príjemnej miestnosti, ktorá sa dá dobre vetrať. Musíme dbať na to, aby sem mohol ustavične prúdiť čerstvý vzduch.

Pokiaľ je to možné, v tejto miestnosti by mala byť stála teplota. Je treba sledovať teplomer. Tí, ktorí opatrujú chorých a musia k nim často vstávať, sú nevyspatí a uzímení. Nie sú preto schopní správne odhadnúť teplotu v miestnosti.

Strava

Dôležitou povinnosťou ošetrovateľky je tiež starostlivosť o stravu chorého. Nemali by sme dovoliť, aby pacient trpel alebo zoslabol pre nedostatočnú výživu, ale ani to, aby jeho oslabené trávenie bolo preťažené. Mali by sme dbať na to, aby pripravené a podávané jedlo bolo chutné, a tiež správne prispôsobené jeho potrebám čo do množstva i kvality. Zvlášť v období zotavovania, keď je chuť do jedla silná, ale zažívacie orgány nie sú celkom zdravé, môžu byť chyby v stravovaní pre pacienta veľmi nebezpečné.

Povinnosti ošetrovateliek

Zdravotné sestry a všetci, ktorí opatrujú chorých, majú byť radostní, pokojní a vyrovnaní, majú sa vyhýbať akémukoľvek náhlemu, rozruchu a zmätku. Dvere treba otvárať a zatvárať opatrne a v celej domácnosti nech je pokojná atmosféra. Mimoriadnu starostlivosť si vyžaduje pacient s horúčkou, zvlášť keď nastáva kríza a horúčka klesá. Vtedy je nutná nepretržitá starostlivosť. Nevedomosť, zabudlivosť a nedbalosť zapríčinili smrť mnohým, ktorí mohli žiť, keby sa o nich starali rozumné a ohľaduplné ošetrovateľky.

Návšteva chorého

[157]

Nesprávne chápaná láskavosť a zdvorilosť vedú k príliš častému navštevovaniu chorého. Vážne chorí pacienti by ani nemali byť navštevovaní. Vzrušenie spojené s návštevami unavuje pacienta práve v čase, keď najviac potrebuje pokoj a nerušený odpočinok.

Pre toho, kto sa zotavuje z choroby, alebo trpí chronickou nemocou, je užitočné a pôsobí mu radosť, keď vie, že na neho myslíme. Srdečný list alebo nejaký malý darček poslúži lepšie než osobná návšteva. Nehrozí totiž nebezpečenstvo, že by pacientovi uškodili.

Ústavná liečba

V sanatóriách a nemocniciach, kde majú zdravotné sestry na starosti veľký počet pacientov, musia vynaložiť značné úsilie na to, aby boli vždy radostné a veselé. Každé ich slovo a každý skutok nech svedčia o rozvahe a ohľaduplnosti. Svoju prácu majú vykonávať múdro a dobre. To je v ústavoch zo všetkého najdôležitejšie. Stále by mali pamätať na to, že plnením svojich každodenných povinností slúžia Kristovi.

Pacienti potrebujú, aby sa s nimi niekto rozumne porozprával. Aby boli zdravotné sestry schopné povedať im to, čo ich poučí a čo im pomôže, mali by denne študovať Bibliu. Boží anjeli sú tam, kde sa slúži pacientom. Ten, kto pacientov ošetruje, by mal byť obklopený čistým a lahodným ovzduším. Lekári a zdravotné sestry by mali žiť podľa Kristových zásad. Ich životy by mali zjavovať jeho charakter. Potom tým, čo robia i hovoria, budú nemocných prítahovať k Spasiteľovi.

Počas liečenia bude kresťanská ošetrovatel'ka radostne a úspešne viesť myseľ pacienta ku Kristovi, lekárovi tela i duše. Sem-tam vyslovené myšlienky zanechajú vplyv. Skúsenejšie ošetrovatel'ky by si nemali nechať ujsť žiadnu príležitosť, keď môžu pozornosť pacienta upriamiť ku Kristovi. Mali by byť vždy pripravené spojiť telesné uzdravenie s duchovným.

Ošetrovatel'ky majú tým najlaskavejším a najcitlivejším spôsobom pacientov učiť, že ten, kto chce byť uzdravený, musí skončiť s prestupovaním Božieho zákona. Musí sa rozhodnúť prestať žiť v hriechu. Boh nemôže žehnať tomu, kto si úmyselným porušovaním jeho zákonov privoláva chorobu a utrpenie. Prostredníctvom Ducha Svätého prichádza Kristus ako uzdravujúca sila ku každému, kto prestáva robiť zlo a učí sa konať dobro.

Tí, ktorí nemilujú Boha, budú stále pôsobiť proti záujmom tela i ducha. No tí, ktorí si uvedomujú, aké dôležité je poslúchať Boha v súčasnom svete plnom zla, budú ochotní zriecť sa všetkých zloz-

vykov. Ich srdcia budú naplnené vd' ačnosťou a láskou. Vedia, že Kristus je ich priateľ. Toto vedomie znamená pre pacientov v mnohých prípadoch viac než liečba, akú im môžeme poskytnúť. Nutné je však oboje. Musí to ísť ruka v ruke.

16. kapitola — Modlitba za chorých

Písmo hovorí, „že sa treba stále modliť a neochabovať“,.. [Lukáš 18,1](#). Ak ľudia niekedy cítia potrebu modliť sa, tak je to vtedy, keď im ubúda síl a zdá sa, že im život uniká. Zdraví ľudia často zabúdajú na vzácne dary milosti, ktoré deň čo deň, rok čo rok dostávajú. Nechvália Boha za jeho dobrodenia. Keď však príde choroba, spomenú si naňho. Človek cíti potrebu Božej pomoci, keď ho sily opúšťajú. Náš milosrdný Boh sa neodvráti od toho, kto úprimne hľadá jeho pomoc. V chorobe i v zdraví je naším útočiskom.

„Ako sa otec zmilováva nad synmi, tak sa Hospodin zmilováva nad tými, čo sa ho boja. On vie, ako sme utvorení, pamätá, že sme prach.“, [Žalm 103,13.14](#).

„Hlupáci pre svoje hriechne cesty a pre svoje viny trpeli. Všetok pokrm sa im z duše sprotivil a priblížili sa k bránam smrti.“, [Žalm 107,17.18](#).

„Vo svojom súžení volali k Hospodinovi a on ich zachránil z úzkostí. Poslal svoje slovo a uzdravil ich a z hrobu ich vyslobodil.“, [Žalm 107,19.20](#).

Boh je dnes ochotný vrátiť chorému zdravie práve tak, ako to bolo vtedy, keď Duch Svätý prostredníctvom žalmistu vyslovil tieto slová. Kristus je dnes rovnako súcitným lekárom ako bol v čase svojej pozemskej služby. V ňom je hojivý balzam na každú nemoc a liečivá sila na každú slabosť. Dnes sa jeho nasledovníci majú modliť za chorých tak isto, ako to robili učeníci v minulosti. A chorý bude uzdravený, pretože „*modlitba viery zachráni chorého*“,.. [Máme moc Ducha Svätého a istotu viery, ktorá sa môže dovolávať Božích zaslúbení. Na Kristovo zaslúbenie: „Na chorých budú klásť ruky a oni ozdravejú“, \(Marek 16,18\) sa môžeme dnes spoľahnúť rovnako ako apoštoli. Je to prednosť Božích detí a naša viera sa má pevne držať všetkého, čo je v tomto zaslúbení zahrnuté. Kristus pôsobí prostredníctvom svojich služobníkov. Cez nich chce použiť svoju uzdravujúcu moc. Našou úlohou je v náručí viery predkladať](#)

chorých a trpiacich Bohu. Mali by sme ich učiť dôverovať veľkému Lekárovi.

Spasiteľ chce, aby sme povzbudzovali chorých, zúfalých a trpiacich, aby sa chopili jeho sily. Vierou a modlitbou sa izba pacienta môže zmeniť na Bétel (Boží dom). Lekári a zdravotné sestry môžu slovom i činom dávať zreteľne najavo: „*Na tomto mieste je Boh*„, aby zachránil, nie ničil. Kristus túži zjavovať svoju prítomnosť pri lôžku chorého tak, že naplní srdce lekárov i ošetrovateliek vôňou svojej lásky. Ak tí, ktorí opatrujú pacienta, žijú tak, že Kristus môže ísť s nimi k jeho posteli, chorý sa sám presvedčí o prítomnosti súciteľného Spasiteľa. Už len toto presvedčenie veľmi dopomôže k uzdraveniu tela i ducha.

Boh počuje modlitbu. Kristus povedal: „*Ked' ma budete o niečo prosiť v mojom mene, ja to vykonám.*„, [Ján 14,14](#). Na inom mieste hovorí: „*Ak mi niekto slúži, toho Otec poctí.*„, [Ján 12,26](#). Ak sa v živote riadime zásadami Božieho slova, splní sa pri nás každé vzácne zaslúbenie, ktoré Boh dal. Jeho milosť si síce nezaslúžime, ak sa mu však odovzdáme, prijme nás. Boh chce pracovať pre tých a prostredníctvom tých, ktorí ho nasledujú.

Podmienky vypočutia modlitby

Žiadať, aby Boh splnil svoje zaslúbenie, však môžeme len vtedy, keď žijeme podľa Božieho slova. Pisateľ žalmov hovorí: „*Keby som bol mal v srdci zlý úmysel, Pán by ma nebol vypočul.*„, [Žalm 66,18](#). Ak Boha poslúchame len čiastočne, a nie z celého srdca, potom sa [161] Božie zaslúbenia pri nás nesplnia.

V Božom slove máme rady, týkajúce sa zvláštnej modlitby za uzdravenie chorých. Je to taká závažná okolnosť, že by sa mala vopred dôkladne zvážiť. V mnohých prípadoch modlitba za uzdravenie chorého nemá nič spoločné s vierou. Nie je to nič iné než opovážlivosť.

Mnohí si totiž nestriednosťou a oddávaním sa svojim žiadosťami zapríčinili chorobu sami. Nežili v súlade s prírodnými zákonmi ani so zásadami prísnej čistoty. Iní nedbali na zdravotné zákony v jedle, pití, obliekaní a v práci. Príčinou oslabenia duševného alebo telesného zdravia je často nejaký zlozvyk. Keby boli títo ľudia požeňnaní zdravím, mnohí z nich by d'alej žili starým spôsobom života

a prestupovali by Božie prírodné i duchovné zákony. Zdôvodnili by si to tým, že keď Boh vypočul ich modlitbu a uzdravil ich, môžu spokojne pokračovať v nezdravých zvykoch a bez zábran vyhovieť svojim zvráteným chút'kam. Keby Boh vykonal zázrak a týmto ľuďom vrátil zdravie, podporil by hriech.

Je úplne zbytočné učiť ľuďí vidieť v Bohu lekára svojich slabostí, ak ich zároveň nepoučíme o nutnosti zanechať nezdravé zvyky. Aby ako odpoveď na modlitbu dostali Božie požehnanie, musia prestať robiť zlo a naučiť sa konať dobro. Musia žiť v zdravom prostredí, osvojiť si správne návyky a žiť v súlade s Božím prírodným i duchovným zákonom.

Vyznanie hriechu

Tým, ktorí si želajú, aby sme sa modlili za ich uzdravenie, by sme mali vysvetliť, že prestúpenie Božieho zákona, či už prírodného alebo duchovného, je hriech. Ak chcú okúsiť Božie požehnanie, musia svoj hriech vyznať a opustiť.

[162] Písmo nás vyzýva: „*Vyznávajúte si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste boli uzdravení.*“, [Jakoba 5,16](#). Tomu, kto nás prosí, aby sme sa za neho modlili, by sme mali povedať asi toto: „*Nevidíme do tvojho srdca. Nevieme o tajomstvách tvojho života. Poznáš ich len ty a Boh. Ak svoje hriechy ľutuješ, treba ich vyznať.*“, Osobný hriech má byť vyznaný Kristovi, jedinému prostredníkovi medzi Bohom a človekom, lebo „*ak niekto zhreší, máme u Otca obhajcu – Ježiša Krista, spravodlivého.*“,

[1. Jána 2,1](#). Každý hriech je priestupkom proti Bohu a má byť prostredníctvom Krista vyznaný Bohu. Každý verejný hriech má byť aj verejne vyznaný. Ak ukrivdíme blížnemu, svoj hriech máme vyznať tomu, komu sme ublížili. Ak ten, kto prosí o zdravie, ohováral alebo vyvolal nehody v rodine, susedstve alebo v spoločenstve veriacich, ak spôsobil nepriateľstvo alebo rozkol, ak nejakým zlým skutkom zvedol druhých na hriech, mal by to vyznať Bohu a tým, voči ktorým sa previnil. „*Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej neprávosti.*“, [1. Jána 1,9](#).

Keď sú priestupky napravené, v smelej dôvere môžeme predložiť potreby chorého Pánovi. Tak nás to učí Boží Duch. Boh pozná

každého jednotlivca podľa mena. O každého sa stará tak, akoby to bol jediný človek, za ktorého dal svojho milovaného Syna. Božia láska je veľká a nevyčerpatel'ná. Preto môžeme chorého povzbudiť, aby dôveroval Bohu a bol radostný. Úzkostlivé pozorovanie samého seba vyvoláva slabosť a chorobu. Ak sa pacienti zbavia depresie a chmúrnej nálady, nádej na uzdravenie zosilnie, lebo „*Hospodino oko spočívá na tých, čo sa ho boja, na tých, čo očakávajú jeho milosť*“, [Žalm 33,18](#).

V modlitbe za chorých máme pamätať na to, že „*nevieme, za čo sa máme modliť, ako sa patrí*“, [Rimanom 8,26](#). Nevieme, či požehnanie, o ktoré prosíme, by bolo pre chorého to najlepšie, alebo nie. Preto by sme mali vo svojej modlitbe vyjadriť túto myšlienku: „*Pane, ty poznáš všetky tajomstvá človeka. Vieš všetko o týchto ľuďoch. Ježiš, ich obhajca, dal za nich život. Jeho láska k nim je väčšia než naša. Ak je to na tvoju slávu a pre dobro chorých, v Ježišovom mene prosíme, aby boli uzdravení. Ak to však nie je tvoja vôľa, prosíme, aby ich tvoja milosť posilnila a tvoja prítomnosť aby im bola oporou v ich utrpení*“,

[163]

Boh pozná koniec od začiatku. Vie o tom, čo je v srdciach všetkých ľudí. Každé tajomstvo ľudskej bytosti je pred ním odhalené. Vie, či tí, za ktorých sa modlíme, budú alebo nebudú schopní obstáť v skúškach, ktoré sú pred nimi, keď zostanú žiť. Vie, či ich život bude pre nich i pre svet požehnaním alebo kliatbou. To je dôvod, prečo by sme na svojich úprimných modlitbách mali hovoriť: „*...nech sa stane nie moja, ale tvoja vôľa!*“, [Lukáš 22,42](#). Ježiš dodal tieto slová, keď sa modlil v Getsemanskej záhrade: „*Otče môj, ak je to možné, nech ma minie tento kalich*“, [Matúš 26,39](#). Vyjadril nimi podriadenie Božej vôli a múdrosti. Ak to boli slová vhodné pre neho, Božieho Syna, o čo viac by sme ich mali vyslovovať my, slabí, úbohí smrteľníci!

So svojimi túžbami sa máme stále zverovať nášmu vševedúcemu nebeskému Otcovi a potom v úplnej dôvere sa spoliehať na neho. Vieme, že ak prosíme podľa jeho vôle, vypočuje nás. Dožadovať sa splnenia našich žiadostí bez pokory nie je správne. Naše modlitby nesmú byť rozkazom, ale prosbou.

Sú prípady, keď Boh, aby vrátil zdravie, viditeľne zasiahne svojou mocou. Nie všetci chorí sú však uzdravení. Mnohí boli pochovaní, aby odpočívali v Pánovi. Ján bol na ostrove Patmos vyzvaný,

[164] aby napísal: „*Blahoslavení sú mŕtvi, ktorí odteraz umierajú v Pá-novi. Áno, hovorí Duch, nech si odpočinú od svojich námah, lebo ich skutky idú s nimi.*“, [Zjavenie Jána 14,13](#). Z toho vidíme, že ak niektorí nie sú uzdravení, nemáme ich odsúdiť ako tých, ktorí majú nedostatok viery.

Všetci si želáme, aby Boh odpovedal na naše modlitby hneď a priamo. Sme v pokušení dať sa znechutiť, ak odpoveď mešká alebo prichádza v nečakanej podobe. Boh je však príliš múdry a príliš dobrý, aby na naše modlitby odpovedal práve vtedy a práve takým spôsobom, ako si to my predstavujeme. Chce pre nás urobiť viac a lepšie než iba splniť všetky naše priania. A preto, že môžeme dôverovať jeho múdrosti a láske, by sme ho nemali žiadať, aby sa on podriadil našej vôli, ale my by sme sa mali snažiť pochopiť jeho zámer a uskutočniť ho. Naše túžby a záujmy by sa mali rozplynúť v jeho vôli. Skúsenosti, ktoré skúšajú našu vieru, sú na naše dobro. V nich sa ukáže, či je naša viera skutočná a úprimná, založená jedine na Božom slove, alebo závislá od okolností a preto nestála a neistá. Viera sa posilňuje v skúškach. Dovoľme, aby nás trpezlivosť v skúškach viedla k dokonalosti a pamätajme, že v Písme sú vzácne zasľúbenia pre tých, ktorí očakávajú Pána.

Nie všetci chápu tieto princípy. Mnohí, ktorí prosia o Kristovu uzdravujúcu milosť, si myslia, že Boh musí na ich modlitbu odpovedať priamo a hneď a ak to tak nie je, ich viera je otrasená. Preto tí, čo sú oslabení chorobou, potrebujú byť správne usmernení, aby si počínali zodpovedne a rozvážne. Nemali by zabúdať na svoju povinnosť voči priateľom, ktorí ich azda prežijú. Nemali by zanedbať prírodné prostriedky na obnovu zdravia.

Tu sa často dopúšťame chyby. Tí, ktorí veria, že ako odpoveď na modlitbu budú uzdravení, majú strach urobiť niečo, čo by sa mohlo zdať ako nedostatok viery. Svoje záležitosti by si mali dať do poriadku tak, ako by to urobili, keby čakali, že zomrú. Nemali by sa báť vysloviť slová povzbudenia alebo rady, ktoré by v hodine smrti radi povedali svojim milým.

[165]

Liečebné prostriedky v Biblii

Tí, ktorí v modlitbe prosia o zdravie, by nemali zanedbávať liečebné prostriedky, ktoré majú na dosah. Užívať lieky, ktoré Boh

dal, aby zmiernil bolesť a pomohol prírode v procese uzdravenia, nie je poprením viery. Vieru nezapierame tým, že spolupracujeme s Bohom a vytvárame podmienky, ktoré sú na uzdravenie najpriaznivejšie. Boh to zariadil tak, že je v našich silách poznať zákony života. To, čo vieme, máme využiť. Na obnovu zdravia by sme mali použiť všetky prostriedky a všetky možnosti, ktoré sú v súlade s prírodnými zákonmi. Ak sme sa modlili za uzdravenie chorého, môžeme sa pustiť do práce s väčším elánom. Môžeme Bohu ďakovať za prednosť, že s ním smieme spolupracovať a prosiť ho, aby požehnal prostriedky, ktorými nás obdaroval.

Božie slovo súhlasí s používaním liečebných prostriedkov. Chizkija, izraelský kráľ, ochorel a Boží prorok mu oznámil, že zomrie. Kráľ sa modlil k Pánovi a bol vypočutý. Boh mu poslal odkaz, že mu pridáva k životu pätnásť rokov. Stačilo, aby Boh vyslovil jediné slovo, a Chizkija mohol byť v okamihu uzdravený. Boli mu však dané zvláštne pokyny: „*Nech vezmú figový koláč, nech ho priložia na vred a uzdraví sa.*“, [Izaiáš 38,21](#).

Pri jednej príležitosti Kristus potrel oči slepého blatom a prikázal mu: „*Chod', umy sa v jazere Siloe... Odišiel teda, umyl sa a vrátil sa vidomý.*“, [Ján 9,7](#). Na uzdravenie úplne stačí moc veľkého Lekára. Kristus však použil jednoduchý prírodný prostriedok. Aj keď nepodporil liečbu medikamentmi, predsa súhlasil s používaním jednoduchých prírodných prostriedkov.

Keď sa modlíme za uzdravenie chorého, nestrácajme vieru v Boha, nech to dopadne akokoľvek. Ak nás postihne smrť blízkeho človeka, prijmime horký kalich s vedomím, že ho k našim ústam prikladá Otcova ruka. Ak sa však chorý uzdraví, nemal by zabúdať, že je Stvoriteľovi zaviazaný. Keď Kristus uzdravil desiatich malomocných, iba jeden z nich sa vrátil, vyhl'adal Ježiša a vzdal mu slávu. Nebud' me ako tí deviaty nevďačníci, srdca ktorých sa Božia milosť nedotkla. „*Každý dobrý údel a každý dokonalejší dar pochádza zhora od Otca svetiel, u ktorého niet premeny ani zatienenia v odvrátení.*“, [Jakoba 1,17](#).

[167] 17. kapitola — Používanie liečebných prostriedkov

Choroba neprichádza bez príčiny. Zanedbávaním zdravotných zákonov pripravujeme cestu vzniku rôznych chorôb. Mnohí trpia pre hriech svojich rodičov. Aj keď nie sú zodpovední za to, čo robili ich rodičia, ich povinnosťou je vedieť, čo je a čo nie je prestúpením zdravotných zákonov. Mali by sa vystríhať zlovykov svojich rodičov a správnym životom si vytvoriť lepšie podmienky.

Viac ľudí však trpí pre svoje vlastné chyby. Nedbajú na zásady zdravia v jedle, pití, odievaní a práci. Následky sa určite dostavia. Keď príde choroba, nepripisujú ju pravej príčine, ale repcú proti Bohu. Boh však nie je zodpovedný za utrpenie, spôsobené zanedbávaním prírodných zákonov.

Boh nás obdaroval určitým množstvom životnej sily. Stvoril nás s orgánmi, ktoré majú plniť rôzne životné funkcie a pracovať vo vzájomnej harmónii. Ak si životnú energiu starostlivo chránime a jemné ústrojenstvo tela udržiavame v poriadku, výsledkom je zdravie. Ak však životnú silu vyčerpáme príliš rýchlo, nervový systém odčerpá energiu na súčasnú potrebu zo svojich energetických zásob. Keď je poškodený jeden orgán, postihnuté sú všetky. Príroda dlho znáša zlé zaobchádzanie bez zjavného odporu. Potom sa však vzbúri a horúčkou a rôznymi druhmi chorôb začne radikálne odstraňovať následky nesprávneho zaobchádzania.

Vhodné liečebné prostriedky

[168] Keď choroba prepukne následkom toho, že človek škodí svojmu zdraviu, sám chorý častokrát môže pre seba urobiť najviac. Najprv treba určiť správnu diagnózu a potom rozumne odstrániť príčinu. Ak bol harmonický chod organizmu narušený prepracovaním, prejedaním alebo inou nepravidelnosťou, nesnažte sa zbaviť ťažkosť tým, že telu pridáte ďalšie bremeno vo forme škodlivých liekov.

Častou príčinou chorôb je nestriednosť v jedle. Telo sa predovšetkým potrebuje zbaviť veľkého bremena, ktoré sme mu naložili.

V mnohých prípadoch je najlepším liekom vynechať jedno alebo dve jedlá, aby si mohli pret'ážené tráviace orgány odpočinúť. Pre duševne pracujúcich je veľmi prospešná niekoľkodenná ovocná diéta. Vďaka prírode a jej snahe obnovovať, je krátkodobý pôst, ukončený jednoduchým a skromným jedlom, zotavením. Striedma strava počas jedného alebo dvoch mesiacov, presvedčí mnohých chorých, že cesta sebazaprenia je cesta ku zdraviu.

Odpočinok

Niektorí si chorobu zapríčinia prepracovaním. Na obnovu ich zdravia je nevyhnutný nerušený odpočinok a jednoduchá strava. Tým, ktorí sú prácou v uzavretej miestnosti duševne pret'ážení a nervózni, najviac pomôže pobyt na vidieku, kde môžu žiť jednoduchým, bezstarostným životom priamo v prírode. Túlať sa po lese a poli, trhať kvety, počúvať spev vtákov – to všetko pomáha k zdraviu oveľa viac než akýkoľvek liek.

Voda

Čistá voda je v zdraví i chorobe jedným z najlepších požehnaní neba. Ak ju správne používame, chráni nám zdravie. Boh dal tento nápoj, aby uhasil smäd zvierat i ľudí. Pre náš organizmus je životne dôležitá. Ak ju pijeme v dostatočnom množstve, pomáha telu odolávať chorobám. Vonkajšie používanie vody je jedným z najjednoduchších a najprijateľnejších spôsobov na upravenie krvného obehu. Studený a ľadový kúpeľ je výborným posilňujúcim prostriedkom. Teplý kúpeľ otvára póry a uľahčuje vylučovanie nečistôt z tela, vlažný upokojuje nervy a upravuje obeh.

[169]

Mnohí ľudia však ešte nikdy nevyskúšali blahodarné účinky správneho používania vody a majú z nej strach. Vodoliečba nie je docenená tak, ako by si zaslúžila. Jej používanie si vyžaduje zručnosť, mnohí však nie sú ochotní naučiť sa to. Nikto by si však nemal myslieť, že nevedomosť alebo nezáujem ho ospravedlňujú. Existuje veľa spôsobov použitia vody na zmiernenie bolesti a prevenciu chorôb. Všetci by sme sa mali naučiť používať ju pri jednoduchom domácom liečení. Zvlášť matky by mali vedieť, ako sa o svoje rodiny starať v čase zdravia i choroby.

Cvičenie

Pohyb je zákonom nášho bytia. Každý orgán tela má presne určenú prácu. Rozvíja sa a silnie podľ'a toho, ako ju vykonáva. Normálna činnosť všetkých orgánov dáva telu silu a životnú energiu. Ak ich nepoužívame, následkom je úpadok a smrť. Obviažte si napríklad ruku na niekoľko týždňov. Keď obväz snímete, zistíte, že je slabšia než tá, ktorú ste používali. Nečinnosť má ten istý účinok na celý systém svalstva. Je častou príčinou chorôb. Cvičenie osviežuje a upravuje krvný obeh. Ak sme neaktívni, krvný obeh je pomalý a krv nie je dostatočne okysličovaná, čo je však nevyhnutné pre život a zdravie. Koža tiež prestáva plniť svoju funkciu. Nečistoty sa z tela nevyučujú tak, ako by sa vylučovali, keby sa aktívnym pohybom urýchlil krvný obeh, koža udržiavala zdravá a pľúca boli zásobované dostatočným množstvom čerstvého vzduchu. Takýto stav organizmu dvojnásobne zaťažuje vylučovacie orgány a zapríčiňuje ochorenia.

[170] Telesne postihnutí ľudia by nemali byť vedení k nečinnosti. Ak však došlo k vážnemu preťaženiu v ktorejkoľvek oblasti, potom určité obdobie úplného pokoja pomôže predísť vážnemu ochoreniu. I v prípade trvale zdravotne postihnutých je len zriedkakedy nutné zakázať akúkoľvek činnosť.

Tí, ktorí sa nervovo zrútili v dôsledku duševného preťaženia, by si mali odpočinúť od vyčerpávajúcej myšlienkovej činnosti. Nemali by sme ich však presvedčať, aby vôbec nepoužívali svoje mentálne schopnosti, pretože je to pre nich nebezpečné. Mnohí majú sklon považovať svoj stav za horší než v skutočnosti je. Takéto psychické rozpoloženie je pre uzdravenie nepriaznivé a chorého by sme nemali v tom podporovať.

Kazatelia, učitelia, študenti a iní duševne pracujúci často ochorejú preto, že ich veľká duševná záťaž nie je vyvážená telesným cvičením. Takíto ľudia potrebujú žiť aktívnejšie. Prísne striedmy spôsob života, doplnený vhodným cvičením, zaistí telesnú i duševnú silu a posilní ich odolnosť.

Tí, ktorí precenili svoje telesné sily, by nemali byť vedení k tomu, aby sa úplne zriekli telesnej činnosti. Práca je najužitočnejšia vtedy, ak je systematická a príjemná. Najlepší je pohyb na čerstvom vzduchu. Treba ho plánovať tak, aby posilňoval oslabené orgány.

Svoju prácu máme vykonávať svedomito a radostne. Manuálna práca by sa nikdy nemala zvrhnúť na obyčajnú drinu.

Ak pozornosť zdravotne postihnutých nie je zamestnaná nejakou činnosťou, ktorou by vyplnili svoj čas, myslia iba na seba, sú mrzutí a podráždení. Častokrát sa sústredia na svoje zlé pocity, až si začnú myslieť, že sú na tom oveľa horšie, než je to v skutočnosti. Potom nie sú schopní vôbec nič robiť.

Vo všetkých týchto prípadoch je ako účinný liečivý prostriedok osvedčené vhodne zvolené telesné cvičenie. Niekedy je dokonca [171] pre uzdravenie naozaj nevyhnutné. Telesná činnosť súvisí s vôľou. Najmä zdravotne postihnutí ju potrebujú mať silnú. Ak ju nepoužívajú, ich predstavivosť sa stáva neprirodzenou a nie sú schopní chorobe vzdorovať.

Nečinnosť je najväčším nešťastím, aké môže prísť na zdravotne postihnutých. Nenáročné zamestnanie užitočnou prácou, ktorá nenamáha myseľ ani telo, má blahodarný vplyv na celého človeka. Posilňuje svaly, zlepšuje krvný obeh a v tomto unáhlenom svete mu dáva pocit užitočnosti. Možno zo začiatku urobí len veľmi málo. Čoskoro však zistí, že síl mu pribúda a postupne môže svoj výkon zvyšovať.

Cvičenie odstraňuje poruchy trávenia. Tráviacim orgánom totiž pomáha udržať zdravé vnútorné napätie. Náročné štúdium alebo ťažká fyzická práca bezprostredne po jedle sú brzdou pre trávenie. Veľmi blahodarne však pôsobí krátka prechádzka so vzpriameným držaním tela.

Aj keď sa o význame telesného cvičenia už toľko hovorilo a písalo, ešte stále je veľa tých, ktorí ho zanedbávajú. Niektorí priberajú, pretože ich organizmus je preťažovaný. Iní chudnú a slabnú, lebo ich životné sily sú vyčerpané likvidáciou nadbytočnej stravy. Pečeň je zaťažovaná čistením krvi a dôsledkom je choroba.

Tí, ktorí majú sedavé zamestnanie, by mali v lete i zime, ak to počasie len trochu dovoľí, každý deň cvičiť na čerstvom vzduchu. Rezká chôdza je lepšia než jazda na koni alebo bicykli, lebo dáva do pohybu viac svalov a pľúca sa viac okysličia.

Pre zdravie je takéto cvičenie mnohokrát lepšie než lieky. Lekári, aby zmenili podnebie, často odporúčajú svojim pacientom pobyt pri mori, v kúpeľoch alebo na nejakom inom mieste. Vo väčšine

prípadov by však stačilo jesť striedmo a s chuťou si zdravo zacvičiť. Boli by opäť zdraví a ušetrili by čas i peniaze.

18. kapitola — Psychoterapia

[172]

Medzi mysl'ou a telom je veľmi úzky vzťah. Ak je postihnuté jedno, trpí s ním i to druhé. Stav mysle ovplyvňuje zdravie oveľa viac, než si to mnohí uvedomujú. Mnohé choroby, ktoré trápia ľudí, sú dôsledkom duševnej depresie. Smútok, strach, nespokojnosť, výčitky svedomia, pocit viny a nedôvera, to všetko podlamuje životné sily a privoláva chorobu a smrť.

Častou príčinou choroby alebo jej zhoršenia býva pestovanie nezdravej predstavivosti. Mnohí sú celý život invalidmi, hoci by mohli byť zdraví, keby si to mysleli. Mnohí si myslia, že každá nepatrná námaha im spôsobí chorobu. Keďže je očakávaná, stane sa skutočnosťou. Mnohí zomierajú na chorobu, príčina ktorej je úplne vymyslená.

Odvaha, nádej, viera, sympatia a láska podporujú zdravie a predlžujú život. Spokojná myseľ a radostný duch sú zdravím pre telo a silou pre dušu. „*Radostné srdce je dobrým liekom.*“, [Príslovia 17,22](#).

Pri liečení chorého by sme nemali prehliadať vplyv myšlienok, ktorý, keď je správne využitý, je jedným z najúčinnějších prostriedkov v boji s chorobou.

Ovládanie mysle druhého

Existuje však určitá psychoterapeutická technika, ktorá je jedným z najúčinnějších prostriedkov na zlé. Touto takzvanou vedec-kou metódou sa myseľ jedného človeka dostáva pod kontrolu iného, takže individualita slabšej mysle splýva s individualitou silnejšej. Človek koná podľa vôle iného človeka. Niektorí tvrdia, že takto je možné zmeniť myšlienkové pochody a chorým vštepit' podnety podporujúce zdravie. Pacient tak bude mať možnosť odolávať chorobe a premôcť ju.

[173]

Túto liečebnú metódu používajú tí, ktorí nepoznajú jej skutočnú podstatu a účinky a ktorí veria, že chorému pomáha.

Tento takzvaný vedný odbor je však založený na nesprávnych zásadách. Kristovej povahe i duchu je cudzí. Nevedie k tomu, ktorý je životom a spásou. Kto totiž upútava myseľ druhých na seba, odvádza ich od pravého Zdroja ich sily.

Boh nechce, aby ktorákoľvek ľudská bytosť podriadila svoju myseľ a vôľu kontrole iného človeka a stala sa tak pasívnym nástrojom v jeho rukách. Individualita jedného človeka nesmie splynúť s individualitou druhého. Nikto nesmie považovať iného človeka za zdroj uzdravenia. Každý má byť závislý len od Boha. On obdaroval človeka dôstojnosťou, preto môže byť iba pod jeho kontrolou.

Boh si želá byť s ním v úzkom osobnom vzťahu. Vo svojom správaní k ľuďom uznáva zásadu osobnej zodpovednosti. V každom človeku sa snaží posilniť pocit osobnej závislosti a vštepíť mu potrebu osobného vedenia. Boh túži byť s ľuďmi v spojení, aby sa mohli meniť na jeho obraz. Satan sa snaží tomu zabrániť. Usiluje sa v človeku posilniť závislosť od ľudí. Ak sa mu podarí odvieť myseľ ľudí od Boha, môže ich dostať pod svoju kontrolu a podriaďiť si ich.

Pôvodcom teórie ovládania mysle človeka je satan. Chce sa predstaviť ako najvyšší mysliteľ a Božiu múdrosť nahradit' ľudskou múdrosťou. Ani jeden omyl, ktorý je medzi takzvanými kresťanmi rozšírený, nie je taký nebezpečný a ani jeden neoddeľuje človeka od Boha viac ako práve tento. Táto metóda sa môže zdať úplne nevinná. Ak ju však použijeme u pacientov, dôsledkom bude záhuba a nie uzdravenie. Takýto spôsob liečenia otvára dvere satanovi, ktorý prichádza, aby sa zmocnil mysle ovládaného i toho, kto ovláda.

[174] Zlomyseľným mužom a ženám je daná strašná moc. Aké možnosti sa ponúkajú tým, ktorí žijú z toho, že využívajú slabosť alebo nerozumnosť druhých! Koľko je takých, ktorí ovládaním mysle slabých alebo chorých, získavajú prostriedky na ukojenie zmyselných vášní a túžby po zisku!

Máme k dispozícii niečo lepšie, než je ovládanie človeka človekom. Pri liečbe duše a tela nemá lekár viesť chorých k závislosti od ľudí, ale usmerňovať ich k tomu, ktorý môže spasit' každého, kto k nemu príde. Ten, ktorý stvoril človeka, vie, čo myseľ potrebuje. Uzdraviť môže jedine Boh. Tí, ktorých myseľ i telo sú choré, majú vidieť v Kristovi lekára. Hovorí: „...pretože ja žijem a aj vy žiť budete„. [Ján 14,19](#). To je život, ktorý máme ukázať chorým. Máme

im povedať, že ak majú vieru v Krista, ak s ním budú spolupracovať, ak sa budú riadiť zdravotnými zákonmi a ak sa budú usilovať o dokonalú svätosť v Božej bázni, Kristus im dá život. Keď im predstavíme Krista takýmto spôsobom, odovzdávame im silu a moc, ktorá má nesmiernu cenu, pretože pochádza zhora. To je tá pravá veda o uzdravovaní tela i duše.

Súcit

Pri liečbe duševných chorôb je potrebná veľká múdrosť. Boľavé, choré srdce a sklúčená myseľ potrebujú láskyplnú opateru. Častokrát je to nejaký pretrvávajúci problém v rodine, ktorý ako rakovina zožiera človeka a oslabuje životné sily. Niekedy sú to výčitky svedomia za vykonaný hriech, ktoré podkopávajú ľudské sily a rozpolcujú myseľ človeka. Týmto nemocným môžeme pomôcť len láskyplným súcitom. Lekár si musí získať ich dôveru a potom im poukázať na veľkého Lekára. Ak mu uveria a budú dôverovať, že on sa ich ujal, prinesie to úľavu mysli a často i zdravie telu.

Súcit a ohľaduplnosť sú pre chorých často lepším liekom než tá najodbornejšia liečba poskytnutá chladným a nevšímavým spôsobom. Ak lekár prichádza k lôžku pacienta ľahostajne a bez osobného záujmu, ak slovom alebo činom budí dojem, že tento prípad nevyžaduje zvláštnu pozornosť a ponecháva pacienta jeho vlastným úvahám, jednoznačne mu tým ubližuje. Pochybnosti a malomyseľnosť, ktoré vyvolal svojím necitlivým správaním, často zmaria účinok liekov, ktoré predpísal.

Keby sa lekári vedeli vžiť do situácie pacienta, ktorý sa cíti ponížený a v dôsledku utrpenia má oslabenú vôľu, ktorý túži po súcite a istote, boli by vnímavejší k jeho pocitom. Ak sa láska a súcit, ktoré Kristus prejavoval chorým, spoja s lekárovými odbornými vedomosťami a skúsenosťami, už len jeho prítomnosť bude požehnaním.

Otvorenosť vo vzťahu k pacientovi v ňom vzbudzuje dôveru, ktorá sa v nemalej miere podieľa na uzdravení. Sú lekári, čo si myslia, že je dobré nepovedať pacientovi pravdu o jeho chorobe. Obávajú sa, že by ho to rozrušilo a zmalomyseľnilo. Preto mu stále dávajú falošnú nádej na uzdravenie. Pacient ešte aj zomiera bez toho, aby ho upozornili na hroziace nebezpečenstvo. Nie je to múdre

správanie. Nemusí byť vždy najlepšie vysvetliť pacientovi všetko, čo mu hrozí. Mohlo by ho to znepokojit' a spomaliť, možno aj prekazit' liečebný proces. Úplnú pravdu nemôžeme povedať ani tým, ktorí si ťažkosti privolali sami svojou predstavivosťou. Mnohí z nich sú totiž nerozumní a nedokážu sa ovládať. O sebe i o druhých majú svoje vlastné predstavy nezodpovedajúce pravde. Pre nich sú však skutočnosťou. Ich opatrovatelia im preto majú prejavovať stálu láskavosť, vytrvalú trpezlivosť a ohľaduplnosť. Keby týmto pacientom povedali pravdu, niektorých by sa to dotklo a iných by to zmalomysel'nelo. Kristus povedal svojim učeníkom: „*Ešte vám mám toho veľa povedať, ale teraz to nemôžete znieť.*“, **Ján 16,12**. Aj [176] keď pravdu nemusíme povedať vždy a v každom prípade, nikdy nie je nutné ani ospravedlniteľné klamať. Lekár alebo zdravotná sestra by nikdy nemali hľadať zámienky ako nepovedať pravdu. S tým, kto tak robí, Boh nemôže spolupracovať. Ak lekár stratil dôveru svojich pacientov, premrhal jeden z najúčinnějších prostriedkov na ich uzdravenie.

Sila vôle

Sila vôle nie je ocenená tak, ako by mala. Ak vôľu rozvíjame a správne usmerňujeme, dodáva energiu celej bytosti a je úžasnou pomocou pri zachovaní zdravia. Je tiež mocným činiteľom pri liečbe chorôb. Ak je správne zacielená, bude kontrolovať predstavivosť a stane sa mocným faktorom pri prevencii i liečbe chorôb telesných i duševných. Ak pacienti použijú silu na získanie správneho vzťahu k životu, môžu byť lekárovi veľkou pomocou. Tisíccky ľuďi by sa mohli uzdraviť, keby chceli.

Pán nechce, aby boli chorí. Túži po tom, aby boli zdraví a šťastní. Preto by sa mali rozhodnúť, že budú zdraví. Zdravotne postihnutí sa môžu ubrániť chorobe jednoducho tým, že nepodľahnú bolesti a nečinnosti. Mali by sa snažiť povzniesť nad bolesť a zamestnať nejakou užitočnou prácou, primeranou ich sile. Pri takej práci a pobyte na čerstvom vzduchu a slnku môže nejeden zoslabnutý človek opäť získať zdravie a silu.

Biblické zásady liečby

Tým, ktorí si chcú zdravie uchovať alebo ho znovu získať, Písmo radí: „*A neopíjajte sa vínom, lebo v ňom je rozpustilosť, ale dajte sa naplniť Duchom.*“, [Efezským 5,18](#). Skutočné zdravie a osvieženie tela či duše sa nedá nájsť vo vzrušení alebo zabudnutí vyvolanom neprirodzenými a nezdravými podnetmi, ani v holdovaní chúť kam a vášňam. Mnohí chorí nepoznajú Boha a nemajú nádej. Trápia ich nesplnené túžby, zhubné vášne a výčitky svedomia. Tento život im začína unikáť a na večný život nemajú nádej. Ošetrovatelia by sa [177] nemali domnievať, že pacientom pomôžu, ak im doprajú uspokojiť ich ľahkovážne a vzrušujúce pôžitky, keď ony sa stali kliatbou ich života. Hladná a smädná duša bude cítiť hlad a smäd tak dlho, kým bude túžiť uspokojiť ich takýmto spôsobom. Tí, ktorí pijú zo studne sebeckých rozkoší, sú oklamaní. Rozpustilosť omylom považujú za silu. Keď vzrušenie pominie a nadšenie vyprchá, sú opäť nespokojní a zúfalí.

Trvalý pokoj a skutočný odpočinok ducha vyviera z jediného Zdroja. Kristus ho mal na mysli, keď povedal: „*Pod’te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste pret’ážení, ja vám dám odpočinutie.*“, [Matúš 11,28](#). „*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, ale ja vám ho dávam nie ako svet dáva.*“, [Ján 14,27](#). Tento pokoj nie je niečo, čo Kristus dáva mimo seba. Je v ňom a získať ho môžeme jedine vtedy, ak prijmemo Krista.

Ježiš je prameňom života. Mnohí ho potrebujú lepšie poznať. Potrebujú byť trpezlivo, láskavo, a pritom pravdivo poučení o tom, ako sa celá bytosť môže otvoriť vplyvu uzdravujúcich síl neba. Ak slnko Božej lásky osvieti tmavé kúty srdca človeka, nepokoj, únavu a nespokojnosť vystrieda radosť a pokoj, ktoré dajú myslí nový elán a telu zdravie a energiu.

Pomoc v každom utrpení

Žijeme vo svete plnom utrpenia. Na ceste do nebeského domova sa stretávame s ťažkosťami, skúškami a žiaľom. Sú však ľudia, ktorí si bremeno života dvojnásobne sťažujú tým, že neustále očakávajú rôzne ťažkosti. Ak ich postihne sklamanie alebo protivenstvo, myslia si, že sa už všetko rúti, že oni majú život najťažší a určite

[178] prídu o všetko. Tak sa sami ženú do zúfalstva a vrhajú tiene na všetkých vôkol seba. Život sa im stáva bremenom. Nemusí to tak byť. Zmena spôsobu myslenia si vyžaduje odhodlané úsilie. Ale dá sa to urobiť. Ich prítomné i budúce št'astie závisí od toho, ako dokážu svoju myseľ upriamiť na radostné veci. Nech sa prestanú zaoberať temnými myšlienkami a všímajú si dobrodenia, ktorými ich Boh obdarováva na ceste životom a tiež tie, ktoré sú neviditeľné a večné.

Boh pomáha v každej skúške. Keď Izrael putoval púšťou a prišiel do Máry, kde boli horké vody, Mojžiš sa modlil k Hospodinovi. Boh mu nedal žiadny zvláštny prostriedok, ale upozornil ho na to, čo bolo po ruke. Drevo, ktoré stvoril, mal hodiť do prameňa, aby sa voda očistila a bola sladká. Keď tak urobil, ľudia mohli túto vodu piť a občerstviť sa. Kristus nám pomôže v každej skúške, ak ho o to budeme prosiť. Naše oči sa otvoria, aby sme rozpoznali uzdravujúcu moc zasl'úbení, zaznamenaných v jeho Slove. Duch Svätý nás naučí vážiť si každé požehnanie, ktoré lieči žiaľ. Na každý dúšok horkosti nájdeme liečivú bylinu.

Nesmieme dovoliť, aby nás budúcnosť so svojimi ťažkými problémami a neutešenými vyhlídkami prinútila zvesiť ruky, zbavila odvahy tak, že by sa nám roztriasli kolená. Všemohúci hovorí: „*Ale nech sa chopí mojej ochrany, nech uzavrie so mnou mier, nech uzavrie so mnou mier!*“, [Izaiáš 27,5](#). Tí, ktorí svoj život odovzdajú pod jeho vedenie a do jeho služby, sa nikdy neocitnú v situácii, pre ktorú by Boh nemal riešenie. Ak sme činiteľmi jeho Slova, nech sa nachádzame v akejkoľvek situácii, máme v ňom Sprievodcu, ktorý nás povedie správnu cestou. V bezradných situáciách máme v ňom spol'ahlivého Radcu. Keď prežívame akýkoľvek zármutok, stratu alebo trpíme pocitom samoty, máme v ňom súciteľného Priateľa.

[179] Ak sa vo svojej nevedomosti dopustíme chybných krokov, Spasiteľ nás neopustí. Nikdy nemusíme mať pocit, že sme sami. Našími spoločníkmi sú anjeli. Je s nami Utešiteľ, ktorého Kristus sl'úbil poslať vo svojom mene. Na ceste do Božieho mesta niet ťažkostí, ktoré by tí, čo Bohu dôverujú, nemohli prekonať. Neexistujú nebezpečenstvá, ktorým by nemohli uniknúť. Nie je žiaľ, zármutok ani ľudská slabosť, na ktoré by Boh nemal liek.

Nikto nemusí byť bezradný a zúfalý. Môže sa stať, že vám satan bude našepkávať: „*Tvoj prípad je beznádejný. Si nepolepšiteľný.*“,

No v Kristovi máte nádej. Boh nás nevyzýva zvíťaziť nad hriechom a pokušením vo vlastnej sile. Prosí nás, aby sme prišli bližšie k nemu. Čaká, aby nás mohol oslobodiť od akýchkoľvek ťažkostí, ktoré trápia a deprimujú našu dušu i telo.

Ten, ktorý vzal na seba podobu človeka, súcitiť s utrpením ľudstva. Kristus nielenže pozná každého človeka, jeho zvláštne potreby a skúšky, ale pozná i všetky situácie, ktoré nás rozčulujú a privádzajú do rozpakov. Jeho ruka sa láskavo a nežne vystiera ku každému trpiacemu dieťaťu. Tým, ktorí najviac trpia, prejavuje najviac svojej lásky a súcitu. Kristus cíti s našimi slabosťami. Túži po tom, aby sme svoju neistotu a problémy zložili k jeho nohám.

Nie je rozumné sústrediť sa na seba a svoje pocity. Ak to robíme, nepriateľ nám bude klásť do cesty ťažkosti a pokušenia, ktoré oslabia našu vieru a zbavia nás odvahy. Ustavične sa zaoberať svojimi pocitmi a dať im voľný priechod znamená pripravovať pôdu pre pochybnosti a komplikovať si život. Máme odvrátiť pozornosť od seba a hľadať na Ježiša.

Keď vás napadnú pokušenia, keď sa zdá, že starosť, zmätok a temnota na vás doliehajú zo všetkých strán, pozrite sa tam, kde ste poslednýkrát videli svetlo. Odpočinite si v Kristovej láske, starostlivosti a pod jeho ochranou. Keď hriech bojuje o nadvládu v srdci, keď pocit viny ťaží svedomie, keď nevera zatemňuje myseľ, pamätajte, že Kristova milosť dokáže zvíťaziť nad hriechom a zahnať tmu. V spojení so Spasiteľom nájdeme pokoj.

Zasľúbenia, ktoré liečia

[180]

„Hospodin vykúpi dušu svojich služobníkov. Nikto z tých, čo sa utiekajú k nemu, nebude pykať.“, Žalm 34,22.

„V bázni pred Hospodinom je silná nádej človeka i jeho synom je on útočisko.“, Príslovia 14,26.

„Ale Sion povedal: Opustil ma Hospodin a Pán zabudol na mňa! Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nezľutuje sa nad synom, ktorého porodila? Keby ony aj pozabudli, ja na teba nezabudnem. Ajhľa, do dlaní som si ťa vyryl.“, Izaiáš 49,14-16.

„Neboj sa, lebo ja som s tebou, nepozeraj ustrašene vôkol seba, lebo ja som Boh tvoj! Posilním ťa a pomôžem ti i podopriem ťa svojou spásonosnou pravickou.“, Izaiáš 41,10.

„Počúvajte ma, dom Jákobov, i všetok zvyšok domu Izraela, ktorý som dvíhal od života matky a nosil od narodenia: Ja som až do vašej staroby ten istý, až do šedin vás budem nosiť. Ja som učinil, ja i dvíham, ja ponesiem i zachránim.,, [Izaiáš 46,3.4.](#)

Vd'ačnosť a chvála

Naše telesné a duševné zdravie najlepšie upevní vd'ačnosť a chvála. Ako je potrebné modliť sa, tak je tiež nutné nepodliehať depresii, myšlienkam a pocitom nespokojnosti. Ak kráčame k nebeskému domovu, nemôžeme predsa ísť ako sprievod pozostalých, ktorí celou cestou nariekajú a sťažujú sa.

[181] Kresťania, ktorí stále nariekajú a myslia si, že radosť a šťastie je hriech, nemajú správne náboženstvo. Tí, čo si všímajú len smutné veci vôkol seba a radšej sa dívajú na suché lístie, než aby si natrhali krásne živé kvety, čo nevidia krásu veľhôr a sviežu zeleň v údoliach a nechcú počuť radostný hlas prírody, ktorý je otvorenému uchu príjemnou hudbou, títo ľudia nežijú v spoločenstve s Kristom. Obklopujú sa šerom a tmou, zatiaľ čo by mohli žiť vo svetle Slnka spravodlivosti, ktoré by so zdravím na svojich lúčoch vyšlo v ich srdciach.

Bolest' môže vašu myseľ zatahnúť mrakmi. Nesnažte sa vtedy rozmýšľať. Viete, že Ježiš vás miluje a rozumie vašej slabosti. Jeho vôľu vykonáte jednoducho tak, že sa mu úplne odovzdáte.

Existuje prírodný zákon, ktorý hovorí, že naše myšlienky a pocity sa posilnia a povzbudia, ak ich vyslovíme. Slovom vyjadrujeme myšlienky, ale pravdou je tiež to, že myšlienky sa rodia zo slov. Keby sme viac rozprávali o svojej viere, tešili sa z požehnaní, ktoré sme prijali – z Božej lásky a milosti – naša radosť a viera by porástli. Žiadny jazyk nemôže vyjadriť a ani myseľ smrteľného človeka pochopiť požehnanie, ktoré plynie z uvedomenia si Božej lásky a dobroty. Už tu na zemi môžeme prežívať radosť a byť studničkou, ktorá nevysychá, pretože pramení pri Božom tróne.

Učme preto svoje srdce a ústa chváliť Boha za jeho nekonečnú lásku. Učme sa dôverovať, nevzdávať sa nádeje a tešiť sa zo svetla, ktoré žiari z golgotského kríža. Nikdy by sme nemali zabúdať, že sme deťmi nebeského Kráľa, synmi a dcérami Pána zástupov. Je našou prednosťou, že sa môžeme spoliehať na Boha. „A pokoj Kristov

nech rozhoduje vo vašich srdciach... A bud'te vd'ační!., Kološanom 3,15.

Zabudnime na svoje ťažkosti a problémy a chváľme Boha za to, že môžeme žiť na jeho slávu. Nové požehnania každého dňa nech prebúdzajú v našich srdciach chválu za jeho láskavú starostlivosť. Keď ráno otvoríte oči, ďakujte Bohu za ochranu v noci. Ďakujte za jeho pokoj vo vašom srdci. Ráno, na obed i večer nech vaša vd'ačnosť ako sladká vôňa stúpa k nebesiam.

Keď sa nás niekto spýta, ako sa cítime, nehovorme niečo smutné, aby sme vzbudili jeho súcit. Nerozprávajme o svojej bolesti a trápeniach, o tom, že nám chýba viera. Pokušiteľ je rád, keď počuje takéto slová. Ak rozprávame o tom, čo nás trápi, oslavujeme satana. Premôže nás, ak sa budeme zaoberať jeho veľkou mocou. Rozprávaním o jeho sile sa sami vydávame do jeho rúk. Hovorme preto radšej o veľkej Božej moci, aby sa naše záujmy zjednotili s jeho záujmami. Rozprávajme o Kristovej nesmiernej moci a o jeho sláve. Celé nebo sa zaujíma o našu záchranu. Tisíce a desaťtisíce Božích anjelov sú poverení slúžiť tým, ktorí sa stanú dedičmi spasenia. Chránia nás pred zlom a vedú boj proti mocnostiam tmy, ktoré usilujú o našu záhubu. Nemáme byť v každej chvíli vd'ační, a to aj vtedy, keď sa nám do cesty postaví očividné prekážky?

[182]

Chválospevy

Vyjadrujme svoju chválu a vd'aku spevom. Keď sme pokúšaní, nehovorme o svojich pocitoch, ale vo viere spievajme pieseň vd'aky Bohu.

Pieseň je zbraň, ktorú môžeme použiť proti depresii. Ak takto otvoríme svoje srdce prítomnosti Spasiteľa, získame zdravie a jeho požehnanie.

„Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo na veky trvá jeho milosť. Takto nech hovoria tí, ktorých vykúpil Hospodin, ktorých vykúpil z ruky protivníka., Žalm 107,1.2.

„Spievajte mu, hrajte mu! Rozprávajte o všetkých jeho divoch! Chváľte sa jeho svätým menom! Nech sa raduje srdce tých, čo hľadajú Hospodina!, Žalm 105,2.3.

„Lebo smädných napojil a hladných nasýtil dobrotami. Tým, čo sedeli vo tme a temnote spútaní biedou a okovami... Vo svojom

[183] *súžení volali k Hospodinovi a on ich zachránil z úzkostí, vyviedol ich z tmy a temnoty a roztrhol im putá. Nech d'akujú Hospodinovi za jeho milosť, za jeho divy s ľuďmi., Žalm 107,9-15.*

„Prečo si skleslá, moja duša, prečo sa znepokojuješ? Čakaj na Boha, ešte mu budem d'akovať, svojmu Spasiteľovi, svojmu Bohu., Žalm 42,12.

„Za všetkých okolností vzdávajte vd'aky. Lebo to vám ukladá Božia vôľa v Kristu Ježišovi., 1. Tesaloničanom 5,18.

Tento príkaz je uistením, že i to, o čom si myslíme, že je proti nám, poslúži na naše dobro. Boh by nechcel, aby sme mu d'akovali za to, čo by nám škodilo.

„Hospodin je moje svetlo a moja spása. Koho sa mám báť? Hospodin je útočisko môjho života. Pred kým sa mám triasť?., Žalm 27,1.

„Ved' má schová vo svojom úkryte v deň pohromy. Ukryje ma v skrýši svojho stánku... V jeho stane prinesiem obety s plesaním. Spievať a hrať budem Hospodinovi., Žalm 27,5.6.

„Túžobne som očakával Hospodina, sklonil sa ku mne a počul moje volanie o pomoc. Vytiahol ma z jamy hrôzy, z bahna a blata. Nohy mi postavil na skalú a spevňuje moje kroky. Do úst mi vkladá novú pieseň, chválospev na nášho Boha., Žalm 40,2-4.

„Hospodin je moja sila a môj štít. Moje srdce mu dôveruje. Dostalo sa mi pomoci a srdce mi zaplesalo. Vd'ačne ho oslavujem piesňou., Žalm 28,7.

Robiť dobre

[184] Jednou z hlavných prekážok uzdravenia je sústredenie pozornosti chorého na seba. Mnohí zdravotne postihnutí si myslia, že každý by im mal prejavit' súciti a pomoc. Ich potrebou je však odpútať pozornosť od seba, začať myslieť na druhých a starať sa o nich.

Za postihnutých, zarmútených a malomysel'ných je potrebné často sa modliť. A je to správne. Mali by sme sa modliť, aby Boh vniesol svetlo do zatemnenej mysle a potešil zarmútené srdce. Boh vypočúva modlitby za tých, ktorí sú ochotní odovzdať požehnanie druhým. Ak sa modlíme za zarmútených, mali by sme ich povzbudiť, aby sa sami pokúsili pomáhať tým, ktorí ešte viac potrebujú pomoc.

Ak to skúsia, vytratí sa temnota z ich srdca. Ak sa snažíme potešiť druhých, ako sme sami boli potešení, požehnanie sa nám vráti.

Päťdesiatá ôsma kapitola knihy proroka Izaiáša obsahuje recept, ako sa zbaviť chorôb tela a duše. Ak túžime byť zdraví a mať pravú radosť zo života, musíme sa riadiť pravidlami, ktoré sú zaznamenané v Písme. O službe, ktorú môže prijať a o svojich požehnaniach, Pán hovorí:

„Neznamená to lámať svoj chlieb hladnému, a biednych, bezprístrešných voviesť do svojho domu? Keď vidíš nahého, priodej ho a neskrývaj sa pred svojím príbuzným. Potom vyšľahne tvoje svetlo ako zore a rýchlo sa uzdravíš, tvoja spravodlivosť pôjde pred tebou a sláva Hospodinova pôjde za tebou. Potom budeš volať a Hospodin ťa vypočuje, ty budeš kričať o pomoc a on odpovie: Tu som! Ak odstrániš jarmo zo svojho streda, ukazovanie prstom a zlomyseľné reči, ak poskytneš hladnému, po čom sám túžiš, a nasýtiš strápeného, potom zažiari tvoje svetlo v temnosti a tvoja tma bude ako poludňajší jas. A Hospodin ťa ustavične povedie, ukojí tvoju túžbu aj vo vyprahlom kraji, posilní ti kosti a budeš ako zavlažovaná záhrada, ako vodný prameň, ktorého vody nesklamú.“, [Izaiáš 58,7-11](#).

Dobré skutky sú dvojnásobným požehnaním – pre darcu i toho, kto láskavosť prijíma. Vedomie, že konáme dobro, je jedným z najlepších liekov pre choré telo i myseľ. Ak je myseľ oslobodená a naplnená pocitom šťastia a uspokojenia z vykonaného dobrého skutku, ktorým boli iní obšťastnení, potom blahodarný a povznášajúci vplyv vnesie do celej bytosti nový život.

Nech zdravotne postihnutý človek sám prejavuje súcit, namiesto aby ho stále len vyžadoval. Bremenno svojich slabostí, starostí a bolestí vložte na súciteľného Spasiteľa. Svoje srdce otvorte jeho láske a dovoľte, aby obšťastnila druhých. Nezabudnite, že všetci musia znášať ťažké skúšky a odolávať veľkým pokušeniam, ale vy môžete urobiť niečo pre to, aby ste im tieto bremená ul'ahčili. Bud'te vd'ační za požehnanie, ktoré ste prijali. Vyjadrite, ako si vážite pozornosť, ktorej sa vám dostáva. Svoje srdce naplňte vzácnymi Božími zaslúbeniami. Stanú sa pokladom, z ktorého budete môcť čerpať slová útechy a posily pre druhých. Vôkol seba budete šíriť povznášajúci a pre druhých prospešný vplyv. Vaším cieľom nech je byť požehnaním tým, ktorí žijú vo vašej blízkosti. Tak nájdete rôzne spôsoby, ako byť užitoční členom vlastnej rodiny i druhým.

Keby chorí zabudli na seba preto, že sa začali zaujímať o iných, keby plnili Hospodinov príkaz a slúžili tým, ktorí to potrebujú viac než oni, pochopili by pravdivosť prorockého zasl'úbenia: „*Potom vyš'ahne tvoje svetlo ako zore a rýchlo sa uzdravíš.*“, [Izaiáš 58,8](#).

Stvoriteľ vybral pre našich prvých rodičov prostredie, ktoré bolo pre ich zdravie a šťastie najvhodnejšie. Nedal im palác, ani ich neobklopil umelými ozdobami a prepychom, ktorý dnes mnohí túžia mať. Umiestnil ich do prostredia prírody, kde boli v úzkom spojení so svätými nebeskými bytosťami.

V záhrade, ktorú Boh pripravil ako domov pre svoje deti, sa na každom kroku stretávali s krásnymi kvetinami a kríkmi. Boli tam stromy všetkých druhov, mnohé z nich obť ažkané voňavým, chutným ovocím. V ich korunách spievali vtáci svoje chválospevy a v ich tieni sa spolu, a bez strachu, hrali zvieratá.

Adam a Eva, vo svojej nepoškvrnenej čistote, prežívali v raji radosť z toho, čo videli a počuli. Boh určil človeku prácu v záhrade, „aby ju obrábal a strážil,.. 1. Mojžišova 2,15. Každodenná práca im prinášala zdravie a spokojnosť. Šťastný pár s radosťou vítal svojho Stvoriteľa, ktorý prichádzal v podvečer a rozprával sa s nimi. Boh ich učil každý deň.

Aj my sa môžeme poučiť z toho, akú náplň života určil Boh našim prvým rodičom. Aj keď všetko na zemi je už poznačené hriechom, Boh si želá, aby sa jeho deti tešili z práce svojich rúk. Čím viac budeme dbať na náplň, ktorú určil pre život, tým obdivuhodnejšie bude Boh pracovať na uzdravení trpiaceho ľudstva. Chorý človek potrebuje byť v úzkom styku s prírodou. Život v prírode vykoná divy pre nejedného bezmocného pacienta, ktorého prípad je takmer beznádejný.

Obmedzený a neprirodzený život v hluku, ruchu a zmätku miest je pre chorých veľmi únavný a vyčerpávajúci. Vzduch plný dymu, prachu, jedovatých plynov a choroboplodných zárodkov je pre život nebezpečný. Nemocní, ktorí sú väčšinou zavretí medzi štyrmi stenami, sa cítia takmer ako väzni. Pozerajú sa na domy, chodníky a ponáhľajú sa ľudí. Možno ani nezazrú kúsok modrej oblohy, lúč slnka, trávu, kvet či strom. Takto uväznení premýšľajú o svo-

jom utrpení a zármutku a stávajú sa obeťou svojich chmúrnych myšlienok.

Pre tých, ktorí majú morálnu silu oslabenú, mestá skrývajú mnohé nebezpečenstvá. Pacienti, ktorí musia prekonávať neprirodzené chůťky, sú tu vystavení stálemu pokušeniu. Aby prišli na iné myšlienky, potrebujú zmeniť prostredie a byť pod úplne odlišným vplyvom než bol ten, ktorý im zničil život. Načas by sa mali vymaniť z dosahu toho, čo odvádza od Boha a žiť v čistejšom prostredí.

Zdravotné zariadenia by dosahovali oveľa väčšie úspechy, keby boli ďaleko od veľkomiest. A ak je to možné, všetci, ktorí sa chcú uzdraviť, by sa mali usadiť na vidieku, kde im môže veľmi prospieť život na čerstvom vzduchu. Príroda je Boží lekár. Čistý vzduch, príjemné slnečné lúče, kvety, stromy, sady, vinice a pohyb pod šírým nebom v tomto krásnom prostredí, to všetko dáva zdravie a život.

Lekári a ošetrovatelky by mali svojich pacientov nabádať, aby čo najviac času strávili vonku. Jediný liek, ktorý mnohí pacienti potrebujú, je vrátiť sa späť k prírode. Tá má úžasnú moc liečiť choroby vyvolané stresom a výstrednosťami moderného života, ktorý oslabuje a ničí telesné a duševné sily.

Ticho, pokoj a voľnosť vidieka sú blahodárnym liekom pre chorých, ktorí sú unavení mestským životom, svetelnými reklamami a hlukom ulíc. Ako veľmi túžia byť v prírode. Akí by boli šťastní, keby si mohli posedieť na čerstvom vzduchu, tešiť sa zo slnečných lúčov a dýchať vôňu stromov a kvetov! Živica borovice a vôňa cédra a jedle majú životodarné vlastnosti. Aj iné stromy majú schopnosť liečiť.

[188]

Pre zdravie a šťastie trvale postihnutého človeka nie je nič prospešnejšie, než pobyť v krásnom prírodnom prostredí. I tí najbezpečnejší tu môžu sedieť alebo ležať na slnku alebo v tieni, pozdvihnúť svoj zrak a pozorovať krásne koruny stromov. Keď počúvajú šepot vánku, naplní ich sladký pocit pokoja a osvieženia. Skleslosť sa vytratí a sila sa obnoví. Znepokojená myseľ sa utíši a zrýchlený tep upraví. Keď chorí zosilnejú, odvážia sa urobiť niekoľko krokov, aby si odtrhli zopár nádherných kvetov – zvláštnych poslov Božej lásky na zemi.

Pobyť pacientov v prírode by sa mal cieľavedome plánovať. Tým, ktorí sú schopní pracovať, poskytnite nejakú príjemnú, nenáročnú prácu. Pripomeňte im, že práca pod šírým nebom prináša ra-

dost', potešenie a úžitok. Povzbud' te ich, aby dýchali čerstvý vzduch. Učte ich zhlboka dýchať a pri dýchaní i rozprávaní používať brušné svaly. Je to pre nich neoceniteľné.

Pohyb vo voľnej prírode by mal byť predpísaný ako životodarná nutnosť'. Neexistuje lepší telocvik než je obrábanie pôdy. Nech sa pacienti starajú o kvetinové záhony, ovocný sad alebo pestujú zeleninu. Ak ich posmelíme, aby sa nebáli vyjsť von a boli tam čo najdlhšie, aby pestovali kvety a venovali sa nejakej ľahkej, príjemnej práci, prestanú myslieť na seba a svoje trápenie.

Čím viac času môže pacient stráviť vonku, tým menej starostlivosti vyžaduje. Čím je prostredie, ktoré ho obklopuje, radostnejšie, tým väčšia je nádej na uzdravenie. Ak bude zatvorený v dome, akokoľvek vkusne zariadenom, bude stále viac podráždený a zdepri-movaný. Obklopte ho preto krásami prírody, nech môže pozorovať rast kvetov a počuť spev vtákov. Jeho srdce sa rozospieva. Uľaví sa telu i mysli. Schopnosť myslieť sa obnoví, predstavivosť sa oživí a myseľ bude pripravená oceniť krásu Božieho slova.

V prírode sa dá vždy nájsť niečo, čo odvráti pozornosť nemocných od seba k Bohu. Ak sú obklopení nádherným stvo- [189] riteľským dielom, ich duch sa povznesie od vecí viditeľných k neviditeľným. Krása prírody ich inšpiruje myslieť na nebeský domov, kde nebude nič mariť krásu, kaziť a ničiť, pôsobiť bolesť alebo smrť.

Na základe naučení získaných pozorovaním prírody by mali lekári a ošetrovatel'ky učiť chorých poznávať Boha. Mali by upozorniť na toho, ktorého ruka utvorila mohutné stromy, trávu i kvety a viesť k tomu, aby v každom nerozvinutom puku i kvete videli prejav Božej lásky k svojim deťom. Ten, ktorý dbá o vtákov a kvety, sa stará i o bytosti, ktoré stvoril na svoj obraz.

V prírode, ktorú Boh stvoril a kde dýchame čerstvý, zdravie obnovujúci vzduch, môžeme najlepšie rozprávať o novom živote v Kristovi a čítať Božie slovo. Tam môže svetlo Kristovej spravodlivosti vniknúť do srdc zatemnených hriechom.

Tí, čo potrebujú telesné i duchovné uzdravenie, by takýmto spôsobom mali tráviť spoločensť s tými, ktorých slová a činy ich privedú ku Kristovi. Mali by sa dostať pod vplyv veľkého Lekára, ktorý môže uzdraviť telo i dušu, a počuť o láske Spasiteľa ochotného odpustiť všetkým, ktorí prídu k nemu a vyznajú svoje hriechy.

Vďaka vplyvu týchto ľudí mnohí trpiaci nájdu cestu života. Nebeskí anjeli spolupracujú s tými, ktorí do srdc chorých a trpiacich prinášajú odvahu, nádej, radosť a pokoj. V takýchto podmienkach pacienti prijímajú dvojnásobné požehnanie a mnohí sú vyliečení. Neistý krok sa stáva pružným, ich oči opäť žiaria. Zúfalý získava nádej. Kedysi skleslá tvár vyjadruje radosť. Smutný tón hlasu vystriedala radosť a spokojnosť.

[190] Keď sú chorí opäť zdraví, ľahšie prijímajú vieru v Krista, ktorá upevní ich duševné zdravie. Vedomie odpustenia hriechov prináša nevýslovný pokoj, radosť a pohodu. Nádej kresťana, ktorá sa už strácala v temnotách, opäť zažiarí a viera bude vyjadrená slovami: „Boh je naše útočisko a sila, najistejšia pomoc v súženiach.„ [Žalm 46,1](#).

„Nebudem sa báť zlého, hoc by som šiel temným údolím. Ved' ty si so mnou, tvoj prút a tvoja palica sú mi útechou.„ [Žalm 23,4](#). „Ustatému dáva silu a rozhojňuje moc bezvládneho.„ [Izaiáš 40,29](#).

Hlavným motívom starostlivosti a rozvoja našich telesných síl by malo byť vedomie, že človek je Božím chrámom, príbytkom, v ktorom sa zjavuje jeho sláva. Stvoriteľ utvoril ľudské telo úžasne a obdivuhodne. Nabáda nás poznávať ho, rozumieť jeho potrebám a chrániť ho pred poškodením a poškvrnením.

Krvný obeh

Aby sme boli zdraví, musíme mať dobrú krv. Od nej závisí život. Je nevyhnutne dôležitá pri nahrádzaní opotrebovaných buniek a živí telo. Ak je zásobovaná správnou potravou, čistená a okysličovaná čistým vzduchom, každej časti ľudského organizmu prináša život a silu. Čím lepší je krvný obeh, tým lepšie sa to darí.

Pri každom tepe srdca by krv mala rýchlo a ľahko prúdiť do všetkých častí tela. V obehu by jej nemal brániť priliehavý odev, opasok alebo nedostatočné oblečenie končatín. Ak jej niečo prekáža, vracia sa späť do životne dôležitých orgánov, kde dochádza k prekrveniu. Dôsledkom toho je bolesť hlavy, kašeľ, búšenie srdca alebo poruchy trávenia.

Dýchanie

Aby sme mali dobrú krv, musíme správne dýchať. Hlboké vdychovanie čistého vzduchu plní pľúca kyslíkom, čistí krv, dáva jej jasnú farbu a posiela ju ako životodarný prúd do všetkých častí tela. Správne dýchanie upokojuje nervy, povzbudzuje chuť do jedla, podporuje trávenie a je podmienkou zdravého, posilňujúceho spánku.

Pľúcam by sme mali dopriať čo najväčšiu voľnosť. Ak sa môžu voľne pohybovať, zväčšujú svoju kapacitu. Ak sú obmedzené a stiesnené, ich výkonnosť sa znižuje. Preto má sedavé zamestnanie na pľúca škodlivý vplyv. V tejto polohe sa nedá zhlboka dýchať. Čoskoro si zvykneme dýchať povrchno a pľúca strácajú svoju roz-pínavosť. Podobný účinok vyvoláva korzet, ktorý obopína dolnú

časť hrudníka. Žalúdočné svaly, ktoré majú podporovať dýchanie, sa nemôžu plne uplatniť a činnosť pľúc je obmedzená.

V dôsledku toho telo nedostáva potrebné množstvo kyslíka. Krv v žilách sa pohybuje pomaly. Odpadové látky, ktoré by mali byť výdychom z pľúc vylúčené, zostávajú v tele a znečisťujú krv. Postihnuté sú nielen pľúca, ale i žalúdok, pečeň a mozog. Človek je bledý, je mu ťažko pri srdci, má problémy s trávením, mozog prestáva dobre fungovať, myšlienky sú zmätené a stráca náladu. Výkonnosť celého organizmu klesá, je oslabený a zvlášť náchylný na choroby.

Pľúca ustavične odvádzajú z tela nečistoty, musia byť preto stále zásobované čerstvým vzduchom. Znečistený vzduch nedodáva potrebné množstvo kyslíka. Krv prichádza do mozgu a iných orgánov nedostatočne okysličená. Dôkladné vetranie je preto nevyhnutné. Život v uzavretých miestnostiach, kde sú zlé podmienky na vetranie a vzduch je vydýchaný a skazený, oslabuje celý organizmus. Telo sa stáva citlivé na chlad. Stačí malé ochladenie a ozve sa choroba. Ženy, ktoré dýchajú stále ten istý vzduch, blednú a slabnú. Odpadové a otravné látky, ktoré pľúcami a pórami vydychujú, sa tak opäť dostávajú do krvi.

Vetranie a slnko

[193] Pri výstavbe domov, či už obytných alebo verejných, by sa malo dbať na dobré vetranie a dostatok slnečného svetla. Cirkevné a školské budovy sú v tomto smere často nevyhovujúce. Poslucháči sú ospalí a nechápaví, mnohé kázania preto strácajú svoj vplyv. Práca učiteľov je namáhavá a neprináša požadované výsledky.

Ak je to možné, nech sú všetky obytné budovy postavené na vyvýšenom, dobre odvodnenom pozemku. Zaisťujú suché bývanie a zabráni vzniku chorôb z vlhka a rôznych nákaz. To sa príliš často zanedbáva. Vlhko a nákaza nízko položených a zle odvodnených budov zapríčiňujú chronické ochorenia a vážne choroby, ba i smrť.

Pri stavbe domov je zvlášť dôležité pamätať na dôkladné vetranie a dostatok slnka. Každá miestnosť potrebuje čerstvý vzduch a slnko, osobitne spálňa, v ktorej treba zabezpečiť stálu cirkuláciu vzduchu a slnka. V mnohých krajinách by sa malo v spálňach kúriť, aby v nich bolo za chladného a daždivého počasia príjemne teplo a sucho. Izbe pre hostí by sme mali venovať rovnakú pozornosť ako

izbám, ktoré stále používame. Aj tu by mali mať prístup vzduch a slnko. Kto spáva v izbe, kde slnko nemá prístup, alebo si líha do postele, ktorá nie je dôkladne suchá, toho zdravie a často i život sú ohrozené.

Mnohým ľuďom veľmi záleží na tom, aby sa v dome darilo rastlinám a kvetom. Skleník alebo okno určené na kvety musia mať dostatok tepla a svetla, pretože bez tepla, vzduchu a slnka by rastliny nemohli rásť a kvitnúť. Ak je toto nevyhnutné pre život rastlín, o čo viac to potrebujeme pre svoje zdravie, pre zdravie našej rodiny i našich hostí!

Ak chceme, aby naše domovy boli miestom zdravia a šťastia, nevyberajme si miesto na bývanie na hmlistých, nákazu šíriacich nížinách, ale tam, kde životodarné sily neba majú voľný prístup. Zaobíd'te sa bez ťažkých závesov. Otvárajte okná. Nedovoľte, aby popínavé kvety, aj keď veľmi krásne, tienili okná a stromy rástli tak blízko pri dome, že by bránili prístupu slnečných lúčov. Nech nám neprekáža, že záclony a koberce od slnka vyblednú, rámy obrazov stratia svoj lesk, len nech slnko prinesie zdravú farbu detským tváram.

[194]

Tí, ktorí opatrujú starých ľudí, by nemali zabúdať, že zvlášť oni potrebujú teplé, útulné izby. S pribúdajúcimi rokmi ubúda sily, ktorou človek odoláva nezdravým vplyvom. Preto je také nutné, aby títo ľudia mali dostatok slnka a čerstvého, čistého vzduchu.

Čistota

Hlavným predpokladom telesného i duševného zdravia je dôkladná čistota. Cez kožu telo neustále vylučuje odpadové látky. Ak pokožku neudržíme čistou, jej milióny pórov sa rýchlo upchajú. To, čo malo byť kožou z tela odstránené, zat'ážuje tak ostatné vylučovacie orgány.

Studený alebo vlažný kúpeľ každý deň, ráno alebo večer, má blahodarný účinok. Správne používanie vody otužuje telo, zlepšuje krvný obeh a prekrvuje pokožku, posilňuje telo i myseľ. Zlepšuje sa pružnosť svalstva a pohotovosť myslenia. Kúpeľ upokojuje nervy. Podporuje činnosť čriev, žalúdka a pečene, dáva im zdravie a silu a tým zlepšuje trávenie.

Dôležité je tiež udržiavať v čistote odev. Bielizeň, ktorú nosíme, pohlcuje odpadové látky vylučované pórmí. Ak ju často nevymieňame a neperieme, pokožka opäť vstrebáva škodliviny.

Každá forma nečistoty má za následok chorobu. Tmavé, špinavé kúty, rozkladajúce sa odpadky, vlhko, plesne a zatuchlina priam oplývajú choroboplodnými zárodkami. Nenechajme odpadky zo zeleniny a kôpky opadaného lístia hniť pri dome a otravovať vzduch. Mnohé epidémie horúčkovitých ochorení v mestách, ktoré sa považujú za vyhovujúce po zdravotnej stránke, vznikajú v dôsledku rozkladajúcich sa odpadkov pri domoch nedbalých správcov.

Ak chceme, aby náš domov bol uchránený od chorôb a jej členovia boli radostní a plní elánu, je nevyhnutné dbať na dôkladnú čistotu, dostatok slnka a hygienu vo všetkých detailoch každodenného života.

V naučeniach, ktoré dal Boh Izraelcom, je veľká pozornosť venovaná prevencii chorôb. Ľud, ktorý v otroctve prijal zlé a nezdravé zvyky, bol na púšti pred vstupom do Kanaánu podrobený veľmi prísnej disciplíne. Mal si osvojiť princípy zdravia a dodržiavať hygienické zásady.

Predchádzanie chorobám

Na rozdiel medzi čistým a nečistým sa dbalo nielen pri náboženských obradoch, ale vo všetkých záležitostiach každodenného života. Všetci, ktorí prišli do styku s nákazlivou chorobou, boli izolovaní od tábora. Vrátiť sa mohli až po dôkladnej očiste tela i odevu. Ak bol nákazlivou chorobou postihnutý jeden človek, bol daný takýto príkaz:

„Nečisté je každé lôžko, na ktorom ležal..., každý predmet, na ktorý si sadne, bude nečistý. Muž, ktorý sa dotkne jeho lôžka, musí si oprat' šaty, umyť sa vodou a bude nečistý až do večera. Ak postihnutý... opl'uje čistého, ten si musí oprat' šaty, umyť sa vodou a bude nečistý až do večera... Každý, kto sa dotkne čohokoľ'vek, čo bolo pod ním, bude nečistý až do večera, a kto to prenáša, musí si oprat' šaty, umyť sa vodou a bude nečistý až do večera. Každý, koho sa dotkne postihnutý..., bez toho, že by si bol opláchol ruky vodou, musí si oprat' šaty, umyť sa vodou a bude nečistý až do večera. Hlinená nádoba, ktorej by sa dotkol..., bude rozbitá, a všetko drevené náčinie, musí byť opláchnuté vodou.,, 3. Mojžišova 15,4-12.

Zákon o malomocenstve nám ukazuje na dôkladnosť, aká sa vyžadovala pri plnení týchto príkazov:

„Nečistý bude po celý čas, čo bude chorobný znak na ňom, nečistý je, osobitne bude bývať, mimo tábora bude mať bydlisko. Ak sa chorobný znak malomocenstva vyskytne na šatách, a to na šatách vlnených alebo ľanových, alebo na tkanej alebo pletenej látke z ľanu, alebo vlny, alebo na koži, alebo na akomkoľ'vek koženom výrobku,

...kňaz prezrie chorobu... Ak sa chorobný znak rozšíri na šatách alebo na tkanej, alebo pletenej látke, alebo na koži a na čomkoľvek, čo sa vyrába z kože, ten chorobný znak je zhubné malomocenstvo, je to nečisté, šaty alebo tkanú látku, alebo pletenú látku z vlny, alebo ľanu, alebo akýkoľvek kožený predmet, na ktorom sa vyskytne chorobný znak, nech spáli, lebo je to zhubné malomocenstvo. Ohňom sa to musí spáliť’.,, 3. Mojžišova 13,46-52.

Podobne i dom, o ktorom bol podaný dôkaz, že nie je bezpečný na bývanie, mal byť zničený. Kňazi „zbúrajú dom, kamene a drevo z neho aj všetku hlinu z domu nech vynesú na nečisté miesto za mestom. Kto vstúpi do domu po celý čas, čo je uzavretý, bude nečistý až do večera. Ak by niekto spal v tom dome, musí si oprat’ šaty, kto by jedol v dome, musí si oprat’ šaty,., 3. Mojžišova 14,45-47.

Čistota

Nutnosť osobnej hygieny bola vstievajúca čo najpôsobivejším spôsobom. Skôr než sa Izraelci zhromaždili pri vrchu Sínaj, aby si vypočuli vyhlásenie zákona Božím hlasom, boli všetci vyzvaní, aby sa umyli a oprali si odev. Tento príkaz museli splniť pod trestom smrti. Božia prítomnosť nestrpela žiadnu nečistotu.

[197] Počas pobytu na púšti boli Izraelci skoro stále na čerstvom vzduchu, kde je škodlivý účinok nečistôt menší než v uzavretých domoch. Napriek tomu v stanoch i vôkol nich museli udržiavať dôkladnú čistotu. Podobne i v tábore a jeho okolí nebolo dovolené nechávať odpadky. Boh povedal:

„Lebo Hospodin, tvoj Boh, kráča prostriedkom tvojho tábora, aby ťa vyslobodil a aby ti vydal do rúk tvojich nepriateľov. Nech je tvoj tábor svätý..., 5. Mojžišova 23,14 (ROH); 5. Mojžišova 23,15 (ECAV).

Strava

Čo sa týka stravy, pokrmy boli rozdelené na čisté a nečisté.

„...ja som Hospodin, ktorý som vás oddelil od týchto národov. Robte teda rozdiel medzi nečistými a čistými zvieratmi, medzi nečistými a čistými vtákmi a nezoškľivte sami seba ani zvieratmi ani

vtákmi, ani ničím, čo sa hemží na zemi, čo som vám oddelil, aby ste to pokladali za nečisté.,, 3. Mojžišova 20,24.25.

Mnohé druhy potravín, ktoré pohania bežne jedli, Izraelci jest' nesmeli. Delenie nebolo urobené svojvoľne. Zakázané veci boli nezdravé. To, že boli vyhlásené za nečisté, nás chce naučiť, že požívanie škodlivej potravy človeka poškvŕňuje. Čo kazí telo, ničí i ducha. Znižuje schopnosť človeka komunikovať s Bohom a zodpovedne a verne mu slúžiť.

Výchova, ktorá sa začala na púšti, pokračovala v zasl'úbenej zemi, kde boli priaznivé podmienky na osvojovanie správnych návykov. Ľudia sa netlačili v mestách. Každá rodina vlastnila pôdu na obrábanie, čo všetkým prinášalo požehnanie.

O krutých a zvrhlých zvykoch Kanaáncov, ktorých Izraelci vyhali, Boh povedal: „A nechodievajte podľ a zvykov národov, ktoré vyhánam spreď vás. Pretože oni páchali všetko toto, zošklivil som si ich.,, 3. Mojžišova 20,23. „Nevnášaj ohavnosť do svojho domu, aby si neprepadol hubiacej kliatbe ako oni.,, 5. Mojžišova 7,26.

Všetky oblasti každodenného života mali Izraelcom vstevovať poučenie neskôr dané prostredníctvom Ducha Svätého:

„Či nevíete, že ste chrámom Božím a že Duch Boží vo vás prebýva? Ak niekto kazí Boží chrám, toho skazí Boh, lebo chrám Boží je svätý a tým ste vy!.,, 1. Korint'anom 3,16.17.

Radosť

[198]

„Radostné srdce je dobrým liekom.,, Príslovia 17,22. Vďačnosť, radosť, dobročinnosť a viera v Božiu lásku a starostlivosť sú najistejšou ochranou zdravia. Izraelcom sa mali stať základnými prvkami životného štýlu.

Cesta na výročné slávnosti do Jeruzalema, ktorú Izraelci konali trikrát do roka, a týždenný pobyt v stanoch na slávnosť stánkov, boli príležitosťou pre spoločenský život i odpočinok vo voľnej prírode. Boli tiež dôvodom na radosť, ktorá mohla byť znásobená pozvaním cudzincov, levítov i chudobných.

„Raduj sa zo všetkého dobrého, čo Hospodin, tvoj Boh, dal tebe i tvojej domácnosti, ty i levita i cudzinec, ktorý prebýva v tvojom prostredí.,, 5. Mojžišova 26,11.

Keď bol v Jeruzaleme Boží zákon čítaný zajatcom, ktorí sa vrátili z Babylona, a ľud plakal pre svoje hriechy, počul tieto láskavé slová:

*„Netrúchlite... Chod' te, jedzte najlepšie veci, pite sladké nápoje a pošlite podiel aj tým, ktorí nemajú nič pripravené, lebo svätý je tento deň nášmu Pánovi. Nebud' te smutní, lebo radosť z Hospodina je vaša sila.,, **Nehemiáš 8,9.10.***

Toto dali rozhlásiť *„vo všetkých mestách i v Jeruzaleme: Vyjdite do hôr, doneste ratolesti z olivy a borovice, ratolesti myrtové, palmové a z iných listnatých stromov na zhotovenie stánkov, ako je napísané. Vtedy ľudia vyšli, doniesli a zhotovili si stánky, každý na svojej streche a na svojich dvoroch, i na nádvorí Božieho domu i na námestí pri Vodnej bráne a na námestí pri Efrajimskej bráne. Tak si zhotovil stánky celý zbor tých, čo sa vrátili zo zajatia, tak bývali v stánkoch... A radosť z toho bola veľmi veľká.,, **Nehemiáš 8,15-17.***

Dôsledky poslušnosti Božiemu zákonu

Boh dal Izraelcom príkazy týkajúce sa telesného i mravného zdravia. Tieto príkazy, ako aj mravný zákon, mal na mysli, keď im prikázal:

[199] *„Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš hovoriť o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš kráčať cestou, či budeš líhať alebo vstávať. Priviažeš si ich ako znamenie na ruku, budeš ich mať ako pásku na čele medzi očami a napíšeš ich na dveraje svojho domu a na svoje brány.,, **5. Mojžišova 6,6-9.***

*„Keď sa t'a zajtra opýta syn a povie: Aký význam majú svedectvá, ustanovenia a právne predpisy, ktoré vám prikázal Hospodin, náš Boh? Odpovedz svojmu synovi: ...Hospodin nám prikázal plniť všetky tieto ustanovenia, báť sa Hospodina, nášho Boha, aby sa nám dobre viedlo po všetky dni, aby nás zachoval nažive, ako je to dnes.,, **5. Mojžišova 6,20-24.***

Keby Izraelci rešpektovali príkazy, ktoré dostali, a využili ich vo svoj prospech, stali by sa pre svet názorným príkladom zdravia a blahobytu. Keby ako národ žili podľa Božieho plánu, boli by ušetrení chorôb, ktoré postihovali iné národy. Telesnou zdatnosťou i

silou intelektu by prevyšovali ostatných. Stali by sa najmocnejším národom na zemi. Boh povedal:

„Budeš požehnaný nad všetky národy...,, 5. Mojžišova 7,14.

„Hospodin priviedol ťa dnes k vyhláseniu, že mu budeš vlastným národom, ako ti zasľúbil, a že budeš zachovávať všetky jeho príkazy, aby ťa v chvále, cti a sláve vyvýšil nad všetky národy, ktoré učinil, a aby si bol svätým ľuďom Hospodinovi, svojmu Bohu, ako povedal...,, 5. Mojžišova 26,18.19.

„Splnia sa na tebe všetky tieto požehnania a budú ťa sprevádzať, ak budeš poslúchať slovo Hospodina, svojho Boha. Požehnaný budeš v meste a požehnaný budeš na poli. Požehnaný bude plod tvojho života a plod tvojho dobytku i mlád'atá tvojho statku i prírastky drobného stáda. Požehnaný bude tvoj kôš i tvoje koryto. Požehnaný budeš, keď budeš vchádzať, a požehnaný budeš, keď budeš vychádzať...,, 5. Mojžišova 28,2-6.

„Hospodin ti udelí svoje požehnanie, aby bolo s tebou vo tvojich zásobárňach a vo všetkom, čoho sa chytia tvoje ruky. Požehná ťa v krajine, ktorú ti dáva Hospodin, tvoj Boh. Hospodin ťa povýši za svätý ľud, ako ti prisahal, ak budeš zachovávať príkazy Hospodina, svojho Boha, a kráčať po jeho cestách. Vtedy všetky národy zeme zbadajú, že nosíš meno Hospodinovo a budú sa ťa báť. Hospodin ti dá nadbytok dobrého, plodu tvojho života, plodu tvojich zvierat a plodín tvojej pôdy v krajine, ktorú Hospodin prísahou tvojim otcom zasľúbil dať tebe. Hospodin ti otvorí svoju bohatú pokladnicu, nebesá, aby v pravý čas dal dážd' na tvoju krajinu a aby požehnal každé dielo tvojich rúk... Hospodin ťa učiní hlavou a nie chvostom, budeš len hore a nebudeš dolu, ak budeš poslúchať príkazy Hospodina, svojho Boha, ktoré ti dnes nariad'ujem zachovávať a plniť...,, 5. Mojžišova 28,8-13.

[200]

Veľ'kňazovi Áronovi a jeho synom bol daný príkaz:

„Takto hovoriac požehnávajú Izraelcov: Nech ťa požehná Hospodin a nech ťa ochraňuje! Nech rozjasní Hospodin svoju tvár nad tebou a nech ti je milostivý! Nech obráti Hospodin svoj obličaj k tebe a nech ti udelí pokoj! Tak nech kladú moje meno na Izraelcov a ja ich požehnám...,, 4. Mojžišova 6,23-27.

„...tvoja sila nech trvá pokiaľ žiješ! Niet takého, ako je Boh Ješú-rúnov, ženie sa po nebi na pomoc tebe vo svojej velebe po oblakoch. Útočiš'om je ti Boh odveký a dolu vládnu večné ramená... Preto

prebýva Izrael v bezpečí, prameň Jákobov je osobite v krajine obilia a muštu a z jeho neba kvapká rosa. Blahoslavený si, Izrael! Kto ti je podobný? Ľud, zachránený Hospodinom, on je tvojím ochranným štítom, tvojím slávnym mečom!., 5. Mojžišova 33,25-29.

[201] Izraelci zlyhali v plnení Božieho zámeru, preto požehnanie, ktoré mohli získať, stratili. No Jozef, Daniel, Mojžiš, Eliáš a mnohí iní sú nám vzácnym príkladom toho, čo človek môže dosiahnuť, ak má správny cieľ v živote. Takáto vernosť dnes prinesie rovnaké výsledky. Preto je napísané:

„Vy ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, jeho vlastný svätý národ, aby ste zvestovali veľké skutky toho, ktorý vás povolal z temnoty do svojho predivného svetla., 1. Petra 2,9.

„Požehnaný je muž, čo dúfa v Hospodina, ktorého nádejou je Hospodin., Jeremiáš 17,7.

„Spravodlivý prekvitá ako palma, košatie ako libanonský céder. Tí, čo sú zasadení v dome Hospodinovom, prekvitať budú na nádvoriach nášho Boha.

Aj v šedinách prinesú plody, zostanú svieži a čerství..., Žalm 92,13-15.

„...tvoje srdce nech zachováva moje príkazy, lebo ti predĺžia dni a roky života a rozhojnia tvoje blaho., Príslovia 3,1.2.

„Potom pôjdeš bezpečne svojou cestou a noha sa ti nepotkne. Ak si ľahneš, nevydesíš sa a keď budeš ležať, sladký bude tvoj spánok. Neboj sa náhlej hrôzy, ani keď búrka príde na bezbožných, lebo Hospodin bude tvojou nádejou a chrániť ti bude nohy pred osídлом., Príslovia 3,23-26.

22. kapitola — Odev

[202]

Biblia nás vedie k skromnosti v obliekaní. *„Podobne aj ženy nech sa ozdobujú slušným odevom s cudnosťou a zdržanlivosťou.“*, 1. Timoteovi 2,9. Tento výrok zakazuje honosnosť, výrazné farby a bohaté ozdoby. To, čo má za úlohu upútať pozornosť na nositeľa alebo vzbudiť obdiv, nepatrí k skromnému oblečeniu, aké radí Božie slovo.

Náš odev nemá byť prepychový, ale *„bez zlata a perál, bez drahocenných šiat.“*, 1. Timoteovi 2,9.

Peniaze nám zveril Boh. Nie sú určené na to, aby sme nimi uspokojovali svoju pýchu alebo ctižiadosť. V rukách Božích detí sú peniaze potravou pre hladných, odevom pre nahých a ochranou pre utláčaných. Sú prostriedkom na uzdravenie pre chorých a na hlásanie evanjelia chudobným. Keby sme múdro využívali to, čo teraz utrácame za parádu, obšťastnili by sme srdcia mnohých. Uvažujme o živote Ježiša Krista. Premýšľajme o jeho povahe a žime životom sebazaprenia ako on.

V takzvanom kresťanskom svete sa za šperky a zbytočne nákladné šaty míňa tak veľa, že by sa za to nasýtili všetci hladní a obliekli všetci nahí. Móda a prepych pohlcujú prostriedky, ktoré mohli poslúžiť chudobným a trpiacim. Okrádajú svet o evanjelium Spasiteľovej lásky. Misia trpí nedostatkom. Mnohí hynú pre nedostatok kresťanského vzdelania. V našom okolí i v cudzích krajinách žijú ľudia, ktorí nemajú základné vzdelanie a nepoznajú Boha. Keď Boh obdaroval zem svojimi pokladmi, zásobil ju všetkým potrebným pre život a dal nám poznať svoju pravdu o spasení. Akú výhovorku môžeme mať, ak nám je ľahostajné, že plač vdov, sirôt, chorých, trpiacich, nevzdelaných a nezachránených volá do neba? V deň slávneho príchodu Ježiša Krista sa postavíme tvárou v tvár tomu, ktorý obetoval svoj život za týchto biednych ľudí. Akú výhovorku si nájdeme, ak svoj čas a peniaze utrácame za to, čo Boh zakazuje? Nepovie nám potom Kristus: *„Lebo som bol hladný a nedali ste mi jesť, bol som smädný a nedali ste mi piť, ...bol som nahý a ne-*

[203]

priodeli ste ma, bol som chorý a vo väzení a nenavštívili ste ma.,,?
[Matúš 25,42.43.](#)

Náš odev, aj keď skromný a jednoduchý, by mal byť kvalitný, elegantný a praktický. Pri výbere by sme mali dbať skôr na jeho trvácnosť než honosnosť. Odev by mal poskytovať teplo a vhodnú ochranu. Súca žena z knihy Príslovia *„keď príde sneh, nebojí sa o svoju domácnosť, všetka jej domácnosť je dvojmo zaoblečená.,,*
[Príslovia 31,21.](#)

Naše oblečenie má byť čisté. Špina je nezdravá, poškvŕňuje telo i dušu. *„...ste chrámom Božím... Ak niekto kazí Boží chrám, toho skazí Boh.,,* [1. Korint'anom 3,16.17.](#)

Po každej stránke by mal odev vyhovovať potrebám zdravia. Boh túži, aby sme *„nadovšetko boli zdraví.,,* zdraví telesne i duševne. Pri ochrane nášho zdravia máme s Bohom spolupracovať. Zdravie telesné i duševné podporujeme zdravým oblečením.

Odev má byť vkusný, krásny a pritom prirodzene jednoduchý. Kristus nás varoval pred pýchou života, nie však pred vkusom a prirodzenou krásou. Poukázal na poľné kvety a ľalie, rozvíjajúce sa v svojej čistej kráse, a povedal: *„Ani Šalamún sa v celej svojej sláve neoblekal tak, ako hociktorá z nich.,,* [Matúš 6,29.](#) Na príkladoch z prírody Kristus odhaľuje krásu, akú si cení nebo – rozumný vkus, jednoduchosť, čistota a účelnosť. Odev, ktorý spĺňa tieto kritéria, je Bohu príjemný.

[204] Nabáda nás, aby sme do tých najkrajších šiat obliekli naše vnútro. Žiadna vonkajšia ozdoba sa cenou a nádherou nedá ani porovnať s *„krotkým a miernym duchom, vzácnym pred Bohom.,,* [1. Petra 3,4.](#)

Tým, ktorí sa v živote riadia Kristovými zásadami, sú určené vzácne slová jeho zasl'úbenia:

„A prečo ste takí ustarostení o oblečenie?... Keď teda Boh takto oblieka trávu na poli, ktorá dnes je a zajtra ju hodia do pece, či neoblečie oveľa skôr vás...? Nevravte teda ustarostene: ...Čo si oblečieme? ...váš nebeský Otec predsa vie, že to všetko potrebujete. Hľadajte však najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, a toto všetko vám bude pridané.,, [Matúš 6,28-33.](#)

„Toho, kto je pevnej mysle, zachovávaš v dokonalom pokoji, lebo v teba dúfa.,, [Izaiáš 26,3.](#)

Pravidlá módy

Aký protiklad je medzi týmito zasl'úbeniami a únavou, stresom, chorobou a úbohosťou, ktoré prináša vláda módy! Aký kontrast medzi zásadami Písma a moderným oblečením, ako ho predpisuje pani móda! Len si predstavte módne trendy posledných storočí, ba dokonca desať ročí! Koľko z nich by bolo považovaných za neslušné, keby to nebola móda! Koľko z nich by bolo nevhodných pre jemnú, bohobožnú ženu, ktorá si váži vlastnú dôstojnosť!

Božie slovo neuznáva zmeny v odievaní len kvôli móde. Striedanie módnych trendov a drahých umeleckých ozdôb je pre bohatých stratou času a peňazí. Ľudia sa ochudobňujú o potrebnú energiu. Pre stredné a chudobnejšie vrstvy je móda ťažkým bremenom. Mnohí, ktorí si zarobia sotva na živobytie, by si dokázali ušetriť jednoduché šaty aj sami. Ak však chcú držať krok s módou, musia ísť ku krajčírovi. Nejedno chudobné dievča si kvôli móde nedoprialo teplé spodné prádlo a doplatilo na to životom. Mnohé ďalšie, ktoré túžili po sláve a elegancii bohatých, sa dostali na cestu nepoctivosti a hanby. Mnohé domovy stratili rodinnú pohodu a ne jeden muž, aby vyhovel prehnaným požiadavkám svojej manželky alebo detí, dopustil sa sprenevery alebo skrachoval.

[205]

Ženy, ktoré sú nútené zaistiť pre seba alebo svoje deti oblečenie podľa aktuálnej módy, sú odsúdené na ustavičnú drinu. S napnutými nervami a trasúcimi sa rukami sa mnohé mamičky lopotia dlho do noci, aby detský odev doplnili ozdobami, ktoré vôbec neslúžia zdraviu, pohodliu ani skutočnej kráse. To, čo je pre správnu výchovu detí nevyhnutnosťou – zdravie a vnútorný pokoj – obetujú móde. Zanedbávajú formovanie svojej mysle a charakteru. Duchovný a duševný život zakrpatieva.

Matka nemá čas študovať zásady telesného rozvoja, aby sa mohla dobre starať o zdravie svojich detí. Nemá čas naplniť ich duševné a duchovné potreby, nemá čas súcitiť s nimi v ich malých sklamaniach a skúškach, ani sa podieľať na ich práci a záľubách.

Deti sú vystavené vplyvu módy už od narodenia. Viac počujú o obliekaní než o svojom Spasiteľovi. Vidia, že ich mamy dbajú viac na módne časopisy než na Bibliu. Honosnosť je dôležitejšia než formovanie charakteru. Rodičom a deťom uniká to, čo je v živote

najlepšie, najkrajšie a najdôležitejšie. Móda ich okráda o prípravu na budúcnosť.

Dôsledky nesprávneho odievania

Bol to nepriateľ všetkého dobrého, ktorý dal podnet, aby sa spôsob obliekania stále menil. Jeho najväčšou túžbou je zarmútiť a zneuctiť Boha tým, že privedie ľuďov do biedy a záhuby. Jedným z najúčinnějších prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa je móda, ktorá oslabuje telo i myseľ a pokoruje dušu.

[206] Ženy podliehajú vážnym chorobám a svoje utrpenie si zväčšujú spôsobom svojho obliekania. Miesto toho, aby si svoje zdravie chránili na mimoriadne udalosti, ktoré určite prídu, veľmi často obetujú svojim zlovykom nielen zdravie, ale i život. Svojimi deťom zanechávajú neblahé dedičstvo v podobe zničeného organizmu, neprirodzených návykov a falošných názorov na život.

Jedným zo zbytočných a škodlivých nápadov je sukňa po zem. Je nepohodlná, nevhodná a nezdravá, pretože sa vlečie po zemi a zachytáva prach. Je to výstrednosť, pretože sa spotrebuje zbytočne veľa látky a je zbytočne dlhá. Každý, kto videl ženu v takejto sukni s rukami plnými nákupu, ako sa pokúša ísť po schodoch hore alebo dolu, nastupovať do mestskej dopravy, predierať sa v dave alebo chodiť v daždi či po zablatenej ceste, nepotrebuje ďalšie dôkazy o tom, že je nevyhovujúca a nepohodlná.

Ďalším výstrelkom je sukňa, ktorej váha spočíva na bokoch. Stláča vnútorné orgány, vyvoláva slabosť žalúdka a pocit malátnosti. Žena sa musí hrbiť, čo obmedzuje činnosť pľúc a sťažuje správne dýchanie.

V posledných rokoch sa veľa diskutovalo o nebezpečných následkoch stláčania hrudníka. Sotva môže byť niekto o tom neinformovaný. Moc módy je však veľká a zlo pokračuje. Ženy a mladé dievčatá si tým veľmi škodia. Pre zdravie je nevyhnutné, aby sa mohol hrudník voľne rozpínať a pľúca zhlboka nadychovať. Ak sú obmedzené, nemôžu prijať potrebné množstvo kyslíka. Krv nie je dostatočne okysličená a jedovaté odpadové látky, ktoré majú pľúca vylúčiť, zostávajú v tele. Okrem toho sa spomalí krvný obeh a vnútorné orgány sú také stlačené, že nemôžu dobre plniť svoju funkciu.

Korzet postavu nezlepší. Telo je krásne, ak je ladvné. To znamená, že medzi jeho časťami je harmonický pomer, a to je jeden z hlavných prvkov krásy. Správny vzor pre formovanie postavy si nemáme brať z manekýnok oblečených podľa francúzskych navrhárov, ale z ľudského tela, ako ho Boh utvoril podľa prírodných zákonov. On je tvorcom všetkej krásy. Ku skutočnej kráse sa priblížime len vtedy, ak sme v súlade s jeho ideálom.

Ďalším zaužívaným zlom je nerovnomerné oblečenie. Niektorú časť tela naobliekame viac než treba, zatiaľ čo inú nedostatočne. Pred chladom by mali byť zvlášť starostlivo chránené ruky a nohy, ktoré sú od životne dôležitých orgánov najďalej. Ak máme končatiny stále studené, zdravie si neuchránime. Sú zle prekrvené a to znamená, že v ostatných častiach tela je krvi príliš veľa. Podmienkou výborného zdravia je dokonalý krvný obeh. Ten však nebude dobrý, ak tá časť tela, kde sú životne dôležité orgány, je oblečená tri až štyrikrát viac než ruky a nohy.

[207]

Mnohé ženy sú nervózne a unavené. Chýba im čerstvý vzduch, ktorý by im prečistil krv a dostatok voľného pohybu, ktorý by rozprúdil v žilách krv, ktorá dáva život, zdravie a energiu. Mnohé ochoreli na neliečiteľné nemoci, i keď sa mohli tešiť dobrému zdraviu. Mnohé zomreli na tuberkulózu a iné choroby, hoci mohli žiť dlhšie, keby sa obliekali podľa zdravotných zásad a mali dostatok pohybu na čerstvom vzduchu.

Ak sa chceme obliekať čo najzdravšie, musíme dobre poznať potreby každej časti tela a brať ohľad na podnebie, prostredie, zdravotný stav, vek a zamestnanie. Nič nesmie obmedzovať krvný obeh a voľné, prirodzené dýchanie. Odev by mal byť taký voľný, aby nás neobmedzoval v pohybe.

Rozumným obliekaním a cvičením môžu i ženy s podlomeným zdravím urobiť pre seba veľa. S prácou vonku a cvičením v prírode musia začínať opatrne a vo vhodnom oblečení. Postupne však môžu zvyšovať svoju výkonnosť. Tak by mohli mnohé opäť získať zdravie a žiť na svete užitočne.

Nezávislosť od módy

Ženy by mali mať odvahu obliekať sa jednoducho a zdravo a nesnažiť sa za každú cenu kráčať s módou. Manželka a matka si

[208]

má nájsť čas na čítanie, aby získavala stále nové informácie, byť partnerkou svojmu manželovi a spolupracovať pri formovaní mysli svojich detí. Nesmie sa stať otrokyňou domácnosti. Potrebuje sa naučiť múdro využívať príležitosti, aby svojím vplyvom pomohla svojim milým k lepšiemu životu. Vie si nájsť čas pre drahého Spasiteľa, aby bol jej každodenným spoločníkom a dobrým priateľom. Vie si urobiť čas na štúdium Božieho slova, na vychádzky s deťmi do prírody a na poznávanie Boha z krásy jeho stvorenia.

Matka by mala byť stále radostná a plná optimizmu. Namiesto toho, aby každú voľnú chvíľku venovala nekonečnému šitiu, nech z každého večera, keď sa rodina zhromaždí po celodenných povinnostiach, vytvorí príjemnú spoločenskú udalosť. Potom by mnohí muži skôr dali prednosť svojej rodine než nejakému klubu alebo hostincu. Mnohí chlapci by boli ušetrení vplyvu ulice alebo zlých kamarátov. Nejedno dievča by bolo uchránené pred nerozvážnou a zlou známosťou. Vplyv domova by tak splnil účel, ktorý mu Boh dal – pre rodičov i deti by bol celoživotným požehnaním.

Svoje telo budujeme z toho, čo jeme. Bunky v tkanivách ustavične odumierajú. Každý orgán sa svojou činnosťou opotrebuje. Na jeho obnovu získava telo stavebné látky zo stravy. Každý orgán nášho tela vyžaduje svoj diel výživných látok. Mozog, kosti, svaly a nervy sa domáhajú svojho podielu. Ako výživné látky z potravy prenikajú do krvi a to, ako krv pôsobí pri obnove rôznych častí tela, je úžasný proces, ktorý prebieha nepretržite. Každému nervu, svalu i bunke dodáva život a energiu.

Výber potravy

Máme sa rozhodnúť pre stravu, ktorá najlepšie zásobí telo potrebnými látkami pre jeho rast a obnovu. Chuť v tomto smere nie je spoľahlivým vodcom, pretože následkom zlovykov v jedení sa zvrhla. Žiada si jedlo, ktoré škodí zdraviu a oslabuje telo. Nemôžeme sa riadiť ani spoločenskými zvykmi. Všeobecne rozšírené chyby v stravovaní sú vo veľkej miere príčinou chorôb a utrpenia, s ktorým sa stretávame na každom kroku.

Aby sme vedeli, aká potrava je najlepšia, musíme poznať pôvodný Boží plán týkajúci sa stravy človeka. Ten, ktorý stvoril človeka a rozumie jeho potrebám, určil, čo má Adam jesť. „*Ajhl'a, dal som vám všetky semenoplodné byliny, ...a všetky stromy, na ktorých je ovocie s ich semenom; to vám bude za pokrm.*“, 1. Mojžišova 1,29. Keď človek odišiel z raja a živil sa obrábaním pôdy postihnutej kliatbou hriechu, bolo mu dovolené jesť i „*pol'né byliny*“, 1. Mojžišova 3,18.

Obilniny, ovocie, orechy a zelenina tvoria základ stravy, ktorú nám určil náš Stvoriteľ. Táto potrava, čo najjednoduchšie upravená, je najzdravšia a najvýživnejšia. Telo dodá takú silu, vytrvalosť a rozumovú sviežosť, akú mu neposkytne žiadna komplexnejšia a pikantnejšia strava.

No nie všetky potraviny, aj keď sú samy osebe zdravé, sú pre nás v každom prípade rovnako vhodné. Výber potravy máme dobre zvážiť. Našu stravu by sme mali prispôsobovať ročnému obdobiu, podnebiu, v ktorom žijeme i práci, ktorú vykonávame. Strava, ktorá vyhovuje pre určité obdobie alebo podnebie, nie je vhodná pre iné podmienky. A podobne, nie každé jedlo je vhodné pre každého človeka. To, čo vyhovuje ťažko pracujúcim ľuďom, môže robiť ťažkosti tým, ktorí majú sedavé zamestnanie alebo pracujú duševne. Boh nám predkladá veľký výber zdravých pokrmov. Každý by si mal vybrať to, čo podľa jeho názoru a skúsenosti najlepšie vyhovuje jeho potrebám.

Príroda nás obdarováva hojnosťou ovocia, orechov a obilia. Vďaka doprave sa môže úroda rok čo rok rozväzať do rôznych krajín. To, čo sa pred niekoľkými rokmi považovalo za prepych, si dnes môžu kúpiť všetci ako bežnú potravu. Týka sa to zvlášť sušeného a konzervovaného ovocia.

Orechy a pokrmy z orechov vo veľkej miere nahrádzajú mäso. Orechy môžeme kombinovať s obilím, ovocím a niektorými druhmi koreňovej zeleniny. Pripravíme si tak zdravé a výživné jedlá. Musíme však dbať na to, aby sme orechy konzumovali len v malých množstvách. Tí, ktorí zistili, že im jedlá s orechmi pôsobia ťažkosti, nech sa riadia touto radou – možno ich problémy prestanú. Treba tiež pripomenúť, že nie všetky druhy orechov sú rovnako zdravé. Mandle sú lepšie než arašidy. No i ony, v obmedzenom množstve a v kombinácii s obilninami, sú výživné a stráviteľné.

[211] Tak ako orechy, i vhodne upravené olivy môžu nahradiť maslo a mäsité pokrmy. Olej, ktorý obsahujú olivy, je oveľa lepší než živočíšne tuky. Slúži ako prehľadadlo. Jeho požívanie pôsobí priaznivo na ľudí chorých na tuberkulózu. Je liekom na pokazený a podráždený žalúdok.

Ľudia, ktorí si zvykli na bohatú a pikantnú stravu, stratili prirodzenú chuť. Nedokážu hneď vychutnať skromné a jednoduché jedlo. Potrvá to určitý čas, kým sa pôvodná chuť obnoví a žalúdok zotaví. No tí, ktorí budú v používaní zdravej stravy vytrvalí, po čase znovu objavia jej jemnú chuť a lahodnú vôňu. Budú ju jesť s väčším potešením než nezdravé maškrtky. A zdravý žalúdok ľahko zvládne svoju úlohu.

Pestrosť stravy

Na udržanie zdravia potrebujeme dostatočné množstvo dobrej a výživnej stravy.

Pri rozumnom hospodárení je dnes možné takmer v každej krajine zabezpečiť to, čo je pre zdravie najlepšie – rôzne výrobky z ryže, obilia, kukurice a ovsu, a tiež fazuľu, hrach a šošovicu. Tieto produkty, spolu s domácim alebo dovezeným ovocím a s rozmanitou zeleninou, ktorá rastie všade, umožňujú zostaviť jedálny lístok plnohodnotnej stravy i bez mäsitých jedál.

Tam, kde sa dá vypestovať dostatok ovocia, by sa na zimu mali urobiť veľké zásoby zaváraných a sušených plodov. Drobné ovocie, ako ríbezle, egreše, jahody, maliny a čučoriedky, má dobré podmienky pre rast na mnohých zanedbaných a doteraz nevyužívaných miestach.

Na zaváranie, pokiaľ je to možné, používajme radšej sklené fl'aše ako plechovky. Konzervujme iba kvalitné ovocie. Aby sa ovocie uchovalo, pridajme trocha cukru a dostatočne dlho ho sterilizujme. Takto konzervované je dobrou náhradou čerstvého ovocia.

Ak si môžeme kúpiť za prijateľnú cenu sušené ovocie ako hrozienka, slivky, jablká, hrušky, broskyne a marhule, mali by sme to využiť a zaradiť ho do svojho jedálneho lístka. Má blahodarný vplyv na zdravie a výkonnosť všetkých skupín pracujúcich. [212]

Nemali by sme naraz kombinovať veľa druhov pokrmov. Vedie to k prejedaniu a problémom pri trávení.

Nie je správne jesť súčasne ovocie a zeleninu. Môže to spôsobiť ťažkosti a ochromiť duševnú činnosť. Je lepšie jesť zeleninu pri jednom jedle a ovocie zase pri druhom.

Jedlá máme obmieňať. To isté jedlo pripravené tým istým spôsobom by sa nemalo objaviť na našom stole viackrát za deň alebo niekoľko dní po sebe. Ak je strava rozmanitá, lepšie nám chutí a telo dostáva viac výživy.

Príprava jedla

Jesť iba preto, aby sme vyhovelí chuti, nie je správne. Malo by nám záležať na kvalite a príprave pokrmu. Ak ho nevychutnáme,

telo z neho nezíska potrebnú výživu. Výberu jedla venujme preto dostatočnú pozornosť a učme sa správne ho pripravovať.

Nie je dobré piecť chlieb z jemnej bielej múky, pretože nie je ani zdravá ani hospodárna. Chlieb z bielej múky neobsahuje výživné prvky, ktoré sú v celozrnnom chlebe. Spôsobuje zápchu a iné zdravotné problémy.

Používať pri pečení chleba sódu alebo prášok do pečiva je nezdravé a zbytočné. Sóda dráždi žalúdok a otravuje celý organizmus. Gazdinky si myslia, že sa bez nej nedá upiecť dobrý chlieb. Je to však omyl. Keby si dali tú námahu a cesto lepšie vypracovali a upiekli, ich chlieb by bol zdravší a pre nepokazenú chuť aj lahodnejší.

Ak do cesta dáme kvások alebo droždie, nemali by sme používať mlieko, ale vodu. Okrem toho, že použitie mlieka predstavuje ďalšie výdaje a chlieb je menej zdravý, nechová si dlho svoju vôňu a v žalúdku vyvoláva proces kvasenia.

[213] Chlieb má byť ľahký a voňavý, bez stopy po kyslosti. Bochníky by mali byť malé a dobre upečené, aby sa zničili všetky zárodky kvasiniek. Čerstvý, ešte horúci chlieb je ťažko stráviteľný. Nemal by sa ani objaviť na stole. To však neplatí o nekvasenom chlebe. Čerstvé pšeničné placky bez droždia, upečené na rozpálenej peci, sú zdravé a chutné.

Obilniny na kašu by sa mali variť niekoľko hodín. Mäkké a tekuté jedlo je však menej zdravé než suché, ktoré musíme poriadne prežúť. Sucháre alebo dvakrát pečený chlieb sú jedným z najľahšie stráviteľných a najchutnejších pokrmov. Obyčajný chlieb nakrájajte na krajce a pečte na teplej peci, kým sa celkom nevysuší a neupečie do hneda. Potom ho odložte na suché miesto a vydrží oveľa dlhšie než čerstvý. Ak si ho pred použitím znovu opečiete, bude taký chutný ako práve upečený chlieb.

Konzumujeme príliš veľa cukru. Koláče, pudinky, zákusky, želé a džemy sú častou príčinou zlého trávenia. Veľmi nezdravé sú krémy a pudinky, kde hlavnými zložkami sú mlieko, vajcia a cukor. Kombinácii mlieka s cukrom by sme sa mali vyhýbať.

Ak používame mlieko, malo by byť dobre pasterizované. Zmenší sa nebezpečenstvo nákazy. Maslo je zdravšie jesť čerstvé na chlebe, ako ho používať na varenie. Najlepšie by bolo zaobísť sa bez neho. Ešte viac to platí o syre, ktorý nie je vôbec vhodný na je-

denie. (Poznámka redakcie: Ide o plesnivé syry a o syry, ktoré prešli dlhou dobou fermentácie. Netýka sa to tvarohu a podobných syrov.)

Nedostatočná a zle pripravovaná strava kazí krv tým, že oslabuje krvotvorné orgány a škodí celému organizmu. Vznikajú choroby a s nimi podráždenie a zlá nálada. Zlá kuchyňa má na svedomí tisíce obetí. Na mnohých náhrobných kameňoch by mohlo byť napísané: „Zomrel na následky zlého varenia,“, alebo „Zomrel na prepracovaný žalúdok,“.

Sväťou povinnosťou tých, čo varia, je naučiť sa pripravovať zdravé jedlá. Upieť dobrý chlieb nie je jednoduché.

V bochníku dobrého chleba je viac náboženstva, než si mnohí [214] myslia. Skutočne dobrých kuchárov je málo. Mladé ženy si myslia, že varenie je podradná práca a radšej sa venujú iným domácim povinnostiam. Preto keď sa vydajú a začnú sa starať o rodinu, majú zlú predstavu o povinnostiach manželky a matky.

Varenie je jednou z najdôležitejších vecí praktického života. Je to vlastne veda, ktorú by si mali osvojiť všetky ženy. Predstavme ju tak, aby bola prijateľná i pre chudobnejšie vrstvy. Variť jedlá chutné, a pritom jednoduché a výživné, si vyžaduje šikovnosť a prax. Dá sa to však zvládnuť. Kuchári by mali vedieť pripraviť skromné, chutné a zdravé jedlo jednoduchým a zdravým spôsobom.

Každá žena, ktorá sa stará o rodinu a nevie zdravo variť, by sa mala rozhodnúť, že sa to naučí. Je to dôležité pre zdravie jej rodiny. Na mnohých miestach sa organizujú kurzy varenia, kde sa môže naučiť pripravovať zdravé jedlá. Žena, ktorá túto možnosť nemá, by mala požiadať o radu dobrú kuchárku a zdokonaľovať sa, kým sa nestane majstrom kuchárskeho umenia.

Pravidelnosť v jedení

Je životne dôležité zvyknúť si jesť pravidelne. Každé jedlo by malo mať určený čas, kedy človek zje, čo organizmus potrebuje. Až do ďalšieho jedla by sme už nemali jesť nič. Mnohí jedia vtedy, keď organizmus nič nepotrebuje. Nemajú dost' silnú vôľu, preto jedia v nepravidelných intervaloch i medzi jedlami. Keď cestujú, stále niečo vyjedajú. To je veľmi škodlivé. Keby tí, ktorí veľa cestujú, jedli pravidelne jednoduchú a výživnú stravu, neboli by tak často unavení a chorí.

[215]

Ďalším zlozvykom je jesť pred spaním. Večerali sme síce, ale pretože máme pocit hladu, ešte niečo zjeme. Keď to budeme robiť pravidelne, stane sa nám to zvykom. Budeme si myslieť, že ak sa nenajeme, nezaspíme. Ak večeríme v neskorých hodinách, trávenie pokračuje i počas spánku, no žalúdok nevykonáva svoju prácu tak, ako by mal. Nepríjemné sny rušia spánok. Zobúdzame sa neodpočinní a vôbec nemáme chuť na raňajky. Keď ideme spať, trávenie by malo byť ukončené, aby si žalúdok, rovnako ako ostatné orgány, mohol dobre odpočinúť. Neskoro večerať je zvlášť nezdravé pre ľudí so sedavým zamestnaním. Následkom toho vznikajú poruchy, ktoré zapríčiňujú choroby často končiace smrťou.

Slabosť, ktorá vyvoláva chuť na jedlo, cítime často preto, že sme sa cez deň prejedali. Tráviace orgány potrebujú po jedle odpočinok. Medzi dvoma jedlami by mala byť najmenej päť až šesťhodinová prestávka. Tí, ktorí sa rozhodnú a skúsia to, zistia, že jesť dvakrát denne je lepšie ako trikrát.

Zlozvyky v jedení

Jedlo nemáme jesť ani veľmi horúce ani veľmi studené. Ak má žalúdok stráviť niečo studené, musí najprv vynaložiť námahu a zohriať si to. Preto sú i studené nápoje nezdravé. Hojné pitie horúcich nápojov však oslabuje. Čím viac tekutín počas jedla vypijeme, tým horšie nám trávi. Skôr než sa začne proces trávenia, musí sa totiž vstrebať. Nesol'te veľa, vyhýbajte sa presoleným a pikantným jedlám a jedzte veľa ovocia. Dráždivý pocit, ktorý vás núti pri jedle veľa piť, zmizne.

Aby sa sliny dobre zmiešali s potravou a podporili tak činnosť tráviacich štiav, musíme jesť pomaly a potravu dôkladne požiť.

[216]

Ďalším vážnym zlom je jesť vtedy, keď je človek veľmi rozrušený alebo vyčerpaný, napríklad po namáhavej práci alebo nadmernom pohybe. Hneď po jedle totiž nastáva odčerpanie nervovej energie. Príliš zat'ažená myseľ alebo telo tesne pred jedlom alebo bezprostredne po ňom sú na prekážku dobrému tráveniu. Keď je človek rozčúlený, keď prežíva úzkosť alebo sa ponáhl'a, je lepšie s jedlom počkať, kým sa upokojí a oddýchne si.

Žalúdok je s mozgom úzko spojený. Keď žalúdok ochorie, nervová energia z mozgu ide na pomoc oslabeným tráviacim orgánom.

Ak sa to stáva často, mozog sa prekrvuje. Ak je mozog neustále preť ažovaný a trpíme nedostatkom pohybu, i jednoduchú stravu by sme mali jesť striedmo. Pri jedle zabudnite na starosti a obavy. Neponáhľajte sa. Jedzte pomaly, so srdcom naplneným radosťou a vdáčnosťou Bohu za všetky jeho požehnania.

Prejedanie

Mnohí z tých, ktorí sa rozhodli nejесť mäso a iné nezdravé a na tuk bohaté potraviny, si myslia, že ak je ich strava skromná a zdravá, môžu jesť koľko chcú. Jedia veľa a často sa prejedajú. To je ale chyba. Tráviaci trakt by sme nemali preť ažovať množstvom, ale ani kvalitou stravy, ktorá by na náš organizmus kládla príliš veľké nároky.

Zvykom pri jedle je podávať viac chodov. Ak však človek nevie, aké jedlo ešte bude, môže sa stať, že zje veľa takého pokrmu, ktorý nebol pre neho ani najvhodnejší. Aj keď nám určite nie je na úžitok a prekročíme medze striedmosti, keď prinesú posledný chod, lákavý zákusok si ešte vezmeme. Ak sú však všetky chody servírované hneď na začiatku, človek má možnosť vybrať si.

Niekedy pocítíme dôsledok prejedania hneď. Inokedy nemáme žiadne problémy. Tráviace ústroje však strácajú svoju životaschopnosť a základ telesnej sily je narušený.

Nadbytok potravy zat' ažuje organizmus a vyvoláva chorobný, horúčkovitý stav. Do žalúdka prúdi veľa krvi a končatiny strácajú svoju teplotu. Pre tráviace orgány je to veľké bremeno. A tak potom, keď svoju úlohu konečne splnili, človek sa cíti slabý a vyčerpaný. Tí, ktorí sa stále prejedajú, to označujú za hlad. Je to však dôsledok preťaženia tráviaceho traktu. Niekedy sa zníži citlivosť mozgu, sprevádzaná nechťou alebo duševne alebo telesne pracovať.

Cítíme sa zle. Organizmus splnil svoju úlohu, je však unavený, lebo spotreboval veľa energie. Žalúdok prosí: „*Chcem si odpočívnuť.*“, Mnohí si to však vysvetľujú ako túžbu po ďalšom jedle. Namiesto toho, aby ho nechali odpočívajúť, zat' ažia ho ďalším jedlom. Aký to má následok? Vtedy, keď by tráviace orgány mali dobre plniť svoju funkciu, sú vyčerpané.

Sobota a jedlo

Na sobotu by sme nemali pripravovať viac jedla ani bohatší výber než inokedy. Práve naopak. V sobotu by naša strava mala byť jednoduchšia. Mali by sme jesť menej, aby sme mohli lepšie chápať duchovné veci. Ak je preťažený žalúdok, preťažený je i mozog. Budeme počúvať vzácne slová, nebudeme ich však vnímať, pretože naša myseľ je otupená nevhodnou stravou. Často ani netušíme, aké požehnanie strácame, ak sa v sobotu prejedáme.

V tento deň by sme nemali variť. Nemusíme však jesť studené jedlo. Keď je chladné počasie, môžeme si zohriať to, čo sme v piatok nachystali. I jednoduché jedlá pripravujeme tak, aby boli chutné a prít'azlivé. Dobrým zvykom je pripraviť na sobotu nejakú pochúťku, niečo, čo každý deň nemáme, a to predovšetkým v rodinách s deťmi.

Reforma v stravovaní

[218] Zlozvyky v stravovaní by sme mali bez váhania odstraňovať. Ak sme sa doteraz prejedali a máme problémy s trávením, mali by sme sa snažiť uchovať si sily, ktoré nám ešte zostali a žalúdok nepreťažovať. Možno už nebude nikdy celkom zdravý. Vhodná strava ho však uchráni pred ďalším chradnutím. Mnohým sa po čase môže obnoviť úplné alebo čiastočné zdravie. Nie je jednoduché dať všeobecne platné pravidlá. Ak sa však budeme riadiť správnymi zásadami stravovania, môže nastať zlepšenie a dostaneme opäť chuť do jedla.

Striedmosť nás odmení duševnou a mravnou silou a pomôže nám nepodľahnúť vášňam. Prejedať sa je zvlášť škodlivé pre ľuď pohodlných a pomalých, preto by mali jesť skromne a veľa sa pohybovať. Sú ľudia, ktorí napriek tomu, že majú vynikajúce schopnosti, nedosiahnu ani polovicu toho, čo by mohli, keby sa naučili svoju chuť ovládať.

V tejto oblasti zlyhávajú mnohí spisovatelia a prednášatelia. Dosýta sa najedia a potom si sadnú a čítajú, študujú alebo píšú. Nemajú čas na to, aby si zacvičili. Voľný tok myšlienok a slov sa preto spomaľuje. Do toho, čo píšú, nedokážu vložiť presvedčivosť a elán, čo je však nutné, ak to má zasiahnuť srdce. Ich prejav je nezaujímavý a bez výsledkov.

Tí, ktorí zastávajú zodpovedné miesta, a najmä tí, ktorí sú duchovnými vodcami, by mali byť veľmi citliví a bystrí. Je potrebné, aby boli v jedle striedmejší než ostatní. Bohaté a prepychové jedlá by sa na ich stoloch nemali objavovať.

Rozhodnutia ľudí, ktorí sú vo významnom postavení, majú ďalekosiahle dôsledky. Častokrát musia rýchlo reagovať. Úspešne to zvládnu iba tí, ktorí sú veľmi striedmi. Ak správne zaobchádzame s telesnými a duševnými silami, schopnosť mysle správne a rýchlo reagovať vzrastá. Ak vypätie nie je príliš veľké, každá námaha našu myseľ posilní. Činnosť tých, ktorí musia pripravovať dôležité plány a rozhodovať o závažných veciach, je však často poznačená následkami zlej stravy. Chorý žalúdok vyvoláva nepokoj a neistotu v mysli, vedie k podráždenému, bezohľadnému a nezákonnému správaniu. Kvôli zlozvykom v stravovaní mnohé plány, ktoré by svetu priniesli požehnanie, vyšli nazmar a boli vynesené mnohé nespravodlivé, násilné, ba až kruté opatrenia.

Tým, ktorí majú sedavé zamestnanie alebo pracujú prevažne duševne, a dokážu sa rozhodnúť a ovládať sa, rádím, aby si vzali iba dva alebo tri druhy jednoduchej stravy. Jedzte iba toľko, aby ste zahnali hlad. Každý deň si zacvičte a uvidíte, ako vám to prospeje.

[219]

Silní muži, ktorí pracujú telesne, nemusia byť pri výbere a množstve jedla až takí opatrní. Aj oni by sa však tešili z lepšieho zdravia, keby sa v jedle a pití ovládali.

Mnohí by boli radi, keby im niekto presne povedal, ako sa majú stravovať. Prejedajú sa a potom to ľutujú. Stále myslia iba na to, čo jedia a pijú. Nie je to správne. Jeden človek nemôže určiť presné pravidlá pre druhého. Každý by sa mal riadiť podľa zásad, používať rozum a ovládať sa.

Naše telá sú Kristovým vykúpeným vlastníctvom. Nemôžeme s nimi zaobchádzať, ako sa nám páči. Každý, kto Bohom dané zdravotné zákony pozná, je povinný rešpektovať ich. Je to vec osobnej zodpovednosti. Následky nerešpektovania týchto zákonov poniesieme totiž sami. Každý sám je pred Bohom zodpovedný za svoje zvyky a správanie. Nebudeme odpovedať na otázku: „Aké sú zvyky sveta?“, ale: „Ako ja, ako jednotlivec, zaobchádzam s telom, ktoré mi Boh dal?“,

24. kapitola — Mäso ako potrava

Pri stvorení bola pre človeka určená iba strava rastlinného pôvodu. Až po potope, keď bola všetka zeleň zničená, dostal človek povolenie jesť mäso.

V raji Boh ukázal, aká strava je pre ľuď najlepší. To isté chcel naučiť i Izraelcov. Vyviedol ich z Egypta a vychovával ich, aby sa mohli stať jeho vyvoleným národom. Mali byť svetu príkladom a požehnaním. Dal im potravu, ktorá bola na tento účel najvhodnejšia. Nebolo to mäso, ale manna, „*nebeský chlieb*„. Kvôli nespokojnosti, reptaniu a spomienkam na hrnce mäsa v Egypte im Boh dal na krátky čas mäso. Vypukla a rozšírila sa choroba, ktorá priniesla smrť tisíckam ľuď. Napriek tomu bezmäsitú stravu nikdy úplne neprijali. Toto obmedzenie bolo stále príčinou nespokojnosti a otvoreného alebo skrytého reptania a nikdy ho dôsledne nedodržiavali.

Keď sa usadili v Kanaáne, bolo im dovolené používať potravu živočíšneho pôvodu. Museli však dôsledne rešpektovať obmedzenia, ktoré mali zmierniť škodlivé následky. Bolo zakázané jesť bravčové mäso a tiež i mäso zvierat, vtákov a rýb, ktoré bolo označené za nečisté. U povolených druhov mäsa bolo prísne zakázané jesť tuk a krv.

Ako potrava mohlo byť použité len mäso zvierat, ktoré boli v dobrom zdravotnom stave. Nesmeli jesť mäso roztrhaných a uhynutých zvierat, alebo z ktorých nevytiekla všetka krv.

Tým, že sa odklonili od stravy, ktorú im určil Boh, utrpeli Izraelci veľkú stratu. Túžili po mäsitej potrave, museli teda niesť následky. Nesnažili sa dosiahnuť Boží ideál charakteru a naplniť jeho zámer s nimi. Pán „*dal im teda, čo si žiadali, dopustil však, aby chradli*„.

Žalm 106,15. Viac si vážili pozemské veci než duchovné. Boh chcel, aby dosiahli výnimočnú duchovnú úroveň. Nikdy k nej však nedospeli.

Prečo sa vzdáť mäsitých pokrmov

Jesť mäso znamená prijímať obilniny a zeleninu, no z druhej ruky. Zviera totiž z týchto zdrojov čerpá výživu pre rast. Život, ukrytý v obilninách a zelenine, prechádza do toho, kto ich zjedol. Ak zjeme mäso, dostáva sa aj k nám. O koľko lepšie by bolo jesť priamo to, čo nám Boh určil ako potravu!

Mäso nebolo nikdy najlepšou potravou pre človeka. Dnes, keď chorobnosť zvierat rýchlo stúpa, je dvojnásobne nevyhovujúce. Tí, ktorí jedia mäsité pokrmy, si sotva uvedomujú, čo vlastne jedia. Keby videli, v akých podmienkach zvieratá žijú a poznali kvalitu mäsa, ktoré im je predložené, odvrátili by sa s odporom. Obsahuje množstvo zárodkov tuberkulózy, rakoviny a ďalších smrteľných chorôb, čím spôsobuje ich šírenie.

Bravčové mäso je plné parazitov. O ošípanej Boh povedal: „...*je pre vás nečistá! Ich mäso nejedzte, ani sa nedotknite ich zdochliny!*„ [5. Mojžišova 14,8](#). Tento príkaz bol daný preto, lebo bravčové mäso nie je vhodné na jedenie. Ošípané sa živia odpadkami a len na to boli určené. Nikdy, za žiadnych okolností nemali ľudia jesť ich mäso. Nie je možné, aby mäso akéhokoľvek zvieratá, ktorému je prirodzené žiť v špíne a živiť sa odpadkami, bolo zdravé.

Na trh sa často dostáva mäso zvierat, ktoré boli také choré, že majiteľ sa bál ich ďalej chovať. Niektoré spôsoby výkrmu zvierat určených na trh spôsobujú choroby. Sú chované v uzavretých zapáchajúcich priestoroch bez dostatočného prístupu svetla a čerstvého vzduchu. Priberajú z krmiva, ktoré sa už rozkladá, takže celé sú nakazené hnilobnými látkami.

Kým sa zvieratá dostanú na trh, musia v hrozných podmienkach prekonať veľké vzdialenosti. Sú vzaté z pastvín a hnané po rozpálených prašných cestách alebo natlačené v špinavých prepravných prostriedkoch. Unavené a vyčerpané sú mnoho hodín ponechané bez vody a potravy. Potom sú tieto úbohé stvorenia hnané na jatky, aby sa ľudia mohli pohostiť ich mŕtvolami.

Na mnohých miestach a najmä tam, kde prichádzajú do styku so splaškami, sú ryby také nakazené odpadkami, ktorými sa živia, že ich mäso sa stáva príčinou chorôb. Tieto ryby môžu odplávať do vzdialených morí. Ulovia ich tam, kde je voda čistá a čerstvá.

[222]

Ich mäso však prináša ľuďom, ktorí o tomto nebezpečenstve ani netušili, chorobu a smrť.

Následky konzumácie mäsitej stravy sa možno neobjavia hneď, to však nie je dôkazom, že je neškodná. Málokto sa dá presvedčiť, že zjedené mäso mu otráвило krv a spôsobilo utrpenie. Mnohí zomierajú na choroby, ktoré ich postihli len preto, že jedli mäso. Ani oni sami ani ostatní však o pravej príčine netušia.

Mravné zlo, ktoré so sebou mäsitá strava prináša, nie je o nič menšie. Podlomené zdravie oslabuje telo, a to vplýva na myseľ i vnútro človeka. Predstavte si krutosť, s akou sa získava mäso pre obchod. Rozmýšľajte o tom, aký to má vplyv na tých, ktorí zvieratá zabíjajú i na tých, ktorí sa na to pozerajú. Ako to ničí citlivosť, s akou by sme mali pristupovať k týmto Božím tvorom!

Nemé tvory majú schopnosť vnímať takmer ako človek. Je to až záhadné. Zvieratá vidia, počujú, milujú, majú strach a trpia. K svojmu telu majú oveľa zodpovednejší prístup než mnohí ľudia. Svojim druhom v utrpení prejavujú súcit a nehu. Mnohé zvieratá prejavujú tým, ktorí sa o nich starajú, väčšiu náklonnosť než niektorí ľudia. Sú im tak oddané a verné, že roztrhnúť toto puto sa dá iba s veľkým utrpením.

[223] Ako by sa mohol človek, ktorý má srdce a choval už domáce zvieratá, spokojne pozerat' do ich očí plných dôvery a prítulnosti, a pritom ich dávať mäsiarovi pod nôž? Ako by mohol vychutnávať ich mäso?

Zmena stravy

Je chybou myslieť si, že sila svalov závisí od konzumácie mäsitých pokrmov. Ak sa ich vzdáme, upevníme si zdravie a lepšie naplníme potreby svojho tela. Obilniny s ovocím, orechmi a zeleninou obsahujú všetky výživné látky, nevyhnutné pre tvorbu zdravej krvi. Mäsitá strava neposkytuje tieto látky v takom množstve a kvalite. Keby bolo mäso pre naše zdravie a silu nevyhnutné, bolo by súčasťou stravy určenej človeku na počiatku.

Ak prestaneme jesť mäso, možno sa budeme cítiť slabí a malátni. Mnohí to považujú za dôkaz, že mäsitá strava je pre človeka nevyhnutná. Skutočná príčina je však to, že takáto strava pôsobí ako stimulačný prostriedok, rozprúdi krv a podráždi nervy. Pre mnohých

je také ťažké vzdat' sa mäsa, ako alkoholikovi svojho pohárika. Zmena však bude nepochybne užitočná.

Mäsité pokrmy, ak sa ich zriekneme, treba nahradiť rôznymi obilninami, orechmi, zeleninou a ovocím, ktoré sú výživné i chutné. Nevyhnutné je to najmä u ľuď slabých a preťažených stálou prácou. V niektorých chudobných krajinách je mäso najlacnejšou potravou. Robiť tam reformu v stravovaní je veľmi ťažké, ale dá sa to. Vždy je potrebné dobre zvážiť situáciu, v akej ľudia žijú a silu ich celoživotných zvykov. Nikdy by sme nemali správne zásady presadzovať nevhodným spôsobom a nútiť ľudí do rýchlej zmeny. Mäso by mala nahradiť zdravá, nie veľmi drahá strava. Veľmi to závisí od kuchárky. Ak je šikovná a dá si záležať, bude pripravovať výživné a chutné jedlá, ktoré vo veľkej miere nahradia mäso.

Ak poslúchneme hlas svedomia a rozhodneme sa pre dobrú a zdravú stravu, nastane rýchla zmena a chuť na mäso sa čoskoro stratí.

[224]

Je načase, aby sme sa vzdali mäsitej stravy. Ako môžu tí, ktorí túžia byť čisti a svätí a stretávať sa s nebeskými anjelmi, ďalej jesť to, čo má na telo i myseľ človeka taký škodlivý vplyv? Ako môžu zabíjať Božie tvory, aby si mohli pochutnávať na ich mäse? Bude lepšie, keď sa vrátia k zdravej a chutnej strave, akú človek dostal v raji. K nemým tvorom, ktoré Boh stvoril a dal do našej moci, sa správajme milosrdne a učme to i naše deti.

25. kapitola — Extrémy v stravovaní

Nie každý zástanca zdravotnej reformy je skutočným reformátorom. Mnohí sa len vzdajú niektorých nezdravých jedál. Dostatočne nechápu podstatu zdravotných zásad. Ich jedálny lístok obsahuje toľko nezdravých pokrmov, že ani zd'aleka nemôžu byť príkladom kresťanskej striedmosti a zdržanlivosti.

Iní v snahe byť svojim blížny príkladom, upadajú do opačného extrému. Nedokážu si zabezpečiť kvalitnú potravu. Nevyužívajú to, čo môže byť najlepšou náhradou, ale prijímajú nehodnotnú stravu. Ich jedlo neobsahuje všetky potrebné zložky na tvorbu dobrej krvi, zdravie trpí a výkonnosť klesá. Ich príklad svedčí skôr proti než v prospech zdravotnej reformy.

Niektorí si zas myslia, že ak stačí jednoduchá strava, nemusia si robiť veľké starosti s výberom a prípravou pokrmov. Ich strava nie je kvalitná, pestrá a výživná. Zákonite nastávajú problémy.

Tí, ktorí nepochopili podstatu zdravotnej reformy, často presadzujú a realizujú svoje názory veľmi nekompromisne. Vplyv ich nesprávnych reforiem, ktorý sa prejaví v zlom zdravotnom stave, a snaha nanútiť svoje názory iným, vyvolá u ľuďi skreslenú predstavu o tejto reforme. Začnú ju úplne zavrhnúť.

[226] Tí, ktorí rozumejú zdravotným zákonom a rešpektujú ich, vyhýbajú sa obidvom extrémom – nestriedmosti i nadmernému obmedzovaniu. Nevyberajú si len takú stravu, ktorá by uspokojila ich chuť, ale aby posilnila aj telo. Ich snahou je byť v čo najlepšej kondícii, aby mohli čo najlepšie slúžiť Bohu i ľuďom. Svoju chuť ovládajú rozumom a svedomím a odmenou je im telesné i duševné zdravie. Svoje názory nevnučujú. Ich príklad svedčí v prospech správnych zásad a šíri dobrý vplyv.

Každý človek má v sebe cit pre zdravé stravovanie. Reformou v stravovaní by sme sa mali dôkladne zaoberať. Nikto by nemal kritizovať druhých za to, že ich spôsob stravovania sa vo všetkom nezhoduje s jeho spôsobom. Nie je možné vymyslieť nemenné pravidlo, ktorému by sa museli všetci podriaďovať. Nikto by si o sebe

nemal myslieť, že je meradlom pre ostatných. Všetci nemôžu jesť to isté. To, čo chutí a prospieva jednému, druhému chutiť nemusí, ba môže mu i uškodiť. Niekomu mlieko robí problémy, inému prospieva. Niektorí nemôžu stráviť fazuľu a hrach, iní zistia, že sú im prospešné. Niektorým robia dobre celozrnné jedlá, zatiaľ čo iní ich jesť nemôžu.

Ľudí, ktorí žijú v rozvojových krajinách alebo oblastiach, kde je nedostatok ovocia a orechov, by sme nemali nabádať, aby zo svojho jedálneho lístka vylúčili mlieko a vajíčka. Je pravda, že ľudia v plnej sile, ktorí sú ovládaní telesnými vášňami, by sa mali vyhýbať pikantným jedlám. Zvlášť v rodinách, kde sú deti vystavené vplyvu zmyselných návykov, by sa nemali podávať vajíčka. No tí, ktorí majú oslabenú činnosť krvotvorných orgánov, by mlieko a vajíčka úplne vylúčiť nemali. Hlavne vtedy, ak nemajú k dispozícii potraviny, ktoré by telu dodali potrebné živiny. Veľmi starostlivo by sme mali dbať, aby mlieko bolo od zdravých kráv a vajíčka od zdravých sliepok, ktoré sú dobre živené a ošetrované. Vajíčka treba pripravovať tak, aby boli čo najľahšie stráviteľné.

Reforma v stravovaní má pokračovať postupne. S rastúcim výskytom ochorení zvierat je používanie mlieka a vajec stále nebezpečnejšie. Preto by sme sa mali snažiť nahrádzať ich inými potravinami, ktoré sú zdravé a lacné. Mali by sme vedieť, ako variť bez nich, pritom však zdravo a chutne.

Za zdravé sa všeobecne pokladá jesť dvakrát denne. Sú však [227] okolnosti, keď ľudia potrebujú i tretie jedlo. Malo by však byť ľahko stráviteľné. Na večeru je najvhodnejšia suchá hrianka s ovocím alebo žitnou kávou.

Niektorí ľudia sa stále obávajú, či im jednoduchá, i keď zdravá strava nemôže nejakým spôsobom uškodiť. Takým mi dovoľte povedať: Nemyslite na to a netrápte sa tým. Stravujte sa ako najlepšie viete. Ak ste požiadali Pána, aby jedlo požehnal na posilnenie vášho tela, verte, že vašu modlitbu vypočuje a buďte spokojní.

Zdravotné zásady požadujú vylúčiť jedlá, ktoré dráždia žalúdok a ohrozujú zdravie. Nemali by sme však zabúdať, že následkom nehodnotnej stravy vzniká málokrvnosť a tá je príčinou chorôb, ktoré sa liečia najhoršie. Telo nemá dostatočné množstvo výživných látok, nastávajú poruchy trávenia a celková slabosť. Príčinou takého spo-

sobu stravovania nie je vždy chudoba. Môže ňou byť nevedomosť, nedbalosť alebo chybné predstavy o reforme.

Ak svoje telo zanedbávame alebo zneužívame, nie sme schopní Bohu slúžiť a ctíť ho. Jednou z prvých povinností dobrého správcu je starať sa o svoje telo a živiť ho chutnou a výdatnou stravou. Omnoho lepšie je uspokojiť sa s lacnejším oblečením a nábytkom než šetriť na jedle.

U niekoho je stôl skromne prestretý preto, aby zostalo na drahé pohostenie pre návštevy. Nie je to rozumné. Hostí by sme mali ponúknuť niečím jednoduchým. Na prvom mieste by mali byť potreby rodiny.

Nerozumné hospodárenie a neprirodzené zvyky sú často prekážkou pohostinnosti tam, kde je potrebná a kde by bola požehnaním. Náš bežný nákup by mal obsahovať aj to, čím by sme nečakaného host'a mohli ponúknuť bez nejakej veľkej prípravy.

[228] Všetci by sme sa mali naučiť, čo treba jesť a ako si jedlo pripraviť. Nielen ženy, i muži by sa mali naučiť pripravovať jednoduché a zdravé jedlá. Povinnosti nás často zavedú tam, kde si nebudeme môcť zaobstarať zdravé jedlo. Ak vieme variť, môžeme to dobre využiť.

Svoju stravu dôkladne zvážte. Sledujte vzťah medzi príčinou a následkom. Zdokonaľujte sa v sebaovládaní. Chut' podriad'te rozumu. Nikdy si nekazte žalúdok prejedaním. Neodriekajte si však kvalitnú, chutnú stravu, ktorá je pre zdravie nevyhnutná.

Jednostranné názory niektorých, údajne zdravotných reformátorov, veľmi uškodili zdravotnej osvete. Odborníci v oblasti výživy by mali pamätať, že reforma v stravovaní sa bude hodnotiť najmä podľa ich prestretých stolov. Svojím správaním by nemali budiť nedôveru. Zdravotné zásady by mali dodržiavať tak, aby sa sami stali príkladom hodným nasledovania. Mnohí sú proti akémukoľvek reformnému hnutiu, aj rozumnému, ak obmedzuje ich chuť. Neriadia sa rozumom alebo zdravotnými zákonmi, ale sú ovládaní svojou chuťou. Títo ľudia pokladajú za extrémistov všetkých, ktorí opustili zaužívané spôsoby a presadzujú reformu. Nezaujíma ich, aký úžitok to prináša. Aby nemali dôvod kritizovať, reformátori by nemali zvýrazňovať, ako sa líšia od ostatných, ale snažiť sa, bez toho, aby sa vzdali svojich zásad, čo najviac sa im priblížiť.

Ak tí, ktorí sa zasadzujú za reformu vo výžive, zachádzajú do extrémov, nie div, že mnohí z tých, ktorí ich považujú za predstaviteľov zdravotných zásad, zavrhnú reformu ako celok. Takéto extrémny napáchajú často za krátky čas viac škody, než je možné napraviť celoživotným úsilím byť v súlade so zdravotnými zásadami.

Zdravotná reforma je založená na jasných princípoch, ktoré majú d'alekosiahly vplyv. Nemali by sme ju znevažovať jednostrannými názormi a praktikami. Nemali by sme však trpieť útoky proti nej, zosmiešňovanie a snahu ovplyvniť druhých, aby sa vzdali správnych zásad, alebo ich nebrali vážne. Tí, ktorí sa nimi riadia, budú dôsledne a rozhodne zastávať správne stanovisko, pričom však v medziľudských vzťahoch budú prejavovať kresťanskú šľachetnosť a sebaovládanie.

[229]

[230]

26. kapitola — Povzbudzujúce prostriedky a narkotiká

Pod pojmom povzbudzujúce a omamné prostriedky rozumieme rôzne látky, ktoré sa síce používajú ako potrava alebo nápoj, dráždia však žalúdok, otravujú krv a vzrušujú nervy. Ich konzumácia je nepochybne škodlivá. Ľudia vyhl'adávajú vzrušenie, ktoré im tieto látky spôsobujú, pretože nejaký čas sa cítia príjemne. Má to však i dôsledky. Užívanie neprirodzených povzbudzujúcich prostriedkov vedie k závislosti, zapríčiňuje telesnú degeneráciu a úpadok.

Korenie

V dnešnej unáhlenej dobe platí: čím jednoduchšia strava, tým lepšie. Korenie je vo svojej podstate nezdravé. Horčica, čierne korenie a iné pikantné koreniny, nálevy, marinády a ďalšie podobné veci dráždia žalúdok, zvyšujú teplotu krvi a znečist'ujú ju. Zapálený žalúdok alkoholika je častou ilustráciou toho, k čomu privedie pitie alkoholu. Podobné následky má i konzumácia pikantného korenia. Jednoduchá strava čoskoro chuť neuspokojí. Organizmus cíti určitý nedostatok a neodolateľnú túžbu po niečom ešte pikantnejšom.

Čaj a káva

Čaj pôsobí ako povzbudzujúci prostriedok a do určitej miery vyvoláva otravu. (Poznámka redakcie: Nejde tu o bylinkové čaje, ale o tie, ktoré obsahujú rôzne škodlivé látky, napr. kofeín alebo teín. Týka sa to ruského, čínskeho čaju a pod.) Podobný účinok má i káva a mnohé ďalšie obľúbené nápoje, ktoré človeka po ich konzumácii osviežia. Podráždia nervy žalúdka a tie prenášajú tento signál do mozgu. Mozog vzápätí vydá pokyn k zvýšenej činnosti srdca a celého organizmu. Únava mizne a zdá sa, že sily nám pribúdajú. Ožívame a sme vnímavejší.

[231]

Mnohí sa preto domnievajú, že čaj alebo káva im robia veľmi dobre. Je to však omyl. Čaj a káva nezasobujú organizmus žiadnou

výživou. Ich účinok sa objaví skôr, než sú strávené a vstrebané. Čo sa zdalo byť posilnením, je iba nervovým vzrušením. Keď dráždidlo prestane pôsobiť, stratí sa i neprirodzená sila a človek je opäť slabý, malátny a vyčerpaný.

Trvalé užívanie týchto nervových dráždidiel má za následok bolesť hlavy, nespavosť, búšenie srdca, poruchy trávenia, trasenie rúk a mnoho ďalších problémov, a to preto, lebo ničia životné sily. Unavené nervy nepotrebujú povzbudzujúce prostriedky a prepracovanosť, ale pokoja odpočinok. Príroda potrebuje čas, aby obnovila vyčerpanú energiu. Ak jej sily užívaním povzbudzujúcich prostriedkov bičujeme, určitý čas budeme výkonnejší. Ak to však robíme stále, organizmus slabne a mobilizovať sily na požadovaný výkon je vždy ťažšie. Stávame sa závislí od povzbudzujúcich prostriedkov. Vôľa je porazená. Zdá sa, že nad touto neprirodzenou túžbou nedokážeme zvíťaziť. Telo si stále žiada niečo silnejšie a silnejšie, až vyčerpaný organizmus prestane reagovať.

Fajčenie

Tabak je pomaly pôsobiaci, zákerný a veľmi zhubný jed. Nech ho užívame v akejkol'vek forme, telo cíti jeho nepriaznivý vplyv. Pre svoje pomalé a takmer nebadané účinky je veľmi nebezpečný. Dráždi a napokon ochromuje nervy. Oslabuje a zatemňuje rozum. Na nervy pôsobí neraz silnejšie než alkohol. Je zákernejší a telo len ťažko dokáže odstrániť následky jeho vplyvu. Tabak prebúda túžbu po alkohole a nezriedka kladie základ alkoholovej závislosti.

[232]

Fajčenie je škodlivé, nákladné, fajčiara znečistí uje a ostatným je nepríjemné. Ľudí, ktorí holdujú tomuto zlozvyku, nájdeme všade. Sotva sa vám podarí prejsť davom ľudí bez toho, aby ste neboli nútení vdychovať jedovatý cigaretový dym. Byť v miestnosti alebo železničnom vozni, ktorý je presýtený výparmi alkoholu a tabaku, je nepríjemné a nezdravé. Keď ľudia napriek varovaniam otravujú týmito jedmi sami seba, je to ich chyba. Akým právom však znečistí ujú vzduch, ktorý musia dýchať iní?

U detí a mládeže napácha tabak nepredstaviteľné škody. Nezdravé zvyky minulých pokolení postihujú dnešnú mladú generáciu. Mentálna zaostalosť, fyzická slabosť, nervové choroby a neprirodzené žiadosti odovzdávajú rodičia ako dedičstvo svojim deťom.

Deti pokračujú v zlovykoch svojich rodičov. Zlo narastá a šíri sa ďalej. A to je v značnej miere príčinou telesného, duševného a mravného úpadku, ktorý vyvoláva také obavy.

Chlapci začínajú fajčiť vo veľmi mladom veku. Tento zlovyk, osvojený v období, keď telo i myseľ sú veľmi citlivé na jeho účinky, podkopáva telesné sily, zastavuje rast a vývoj organizmu, otupuje myseľ a kazí morálku.

Môžeme učiť deti a mládež, že fajčenie je škodlivé, ak rodičia, učitelia i duchovní sú im zlým príkladom? A tak dnes môžete vidieť fajčiť už malých chlapcov. Ak im chcete dohovárať, povedia: „Aj môj otec fajčí.“, Poukazujú na duchovných alebo na učiteľov a hovoria: „Oni tiež fajčia. Prečo by to malo škodiť mne?“, Mnohí stúpenci hnutia abstinentov sú sami závislí od tabaku. Akým vplyvom pôsobia takíto ľudia v boji proti závislosti?

[233] Vyzývam tých, ktorí o sebe tvrdia, že veria a poslúchajú Božie slovo: Môžete ako kresťania holdovať zlovyku, ktorý ochromuje vaše rozumové schopnosti a bráni vám správne chápať večné hodnoty? Môžeme denne okrádať Boha o službu, ktorá mu patrí a svojich blízkych o dobrý príklad a pomoc, ktorú by sme im mali poskytnúť?

Uvažovali ste o zodpovednosti, ktorú máte ako Boží správcovia za to, čo vlastníte? Zrátajte, koľko Pánových peňazí ste doteraz minuli na cigarety. Akú sumu ste premrhali, aby ste uspokojili svoj zlovyk v porovnaní s tým, čo ste venovali na dobročinné účely a šírenie evanjelia?

Ani jeden človek tabak nepotrebuje. Veľmi veľa ľudí je na mizine pre nedostatok prostriedkov, ktoré boli viac než vyhodené. Nezneužívame tým Božie dary? Neokrádame Boha a svojich blízkych? „A či neviete, že nepatríte sebe...? Boli ste draho vykúpení. Oslavujte teda Boha svojím telom.,, 1. Korint'anom 6,19.20.

Alkohol

„Vino je posmievačom a opojný nápoj krikl'úňom a nezmúdrie nik, kto sa od nich tacká.,, Príslovia 20,1.

„Kto vzdychá? Kto má žiaľ? Kto sa vadí? Kto sa ponosuje? Kto má bez príčiny rany? Kto má kalné oči? Tí, čo dlho vysedávajú nad vínom, tí, čo vchádzajú skúsiť miešaný nápoj. Nepozerať sa na víno,

ako červenie, ako sa perlí v pohári a hladko zbehne. No nakoniec hryzie ako had a štípe ako zmija.,, Príslovia 23,29-32.

Ľudská ruka ešte nenačrtla pôsobivejší obraz poníženia, pokorenia a otroctva ako je človek, ktorý sa stal obeťou alkoholu. Aj keď si svoju biedu uvedomí, nemá silu vymaniť sa z jej osídla. „Pôjdem to zase hl'adat'.,, Príslovia 23,35.

Áké následky zanecháva na človeku alkohol, nemusíme dokazovať. Otupené trosky so zakaleným zrakom môžeme stretnúť na každom kroku. Kristus za nich zomrel a anjeli nad nimi plačú. Sú škvrnou našej hrdej spoločnosti. Sú hanbou, kliatbou a hrozbou každej krajiny.

Kto dokáže opísať biedu, utrpenie a zúfalstvo v rodine alkoholika? Predstavte si dobre vychovanú, citlivú, spoločenskú a jemnú ženu. Jej manželom sa stane človek, ktorého alkohol zmení na opilca alebo vyvrhel'a. Predstavte si deti olúpené o teplo a bezpečie domova, o výchovu a vzdelanie, deti, u ktorých ten, kto by mal byť ich pýchou a ochranou, vyvoláva strach a hrôzu. Ich vstup do života je poznačený hanbou a dedičnou zat'aženosťou spôsobenou závislosťou opilca.

[234]

Spomeňte si na tragické nehody, ku ktorým dochádza každý deň pod vplyvom alkoholu. Železničiar zabudne obslúžiť návestidlo alebo správne nepochopí daný signál. Spôsobí zrážku, pri ktorej zahynie veľa ľudí. Alebo sa potopí loď a cestujúci i posádka zomierajú vo vlnách. Pri vyšetovaní sa zistí, že človek na zodpovednom mieste bol pod vplyvom alkoholu. Koľko alkoholu si môže dovoliť a pritom niest' zodpovednosť za životy ľudí? Človeku môžeme dôverovať iba vtedy, ak alkohol vôbec nepil.

Nápoje s nižším obsahom alkoholu

Tí, ktorí zdedili sklony siahať po povzbudzujúcich prostriedkoch, by za žiadnych okolností nemali mať poruke víno, pivo alebo jablčné víno či kvasený jablkový mušt. Tým sa totiž ustavične vystavujú pokušeniu. O sladkom jablkovom mušte si mnohí myslia, že je neškodný a kupujú ho. Šťava je však sladká iba krátko, potom začína proces kvasenia a nápoj dostáva ostrú chuť. Mnohí sa z toho len potešia. Neradi priznávajú, že z muštu sa stal kvasený, alkoholický nápoj.

[235]

Aj jablkový mušt, ako sa bežne pripravuje, je pre zdravie nebezpečný. Keby ľudia videli pod mikroskopom, čo obsahuje, málokto by bol ochotný piť ho. Stáva sa, že výrobcovia jablkovej šťavy určenej na trh nedbajú dostatočne na kvalitu ovocia a šťavu lisujú z červivých a nahnitých jabĺk. Tí, ktorých by ani nenapadlo nejakým spôsobom použiť zlé a nahnité jablká, s pôžitkom pijú mušt vyrobený z takýchto jabĺk. Mikroskop však ukazuje, že ani lahodná, čerstvo vylisovaná šťava nie je vhodná na pitie. (Poznámka redakcie: V roku 1905, keď bola táto kniha napísaná, sa jablkový mušt vyrábal opísaným spôsobom. Na miestach, kde kvalita potravín nie je pod kontrolou, sa možno i dnes vyrába podobne. Kde je však jablkový mušt vyrábaný hygienicky, z dobrého a zdravého ovocia, nie sú proti užívaniu žiadne námietky.)

Vínom, pivom a kvaseným jablkovým muštom sa dá opiť rovnako ako silnejším alkoholickým nápojom. Chuť však túži stále po niečom silnejšom, až vzniká závislosť od alkoholu. Striedmym pitím človek vstupuje na cestu alkoholika. Tieto slabšie nápoje pôsobia tak zákerne, že muž sa stane notorickým alkoholikom skôr, než si toto nebezpečenstvo vôbec uvedomí.

O niektorých ľuďoch sme si nikdy nemysleli, že sú alkoholici. Neustále sú však podvplyvom slabších alkoholických nápojov. Sú nepokojní, rozrušení a nevyrovnaní. Myslia si, že im nič nehrozí. Pokračujú ďalej, až sa všetky zábrany prelomia a oni sa zrieknu všetkých zásad. Najsilnejšie predsavzatia a úmysly sa začnú klátiť a nedokážu udržať skazenú chuť pod kontrolou rozumu.

Ani na jednom mieste nedáva Biblia súhlas používať alkohol. Na svadobnej hostine v Káne premenil Kristus vodu na víno. Bola to však prírodná hroznová šťava, „mušt v strapci“, o ktorom Písmo hovorí: „*Neznič ho, lebo je v ňom požehnanie...*“, [Izaiáš 65,8](#).

[236]

V Starej zmluve vlastne Kristus varoval Izraelcov: „*Víno je posmievačom a opojný nápoj krikl'úňom a nezmúdrie nik, kto sa od nich tacká.*“, [Príslovia 20,1](#). On sám neposkytol nič podobné. Satan zvádza ľuďa na pôžitkárstvo, ktoré zatemní rozum a otupí duchovnú vnímavosť. Kristus nás však učí ovládať svoje žiadosti. Nikdy človeku neponúkol to, čo by bolo preňho pokušením. Celý jeho život bol príkladom sebazaprenia. Aby zlomil moc hriechu, podstúpil najťažšiu skúšku, v akej mohli ľudia obstáť – štyridsaťdňový pôst na púšti. Bol to Kristus, kto prikázal, aby Ján Krstiteľ, podobne i

Mánóachova manželka, nepili víno ani opojný nápoj. Nekonal v rozpore so svojím vlastným učením. Svadobčanom predložil nekvasené víno, zdravý a osviežujúci nápoj. To je víno, ktoré pil Spasiteľ so svojimi učeníkmi na poslednej večeri a ktoré sa má používať pri stole Pánovom ako symbol Spasiteľovej krvi. Tento posvätný obrad má posilniť ducha a dať život. Nemá tam byť nič, čo by mohlo slúžiť zlému.

Biblia, príroda i rozum nám hovoria o vplyve alkoholických nápojov. Ako potom môžu kresťania pestovať chmeľ na varenie piva alebo vyrábať pre trh hroznové alebo jablkové víno? Ak svojich blízkych milujú ako seba samých, ako ich môžu lákať do pasce?

Zodpovednosť rodičov

Nestriednosť sa začína často v rodine. Bohatou a nezdravou stravou sú tráviace orgány oslabené. Chuť si postupne zvyká na pikantnejšie pokrmy a túži po niečom silnejšom. Čím častejšie sa táto túžba objavuje, tým je ťažšie odolať jej. Organizmus je priotrávený. Čím je telo slabšie, tým viac po tom túži. Jeden chybný krok pripravuje cestu ďalším. Mnohí, ktorí by na svoj stôl nikdy nedali víno alebo iný alkoholický nápoj, kladú naň jedlá vyvolávajúce túžbu po ostrých nápojoch. Nepodľahnúť tejto túžbe je takmer nemožné. Zlozvyky v jedení a pití ničia zdravie a vedú k alkoholizmu.

Keby si mladí ľudia, ktorí formujú a menia spoločnosť, osvojili správne zásady striedmosti, zakrátko by bolo takmer zbytočné viesť rôzne protialkoholické kampane. Rodičia, začnite boj proti nestriedmosti vo svojich vlastných rodinách. Od najútlejšieho veku učte deti zachovávať princípy striedmosti. Len tak môžete mať nádej na úspech.

Úlohou matky je pomáhať svojim deťom utvárať si správne zvyky a túžby. Formujte ich chuť. Pestujte v nich odpor k povzbudzujúcim prostriedkom. Rozvíjajte ich mravnú silu, aby nepodľahli zlu, ktoré ich obklopuje. Ved'te ich k tomu, aby sa nenechali ovplyvňovať druhými zlom, ale aby oni ovplyvňovali iných dobrom.

Osobná zodpovednosť

Boj proti závislosti je namáhavý. Mnohé snahy však nesmerujú k skutočnej podstate problému. Zástancovia protialkoholického hnutia by si mali uvedomiť, aké následky prináša nezdravá strava, korenie, čaj a káva. Prajeme im veľa úspechov. Vyzývame ich však, aby sa hlbšie zamysleli nad príčinami tohto zla a dôsledne realizovali reformu.

Je potrebné stále pripomínať, že vyváženosť v psychickej a mravnej oblasti vo veľkej miere závisí od telesného zdravia. Všetky narkotiká a neprirodzené povzbudzujúce prostriedky oslabujú a ničia telo a znižujú intelektuálnu a mravnú úroveň. Príčinou morálnej skazenosti sveta je nestriednosť. Uspokojovaním zvrátenej chuti človek stráca silu odolávať pokušeniu.

Poslaním stúpcov organizácií podporujúcich striednosť je vzdelávať ľudí v tejto oblasti a učiť ich, že povzbudzujúce prostriedky vybičujú vyčerpaný organizmus k neprirodzenej a křčovitej činnosti. Ohrozené je zdravie, charakter a dokonca i život.

[238] Čo sa týka čaju, kávy, tabaku a alkoholu, jediným bezpečným riešením je nedotýkať sa ich, neochutnávať ich a nezaoberať sa nimi. Čaj, káva a iné stimulujúce nápoje vyvolávajú podobnú závislosť ako alkohol a tabak. Vzdať sa ich je niekedy rovnako ťažké ako alkoholikovi vzdať sa alkoholu. Tí, ktorí sa o to snažia, budú určitý čas pociťovať slabosť a iné abstinenčné príznaky. Vytrvalosťou však zvíťazia nad neodolateľnou túžbou a telo prestane vyžadovať návykovú látku. Organizmus bude potrebovať nejaký čas, kým sa z toho zotaví. Dajme mu príležitosť, telo sa vzchopí a bude nám opäť vynikajúco slúžiť.

27. kapitola — Obchodovanie s alkoholom a jeho zákaz

[239]

„Beda tomu, kto stavia svoj dom bez spravodlivosti a svoje horné izby bez práva..., kto hovorí: Postavím si rozľahlý dom a priestranné horné izby. Aj obloky si vyseká, obloží ho cédrovým drevom a na červeno natrú. Či si preto kráľom, že horlíš za cédrové stavby?... Lenže tvoje oči a srdce sú upriamené len na tvoj zisk, na prelievanie krvi nevinného a na páchanie útlaku i krivdy.,, Jeremiáš 22,13-17.

Činnosť obchodníka s alkoholickými nápojmi

Takto Biblia opisuje prácu tých, ktorí vyrábajú a predávajú alkoholické nápoje. Ich obchod je vlastne okrádanie. Za peniaze, ktoré prijímajú, neposkytujú protihodnotu rovnakej ceny. Každá koruna z ich zisku prináša nešťastie tomu, kto ju takto utratil.

Boh štedro dáva ľuďom svoje dary. Keby sme ich múdro používali, svet by biedu a chudobu takmer nepoznal! Ľudská bezbožnosť však mení Božie požehnanie na zlorečenie. Niektoré plodiny a ovocie, ktoré nám boli dané ako potrava, človek mení na jedy prinášajúce úpadok a skazu. Príčinou toho je nenásytná túžba po zisku a neovládateľná chuť. Každý rok sa skonzumujú milióny a milióny litrov alkoholu. Za milióny a milióny korún sa kupuje zúfalstvo, chudoba, choroby, hanba, zmyselnosť, zločinnosť a smrť.

Pre zisk predáva obchodník svojim obetiam to, čo ničí telo, kazí myseľ a rodinu alkoholika privádza do biedy a nešťastia.

Obchodník však neprestáva vydierať ani po smrti alkoholika. Okráda vdovu a deti sú nútené žobrať. Vezme im i najnutnejšie životné potreby, len aby dlh ich otca a manžela bol zaplatený. Plač trpiacich detí a slzy zúfalej matky ho len viac podráždia. Čo na tom, že hladujú? Čo na tom, že sú zúfalí a na mizine? Bohatne z almužien tých, ktorých vedie do záhuby.

[240]

Takýto človek sa vo veľkej miere zaslúžil o to, že nevestince, nočné bary, súdne siene, väznice, útulky pre bezdomovcov, psychiat-

rické liečebne a nemocnice sú plné. Podobne ako tajomný Babylon z knihy Zjavenie, bohatne z obchodu, ktorý zotročuje ľuď. Cez neho pôsobí satan, ktorý využíva všetko, čo sa len dá, aby mohol človeka ovládať a zničiť. Jeho osídla sú pripravené všade – v mestách, na dedinách, vo vlakoch, na lodiach, v obchodoch, zábavných podnikoch, nemocniciach, ba i pri svätom stole Pánovom. Nenechá si ujsť ani jednu príležitosť, ktorá by mohla vyvolať alebo posilniť túžbu po alkohole. Takmer na každom rohu ulice je hostinec, ktorý svojím osvetlením, pohostinstvom a veselou náladou pozýva pracujúceho človeka, bohatého leňocha i bezstarostnú mládež.

V súkromných reštauráciách i exkluzívnych zábavných podnikoch popíjajú dámy obľúbené nápoje dobrej značky, ktoré sú v skutočnosti opojné. Chorým a vyčerpaným sa vrelo odporúčajú žalúdočné kvapky, ktoré obsahujú veľa alkoholu.

Alkohol sa pridáva i do dezertov, ktoré sa predávajú v obchodoch, aby si na jeho chuť zvykali už malé deti. Týmito sladkosťami láka obchodník s alkoholom i deti.

Deň čo deň sa opakuje to isté. Otcovia, manželia a bratia, ktorí sú oporou, nádejou a pýchou národa, vstupujú do miestností, z ktorých sa vracajú zúbožení a bez peňazí.

Oveľa horšie je, že toto nešťastie postihuje aj samotné srdce rodiny. Stále viac žien podlieha návyku na alkohol. V mnohých domácnostiach sú i malé, nevinné a bezmocné deti denne ohrozené nedbalosťou, týraním a nemravnosťou opitých matiek. Synovia a dcéry vyrastajú pod vplyvom tohto hrozného zla. Môžu mať inú vyhladku do budúcnosti, než klesnúť ešte hlbšie než rodičia?

Z takzvaných kresťanských krajín sa kliatba alkoholu šíri do rozvojových zemí. Úbohí, nevedomí domorodci sa učia piť alkohol. I tam sa nájdú inteligentní ľudia, ktorí ho považujú za smrteľný jed a protestujú proti jeho užívaniu. Márne sa snažia uchrániť svoju vlasť pred jeho ničivými následkami. Civilizované národy im tabak, alkohol a ópium priam vnucujú. Ak tieto primitívne kmene pridajú k svojim neovládaným vášňam alkohol, morálny úpadok je ešte väčší. Vysielat' tam misionárov je takmer beznádejné.

Ľudia, ktorí ich mali zoznámiť s Bohom, ich zvädzajú k neresťiam, ktoré sú príčinou skazy celých kmeňov a rodov. Preto sú v nekresťanských oblastiach obyvatelia civilizovaných národov takí nenávidení.

Zodpovednosť cirkvi

Obchod s alkoholom je svetovou obchodnou veľmocou. Peniaze, návyk a chuť sú na jej strane. Jej moc pocit'uje i cirkev. Ľudia, ktorí sa živia obchodom s liehovinami, a to buď priamo, alebo nepriamo, sú váženými členmi cirkvi. Mnohí z nich dávajú štedro na dobročinné účely. Ich finančné dary umožňujú cirkvám podnikat' rôzne akcie a zamestnávať duchovných. Aby sa ospravedlnili, poukazujú na moc peňazí. Cirkvi, ktoré takýchto členov prijímajú, podporujú vlastne obchod s alkoholom. Duchovný nemá dostatok odvahy rozhodne sa postaviť na stranu pravdy. Nepoukáže členom svojho zboru, čo Boh povedal o obchodovaní s alkoholom. Keby hovoril otvorene, pohoršil by členov zboru, stratil popularitu a prišiel o plat.

Súd Boží je však nad cirkevným súdom. Ten, ktorý povedal prvému vrahovi: „...*hlas krvi tvojho brata volá zo zeme ku mne*,, (1. [Mojžišova 4,10](#)) neprijme na svoj oltár dary obchodníka s alkoholom. Jeho hnev vzplanie proti tým, ktorí sa snažia prikryť vinu plášťom štedrosti. Ich peniaze sú poškvrnené krvou a je na nich kliatba. [242]

„Načo mi množstvo vašich obetí? hovorí Hospodin... Keď sa prichádzate ukazovať predom mnou, kto vás žiadal, aby ste šliapali moje nádvorie? Neprinášajte viac márnou obeť... Ak aj vystierate dlane, zastriem si oči pred vami. Ak sa aj mnoho modlíte, ja vôbec nepočúvam. Vaše ruky sú plné krvnej viny.,, [Izaiáš 1,11-15](#).

Alkoholik sa môže zmeniť. Boli mu predsa zverené schopnosti, ktorými má uctievať Boha a byť požehnaním pre svet. Jeho blížni mu postavili do cesty osídlo a zbohatli za cenu jeho ožobráčenia. Žijú v prepychu, zatiaľ čo úbohé obeť, ktoré okradli, žijú v núdzi a biede. Boh však bude brať na zodpovednosť každého, kto dopomohol alkoholikovi k záhube. Vládca neba pozná prvú príčinu i konečný dôsledok opilstva. Ten, ktorý sa stará o vrabcov a odieva poľnú trávu, nezabudne na tých, ktorí boli stvorení na jeho obraz a vykúpení jeho krvou. Počuje ich volanie. Boh zaznamenáva každý zlomysel'ný čin, ktorý vedie k zločinu a chudobe.

Svet a cirkev uznávajú človeka, ktorý bohatne na úkor nedostatku druhých. Možno s úsmevom prijímajú toho, kto krok za krokom zvädza ľuď na cestu hanby a poníženia. No Boh to všetko zaznamenáva a vo svojej spravodlivosti privedie na súd. Možno ho ľudia

považujú za dobrého obchodníka. Pán však hovorí: „*Beda mu*„. Bude zodpovedný za zúfalstvo, biedu a utrpenie, ktoré spôsobil, za chudobu matiek a detí, ktoré trpeli núdzou o jedlo, odev, prístrešie a ktoré stratili radosť a nádej. Bude zodpovedný za tých, ktorí jeho pričinením zomreli nezmierení s Bohom. Tí, ktorí ho podporujú, majú podiel na jeho vine. Boh im hovorí: „*Vaše ruky sú celé od krvi*„.

[243]

Živnostenské zákony

Mnohí obhajujú udeľovanie licencie na obchodovanie s liehovinami ako snahu zamedziť rozmáhaniu alkoholizmu. Udeľovaním takýchto živností sa však obchod s alkoholom dostáva pod ochranu zákona. Vláda ho tým schvaľuje a podporuje zlo, ktoré – ako tvrdí – chcela obmedziť. Pod ochranou živnostenských povolení sa po celej krajine budujú pivovary, liehovary a vinárenské závody. Obchodníci s alkoholom ponúkajú svoj tovar priamo pri našich dverách.

Osobám, ktoré sú pod vplyvom alkoholu alebo notorickým alkoholikom sa často zakazuje predávať alkohol. Pritom sa stále viac mladých ľudí stáva alkoholikmi. Samotná existencia obchodu s alkoholom závisí od toho, do akej miery sa chuť mladých ľudí pripraví a zvykne si na alkohol. Krok za krokom sa u mládeže prebúda neovládateľná túžba, ktorá vedie k návyku na alkohol. Menším zlom by bolo dať alkohol notorickému alkoholikovi, ktorého údel je už väčšinou spečatený, než dovoliť, aby sa naša mládež pre tento zlozvyk dostala do záhuby.

Opilci, ktorí sa snažia o nápravu, sú vďaka povolenému obchodovaniu s liehovinami stále pokúšaní. Vznikli protialkoholické liečebne, ktoré im majú pomôcť zvíťaziť nad ich chuťou. Je to šľachetná práca. Kým však bude tento obchod schválený zákonom, alkoholikom to prinesie len malý úžitok. Nemôžu tam totiž zostať navždy. Budú musieť opäť zaujať svoje miesto v spoločnosti. Túžba po alkohole je len potlačená, nie úplne vykorenená. Keď príde pokušenie, ktoré striehne na každom kroku, veľmi často sa ľahko stávajú jeho korisťou.

Človek, ktorý má nejaké nebezpečné zvieria a pozná jeho sklony, nedohliadne však naň, je podľa zákonov zeme zodpovedný za škody, ktoré môže spôsobiť. V zákonoch daných Izraelcom Pán nariadil,

že ak takéto zviera usmrtí človeka, za svoju nedbalosť alebo zlomyseľnosť zaplatí majiteľ svojím životom. Podľa tejto zásady by malo [244] platiť, že vláda, ktorá udeľuje licencie na predaj alkoholu, je zodpovedná za jeho následky. Dať voľnosť divokému zvieraťu je zločin hodný smrti. O čo väčším zločinom je povoliť predaj alkoholu!

Povolenie obchodovať s alkoholom sa dáva preto, že štátnej pokladnici prináša zisk. Aký je to však zisk v porovnaní s nevyčísľiteľnými nákladmi na zločincov, duševne chorých a žobrákov, ktorí sa nimi stali kvôli alkoholu! Človek spácha pod vplyvom alkoholu nejaký zločin a je predvedený pred súd. Tí, ktorí uzákonili obchod s alkoholom, sú nútení zaoberať sa následkami svojej vlastnej práce. Schválili predaj alkoholu, ktorý urobil z človeka zločinca. Teraz ho musia poslať do väzenia alebo na šibenicu. Jeho žena a deti zostanú často bez peňazí, na t'archu spoločnosti, v ktorej žijú.

Aj keď zväzíme iba finančnú stránku tohto problému, zistíme, že obchod s alkoholom je veľkou nerozvážnosťou. Aký zisk však nahradí stratu rozumného myslenia, deformáciu Božieho obrazu v človeku a biedu a poníženie detí, ktoré sú odsúdené prenášať zlé sklony svojich otcov alkoholikov na svoje deti?

Zákaz výroby, dovozu a predaja alkoholických nápojov

Človek, závislý od alkoholu, je v zúfalej situácii. Činnosť mozgu je ochromená a vôľa oslabená. Nech by sa snažil akokoľvek, svoju chuť nedokáže ovládať. Ničím ho neprinútíme ani nepresvedčíme, aby sa toho zriekol. Alkoholik, ktorý sa rozhodol prestať piť, je znovu a znovu zvädzaný k svojmu pohárik. Prvá kvapka alkoholu zaženie každé správne rozhodnutie a potlačí pozostatok vôle. Stačí jeden dúšok a človek prestane myslieť na následky. Zabudne na manželku, ktorá ho ustarostená a sklamaná doma čaká. Netrápi ho, že jeho deti sú hladné a nahé. Tým, že zákon dovoľuje obchod [245] s alkoholom, schvaľuje úpadok človeka a odmieta zastaviť to, čo naplňa svet zlom.

Musí to tak zostať navždy? Budú musieť ľudia stále bojovať tam, kde sú dvere pokušenia pred nimi otvorené dokorán? Musí kľatba alkoholizmu ako mor spočívať na civilizovanom svete? Musí rok čo rok ako nenásytný oheň ničiť tisíce a tisíce šťastných rodín? Keď stroskotá loď neďaleko od brehu, ľudia nehľadajú nečinne. Aby

stroskotancov zachránili, riskujú svoje životy. O čo viac by sme sa mali snažiť uchrániť ich pred údelom alkoholika!

Predaj alkoholu neohrozuje len alkoholika a jeho rodinu. Hlavným zlom, ktoré tento obchod uval'uje na ľudskú spoločnosť, nie sú ani dane. Všetci sme navzájom spletení v pavučine ľudstva. Zlo, ktoré postihne ktorúkoľvek časť veľkej ľudskej rodiny, ohrozuje všetkých.

Nejeden človek, ktorý pre zisk alebo pohodlnosť nechcel mať so zákazom predaja alkoholu nič spoločné, príliš neskoro zistil, že sa to dotýka aj jeho. Vidí, ako sa jeho deti vracajú domov opité a zničené. Nezákonnosť vedie k výtržnostiam. Majetok je ohrozený a život neistý. Rastie počet nehôd na zemi i mori. Choroby, ktoré vypukli v chudobných, špinavých štvrtiach, postihujú i prepychové domy. Zlozvykmi, ktorým podľaahli deti opilcov a zločincov, sa infikujú synovia a dcéry z dobrých a vzdelaných rodín.

Niet človeka, ktorého záujmy by alkohol neohrozoval. Niet takého, ktorý by sa pre svoju vlastnú bezpečnosť nemal zasadzovať o likvidáciu obchodu s alkoholom.

[246] Spomedzi úradov, ktoré majú na starosti rôzne sekulárne záležitosti, by zvlášť zákonodarné zbory a súdy nemali byť zasiahnuté kliatbou alkoholizmu. Riaditelia, senátori, poslanci, sudcovia, ľudia, ktorí vydávajú zákony zeme a sledujú ich plnenie, tí, ktorí majú vo svojich rukách životy, povest' a majetky svojich blízkych, by mali byť úplní abstinenti. Len tak môžu mať jasnú myseľ a dokážu rozoznať, čo je dobré a čo zlé. Len tak môžu byť pri vynášaní rozsudkov zásadní, rozumní a láskaví. Aká je však skutočnosť? Mysleľ mnohých je poznačená alkoholom. Ich zmysel pre dobro a zlo je zmätený. Koľko nesprávnych zákonov bolo vydaných, koľko nevinných ľudí bolo odsúdených na smrť pre nespravodlivosť podnapitých zákonodarcov, svedkov, advokátov, poroty, ba i sudcov! Mnohí sú „*hrdinami v pití vína a siláci v miešaní opojného nápoja*„, ktorí „*na zlé povedia dobré a na dobré zlé*„, „*ktorí ospravedlňujú zločinca za úplatok a spravodlivosť spravodlivým odnímajú*„. Boh o nich hovorí:

„*Beda im... Preto, ako slamu stravuje plameň ohňa a ako seno klesá v plameni, tak ich koreň bude ako hniloba a ich kvet vzlietne ako prach. Lebo zavrhlí náuku Hospodina mocností a pohrdli rečou Svätého v Izraeli.*„, [Izaiáš 5,22-24](#).

Božia česť, stabilita národa, blaho spoločnosti a šťastie rodín i jednotlivcov vyžadujú, aby sme urobili čo je v našich silách a zburcovali ľudí proti alkoholizmu. Čoskoro uvidíme následky tohto strašného zla, ktoré teraz ešte nevidíme. Kto sa odhodlane postaví proti tejto záhube? Tento zápas sa sotva začal. Vytvoríme armádu na zastavenie predaja alkoholu, ktorý ľudí kazí a ničí. Vysvetľujme, aké nebezpečenstvo so sebou prináša obchod s alkoholom. Utvorí sa verejná mienka, ktorá bude žiadať jeho zákaz. Dajme ľuďom závislým od alkoholu príležitosť vymaniť sa z jeho otroctva. Nech národ pozdvihne svoj hlas a žiada svojich zákonodarcov, aby zastavili tento pochybný obchod.

„Zachraňuj tých, ktorých vedú na smrť, a ušetri tých, ktorí sa tackajú na popravisko. Ak povieš: Nevedeli sme o tom – ten, kto skúma srdcia, ten to pozoruje. Ved’ ten, ktorý stráži tvoj život, ten to vie., Príslovia 24,11.12.

[247]

„Čo povieš, keď ťa navštívia [trestom]?, Jeremiáš 13,21.

28. kapitola — Poslanie domova

Obnova a povznesenie ľudstva sa začína v domove. Rozhodujúci je vplyv rodičov. Spoločnosť sa skladá z rodín a je taká, akú ju vytvoria rodičia. Zo srdca „pramení život“, (Príslovia 4,23) a srdcom spoločnosti, cirkvi a národa je rodina. Blaho spoločnosti, úspech cirkvi a prosperita národa závisí od vplyvu domova.

O význame a možnostiach rodinného života nám hovorí Ježišov život. Opustil nebo, aby bol naším vzorom a učiteľom. Tridsať rokov prežil v nazaretskej rodine. Biblický záznam z tohto obdobia je veľmi stručný. Nekonali sa žiadne zázraky, ktoré by upútali pozornosť ľudí. Dychtivé zástupy nechodili za Ježišom a nepočúvali jeho slová. A predsa aj vtedy plnil svoje božské poslanie. Žil ako človek a podieľal sa na živote rodiny – dodržiaval jej poriadok, plnil povinnosti, ktoré v rodine mal, a znášal ťažkosti spojené s rodinným životom. Svoje detstvo a mladosť prežíval Ježiš v bezpečí a starostlivosti skromného domova. „A Ježiš napredoval v múdrosti, veku a obľube u Boha i u ľudí.“, Lukáš 2,52.

Tieto roky v ústraní Ježiš naplnil láskou a službou. Jeho nesebecnosť a trpezlivosť, odvaha a vernosť, jeho víťazstvá nad pokušením, neotrasiteľný pokoj, tichosť a radosť boli stálym zdrojom povzbudenia pre druhých. Doma šíril vôkol seba čisté a láskavé ovzdušie. Jeho život pôsobil v spoločnosti ako kvas. Nevykonal žiadny zázrak. Pokúšaní, chorí a zúfalí predsa cítili silu uzdravujúcej a životodarnej lásky, ktorá z neho vyžarovala. Od svojho raného detstva nenápadne slúžil druhým. Keď potom začal verejne pôsobiť, mnohí ho radi počúvali.

[249] Spasiteľovo detstvo a mladosť nie sú príkladom iba pre mladých ľudí, ale poučením a povzbudením i pre rodičov. Prvým poľom pôsobnosti pre tých, ktorí chcú pracovať pre svojich blížnych, je rodina a susedia. Tým, ktorí zakladajú a starajú sa o rodiny, bolo zverené najdôležitejšie poslanie. Nič z toho, čím boli ľudia poverení, nemá závažnejšie a ďalekosiahlejšie dôsledky, než práca a vplyv otcov a matiek.

O budúcnosti ľudskej spoločnosti rozhodnú deti a mladí ľudia dneška. Aké to budú deti a mládež, to závisí od rodiny. Choroby, bieda a zločiny, ktoré ľudstvo postihujú, sú vo veľkej miere dôsledkom nedostatku správnej výchovy. Keby bol rodinný život čistý a úprimný, keby deti opúšťajúce domov boli pripravené plniť úlohy, ktoré ich v živote čakajú a čeliť nebezpečenstvám, ktoré ich stretnú, ako by sa zmenil tento svet!

Rôzne organizácie a ústavy venujú veľa času, peňazí, práce a úsilia, aby pomohli obetiam zlozvykov. Nestačí to však. Potreba je veľká a výsledok nepatrný. Len málo ľudí sa zmení natrvalo.

Mnohí túžia žiť lepším životom. Nemajú však dost' odvahy a rozhodnosti zlomiť silu svojich návykov. Vyžaduje si to obeť, zápasy a námahu, preto radšej cúvnu a ďalej žijú v biede a skaze. A tak ľudia s neobyčajnými rozumovými schopnosťami, ctižiadostiví, nadaní, vzdelaní a schopní zastávať vysoké a zodpovedné miesta, sú zbavení dôstojnosti a stratení pre život časný i večný.

Tí, ktorí sa rozhodli zmeniť svoj život a opäť získať ľudskú dôstojnosť, vedú ťažký boj. Úrodu zla, ktoré rozsievali, zberajú mnohí v podobe poškodeného zdravia, oslabenej vôle, znížených rozumových schopností a narušených vzťahov po celý život. Čo všetko mohli dosiahnuť, keby sa so zlom vysporiadali hneď na začiatku!

Vo veľkej miere je to zodpovednosť rodičov. Nestriednosť a ďalšie zlozvyky sa ako rakovina zažierajú do ľudskej spoločnosti. Keby boli rodičia poučení ako formovať charakter a zvyky svojich detí, výsledky by boli stokrát lepšie. Záleží na rodičoch, aby zlozvyk, ktorý spôsobuje strašné zlo, zmenili na zvyk, ktorý ich bude viesť k dobru. Od samého začiatku musia usmerňovať život svojich detí a viesť ich správnym smerom.

[250]

Rodičia majú svojim deťom dať základ pre zdravý a šťastný život. Je dôležité, aby deti odchádzali z domova mravne odolní voči pokušeniam a rozhodnutí úspešne zápasit' so životnými problémami. Rodičia ich majú motivovať k určitému cieľu a rozvíjať v nich schopnosti, ktoré im pomôžu žiť tak, aby boli Bohu ku cti a svetu požehnaním. Povinnosťou rodičov je naučiť ich žiť čestne a poctivo za každých okolností, keď sa darí, i keď prídu ťažkosti. To je cesta, ktorá ich dovedie k nebeským výšinám.

Vplyv rodiny

Poslanie rodiny prekračuje prah ich domova. Kresťanská rodina má byť učebnicou, ktorá hovorí, aké znamenité je riadiť sa v živote správnymi zásadami. Takýto príklad sa stáva silou pôsobiacou v prospech dobra. Na srdcia a životy ľudí má oveľa väčší vplyv usporiadaná rodina, než akékoľvek dobré kázanie. Mladí ľudia opúšťajú domov a odnášajú si, čo sa naučili. Ušľachtilé zásady sa šíria do ďalších domácností. Ich vplyv napomáha pozdvihnutie spoločnosti.

Pohostinnosť

[251] Náš domov by sa mal stať požehnaním pre mnohých. Náš spoločenský život by nemal byť ovládaný zvykmi tohto sveta, ale Kristovým Duchom a jeho Slovom. Súčasťou všetkých sviatkov u Izraelcov boli chudobní, cudzinci a levíti, ktorí pomáhali kňazovi vo svätyni, učili a zvestovali. Ľudia ich považovali za svojich hostí. Kedykoľvek sa konala nejaká náboženská alebo spoločenská slávnosť, pohostili ich. Keď boli chorí alebo trpeli núdzou, postarali sa o nich. Aj v našich domovoch by mali byť takíto ľudia vítaní. Akou radosťou a povzbudením to bude pre lekára-misionára, učiteľa, strápenú a ťažko pracujúcu matku alebo pre starého, chorého človeka, ktorí sú často bez domova a musia bojovať s chudobou a mnohými sklamaniami.

Kristus hovorí: „*Keď dávaš obed alebo večeru, nepozývaj svojich priateľov, bratov, príbuzných alebo bohatých susedov, aby sa nestalo, že ťa aj oni pozvú a mal by si odplatu. Keď robíš hostinu, pozvi chudobných, mrzákov, chromých a slepých! A budeš blahoslavený, lebo oni sa ti nemajú čím odplatiť, a tak dostaneš odplatu pri vzkriesení spravodlivých.*“, [Lukáš 14,12-14](#).

Sú hostia, s prijatím ktorých nebudete mať žiadne veľké problémy. Nemusíte pre nich pripravovať nič zvláštne a nákladné ani sa snažiť byť ukážkoví. Úprimné prijatie, miesto pri vašom stole a požehnanie zo spoločnej chvíle modlitieb bude pre mnohých malým kúskom neba na zemi.

Naša láskavosť má presahovať kruh našej rodiny. Vzácné príležitosti sa naskytnú tým, ktorí dvere svojho domova otvoria pre

druhých. Spoločenský vplyv je obdivuhodná sila. Môžeme ho využiť, ak budeme pomáhať ľuďom žijúcim vôkol nás.

Naše domovy by mali byť útočiskom pre mladých ľudí, ktorí prežívajú skúšky a pokušenia. Mnohí z nich stoja na križovatke života. Pri rozhodnutí, ktoré bude formovať ich život – časný i večný, je dôležitý každý vplyv a každý dojem. Zlo pozýva. Zábavné podniky sú osvetlené a lákajú. Privítajú každého návštevníka. Okolo nás žijú mladí ľudia, ktorí nemajú domov. Mnohí ho aj majú, ale im nepomáha, nedvíha ich, len ženie do zla. V tieni dverí nášho domova kráčajú do záhuby.

Títo mladí ľudia potrebujú s láskou vystretú pomocnú ruku. Lás-kavé slová a drobné pozornosti prejavené jednoduchým spôsobom zaženú mraky pokušenia, ktoré sa s'ahujú nad človekom.

Úprimný prejav skutočnej lásky má moc otvoriť dvere srdca, ktoré potrebuje cítiť vôňu kresťanských slov a nežný dotyk Kristovej lásky. Ak o mladých ľuďoch prejavíme záujem, ak ich pozveme k sebe domov a budeme ochotní pomôcť im, mnohí z nich radi zmenia smer svojho života a vydajú sa správnou cestou.

[252]

Vzácné príležitosti

Náš život na zemi je krátky. Sme tu len raz. Žime preto najlepšie, ako vieme. Poslanie, ktoré máme, nevyžaduje bohatstvo, spoločenské postavenie ani mimoriadne schopnosti. Máme byť láskaví, obetaví a cieľavedomí. I malá lampa, ak stále svieti, môže byť zdrojom svetla pre mnoho ďalších lúčov. Môže sa zdať, že oblasť nášho vplyvu je nevelká, naše schopnosti sú nedostatočné, poznanie obmedzené a príležitostí je málo. A predsa máme obdivuhodné možnosti. Stačí využiť tie, ktoré nám ponúka náš vlastný domov. Ak sa vo svojom súkromnom i rodinnom živote budeme riadiť Božími zásadami, bude Boh cez nás pôsobiť svojou životodarnou mocou. Naše domovy sa stanú zdrojom zdravia, ktoré prináša život, krásu a úžitok tam, kde je púšť a prázdnota.

29. kapitola — Tvorcovia domova

Ten, ktorý dal Adamovi ako partnerku Evu, urobil svoj prvý zázrak na svadobnej hostine. Kristus začal svoje verejné pôsobenie v svadobnej sieni, kde sa príbuzní a priatelia radovali. Potvrdil tým platnosť manželstva a uznal ho za inštitúciu, ktorú sám založil. Nariadil, aby sa muž a žena spojili v posvätnom zväzku manželstva a vytvorili rodinu, ktorej členovia, ozdobení ct'ou, budú uznaní za členov nebeskej rodiny.

Kristus poctil manželstvo tým, že ho urobil symbolom spojenia medzi sebou a svojimi vykúpenými. On je ženích a cirkev je jeho nevestou. Ako o svojej vyvolenej o nej hovorí: „*Celá si krásna, moja milovaná, a škvrny na tebe niet.*“, [Pieseň Šalamúnova 4,7](#).

„*Kristus miloval cirkev a vydal za ňu seba samého, aby ju posvätil, očistiť ju..., aby bola svätá a bezúhonná. Tak aj muži majú milovať svoje ženy....*“, [Efezským 5,25-28](#).

Rodinný zväzok je najužší, najnežnejší a najposvätnější zo všetkých zväzkov na zemi. Je určený pre dobro človeka. Všade tam, kde mladí ľudia uzatvárajú manželstvo uvážene, zodpovedne a v bázni Božej, je požehnaním.

Tí, ktorí vstupujú do manželstva, by mali rozmýšľať o poslaní a vplyve rodiny, akú zakladajú. Keď sa stanú rodičmi, bude im prejavená plná dôvera. Rodičia nesú veľkú mieru zodpovednosti za telesnú a mravnú úroveň svojich detí, za ich dočasné i trvalé šťastie. Spoločnosť je taká, aká je rodina. O tom, či bude upadať alebo sa rozmáhať, rozhoduje vplyv každej rodiny.

[254] Výber životného partnera má zaistiť telesnú, duševnú i duchovnú pohodu rodičom i deťom, aby mohli byť požehnaním svojim blízkym a žiť na česť svojho Stvoriteľa.

Mladí ľudia by mali byť už pred vstupom do manželstva pripravení plniť povinnosti a riešiť problémy každodenného života. Nemali by sme ich podporovať, aby svadba bola čím skôr. Taký dôležitý a d'alekosiahly vzťah, akým je manželstvo, by sa nemal

uzatvárať unáhlene, bez dostatočnej prípravy a skôr, než sú telesné i duchovné sily úplne rozvinuté.

Partneri nemusia byť bohatí, mali by však byť zdraví. Zdravie je oveľa väčším požehnaním než bohatstvo. Spravidla by medzi nimi nemal byť veľký vekový rozdiel. Inak to môže vážne ohroziť zdravie mladšieho. Často sú i deti okradnuté o telesnú i duševnú silu. Starší rodičia im nedokážu poskytnúť starostlivosť a spoločenstvo, aké vyžaduje ich mladosť. A smrť im môže vziať otca alebo matku práve v čase, keď lásku a vedenie potrebujú najviac.

Dobré manželstvo sa dá spoľahlivo formovať jedine v spojení s Kristom. Ak má láska medzi ľuďmi vytvoriť ten najužší zväzok, musí čerpať silu z Božej lásky. Hlboká, skutočná a nesebecká láska môže byť iba tam, kde vládne Kristus.

Láska je vzácny dar, ktorý prijímame od Ježiša. Čistá a svätá láska nie je pocit, ale zásada. Tí, ktorých srdce ovláda skutočná láska, nie sú nerozumní a slepí. Vedení Duchom Svätým milujú Boha nadovšetko a svojich blížnych ako seba samých.

Tí, ktorí sa rozhodli vstúpiť do manželstva, majú zvážiť každý cit a všímať si každý povahový rys toho, s kým plánujú spojiť svoj život. Každý krok k manželstvu nech sa vyznačuje skromnosťou, jednoduchosťou, úprimnosťou a opravdivou snahou páčiť sa Bohu a ctíť ho. Manželstvo ovplyvňuje život časný i večný. Skutočný kresťan neplánuje to, čo Boh nemôže schváliť.

Ak vás Boh obdaril zbožnými rodičmi, rad'te sa s nimi. Rozprávajte sa s nimi o svojich túžbach a plánoch. Ak sa poučíte z ich skúseností, ušetríte si nejednu bolesť a sklamanie. Vaším radcom nech je predovšetkým Kristus. Študujte jeho slovo s modlitbou.

Mladá žena nech si preto vezme za manžela iba toho, kto je úprimný, statočný, usilovný, pracovitý a čestný, kto miluje a váži si Boha. Mladý muž nech si hľadá partnerku, ktorá bude stáť po jeho boku, dokáže niest' svoj diel zodpovednosti, ktorej vplyv ho zušľachtí a zjemní a ktorá ho svojou láskou urobí šťastným.

„...rozumná žena je od Hospodina... Príslovia 19,14. „Srdce jej muža jej dôveruje... Činí mu dobre a nie zle po všetky dni svojho života... S múdrosťou otvára svoje ústa, na jazyku má láskavé naučenie. Dozerá na chod domácnosti a nejedáva z chleba lenivosti. Jej synovia vstanú a blahoslavia ju a jej manžel ju takto chváli: Mnohé ženy sa dokázali statočnými, ale ty si ich všetky predstihla... Príslovia

31,11.12.26-29. Kto má takúto manželku, „našiel znamenitú vec a priazeň dostal od Hospodina,„. [Príslovia 18,22](#).

Manželstvo po rokoch

I keď mladí ľudia vstupujú do manželstva po dôkladnom zväžení, vo chvíli, keď sa svadobný obrad končí, je dokonale zjednotených len málo párov. Skutočná jednota dvoch ľudí prichádza po rokoch.

Keď sa mladý pár stretne s ťažkosťami a starosťami, ktoré život so sebou prináša, vytratí sa predošlá zaľúbenosť. Muž i žena poznávajú povahu svojho partnera tak, ako to pred svadbou nebolo možné. Sú to najkritickejšie chvíle ich vzájomného vzťahu. Ich budúce šťastie a zmysel ďalšieho života závisí od ich správneho rozhodnutia. U svojho partnera odhalia nedostatky a chyby, o ktorých nevedeli. Ak sa však majú naozaj radi, budú hľadať i tie dobré vlastnosti. Všetci by sme si mali všímať viac silné než slabé stránky. Od nás samých, od ovzdušia, ktoré nás obklopuje, závisí, ako sa nám partner otvorí. Prejav lásky považujú mnohí za slabosť a správajú sa odmerane. Partner sa cíti odmietaný a vzájomná láska chladne. Ak výraz priateľstva a pozornosti potláčame, láska v srdci vädnе. Tejto chybe by sme sa mali vyhnúť. Láska bez prejavov nežnosti nemôže dlho existovať. Nedopušťme, aby náš partner trpel nedostatkom lásky a pochopenia.

[256]

Život v láske

I keď prídu ťažkosti, zmätky a sklamanie, ani jeden z manželov by nemal dôjsť k záveru, že ich manželstvo je omyl alebo nedorozumenie. Rozhodnite sa, že sa budete snažiť byť jeden druhému všetkým. Buďte k sebe stále pozorní. Keď prídu problémy, navzájom sa povzbudzujte. Rozmýšľajte, ako urobíte partnera šťastným. Milujte sa a buďte k sebe trpezliví. Manželstvo sa tak nestane hrobom vašej lásky, ale jej začiatkom. Teplo skutočného priateľstva a láska, ktorá spája dve srdcia, sú náznakom nebeskej radosti.

Každá rodina tvorí posvätný kruh, ktorý by si mala chrániť. Nikto iný nemá právo doň vstúpiť. Ani jeden z manželov by sa nemal o ich rodinné dôvernosti deliť s niekým ďalším.

Lásku skôr dávajme, než ju vynucujme. Zdokonaľujme v sebe to dobré. U svojho partnera neváhajme oceniť jeho silné stránky. Ocenenie je silný impulz, prináša človeku pokoj. Pochopenie a úcta ho podporujú v snahe byť lepším. Láska, ak nabáda k ušľachtilým cieľom, sama rastie.

Ani jeden z manželov by nemal vnucovať svoju individualitu tomu druhému. Každý človek má osobný vzťah k Bohu a sám sa musí pýtať: „Čo je správne? Čo je zlé? Ako najlepšie splním poslanie, ktoré v živote mám?“, Svoju lásku preukazujte tomu, ktorý za vás zomrel. Kristus nech je vo vašom živote prvý a posledný, jednoducho to najlepšie. Čím viac milujete jeho, tým úprimnejšia a hlbšia bude i vaša vzájomná láska.

Manželia sa majú k sebe správať tak, ako sa k nám správa Kristus. „...žite v láske, ako aj Kristus miloval nás... Ako je cirkev poddaná Kristovi, tak vo všetkom aj ženy mužom. Muži, milujte svoje ženy tak, ako aj Kristus miloval cirkev a vydal za ňu seba samého.“, [Efezským 5,2.24.25](#).

[257]

Ani jeden z manželov by sa nemal usilovať o nadvládu. Nenúť me partnera robiť to, čo si prajeme my. Takto by sme si vzájomnú lásku neudržali. Naopak, buď me k sebe láskaví, trpezliví, ohľaduplní, ochotní ustúpiť a vyjsť si v ústrety. Milosť Božia vám pomôže urobiť partnera šťastným, ako ste to pri vstupe do manželstva sľúbili.

Nesebecká služba prináša šťastie

Ak svoj manželský kruh uzavriete a všetku lásku budete venovať len sebe, šťastní nebudete. Nezapudnite na to. Využite každú príležitosť a obšťastnite ľudí vôkol seba. Pamätajte, že skutočnú radosť prináša iba nesebecká služba.

Slová a skutky tých, ktorí sú spojení s Kristom, sú plné lásky a obetavosti. Ak sa snažíte žiť ako Kristus, premáhať vlastné sebecko a slúžiť druhým, získate víťazstvo za víťazstvom. Svetu budete požehnaním.

Ak budeme spolupracovať s Kristom, dosiahneme Bohom určený ideál. Čo ľudská múdrosť nedokáže, to u tých, ktorí sa mu s láskou a dôverou odovzdajú, docieli jeho milosť. Srdcia budú spojené zväzkom božského pôvodu. Láska sa neprejaví len nežnými,

lichotivými slovami. Nebeské krosná tkajú jemnejšiu a kvalitnejšiu látku než pozemské, ktorá znesie skúšky i utrpenie. Dve srdcia budú spojené zlatými niťami trvalej lásky.

Evanjelium dokáže pozoruhodným spôsobom zjednodušiť problémy života. Ak budeme dbať na jeho rady, uchráni nás pred nepokojom a mnohými chybami. Učí nás dať prvé veci na prvé miesta a pripomína nám, že skutočnú cenu má to, čo je trvalé. Tí, ktorí sa rozhodujú, kde budú bývať, by si to mali uvedomiť. Nesmú stratiť zo zreteľa to najdôležitejšie – domov na zemi má byť symbolom a prípravou na domov v nebi. Život je školou, z ktorej rodičia i deti postupujú do vyššej školy v Božích príbytkoch. To je cieľ, na ktorý nesmiete pri hľadaní vhodného miesta pre domov zabúdať. Nedajte sa opanovať túžbou po bohatstve, módou ani spoločenskými zvykmi. Premýšľajte, ako si čo najlepšie zachovať jednoduchosť, čistotu, zdravie a skutočné hodnoty.

Okolitý svet, a zvlášť mestá, sú hniezdom nerestí. Zlo nás obklopuje z každej strany. Na každom kroku sa ponúka erotika a rozptýlenie. Skazenosť a kriminalita vzrastá. Každý deň je poznačený násilnosťami, lúpežami, vraždami, samovraždami a zločinmi, ktoré sa nedajú opísať.

Život v mestách je pokrytecký a vyumelkovaný. Pozornosť mnohých upútajú peniaze, zábavy, vzrušenie, prepych, honosnosť a výstrednosť. Ľudia strácajú zo zreteľa skutočný zmysel života a otvárajú dvere zlu. Týmto lákadlám mladí ľudia len ťažko odolávajú.

Jedným z najzákernejších a najnebezpečnejších pokušení pre deti a mládež v mestách je zabávať sa. Voľného času majú dosť. Rôzne hry a športové súťaže priťahujú tisíce ľudí. Pre vzrušujúce zábavy zabúdajú na všedné povinnosti. Peniaze, ktoré mali použiť

na niečo užitočné, premrhali.

Rozmach veľkých koncernových podnikov na jednej strane a štrajky vedené odborovými organizáciami na druhej strane vyvolávajú napätie, ktoré robí život v mestách stále ťažším. Stojíme pred vážnymi problémami. Mnohé rodiny budú nútené mesto opustiť.

Mestá často ohrozujú zdravie svojich obyvateľov. Styk s chorobami, zamorený vzduch, zlá voda, nezdravé potraviny, preplnené

nevyhovujúce byty – to sú len niektoré z mnohých problémov života v meste.

Božím zámerom nebolo, aby sa ľudia nahrnuli do miest a tlačili sa v bytoch a panelákoch. Na začiatku Boh umiestnil našich prarodičov do prostredia, kde to, čo videli a počuli, im pôsobilo radosť. Túži, aby sme podobnú radosť prežívali aj my dnes. Čím viac sa priblížime pôvodnému Božiemu plánu, tým väčšia bude naša nádej na zachovanie telesného, duševného i duchovného zdravia.

Drahé bývanie, luxusný nábytok, výstrednosť, prepych a pohodlie nevytvárajú podmienky pre šťastný a užitočný život. Ježiš prišiel na tento svet, aby uskutočnil najväčšie dielo, aké bolo kedy medzi ľuďmi vykonané. Prišiel ako Boží vyslanec ukázať nám, ako žiť plný a užitočný život. Aké prostredie a podmienky vybral nebeský Otec pre svojho Syna? Domov na odľahlom mieste v galilejských horách, rodinu, ktorá sa živila poctivou prácou, každodenný zápas s ťažkosťami a problémami, skromnosť, obetavosť a hospodárnosť, trpezlivú a radostnú službu, čas, ktorý strávil s matkou nad zvitkami Písma, ticho svitania a západu slnka v údolí, poznávanie prírody, rozjímanie o Božej prozreteľnosti, spoločenstvo s Bohom. Takéto podmienky a možnosti mal Ježiš vo svojom detstve a mladosti.

[260] Väčšina vynikajúcich a najšťachetnejších mužov všetkých čias žila podobným spôsobom života. Čítajme o Abrahámovi, Jákobovi, Jozefovi, Mojžišovi, Dávidovi a Eliášovi. Rozmýšľajme o mužoch, ktorí neskôr zastávali vysoké a zodpovedné miesta. Svojím vplyvom a čestným prístupom k zvereným úlohám veľmi účinne prispeli k povzneseniu sveta.

Mnohí z nich vyrastali na vidieku. Bohatstvo takmer nepoznali. Mladosť neprežili v zábavách. Mnohí museli zápasit' s chudobou a problémami. Už v detstve sa naučili pracovať. Prácou pod šírým nebom sa ich schopnosti rozvíjali a svaly silneli. Boli odkázaní sami na seba, a tak sa naučili prekonávať ťažkosti a rôzne prekážky. Stali sa odvážni a vytrvalí. Získali sebadôveru a vedeli sa ovládať. Vo veľkej miere boli chránení pred zlou spoločnosťou, tešili sa z prirodzených radostí a dobrých priateľských vzťahov. Ich strava bola jednoduchá a vo zvykoch vládla striedmosť. Riadili sa pevnými zásadami a tak z nich vyrástli čestní, silní a spoľahliví ľudia. Keď mali splniť svoje životné poslanie, mohli to robiť plní elánu a síl. Využívali svoju schopnosť plánovať a plány realizovať. Nebojácne

odolávali zlu. Vďaka tomu sa stali mužmi, ktorí sa vo veľkej miere zaslúžili o šírenie dobra na tomto svete.

Svojim deťom môžeme dať lepšie dedičstvo než bohatstvo a majetok. Môžeme im darovať zdravé telo, neporušenú myseľ a rýdzy charakter. Tí, ktorí si uvedomujú skutočný zmysel života, si už od začiatku počínajú rozumne. Pri rozhodovaní o tom, kde budú bývať, nezabúdajú na to, čo je v živote najdôležitejšie.

Nemali by sme bývať tam, kde náš pohľad upútajú len výtvary ľudských rúk, kde to, čo vidíme a počujeme, v nás vyvoláva zlé myšlienky a kde nás zhon a zmätok unavuje a znepokojuje. Pre svoj domov si nájdite miesto, kde sa môžete pozerieť na krásu Božieho stvorenia. Zvyknite si odpočívať v lone nádhernej a tichej prírody. Vychutnávajte zelené polia, lesy a hory. Tešte sa pri pohľade na modrú oblohu, nezastrenú prachom a smogom miest. Zhlboka dýchajte čerstvý vzduch. Usad'te sa tam, kde uchránení mestského života, jeho zábav a rozmarov, môžete tráviť čas so svojimi deťmi, učiť ich poznávať Boha z diela jeho rúk a vychovávať ich tak, aby boli v živote čestní a užitoční.

[261]

Zásada jednoduchosti

Náš vyumelkovaný životný štýl nás okráda o mnohé požehnania a radosti. Nie sme schopní žiť plným a užitočným životom. Ak si kúpime luxusný a neúčelný nábytok, mrháme nielen peniaze, ale strácame i to, čo je oveľa dôležitejšie. Stáva sa nám bremenom starostí, práce a zhonu.

Ako sú zariadené mnohé naše domovy, a to i tie, kde sú finančné možnosti obmedzené a t'archa domácich prác spočíva predovšetkým na matke? V najlepších miestnostiach je prepychový nábytok, ktorý presahuje možnosti majiteľ'a a neplní svoj účel, drahé koberce, vyrezávaný a čalúnený nábytok, jemné záclony. Stoly, krby a všetky dostupné miesta sú preplnené dekoratívnymi predmetmi. Steny sú plné obrazov, až z toho bolia oči. Koľko práce si vyžaduje udržať to v poriadku a bez prachu! Starat' sa o takúto domácnosť predstavuje pre gazdinku nekonečnú drinu.

V mnohých domácnostiach nemá manželka a matka čas, aby si niečo prečítala, vzdelávala sa, bola partnerkou svojmu manželovi a sledovala rozvíjajúce sa myslenie svojich detí. Nemá čas a mož-

nosti, aby prehlbovala svoj vzťah k Spasiteľovi. Pomaly sa mení na kuchynský robot. Svoju silu, čas a záujem venuje pomínuteľným veciam. Skutočnosť, že vo vlastnom domove je takmer cudzincom, si väčšinou uvedomí až príliš neskoro. Vzácné príležitosti, keď mohla svojich drahých viesť k trvalým hodnotám, sú nenávratne preč.

[262] Rodičia, rozhodnite sa žiť múdro a rozumne. Vaším prvoradým cieľom nech je vytvorenie príjemného domova. Zadovážte si to, čo vám uľahčí prácu, ušetrí zdravie a prinesie pohodlie. Buďte pripravení uvítať a prijať i hostí, ako nám prikázal Kristus keď povedal: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“, [Matúš 25,40](#).

Svoj domov zariadte skromným a jednoduchým zariadením, ktoré je trváce, ľahko sa udržiava v čistote a dá sa bez veľkých výdavkov vymeniť. Ak použijete svoj vkus, môže sa i veľmi skromný domov stať útulným a príťažlivým – ak v ňom však bude prebývať láska a spokojnosť.

Okolie domova

Boh miluje krásu. Zem i nebesá oblieka do nádhery. Pri pohľade na svoje deti, ktoré sa tešia zo stvorenia, má radosť i on. Túži, aby naše domovy boli obklopené krásou prírody.

Takmer všetci, ktorí bývajú na vidieku, aj keď nie sú bohatí, môžu mať pri dome kúsok zeleného trávnik, niekoľko stromov vrhajúcich tieň, kvitnúce kry a voňavé kvety. Takéto prostredie obšťastní rodinu oveľa viac než akákoľvek umelá ozdoba, zjemní a zušľachtí rodinný život, posilní lásku k prírode a upevní vzťahy v rodine i k Bohu.

31. kapitola — Matka

[263]

Aká matka, taká Katka. Akí sú rodičia, také budú s veľkou pravdepodobnosťou aj ich deti. Fyzický stav rodičov, ich schopnosti, chute, mentálne a mravné sklony sa viac alebo menej prenášajú na ich deti.

Čím sú šľachetnejší, čím sú ich duchovné a duševné vlohy i telesné sily lepšie, tým lepšie predpoklady pre život odovzdajú svojim deťom. Ak rozvíjajú to najlepšie, čo v nich je, formujú spoločnosť a povznášajú budúce generácie.

Otcovia a matky musia pochopiť svoju zodpovednosť. Svet je plný nástrah. Láka k sebeckému a zmyselnému životu. Mladí ľudia nedokážu odhaliť skryté nebezpečenstvo a strašný koniec toho, čo sa im zdá byť cestou šťastia. Podliehaním chuti a vášňam si milióny ľudí ničia svoje sily a rúti sa do záhuby. Rodičia nesmú zabudnúť, že ich deti sa s týmto pokušením stretnú. Príprava na víťazný boj proti zlu by sa mala preto začať ešte pred narodením dieťaťa.

Zodpovednosť spočíva zvlášť na matke. Jej krv prináša výživu pre rast a vývin dieťaťa. Matkin duševný a duchovný život ovplyvňuje formovanie mysle a charakteru dieťaťa. Príkladom je Jochebed, hebrejská matka, ktorá mala silnú vieru a nebála sa kráľovského nariadenia. ([Židom 11,23](#)) Ona bola matkou Mojžiša, vysloboditeľa Izraela. Alebo obetavá Anna, žena modlitby. Porodila Samuela, dieťa vychovávané Bohom, ktorý sa stal nepodplatiteľným sudcom a zakladateľom prorockých škôl v Izraeli. Podobne i Alžbeta, príbuzná Márie z Nazareta, sa stala matkou Spasiteľa predchodcu.

Striedmosť a sebaovládanie

[264]

Z Písma vieme, že budúca mamička má byť zásadová. Keď Pán chcel, aby sa Samson stal vysloboditeľom Izraela, zjavil sa jeho matke „*anjel Hospodinov*„ a poučil ju o tom, čo nemá robiť i ako zaobchádzať s dieťaťom. Povedal jej: „...*nepi vína ani iného opojného nápoja a nejedz nič nečistého*„. [Sudcov 13,7.13.14](#).

Mnohí rodičia považujú vplyvy, ktoré pôsobia na dieťa pred narodením, za nepodstatné. Boží názor je však iný. Posolstvo, dvakrát slávnostne zvestované Božím anjelom, dokazuje, že o tom máme veľmi vážne rozmýšľať.

Slovami k židovskej matke sa Boh prihovára všetkým matkám. Anjel povedal: „*Nech sa chráni všetkého, čo som jej spomínal.*“, Matkine sklony a nálady ovplyvňujú dieťa. Musí byť zásadová v stravovaní a ovládať svoje emócie. Ak chce splniť Boží zámer, ktorý s ňou Boh má, keď jej dáva dieťa, musí sa niečoho zriecť a niečomu vzdorovať. Ak je pred narodením svojho dieťaťa nestriedma, sebecká, netrpezlivá a náročná, odrazí sa to i v povahe jej dieťaťa. Mnoho detí tak dostane do dedičstva takmer neprekonateľné sklony k zlému.

Ak však matka stále dbá na správne zásady, je striedma, skromná, láskavá, jemná a nesebecká, môže svojmu dieťaťu odovzdať tieto cenné vlastnosti. Zákaz piť víno pre budúce matky je úplne jednoznačný. Každá kvapka alkoholu, ktorú vypije, aby uspokojila chuť, ohrozuje telesné, duševné i duchovné zdravie jej dieťaťa. Je to hriech proti Stvoriteľovi.

Niektorí radiia vyhovieť každému želaniu budúcej matky. Ak má chuť na nejaké jedlo, hoci nezdravé, nech si ho s čistým svedomím dá. Nie je to však dobrá rada. V žiadnom prípade však nesmie zanedbávať svoje telesné potreby. V svojich rukách má dva životy. Jej prania máme preto láskavo rešpektovať a jej potreby štedro napĺňať. V strave a ostatných oblastiach sa však musí vyhýbať všetkému, čo oslabuje telesnú alebo duševnú silu. Boží príkaz ju zaväzuje ovládať sa.

Prepracovanosť a únava

Matka si má svoju vzácnu energiu starostlivo šetriť, nie plytvať ňou vo vyčerpávajúcej práci. Jej starosti a bremená by sme mali uľahčiť. Manžel a otec často ani nepozná telesné zákonitosti, od ktorých závisí blaho jeho rodiny. Je zaneprázdnený starosťou o živobytie alebo hromadením majetku, preťažený starosťami a problémami. Prácu, ktorá presahuje jej sily, necháva v tomto kritickom období jej života na manželke. Následkom toho matka často zoslabne a ochorie.

Manželia a otcovia by si mali vziať príklad zo starostlivého pastiera Jáкова. Keď bol vyzvaný, aby sa hneď vydal na ďalekú cestu, odpovedal:

„...deti sú ešte útle a mám na starosti pridávajúce ovce a kravy, ak ich čo len jeden deň budem príliš hnať, odhynie celé stádo. ...pôjdem pozvoľna, ako bude vládvať dobytok, čo je predo mnou a ako budú stačiť deti...„, 1. Mojžišova 33,13.14.

Manžel a otec nech preto *„ide pozvoľna„*, v pracovnom tempe života, aby mu jeho manželka stačila. V zhone za peniazmi a postavením nech sa naučí zastaviť sa, oddýchnuť si a podoprieť tú, ktorú si vybral, aby kráčala po jeho boku.

Dobrá nálada

Matka by sa mala snažiť byť veselá, spokojná a šťastná. Každá námaha v tomto smere sa bohato odplatí. Deti budú čestné a zdravé. Radostná nálada prispeje k šťastiu rodiny a upevní i jej zdravie.

Záujem a stála pozornosť zo strany manžela je pre manželku veľkou pomocou. Ak chce, aby bola stále svieža, radostná a žiarila doma ako slnečný lúč, má jej pomáhať niest' jej starosti. Jeho láskavosť a ohľaduplnosť budú pre ňu cenným povzbudením. Jej šťastie prinesie radosť a pokoj i jemu. [266]

Manžel a otec, ktorý je mrzutý, sebecký a panovačný, je sám nešťastný a kazí náladu i ostatným členom rodiny. Jeho odmenou bude pohľad na strápenú a chorú manželku a deti, poznačené vplyvom jeho neláskavej povahy.

Ak matka trpí nedostatkom pozornosti a povzbudenia, ak namáhavá práca a depresie odčerpajú všetky jej sily, deti budú okradnuté o elán, duševnú vyrovnanosť a optimizmus, ktoré mali zdediť. Preto sa vyplatí chrániť ju pred núdzou, únavnou prácou a starosťami. Ak bude spokojná a veselá, i jej deti budú zdravé a vyrovnané. Tieto deti sa v živote nestratia, dokážu sa presadiť a budú samostatné.

Rodičia predstavujú svojim deťom Boha. V tom je ich veľká prednosť, ale i zodpovednosť. Svojím charakterom, každodenným životom i spôsobom výchovy podávajú výklad Božieho slova. Rodičia svojím vplyvom buď deti získajú, alebo odradia od toho, aby dôverovali Pánovým zaslúbeniam.

Rodičia a výchova detí

Šťastní sú rodičia, ktorí svojím životom odzrkadľujú Boží charakter. Jeho zaslúbenia a príkazy môžu u dieťaťa prebudiť vďačnosť a úctu. Šťastní sú rodičia, ktorí svojou nežnosťou, spravodlivosťou a trpezlivosťou predstavujú Božiu lásku, spravodlivosť a trpezlivosť.

Šťastní sú tí, ktorí vedú dieťa tak, aby ich milovalo, poslúchalo a dôverovalo im a učia ho tým milovať, poslúchať a dôverovať nebeskému Otcovi. Rodičia, ktorí dávajú dieťaťu takýto dar, venujú mu klenot, ktorého cena presahuje bohatstvo všetkých čias. Je to poklad, ktorý má večnú hodnotu.

Matka, ktorej Boh zveril do opatery deti, má svätú úlohu. Boh jej hovorí: *„Tohto syna, túto dcéru vychovaj pre mňa. Formuj jeho charakter, aby sa čo do krásy podobal veľkolepému palácu, ktorý by navždy žiaril v Božom kráľovstve.“*

[267]

Matke sa často zdá, že jej práca nie je dôležitá. Len málokedy ju niekto ocení. Ostatní si väčšinou jej starosti a problémy ani neuvedomujú. Jej dni sú naplnené množstvom drobných, stále sa opakujúcich povinností, ktoré vyžadujú trpezlivosť, sebaovládanie, ohľaduplnosť, múdrosť a obetavosť. A predsa sa nemôže pochváliť, že vykonala niečo veľké. Stará sa iba o dobrý chod domácnosti. Často je unavená a bezradná. Napriek tomu sa snaží byť k deťom láskavá, zamestnať ich, urobiť ich šťastnými a viesť ich po správnej ceste. Má však pocit, že nič nedosiahla. Ale nie je to tak. Nebeskí anjeli si všímajú jej každodenné starosti. Jej meno, ktoré možno svetu nie je známe, je však zapísané v Baránkovej knihe života.

Príležitosť pre matku

Boh, ktorý je na nebesiach, zošle svoju slávu na vernú matku, ktorá sa snaží viesť svoje deti, aby odolávali vplyvu zla. Čo sa týka dôležitosti, jej poslaniu sa nevyrovná žiadna iná práca. Nemaľuje krásny obraz na plátno ako umelec. Nevytesáva sochu z mramoru ako sochár. Nevyjadruje vznešené myšlienky pôsobivými slovami ako spisovateľ a hlboké city krásnou hudbou ako skladateľ. Jej úlohou je s Božou pomocou rozvíjať v človeku Boží charakter.

Matka, ktorá si to uvedomuje, si tieto možnosti váži. Svojím príkladom i výchovou sa snaží deťom predstaviť najvyšší ideál. Vážne, trpezlivo a statočne sa usiluje rozvíjať svoje schopnosti, aby pri výchove svojich detí mohla využiť to najlepšie, čo má. Na každom kroku si kladie otázku: „Čo hovorí Boh?“, Usilovne študuje jeho Slovo. Svoj pohľad má stále upretý na Krista, aby jej kolobeh všedných starostí a povinností bol verným zrkadlom toho, ktorý je skutočným Životom.

32. kapitola — Diet'a

Rada, ktorú dal anjel Samsonovým rodičom, sa netýkala len zvykov matky, ale i výchovy diet'aťa. Nestačilo, aby malý Samson, ktorý sa mal stať vysloboditeľom Izraela, dostal pri narodení dobré dedičstvo. Nutná bola dôsledná výchova. Od útleho detstva si mal zvykať na prísnu striedmosť.

Niečo podobné čítame i o Jánovi Krstiteľovi. Pred narodením diet'aťa dostal otec takéto posolstvo:

„Bude ti na radosť a plesanie, všetci sa budú tešiť z jeho narodenia. Ved' bude veľký pred Pánom, nebude piť víno ani opojné nápoje a bude plný Ducha Svätého už v matkinom lone.,, [Lukáš 1,14.15.](#)

Spasiteľ vyhlásil, že v nebeskom zozname šľachetných mužov niet väčšieho človeka než Ján Krstiteľ. K dielu, ktoré mal vykonať, potreboval nielen telesnú zdatnosť a vytrvalosť, ale tiež najlepšie rozumové a duševné schopnosti. Príprava na toto poslanie – správna výchova – bola taká dôležitá, že bol poslaný najvyšší nebeský anjel s posolstvom, ktoré obsahovalo poučenie pre rodičov tohoto diet'aťa.

Pokyny, dané v súvislosti s hebrejskými deťmi, nás chcú naučiť, že nesmieme zanedbať nič, čo vplýva na telesné zdravie diet'aťa. Nič nie je bezvýznamné. Všetko, čo ovplyvňuje zdravie tela, sa týka mysle i charakteru.

Dôležitosť výchovy detí v ranom veku nikdy dostatočne nedoceníme. Čo sa diet'a naučí a aké zvyky si vytvorí v dojčenskom veku a v detstve, má na formovanie jeho charakteru a zacielenie jeho života väčší význam než všetky rady a výchova v neskorších rokoch.

Je nutné, aby si to rodičia uvedomili. Mali by pochopiť princípy výchovy a starostlivosti o diet'a a byť schopní pestovať jeho telesné, duševné a morálne zdravie. Rodičia by mali poznať prírodné zákony, oboznámiť sa s ľudským telom, úlohou rôznych orgánov, ich vzájomným vzťahom a závislosťou. Mali by vedieť, aký je súvis medzi telesnými a duševnými silami a poznať podmienky na ich

zdravú činnosť. Vziať na seba rodičovskú zodpovednosť bez takejto prípravy je hriech.

Veľmi malá pozornosť sa venuje príčinám úmrtnosti, chorôb i degenerácie, ktoré sa dnes vyskytujú i v najpokrokovejších a najbohatších krajinách. Stav ľudskej populácie sa zhoršuje. Viac než tretina narodených zomiera v detstve. (Poznámka redakcie: Údaj o detskej úmrtnosti bol správny v roku 1905, keď ho autorka zaznamenala. Moderná medicína a starostlivosť o dieťa a detskú úmrtnosť podstatne znížili.)

Väčšina dospelých trpí rôznymi chorobami. Len málo je tých, ktorí sa dožívajú skutočne vysokého veku.

Mnohému zlu, ktoré je príčinou utrpenia a skazy, sa dá zabrániť. Vo veľkej miere je to práve v rukách rodičov. Malé deti nezabíja „záhadná prozreteľnosť“, Boh nechce, aby deti zomierali. Daruje ich rodičom, aby ich vychovali pre užitočný život tu na zemi a pripravili na život v nebi. Keby otcovia a matky urobili všetko, čo je ich silách, aby svojim deťom dali dobrý dedičný základ a snažili sa napraviť prípadné vrodené nedostatky, aká zmena k lepšiemu by mohla na svete nastať!

Starostlivosť o dojčatá

Čím pokojnejší a jednoduchší je život dieťaťa, tým lepší bude jeho telesný i duševný vývoj. Matka by sa mala snažiť byť stále pokojná, vyrovnaná a ovládať sa. Mnohé dojčatá sú veľmi citlivé na nervové vzrušenia. Matkine láskavé a pokojné správanie ich dokáže upokojiť. Pre dieťa je to nesmierne dôležité. [270]

Malé deti potrebujú teplo. Nechávať ich však v prekurých miestnostiach s nedostatkom čerstvého vzduchu je veľká chyba. Prikrývať dieťaťu v spánku tvár nie je dobré, pretože to bráni voľnému dýchaniu.

Dieťa máme chrániť pred všetkým, čo by mohlo oslabiť alebo otráviť jeho organizmus. Veľmi dôsledne by sme mali dbať na to, aby všetko vôkol neho bolo príjemné a čisté. Nesmieme ho vystavovať náhlym a veľkým zmenám teploty. Vo dne i v noci, keď spí alebo sa hrá, máme sa postarať o to, aby dýchalo čerstvý, osviežujúci vzduch.

Oblečenie dieťaťa

Pri príprave oblečenia pre dieťaťko by sme mali dbať na to, aby bolo pohodlné a zdravé. Nikdy by sme nemali uprednostniť módu alebo túžbu vzbudiť pozornosť. Matka by nemala tráviť čas vyšívaním a okrášľovaním dojčenského odevu a tak sa prepínať zbytočnou prácou na úkor svojho zdravia i zdravia svojho dieťaťa. Nemala by vysiadať pri šití v čase, keď potrebuje odpočinok a primeraný pohyb. Unavuje to oči a napína nervy. Mala by si uvedomiť, že si musí šetriť sily, aby mohla splniť úlohy, ktoré ju čakajú.

Detské oblečenie musí byť teplé, pohodlné a chrániť telo dieťaťa. Tým sa odstráni jedna z hlavných príčin jeho podráždenia a nepokoja a jeho zdravie sa zlepši. Matka čoskoro zistí, že starostlivosť o dieťa si od nej nevyžaduje veľa síl a času.

Tesné oblečenie bráni činnosti srdca a pľúc, nemali by sme ho preto nosiť. Prečo sa cítiť nepríjemne kvôli odevu, ktorý nám stláča niektoré orgány, alebo nás obmedzuje v pohybe? Deti by mali byť oblečené tak, aby mohli úplne voľne dýchať. Váhu oblečenia majú niest' plecía.

[271] V niektorých krajinách pretrváva zvyk nechávať rúčky a nôžky malých detí neoblečené. Je to absolútne nezdravé. Končatiny, ktoré sú najďalej od centra krvného obehu, si vyžadujú väčšiu ochranu než ostatné časti tela. Tepny, ktoré ich zásobujú krvou, sú široké. Prúdi nimi dostatočné množstvo krvi poskytujúcej telu teplo a výživu. Ak však zostanú nechránené alebo zle oblečené, tepny a žily sa stiahnu, citlivé časti tela ochladnú a krvný obeh sa spomalí.

Pri raste dieťaťa máme dovoliť prírode pôsobiť a posilňovať jeho zdravý vývoj. Ak sú končatiny nechránené, deti, a zvlášť dievčatá, nemôžu ísť von. Aby neprechladi, zostanú radšej doma. Ak ich dobre oblečieme, pohyb na čerstvom vzduchu v lete či v zime im veľa mi prospeje.

Matky, ktorých túžbou je mať zdravé deti, by ich mali primerane obliekať a nabádať, aby sa čo najviac pohybovali na čerstvom vzduchu. Možno sa budú musieť zriecť niektorých zvykov a pri obliekaní i výchove viac myslieť na ich zdravie. Táto snaha však bude bohato odmenená.

Strava diet'at'a

Najlepšia strava pre dojča je tá, ktorú mu dáva príroda. Nemali by sme ho o ňu bezdôvodne okrádať. Je to bezcitné, ak sa matka pre svoje pohodlie alebo spoločenské vyžitie zriekne krásnej povinnosti dojčiť svoje diet'a.

Matka, ktorá dovolí, aby jej diet'a dojčila iná žena, by si mala uvedomiť následky. Žena, ktorá dojčí, vstúpi dojčenému diet'at'u viac alebo menej svoju náladu a povahu.

Je nesmierne dôležité viesť deti k správnym zvykom v stravovaní. Mali by sme ich naučiť, že nežijú preto, aby jedli, ale jedia preto, aby žili. Výchova by sa mala začať v matkinom náručí. Dojča má jesť v pravidelných intervaloch. Čím je staršie, tým by mali byť prestávky medzi jedlami dlhšie. Deti by nemali dostávať sladkosti ani stravu, ktorú ich tráviace orgány nedokážu spracovať. Dôslednosť a pravidelnosť v jedení upevní zdravie dojčat, pomôže im k dobrej nálade a spokojnosti a položí základy návykov, ktoré sa im v d'alších rokoch stanú požehnaním. [272]

Čím sú deti staršie, tým väčšiu pozornosť musíme venovať formovaniu ich túžob a chuti. Často im dovolíme jesť, čo chcú a kedy chcú, a to bez ohľadu na ich zdravie. Snaha a peniaze premárnené za nezdravé lahôdky vedú mladých ľudí k záveru, že najvyšším životným cieľom, ktorý ich najviac obšťastní, je vyhovieť svojej chuti. Dôsledkom takejto výchovy je prejedanie a neskôr choroby, ktoré sa liečia škodlivými liekmi.

Rodičia by mali formovať chuť svojich detí a nedovoliť, aby jedli niečo nezdravé. Mali by sme však dávať pozor, aby sme nežiadali od detí jesť viac, než je potrebné a to, čo im nechutí. Deti majú právo mať svoje obľúbené jedlá. Ak je to rozumné, mali by sme ich rešpektovať.

Nutné je dbať na pravidelnosť v jedení. Medzi jedlami nemáme jesť žiadne sladkosti, orechy, ovocie ani nič iné. Nepravidelnosť škodí tráviacim orgánom, a tak i zdraviu a dobrej nálade. Keď si potom deti sadnú k stolu, zdravé jedlo im nechutí. Chcú niečo, čo im škodí.

Matky, ktoré vyhovejú prianiu svojich detí bez ohľadu na ich zdravie, zasievajú semenka zlozvykov, ktoré vyrastú a prinesú ovocie. Čím sú deti staršie, tým viac obetujú svoje telesné i duševné

sily nestriednosti. Matky žnú s horkosťou to, čo zasiali. Vidia, ako deti rastú, no nie sú schopné plniť zodpovedné úlohy ani doma ani v spoločnosti. Nezdravá strava oslabuje telesné, duchovné i duševné sily, otupuje svedomie a narúša citlivosť na dobré vnemy.

[273] Deti by sa preto mali učiť ovládať svoju chuť a jesť tak, aby to slúžilo ich zdraviu. Vysvetlite im, že sa zriekajú toho, čo by im len ublížilo. Vzdávajú sa škodlivých vecí, aby získali niečo lepšie. Stôl preto prestierajte tak, aby vyzeral lákavo a príť ažливо. Naplňte ho dobrými vecami, ktoré nám Boh dáva v hojnosti. Čas pri stole nech je príjemnou, radostnou chvíľou. Keď vychutnávame Božie dary, buďme za ne Darcovi vd' ační.

Starostlivosť o choré deti

V mnohých prípadoch zavinia chorobu dieťať a rodičia. Príčinou zdravotných problémov môže byť nepravidelnosť v jedení, nevhodné oblečenie v chladnom počasí, málo pohybu, ktorý podporuje krvný obeh a nedostatok čistého vzduchu, ktorým sa krv okyslíči. Rodičia by mali zistiť skutočnú príčinu a čím skôr ju odstrániť.

Nie je problém získať informácie o prevencii i liečbe rôznych chorôb. Zvlášť matka by mala vedieť, čo robiť a ako chorému dieťaťu u poslúžiť, ak sa v rodine vyskytne bežná choroba. Jej láska a pochopenie jej umožňujú slúžiť tak, ako by to nikto iný zrejme nedokázal.

Štúdium fyziológie

Rodičia by sa mali snažiť už v ranom veku vzbudiť v deťoch záujem o fyziológiu a vysvetliť im jej jednoduchšie princípy. Učme deti, ako si najlepšie uchovať telesné, duševné i duchovné sily. Učme ich, ako majú využiť svoje vlohy, aby svojím životom slúžili iným a ctili Boha. Pre mladých ľudí je to neoceniteľné. Poznanie toho, čo súvisí so životom a zdravím je oveľa dôležitejšie, než vedomosti, ktoré získajú v školách.

Rodičia by mali žiť viac pre svoje deti a menej pre spoločnosť. Zaujímajte sa o zdravotné zásady. Poznanie uplatňujte v praxi. Svojim deťom pripomínajte, že každá vec má svoju príčinu i následok. To znamená, že ak chcú byť zdravé a šťastné, musia rešpektovať

prírodné zákony. Aj keď nevidíte rapídne zlepšenie, nedajte sa odradiť. Trpezlivo a vytrvalo pokračujte v tom, čo ste začali.

Od kolísky ved' me svoje deti k sebazapreniu a sebaovládaniu. Učme ich tešiť sa z krásnej prírody a užitočnou prácou posilňovať telo i myseľ. Nabádajme ich k tomu, aby sa rozhodli mať zdravé telo, správne morálne zásady, byť plní radosti a optimizmu. Vštepujeme im, že Boh si neželá, aby sme žili len pre uspokojovanie svojich žiadostí, ale pre absolútne dobro. Učme ich, že podľahnúť pokušeniu je slabosť a hriech; odolať mu – to je statočnosť a odvaha. Tieto rady sú ako semenka zasiate do dobrej pôdy. Prinesú ovocie, ktoré vás obšťastní.

[274]

Najdôležitejšou úlohou rodičov je však vytvárať atmosféru plnú radosti, ohľaduplnosti a lásky. Anjeli radi zostávajú v domove, kde býva láska a prejavuje sa pohľadmi, slovami a činmi.

Rodičia, dovoľte lúčom lásky, radosti a šťastnej spokojnosti preniknúť do vášho srdca. Ich príjemný a povzbudzujúci vplyv naplní celý váš domov. Bud'te láskaví a trpezliví a ved'te k tomu aj svoje deti. Snažte sa, aby vo vašom rodinnom živote vládla zdvorilosť. Takéto ovzdušie bude deťom tým, čím je vzduch a slnko rastlinám – posilní zdravie a sviežosť mysle i tela.

33. kapitola — Vplyv domova

Domov by mal byť pre deti tým najprít'azlivejším miestom na svete a prítomnosť matky jeho najväčším kúzlom. Deti sú veľmi citlivé. Chvíľu sa tešia, chvíľu zase plačú. Ak z matkiných činov a slov, a vlastne z celej výchovy cítia lásku, ľahko si získa ich srdiečka.

Malé deti majú rady spoločnosť. Málokedy vedia prežívať radosť sami. Túžia po láske a nežnosti. Myslia si, že čo teší ich, poteší aj ich matku. Preto je prirodzené, že so svojimi malými radosťami a starosťami idú stále za ňou. Matka by nemala ranit' ich citlivé srdiečka tým, že neprejaví záujem, pretože to považuje za bezvýznamné. Pre deti je to však dôležité. Jej láska a uznanie majú veľkú cenu. Chápajúci pohľad, povzbudenie a pochvala sa v ich srdciach premenia na slnečný lúč a deti môžu byť celý deň šťastné.

Matka by nemala svoje deti od seba odháňať, aby ju nevyrušovali alebo svojimi drobnými prianiami neobťažovali. Radšej by ich mala zamestnať hrou alebo ľahkou prácou, aby ich šikovné ruky i myseľ mali čo robiť.

Matka získa dôveru svojich detí tým, že sa vžije do ich pocitov a venuje sa im pri hrách a drobných činnostiach. Tak môže úspešnejšie naprávať zlozvyky a potláčať prejavy sebeckva a hnevu. Výstraha a pokarhanie v pravý čas majú veľký význam. Trpezlivosť a pozornou láskou môže usmerňovať myseľ detí a vypestovať v nich krásne a prít'azlivé povahové rysy.

Matky by si mali dávať pozor, aby svoje deti nevychovávali k závislosti a sústredeniu na seba. Nikdy ich neved'te tak, aby si mysleli, že sú stredobodom pozornosti a všetko sa točí len okolo nich. Niektorí rodičia venujú veľak času a námahy tomu, aby svoje deti zabávali. Deti sa majú naučiť hrať sa sami, používať svoju vlastnú tvorivosť a šikovnosť. Vtedy sa vedia tešiť i z veľmi jednoduchých vecí. Mali by sa naučiť statočne znášať malé sklamanie a skúšky. Namiesto toho, aby ste venovali pozornosť každej malej bolesti alebo nepatrnému škrabnutiu, ved'te ich k tomu, aby sa naučili

prekonávať malé neprijemnosti alebo neúspechy. Snažte sa najst' spôsob, ako dieťa naučiť myslieť na druhých.

Nezanedbávajúte však deti. Matky sú často preťažené svojimi starosťami. Cítia, že si nedokážu najst' čas, aby svoje deti trpezlivo učili a prejavili im svoju lásku a záujem. Mali by si však uvedomiť, že ak túžba dieťaťa po láske a priateľstve nebude naplnená doma rodičmi, bude to hľadať niekde inde, kde môže byť jeho charakter ohrozený.

Nejedna matka odopiera svojim deťom nevinné potešenie len preto, že má málo času alebo iné plány, kým ona sama usilovne a dlho do noci pracuje, aby jej deti boli lepšie oblečené. Prinajlepšom ich to povedie k namyslenosti a výstrednosti. Keď začnú dospievať, ukáže sa ovocie v podobe pýchy a nemorálnosti. Matka sa potom trápi pre poklesky svojich detí. Neuvedomuje si, že to, čo žne, zasiala sama.

Niektoré matky nevychováajú svoje deti dôsledne. Niekedy im dovoľia i to, čo škodí. Inokedy zasa zakážu i celkom nevinné radosti, ktoré by ich detské srdiečka veľmi obšťastnili. Nenasledujú v tom Krista, ktorý mal rád deti, rozumel im a cítil s nimi v ich radoostiach i skúškach.

Zodpovednosť otca

Manžel a otec je hlavou domácnosti. Žena od neho čaká lásku, porozumenie a pomoc pri výchove detí. A to je správne. Deti sú práve tak jeho, ako jej. I jemu leží na srdci ich blaho. Deti čakajú, že ich otec bude viesť a bude im oporou. Musí mať správny názor na život, prostredie i spoločnosť, ktorej bude jeho rodina súčasťou. Aby mohol svoje deti viesť po správnej ceste, mal by byť predovšetkým ovládaný láskou, ctiť Boha a učiť sa z jeho Slova.

Otec je zákonodarcom rodiny. Ako Abrahám, i on má Boží zákon urobiť zákonom svojej rodiny. Boh o ňom povedal: „...*prikáže svojim synom a svojmu domu...*“, [1. Mojžišova 18,19](#). Nebol ľahostajný, nezanedbával svoju povinnosť čeliť zlu, nikomu nenadržal, neváhal medzi svojím presvedčením o povinnosti a nárokovaním si nesprávne pochopenej lásky. Abrahám dával správne rady, rešpektoval autoritu a spravodlivé zákony. Boh dal zákony, aby sme sa nimi nechali viesť. Nesmie nám byť ľahostajné, ak deti prestanú dbať

na rady, ktoré nachádzame v jeho slove a vydajú sa cestami plnými nebezpečenstva, ktoré lákajú z každej strany. Láskavo, ale dôsledne a vytrvalo na modlitbách by sme mali premáhať ich nesprávne túžby a sklony.

Otec by mal vo svojej rodine klásť dôraz na rozhodnosť, poctivosť, čestnosť, trpezlivosť, odvahu, usilovnosť a praktickú užitočnosť. Čo vyžaduje od svojich detí, to má robiť aj on sám a tak im byť dobrým príkladom.

Otcovia, nezmalomysel'ňujte svoje deti. Autoritu spájajte s láskou, disciplínu so súcitom a nehou. Svojim deťom venujte zopár hodín svojho voľného času. Staňte sa ich priateľmi. Hrajte sa s nimi, pracujte a športujte s nimi. Tak si získate ich dôveru. Prehlbujte s nimi priateľstvo, zvlášť so synmi. Veľmi im tým pomôžete správne sa rozhodovať.

Otec by mal svojím dielom prispieť k tomu, aby jeho rodina mohla byť šťastná. Nech sú jeho problémy a starosti v zamestnaní akékoľvek, nemal by dovoliť, aby tým trpela jeho rodina. Domov by mal prichádzať s úsmevom a láskavými slovami.

[278] V určitom zmysle je otec vo svojej domácnosti kňazom, ktorý prináša na rodinný oltár rannú a večernú obeť. Manželka a deti by sa mali k modlitbe pripojiť a spolu spievať piesne chvály. Skôr než ráno odíde za svojou každodennou prácou, mal by sa spolu s deťmi skloniť pred Bohom a zveriť ich jeho starostlivosti. Večer sa má rodina opäť stretnúť, aby všetci spolu spievali a ďakovali za jeho starostlivosť počas uplynulého dňa.

Otcovia a matky, i keď ste preťažení rôznymi povinnosťami, nezabúdajte zhromažďovať svoju rodinu pri Božom oltári. Proste, aby váš domov chránili svätí anjeli. Pamätajte, že vaši blízki sú vystavení rôznym pokušeniam. Mladých i starých denne zaskočia nepríjemné záležitosti a starosti. Kto chce byť trpezlivý, láskavý a radostný, musí sa modliť. Zvíťaziť sami nad sebou môžeme len vtedy, ak nám bude Boh neustále pomáhať.

Domov by mal byť miestom radosti, ohľaduplnosti a lásky. Kde to tak je, tam cítiť šťastie a pokoj. Môžu prísť i problémy, tie sú však údelom ľudstva. Trpezlivosť, vdácnosť a láska by mali ako slnečné lúče vyžarovať z nášho srdca, i keď je deň pochmúrny. V takýchto domovoch prebývajú Boží anjeli.

Manžel i manželka by mali rozmýšľať, ako urobiť svojho partnera šťastným. Nemali by zabúdať na malé pozornosti a drobné prejavy lásky, ktoré potešia a spestria život.

Manželia by si mali vo všetkom dôverovať, spolu uvažovať o svojej zodpovednosti a snažiť sa urobiť pre svoje deti to najlepšie. Nikdy by nemali v prítomnosti detí kritizovať plány druhého alebo spochybňovať jeho názory. Manželka by si mala dávať pozor, aby nest'ážovala manželovi prácu, ktorú koná pre deti. Manžel by mal byť svojej manželke oporou, dobrým radcom a láskavo ju povzbudzovať.

Medzi rodičmi a deťmi by nemala vzniknúť bariéra chladu a odmeranosti. Rodičia by mali byť so svojimi deťmi dobrými priateľmi, snažiť sa chápať ich záľuby a schopnosti a vžiť sa do toho, čo prežívajú vo svojom vnútri.

Rodičia, vaše deti by mali cítiť, že ich milujete a robíte všetko, čo je vo vašich silách, aby boli šťastné. Potom budú brať vaše nutné príkazy oveľa zodpovednejšie. Vychovávajú ich s nehou a láskou a pamätajte, že „*ich anjeli v nebesiach stále hľadajú na tvár môjho Otca v nebesiach*„. [Matúš 18,10](#). Ak chcete, aby anjeli plnili úlohu, ktorú im pri vašich deťoch určil Boh, spolupracujte s nimi tak, že vykonáte svoj diel práce.

[279]

Ak budú deti vychovávané rozumným a láskyplným spôsobom v skutočnom domove, nebudú túžiť po zábavách a pochybnej spoločnosti. Zlo ich nebude priťahovať. Ich charakter bude formovať rodinné prostredie. Deti si osvoja zvyky a zásady, ktoré, keď opustia domov a zaujmú svoje miesto vo svete, im budú silnou ochranou pred pokušením.

Ako rodičia, tak i deti majú v rodine dôležité povinnosti. Mali by sme im vstúpovať, že sú súčasťou domova. Rodičia ich živia a obliekajú, milujú a starajú sa o nich. Svoju vd'áčnosť by mali prejavovať tým, že budú plniť časť domácich povinností a do rodiny, ktorej sú členmi, prinesú čo najviac šťastia.

Deti sú niekedy v pokušení vzpierať sa rôznym obmedzeniam. Neskôr však budú svojim rodičom vd'áčné za starostlivosť i dôslednú výchovu, ktorá im bola v rokoch, keď nemali vlastné skúsenosti, ochranou.

34. kapitola — Cieľ pravej výchovy

Skutočná výchova pripravuje na nesebeckú službu. Každý Boží syn a dcéra sú povolaní pomáhať, kde treba. Máme slúžiť Bohu a svojim blíždym. Cieľom našej výchovy by mala byť príprava na túto službu.

Výchova k službe

Kresťanskí rodičia a učitelia by mali mať tento cieľ stále pred očami. Nepoznáme budúcnosť svojich detí. Možno strávia svoj život v rodinnom kruhu. Možno sa budú venovať nejakému celoživotnému povolaniu alebo pôjdu ako učitelia evanjelia do ďalekých krajín. Všetci rovnako sú povolaní stať sa Božími poslami a láskavo slúžiť svetu.

Boh miluje deti a mladých ľudí s ich nadaním, sviežim elánom, odvahou a citlivosťou. Želá si, aby žili v súlade s jeho vôľou. Majú byť vychovaní tak, aby mohli spolu s Kristom nesebecky slúžiť.

O svojich prvých učeníkoch Kristus povedal: „*Ako si ty mňa poslal do sveta, tak som aj ja ich poslal do sveta,*„ (Ján 17,18) aby boli Božími predstaviteľmi, zjavovali jeho ducha, odzrkadľovali jeho charakter a konali jeho dielo.

Naše deti stoja akoby na križovatke. Na každom kroku ich svet láka k sebecku a pôžitkárstvu. Snaží sa odlákať ich z cesty, ktorú vykúpeným určil Boh. Či ich život bude požehnaním alebo utrpením, to závisí od ich rozhodnutia. Mladí prekypujú silou a túžia vyskúšať svoje schopnosti. Hľadajú nejaký „*ventil*„ pre nadbytok svojej energie. A tak budú aktívni buď pre dobro, alebo zlo.

[281] Božie slovo nechce brániť aktivite, len jej dať správny smer. Boh nevyzýva mladých ľudí, aby boli menej ctižiadostiví. Neodolateľná túžba po vyššom dobre, pevná vôľa, usilovnosť a neúnavná vytrvalosť – to sú vlastnosti, ktoré človeka urobia úspešným a váženým. Nesmú byť potláčané. Ako sú nebesia vyššie než zem, tak i ony

majú byť usmernené dosahovať vznešenejšie ciele než len sebecké a svetské záujmy.

Ako rodičia a kresťania máme úlohu – dať svojim deťom správny smer. Starostlivo, rozumne a s láskou ich máme doviest' k ceste kresťanskej služby. Uzavreli sme s Bohom svätú zmluvu, že svoje deti pripravíme pre jeho službu. Našou prvoradou povinnosťou je obklopiť ich vplyvmi, ktoré im pomôžu rozhodnúť sa pre život služby a zodpovedne ich vychovávať.

„Tak Boh miloval..., že dal...,“ Dal „svojho jednorodeného Syna,,, aby sme nezahynuli, ale mali večný život. [Ján 3,16](#). „Kristus miloval nás a vydal seba samého za nás.,“ [Efezským 5,2](#). Ak milujeme, budeme dávať. „...neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť,“ [Matúš 20,28](#). Je to dôležité ponaučenie, ktoré si máme vziať k srdcu a tiež ho odovzdávať.

Vštepujeme mladým ľuďom, že nepatria sebe, ale Kristovi. Vykúpení sú jeho krvou. Jeho láska má na nich právo. Svojou mocou ich udržuje pri živote. Jemu patrí ich čas, sila a schopnosti. Pre neho ich majú rozvíjať, zdokonaľovať a používať.

Ľudská rodina, stvorená na Boží obraz, je hneď po anjeloch najušíľachtilejšou z celého stvorenia. Boh si želá, aby sa stala tým, čím jej umožňuje stať sa, a čo najlepšie využila silu a vplyv, ktorými ju obdaroval.

Život je tajuplný a svätý. Je zjavením samého Boha, zdroja všetkého života. Dáva nám vzácne príležitosti, ktoré by sme mali čo najlepšie využiť. Ak ich premárnime, nikdy sa nevrátia.

Boh nám pripravuje slávnú večnosť a odhaľuje nám podstatu nesmrteľných a nepominuteľných vecí. Odkazuje nám niečo veľmi dôležité – bezpečne môžeme ísť za cieľom, pre ktorý sa oplatí vynaložiť všetky schopnosti.

Boh nahliadne do malého semienka, ktoré sám stvoril, a vidí v ňom zatiaľ nerozkvitnutý krásny kvet, ker alebo mohutný strom. Tak vidí Boh možnosti, ktoré sú v každej ľudskej bytosti. Sme tu, aby sme splnili plán, ktorý má Boh pre nás. Želá si, aby sme dosiahli čo najvyšší stupeň rozvoja.

Boh chce, aby sme v svätosti, službe a prospešnosti stále rástli. Všetci máme schopnosti, ktoré sa musíme naučiť považovať za Božie dary a správne ich používať. Boh chce, aby mladí ľudia rozvíjali svoje silné stránky a využívali svoje schopnosti; aby sa

tešili z toho, čo je v tomto živote prospešné a hodnotné, aby boli milí, konali dobro a usilovali sa o nebeský poklad pre budúci život.

Ich ctižiadost'ou nech je vynikať vo všetkom, čo je nesebecké, krásne a ušľachtilé. Kristus nech je ich vzorom, podľa ktorého sa formujú. Mali by si uchovávať vznešenú ctižiadost', ktorú zjavil Kristus vo svojom živote – urobiť život na svete lepším. To je práca, ku ktorej sú povolaní.

Široký základ

Najdôležitejšia zo všetkých vied je veda o spasení človeka. Najšľachetnejším dielom, o aké sa človek môže usilovať, je odvrátenie od hriechu k svätosti. Aby sme túto úlohu mohli splniť, musí byť položený dobrý základ. Je potrebná dôsledná výchova. Od rodičov a učiteľov si to bude vyžadovať oveľa väčšiu pozornosť a námahu, než akú potrebujú pri jednoduchom osvojovaní si teoretických poznatkov vedy. Vzdelávať rozum nestačí. Výchova nie je úplná, ak sa súčasne nerozvíja telo, myseľ i srdce. Aby sa charakter mohol čo najplnšie a najlepšie formovať, musí byť vhodne usmerňovaný. Je potrebné zdokonaľovať telesné i duševné schopnosti. Našou povinnosťou je cvičiť a zušľachtľovať všetky sily a schopnosti, ktoré nám pomôžu lepšie pracovať pre Boha.

[283]

Skutočná výchova zahŕňa celú bytosť. Učí, ako správne používať svoje schopnosti. Umožňuje nám čo najlepšie využiť mozog, kosti, svaly, telo, rozum a srdce. Myseľ, ako ušľachtilejšia sila, má ovládať kráľovstvo tela. Prirodzené chute a city sa majú podriaďovať svedomiu a duchovnému cíteniu. Kristus stojí v čele. V Božej službe chce ľudstvo viesť po vznešenej a svätej ceste čistoty. Obdivuhodným pôsobením jeho milosti sa máme stať dokonalí v ňom.

Ježiš bol vychovaný v rodine. Jeho matka mu bola prvým ľudským učiteľom. Od nej a z prorockých zvitkov poznával nebeské veci. Žil na vidieku. Verne a s radosťou plnil svoje domáce povinnosti. Vládca nebies sa stal ochotným sluhom a milujúcim, poslušným synom. Vyučil sa remeslu a pracoval v Jozefovej tesárskej dielni. Keď šiel ulicami mestečka do práce a potom sa nimi vracal domov, bol oblečený ako jednoduchý tesár.

Ľudia jeho doby hodnotili veci podľa zovňajšku. Čím viac náboženstvo strácalo svoju moc, tým sa stávalo honosnejším. Vtedajší

učitelia sa snažili získať si úctu prepychom a vonkajším leskom. Kristov život bol pravým opakom. Svojím životom ukazoval bezcennosť toho, čo ľudia považovali za najdôležitejšie. Kristus nechodil do vtedajších škôl, ktoré zdôrazňovali nepodstatné a podceňovali hlavné veci. Svoje vzdelanie získal zo zdrojov určených nebom – z užitočnej práce, štúdia Písma, z prírody a životných skúseností. To sú Božie učebnice plné rád pre všetkých, ktorí k nim prichádzajú s ochotnými rukami, otvorenými očami a chápujúcim srdcom.

„Chlapček rástol a mocnel, plný múdrosti, a Božia moc bola nad ním.,, [Lukáš 2,40](#).

Takto pripravený začal Kristus plniť svoje poslanie. Pri každom styku s ľuďmi zanechával blahodarný vplyv. Pôsobil silou, ktorá ich viedla k zmene. Niečo také svet ešte nezažil.

Domov ako škola

[284]

Domov je prvou školou dieťaťa. Rodina by mala položiť základ pre život služby. Je potrebné, aby sa jeho zásady vštepovali nielen teoreticky, ale aby sa stali celoživotným návykom.

Dieťa by sa malo učiť pomáhať veľmi skoro. Len čo sú jeho telesné a rozumové sily dostatočne vyvinuté, pridel' me mu domáce povinnosti. Nabádajme ho, aby sa snažilo pomáhať otcovi a matke. Povzbudzujme ho, aby si vedelo niečo odoprieť, ovládať sa a uprednostniť šťastie a potreby druhého pred vlastným pohodlím. Učme ho, aby neváhalo využiť každú príležitosť potešiť a pomôcť svojim bratom, sestram a priateľom, aby bolo láskavé k starým, chorým a nešťastným ľuďom. Čím viac je domov naplnený duchom pravej služby, tým viac bude tento duch pôsobiť v živote detí. Deti sa tak naučia objavovať radosť v službe a obetavosti pre druhých.

Pôsobenie školy

Výchovu v rodine má dopĺňať pôsobenie školy. Stále musíme mať na zreteli rozvoj celej osobnosti, teda rozvoj telesný, duševný i duchovný, ako i výchovu k službe a obetavosti.

Služba pre Krista v každodenných drobných povinnostiach formuje povahu a usmerňuje život k nesebeckej službe viac než čokoľvek iné. Poslaním rodičov a učiteľov je viesť deti k takejto službe,

povzbudzovať ich a správne usmerňovať – to je ich najdôležitejšie poslanie. Duch služby je duch neba. Pri každej našej snahe rozvíjať a šíriť ho budú s nami spolupracovať anjeli.

Výchova musí byť založená na Božom slove. Len v ňom sú obsiahnuté všetky jej zásady. Biblia by mala byť základom štúdia i vzdelávania. Najdôležitejším poznaním je poznanie Boha a toho, ktorého poslal.

[285] Každé dieťa a každý mladý človek by mal poznať sám seba. Mal by poznať telo, ktoré mu Boh dal a zákony, ktorými sa uchováva zdravé. Mladých ľudí treba dôkladne oboznámiť so všeobecnými odvetvami výchovy a zdokonaľovať v zručnosti, aby boli pripravení pre praktické povinnosti každodenného života. K tomu pridajme teóriu a prax v rôznych oblastiach misijnej práce.

Učiť sa odovzdávaním vedomostí

Pri získavaní vedomostí by mali mladí ľudia postupovať tak rýchlo a tak ďaleko, ako len môžu. Nech je okruh ich štúdia taký veľký, na aký stačia ich sily. Keď sa učia, nech svoje vedomosti využívajú a odovzdávajú ďalej. Tým sa ich myslenie vycibří a posilní. Hodnota ich výchovy je určená schopnosťou využívať získané vedomosti. Dlhو študovať bez snahy využiť to, je skôr prekážkou než pomocou skutočného rozvoja. V rodine i v škole by sa študent mal snažiť naučiť, ako študovať a ako svoje poznatky uplatňovať. Nech je jeho povolanie akékoľvek, kým žije, má byť stále žiakom i učiteľom. Len tak môže pokročiť, dôverujúc Bohu, a držať sa pri tom pevne toho, ktorý je nekonečný v múdrosti, odhaľuje tajomstvá skryté po veky a môže vyriešiť najťažšie problémy tým, ktorí v neho veria.

Vplyv spoločnosti

Božie slovo upozorňuje, aký vplyv má spoločnosť na dospelých. O čo silnejší je jej vplyv na rozvoj mysle a charakteru detí a mladých ľudí. Spoločnosť, v akej sa pohybujú, zásady, ktoré si osvojujú a zvyky, ktoré si utvárajú, rozhodnú o ich pozemskom i večnom údele.

Rodičia sú znepokojení, že na mnohých školách a univerzitách kam sú mladí ľudia posielaní, aby získali vzdelanie a prax, prevlá-

dajú vplyvy, ktoré deformujú charakter, odvracajú myseľ od skutočných cieľov a kazia morálku. Stykom s neveriacimi, skazenými a roztopašnými ľuďmi strácajú mnohí mladí ľudia jednoduchosť, čistotu, vieru v Boha a ducha obetavosti – teda to, k čomu ich kresťanskí otcovia a matky viedli starostlivou výchovou a úprimnou modlitbou.

[286]

Mnohých, ktorí prichádzajú do školy, aby sa pripravili na niektoré odvetvie nesebeckej služby, pohltí sekulárne štúdium. Prebudí sa v nich ctižiadosť vyniknúť vzdelaním a získať vo svete postavenie a uznanie. Zabudnú, s akým úmyslom išli na školu. Svoj život zasvätia sebeckým a svetským cieľom. Neraz si osvoja zvyky, ktoré zničia ich dočasný i večný život.

Tí, ktorí majú vznešené plány, nesebecké ciele a šľachetné túžby, sú spravidla ľudia, u ktorých sa tieto vlastnosti formovali pod vplyvom priateľských vzťahov v detstve a mladosti. Izraelcom Boh stále pripomínal, aké dôležité je dbať na prostredie obklopujúce ich deti. Všetky ustanovenia pre občiansky, náboženský a spoločenský život boli vydané preto, aby chránili deti pred skazenou spoločnosťou a od najútlejšieho detstva im vštepovali naučenia a zásady Božieho zákona. Pokyn, daný pri zrode národa, sa mal hlboko vryť do srdc všetkých ľudí. Pred poslednou strašnou ranou, ktorá postihla Egyptanov smrťou prvorodených, prikázal Boh svojmu ľudu, aby svoje deti zhromaždili doma. Záručne každého domu mali byť označené krvou. Chránení týmto znamením mali všetci čakať. Podobne i dnes, rodičia, ktorí milujú a ctia Boha, majú svoje deti držať pod „zmluvou“, teda pod ochranou onoho posväcujúceho vplyvu, ktorý pôsobí vďaka tomu, že nás Kristus vykúpil svojou krvou.

O svojich učeníkoch Kristus povedal: *„Dal som im tvoje slovo, ...nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta.“*, [Ján 17,14](#).

Boh nás vyzýva: *„Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania.“*, [Rimanom 12,2](#).

„Net'ahajte cudzie jarmo s neveriacimi! Ved' čo má spravodlivosť spoločné s neprávosťou a aké spoločenstvo má svetlo s tmou? ...Ako patrí k sebe chrám Boží a modly? My sme predsa chrám živého Boha, ako povedal Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi prechádzať sa, a budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom. Preto vyjdite spomedzi nich a oddel'te sa, hovorí Pán, nečistého sa

[287]

nedotýkajte a ja vás prijmem a budem vám Otcom a vy mi budete synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán., 2. Korint'anom 6,14-18.

„Zhromaždite ľud., Joel 2,16. „...vyhlasujem Božie ustanovenia a jeho zákony,, 2. Mojžišova 18,16.

„Tak nech kladú moje meno na Izraelcov a ja ich požehnám.,, 4. Mojžišova 6,27.

„Vtedy všetky národy zeme zbadajú, že nosíš meno Hospodinovo a budú sa t'a bát'.,, 5. Mojžišova 28,10.

„Vtedy bude zvyšok Jákobov uprostred mnohých národov ako rosa od Hospodina, ako dážd' na trávu, ktorá neskladá nádej v človeka a nečaká na ľudských synov., Micheáš 5,7 (ROH); Micheáš 5,6 (ECAV).

Považujeme sa za duchovný Izrael. Všetky nariadenia dané kedysi Izraelcom o výchove a vzdelaní ich detí, všetky zasl' úbenia o požehnaní vd' aka poslušnosti platia i pre nás.

Božie slovo pre nás je: *„Požehnám t'a, ...a tak sa staneš požehnaním.,, 1. Mojžišova 12,2.*

O svojich prvých učeníkoch, ako aj o všetkých, ktorí prostredníctvom nich uveria v neho, Kristus povedal: *„A slávu, ktorú si dal mne, dal som ja im, aby boli jedno, ako sme my jedno – ja v nich a ty vo mne, aby dospeli k dokonalej jednote, aby svet poznal, že si ma ty poslal a že si si ich zamiloval, ako si si zamiloval mňa.,, Ján 17,22.23.*

Sú to úžasné slová, ktoré sa sotva dajú pochopiť. Stvoriteľ všetkých svetov miluje tých, ktorí svoj život zasvätia jeho službe, tak ako miluje svojho Syna. Práve tu a teraz nám preukazuje svoju milosť v takej veľkej miere. Boh nám dal Svetlo a Majestát nebies a s ním nás zahrnul všetkými nebeskými pokladmi. Zasl' úbil nám krásny večný život a obdarováva nás kráľovskými darmi už v tomto živote. Keď že nám dáva svoju milosť, chce, aby sme využili všetko, čo zušľacht'uje, rozvíja a povznáša náš charakter. Túži mladých ľudí naplniť svojou mocou, aby sa mohli postaviť pod Kristovu vlajku pokropenú krvou a pracovať tak, ako pracoval on, viesť ľudí po bezpečných cestách a postaviť nohy mnohých na Skalu vekov.

Božie zasl'úbenia

Všetci, ktorí sa snažia pracovať v súlade s Božím výchovným plánom, dostanú od Boha milosť, pomoc a silu. Jeho prítomnosť ich bude ustavične sprevádzať. Boh každému hovorí:

„Bud' silný a odvážny, nestrachuj sa a nezúfaj! Lebo Hospodin, tvoj Boh, bude s tebou... Nenechám a neopustím t'a., Józua 1,9.5.

„Lebo ako dážď a sneh padá z neba a nevracia sa tam, lež napája zem, robí ju plodnou, úrodnou a dáva semä rozsievateľovi a jediacemu chlieb, tak bude moje slovo, ktoré vychádza z mojich úst, nenavráti sa ku mne prázdne, ale vykoná, čo sa mne páči, úspešne spraví, na čo ho posielam. Vskutku, s radosťou vyjdete a v pokoji vás povedú, vrchy a kopce vypuknú pred vami v jasot a všetky stromy budú tlieskať. Miesto trnia vzrastie cyprus, miesto hložia vzrastie myrta. Bude to na chválu Hospodinu a ako večné, nezničiteľné znamenie., Izaiáš 55,10-13.

Ľudská spoločnosť na celom svete je zmätená. Potrebná je dôkladná zmena. Výchova mladých ľudí by mala viesť k pretvoreniu celej štruktúry spoločnosti.

„Oni vystavajú pradávné zrúcaniny, postavajú, čo bolo prv spustošené, obnovujú zrúcané mestá, cez pokolenia spustošené. radosť. Pretože ja, Hospodin, milujem právo, ...verne im dám ich odmenu a uzavriem s nimi večnú zmluvu.

Ich potomstvo bude známe medzi pohanmi, aj ich výhonky uprostred národov. Kto ich uvidí, každý ich pozná, že sú potomstvom, ktoré Hospodin požehnal. Lebo ako zem vyhádza svoje výhonky a ako záhrada dáva vzklíčiť svojmu osivu, tak Hospodin dá vyrásť spásu i chvále pred všetkými národmi., Izaiáš 61,4.6-9.11.

[289]

35. kapitola — Pravé poznanie Boha

Naším poslaním na tomto svete je, podobne ako bolo i Spasiteľovým, slúžiť Bohu. Žijeme preto, aby sme sa svojím charakterom podobali Bohu a životom služby ho predstavovali svetu. Ak sa chceme stať jeho spolupracovníkmi, ak sa mu chceme podobať a zjavovať jeho charakter, musíme ho dobre poznať. Poznať tak, ako sa nám sám odhaľuje.

Poznanie Boha je podstatou každej skutočnej výchovy a služby. Je to jediná bezpečná ochrana pred pokušením. Iba vďaka tomu sa môže náš charakter podobať Božiemu.

Toto poznanie potrebujú všetci, ktorí zachraňujú a dvíhajú svojich blížnych. Zmena povahy, čistota života, efektívnosť služby a rešpektovanie správnych zásad, to všetko závisí od skutočného poznania Boha. Ono tvorí základ v príprave na tento i budúci život.

„Poznať Najsvätejšieho je rozumnosť“, [Príslovia 9,10](#). Poznaním Boha dostávame „všetko potrebné pre život a zbožnosť“, [2. Petra 1,3](#).

Ježiš povedal: „A večný život spočíva v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha i toho, ktorého si poslal...“, [Ján 17,3](#).

„Takto vraví Hospodin: Nechvál' sa, múdry, svojou múdrosťou! Nechvál' sa, silák, svojou silou! Nechvál' sa, boháč, svojím bohatstvom! Ale kto sa chváli, nech sa chváli tým, že je rozumný a že mňa pozná, že ja, Hospodin, preukazujem milosť, právo a spravodlivosť na zemi, lebo v týchto veciach mám záľubu – znie výrok Hospodinov...“, [Jeremiáš 9,23.24](#) (ROH); [Jeremiáš 9,22.23](#) (ECAV).

Skúmajme a premýšľajme o tom, čo nám Boh zjavil sám o sebe.

„Spriateľ sa s ním a ži v pokoji, tým príde k tebe blaho. Prijmi ponaučenie z jeho úst a vezmi si k srdcu jeho reči... Všemohúci bude tvojím zlatom... Potom sa budeš tešiť zo všemohúceho a pozdvihneš si k Bohu tvár. Budeš sa k nemu modliť, vyslyší ťa a splatíš mu svoje sľuby. Ak sa na niečo odhodláš, zdarí sa ti to, na tvoje cesty bude žiarit' svetlo. Lebo Boh ponižuje pyšného, ale pomáha človeku pokorného pohľadu...“, [Job 22,21-29](#).

Boh sa zjavuje prostredníctvom prírody

„Lebo jeho neviditeľná skutočnosť, jeho večná moc a božskosť sa od stvorenia sveta uvažovaním poznáva zo stvorených vecí., [Rimanom 1,20](#).

Príroda, na ktorú sa teraz pozeráme, nám poskytuje iba nejasný obraz o sláve raja. Krásu zeme zničil hriech. Všade vidíme stopy zla. Napriek tomu ešte vidíme veľ a nádheru. Príroda svedčí o tom, že ten, ktorý má nekonečnú moc, úžasnú lásku, milosrdenstvo a dobrotu, stvoril zem a naplnil ju životom a št'astím. Celé stvorenstvo, aj keď poznačené hriechom, svedčí o práci veľkého Umelca. Kamkoľvek sa obrátíme, počujeme hlas Boží a vidíme dôkazy jeho dobroty.

Príroda chváli Boha tisícorakými hlasmi – mocným úderom hromu, neustálym hukotom mora, ale i radostnými piesňami, ktorých melódie naplňajú lesy. Jeho slávu pozorujeme na zemi, v mori i na oblohe v nádherných odtieňoch a farbách, v palete pestrých kontrastov i v ladnej harmónii. Nedostupné štíty rozprávajú o Božej moci. Stromy, s vetvami ktorých sa za slnečného dňa pohráva vietor, i kvety so svojou jemnou krásou ukazujú na svojho Stvoriteľa. Svieži koberec zelene pokrývajúci zem rozpráva o Božej starostlivosti aj o maličkosti. Jaskyne i hlbiny mora odhaľujú Božie poklady. Ten, ktorý uložil perly na dno oceánu a drahokamy do kameňa, miluje krásu. Vychádzajúce slnko predstavuje toho, kto je životom a svetlom pre každé svoje stvorenie. Všetka sláva a nádhera, ktorá zdobí zem a osvetľuje nebesá, hovorí o Bohu.

„Jeho veleba zakryla nebesá., [Habakuk 3,3](#).

„Zem je plná tvojho tvorstva., [Žalm 104,24](#).

„Deň dňu odovzdáva zvesť, noc noci zvestuje poznanie bez reči, bez slov, nepočut' ich hlas. Ich posolstvo znie po celej zemi a ich oznamy doletia až po končiny sveta., [Žalm 19,3-5](#).

Všetko svedčí o jeho nežnej otcovskej starostlivosti a túžbe urobiť svoje deti št'astné.

Osobný Boh

Mocná sila, ktorá pôsobí a udržuje celú prírodu, nie je iba akýsi všetkoprenikajúci princíp, akási hybná energia, ako to tvrdia niektorí

vedci. Boh je Duch, a predsa osobná bytosť. Tak totiž predstavil sám seba:

„Hospodin je pravý Boh, On je živý Boh a večný Kráľ! Bohovia, ktorí nevytvorili nebo ani zem, stratia sa zo zeme a spod neba. Podiel Jákovov nie im je podobný, lebo on je Tvorcom všetkého... On stvoril svojou silou zem, múdrosťou svojou postavil svet a svojou dômyselnosťou rozopäl nebesá., Jeremiáš 10,10-11.16.12.

Príroda nie je Boh

[293] Príroda je dielom Božích rúk, nie je však samotným Bohom. Je výrazom Božieho charakteru a moci. Nesmieme ju ale považovať za Boha. Ľudská šikovnosť vie zhotoviť veľa krásne umelecké výrobky, ktoré potešia oko. Prezradia nám niečo o myslení autora. Výrobok však nie je výrobcom. Nie vec, ale jej tvorca je hoden obdivu. Podobne i príroda je výrazom Božieho myslenia. Preto nie príroda, ale Boh prírody má byť vyvýšený.

„Pod' te, skloňme sa, v úcte sa pokloňme, pokľaknime pred Hospodinom, svojim Tvorcom. Hlbiny zeme vo svojej ruke má, končiare vrchov jemu náležia. Jeho je more, utvoril ho sám, pevnine tiež jeho ruky dali tvar., Žalm 95,6.4.5.

„Ten, ktorý učinil Plejády i Orion, ktorý premieňa temnotu na ráno a deň zatemňuje v noc... Lebo, hľa, Tvorca vrchov a ten, čo stvoril vietor, dáva znat' človeku svoje myšlienky... On na nebesiach stavia svoje horné siene a svojej klenbe základy položil na zemi. On privoláva vody morské a vylieva ich na povrch zeme. Hospodin je jeho meno., Ámos 5,8; 4,13; 9,6.

Stvorenie zeme

Stvorenie veda nedokáže vysvetliť. Ktoré jej odvetvie môže vysvetliť tajomstvo života?

„Vierou chápeme, že Božie slovo stvárnilo veky tak, aby z neviditeľného povstalo viditeľné., Židom 11,3.

„Ja formujem svetlo a tvorím tmu, ...ja som Hospodin, ktorý to všetko robí. Ja som urobil zem i človeka som stvoril na nej, ja, moje ruky rozvinuli nebesá a ja som ustanovil všetky ich voje. ...zavolať som na ne, ihneď sa postavili., Izaiáš 45,7.12; 48,13.

Pri stvorení zeme Boh nepoužil hmotu, ktorá by tu už predtým existovala. „*Lebo on povedal, a stalo sa, on rozkázal, a povstal svet.*“, [Žalm 33,9](#). Všetko, či už materiálne alebo duchovné, povstalo na jeho príkaz a bolo stvorené podľa jeho zámeru. Nebesia a ich zástupy, zem a všetko na nej, vznikli dychom jeho úst. [294]

Stvorenie človeka

Pri stvorení človeka sa prejavil zásah osobného Boha. Boh utvoril človeka na svoj obraz. Tvarom bola jeho postava po všetkých stránkach dokonalá, no bez života. Potom absolútny a osobný Boh vdýchol do tejto hmoty dych života a človek sa stal živou, inteligentnou bytosťou. Všetky časti ľudského organizmu boli uvedené do činnosti. Srdce, tepny, žily, jazyk, ruky, nohy, zmysly, mozog, všetko začalo fungovať podľa Stvoriteľom daných zákonitostí. Človek sa stal živou dušou. Prostredníctvom Slova – Krista, stvoril osobný Boh človeka a obdaril ho rozumom a silou.

Naša podstata nebola pred ním ukrytá, i keď sme boli utvorení v skrytosti. Jeho oči nás videli a v jeho knihe boli zapísané všetky naše myšlienky skôr, než sme existovali.

Boh stvoril človeka a určil, aby bol korunou všetkého tvorstva, vyjadroval jeho myšlienky a zjavoval jeho slávu. Človek sa však nesmie povyšovať na Boha.

„*Plesaj Hospodinovi...! Radostne slúžte Hospodinovi, prichádzajte pred neho s jasotom! Vedzte, že Hospodin je Boh, utvoril nás on, patríme jemu, sme jeho ľud, ovce jeho pastvy. Vstúpte do jeho brán s vďakou a s chválospevom do jeho nádvorí, ďakujte mu, dobrorečte jeho menu.*“, [Žalm 100,1-4](#).

„*Vyvyšujte Hospodina, nášho Boha! Klaňajte sa smerom k jeho svätému vrchu, lebo svätý je Hospodin, náš Boh.*“, [Žalm 99,9](#).

Prírodné zákony slúžia Bohu

Boh stále pracuje a všetko udržiava. Slúži mu to, čo stvoril. Pracuje prostredníctvom prírodných zákonov, ktoré používa ako svoje nástroje. Nie sú však automatické. Živá príroda svedčí o aktívnom pôsobení rozumnej Bytosti, ktorá hýbe všetkým podľa svojej vôle. [295]

„Hospodine, naveky pevne stojí v nebesiach tvoje slovo. Z pokolenia na pokolenie trvá tvoja vernosť, zem si upevnil a stojí. Všetko stojí dodnes podľa tvojich predpisov a všetko ti slúži.“, [Žalm 119,89-91](#).

„Hospodin koná, čo chce na nebi i na zemi, v moriach i vo všetkých hĺbinách.“, [Žalm 135,6](#).

„...lebo on rozkázal a boli stvorené. Postavil ich na večné veky, vydal rozkaz, ktorý nepominie.“, [Žalm 148,5.6](#).

Moc, ktorou Zem rok čo rok vydáva svoje bohatstvo a točí sa okolo Slnka, nie je samočinná. Ruka Večného stále pracuje a riadi túto planétu. Božia moc ustavične udržuje Zem v jej otáčaní. Boh dáva slnku vychádzať, otvára nebesá a zosiela dážď.

„On sype sneh ako vlnu, inovat' rozsýpa ako popol.“, [Žalm 147,16](#).

„Na rachot jeho hromu zahučia vody na nebi. On zdvihne oblaky od končín zeme. Ku dažďu tvorí blesky a vietor vypúšťa zo svojich komôr.“, [Jeremiáš 10,13](#).

Božia moc stojí za každým zeleným listom, za každým rozkvitnutým kvetom a za každým dozretým plodom.

Funkčnosť ľudskeho tela nemôžeme úplne pochopiť. Je záhadou i pre najvzdelanejších. To, že krv pulzuje a my dýchame, nie je výsledkom nejakého mechanizmu, ktorý bol raz uvedený do činnosti a teraz sám pracuje. V Bohu žijeme, hýbeme sa a existujeme. Bijúce srdce, pulzujúca krv, každý nerv a sval živého organizmu pracujú podľa zákonitostí a mocou všadeprítomného Boha.

[296]

Božia prozreteľná starostlivosť

Biblia nám predstavuje Boha v jeho vznešenosti a svätosti. Nie však nečinného a osamoteného, ale obklopeného nespočítateľným množstvom svätých bytostí, ktoré sú pripravené konať jeho vôľu. Prostredníctvom týchto poslov je Boh v živom spojení so všetkým svojím tvorstvom. Svojím Duchom je prítomný všade, prostredníctvom neho a svojich anjelov pomáha ľuďom.

Boh vládne nad zemou, napriek nesúladu a zmätku, ktorý je na nej. Svojím božským zrakom vidí všetko. Z ticha nekonečnej večnosti prikazuje, čo vo svojej prozreteľnosti pokladá za najlepšie.

„Človek nemá v moci svoju cestu, a ten, kto chodí, neurčuje svoje kroky.,, Jeremiáš 10,23.

„Dúfaj v Hospodina celým svojím srdcom... Na všetkých svojich cestách ho poznávajú a on ti urovná chodníky.,, Príslovia 3,5.6.

„Hospodinovo oko spočíva na tých, čo sa ho boja, na tých, čo očakávajú jeho milosť, aby zachránil ich dušu pred smrťou a ich život v čase hladu.,, Žalm 33,18.19.

„Bože, aká vzácna je tvoja milosť! Ľudia sa utiekajú do tône tvojich krídel.,, Žalm 36,8.

„Blahoslavený ten, komu pomáha Boh Jákoba, kto sa spolieha na Hospodina, svojho Boha.,, Žalm 146,5.

„Hospodine, plná je zem tvojej milosti..., Žalm 119,64.

„Miluje spravodlivosť a právo..., Žalm 33,5.

„Bože, nádej všetkých končín zeme i dial' av za morom. Ty upevňuješ vrchy svojou silou, opásaný si mocou, tíšiš hukot morí... i vravu národov.,, Žalm 65,6-8.

[297]

„Plesanie pôsobíš tam, kde svitá ráno a zmráka sa večer. Korunuješ rok svojou dobrotou, v šľapajach tvojich vyviera tuk.,, Žalm 65,9.12.

„Hospodin podopiera všetkých padajúcich, dvíha všetkých skleslých. Na teba sa upierajú oči všetkých, ty im dávaš pokrm v pravý čas. Otváraš svoju ruku a ochotne sýtiš všetko, čo žije.,, Žalm 145,14-16.

Boh zjavený v Kristovi

Boh sa zjavil vo svojom Synovi ako osobná bytosť. Ježiš, odlesk Otcovej slávy a „obraz jeho podstaty,, (Židom 1,3) prišiel na svet ako osobný Spasiteľ. Ako osobný Spasiteľ vystúpil na nebesá a prihovára sa za nás. Nieкто „podobný Synovi človeka,, slúži za nás pred Božím trónom. Zjavenie Jána 1,13.

Kristus, Svetlo sveta, zahalil osľňujúcu nádheru svojho božstva a prišiel na svet, aby tu žil ako človek medzi ľuďmi. Bez toho, aby zahynuli, mohli sa zoznámiť so svojím Stvoriteľom. Od chvíle, keď hriech oddelil človeka od jeho Stvoriteľa, nikdy žiadny človek nevidel Boha, až keď sa zjavil v Kristovi.

„Ja a Otec sme jedno,, povedal Kristus. Ján 10,30. „Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť.,, Matúš 11,27.

Kristus prišiel naučiť ľuď, čo Boh chcel, aby sa dozvedeli.

Dielo jeho rúk vidíme na nebi, na zemi i vo vodách oceánu. Celé stvorenie svedčí o Božej moci, múdrosti a láske. Hviezdy, more a vodopády nám však nepriblížia Boha tak ako zjavenie v Kristovi.

[298]

Aby boli jeho osobnosť a charakter správne predstavené, bolo potrebné jasnejšie zjavenie než v prírode. Boh preto poslal na svet svojho Syna, aby do tej miery, do akej to ľudský zrak mohol zniesť, predstavil charakter a vlastnosti neviditeľného Boha.

Zjavený učeníkom

Uvažujme o slovách, ktoré Kristus povedal v hornej sieni večer pred svojím ukrižovaním. Jeho hodina utrpenia sa blížila. Snažil sa povzbudiť svojich učeníkov, ktorých čakali pokušenia a ťažké skúšky.

Povedal: *„Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby ich nebolo, či by som vám bol povedal: Idem vám pripraviť miesto?“*

Tomáš mu povedal: Pane, nevieme, kam ideš. Ako môžeme poznať cestu? Ježiš mu riekol: Ja som cesta, i pravda, i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa. Ak ste ma poznali, budete poznať aj môjho Otca. Odteraz ho už poznáte a videli ste ho.

Ozval sa Filip: Pane, ukáž nám Otca, a to nám postačí! Ježiš mu povedal: Filip, toľký čas som s vami a nepoznal si ma? Kto videl mňa, videl aj Otca. Ako to, že teraz hovoríš: Ukáž nám Otca? Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne? Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám od seba, ale Otec, ktorý zostáva vo mne, koná svoje skutky., [Ján 14,1-10](#).

Kristove slová o jeho vzťahu k Otcovi ešte nechápali. Ani jeho učenie im nebolo jasné. Kristus však chcel, aby Boha poznali oveľa lepšie.

Povedal im: *„Toto som vám hovoril v obrazoch, ale prichádza hodina, keď vám už nebudem hovoriť v obrazoch, ale budem vám o Otcovi rozprávať otvorene., [Ján 16,25](#).*

Keď na Turíce zostúpil na učeníkov Duch Svätý, začali lepšie rozumieť pravdám, o ktorých im Kristus rozprával v podobenstvách. Pochopili, čo im až doteraz bolo tajomstvom. Ani vtedy sa však Kristovo zaslúbenie nenaplnilo celkom. Dostali také poznanie Otca,

aké mohli zniest'. Zasl' úbenie o dokonalom poznaní Otca sa stane skutočnosťou až v budúcnosti. Podobne je to i dnes. Aj my poznáme Boha len čiastočne a nedokonale. Keď sa veľký spor skončí a Človek, Ježiš Kristus, sa prizná pred Otcom k svojim verným nasledovníkom, ktorí boli v tomto svete hriechu jeho dobrými svedkami, potom úplne pochopíme, čo je nám teraz skryté.

[299]

Kristus vzal so sebou do neba svoju oslávenú ľudskú prirodzenosť. Tým, ktorí ho prijímajú, dáva moc stať sa Božími synmi. Boh ich prijíma a môžu s ním žiť večne. Ak sú v tomto živote verní Bohu, „budú vidieť jeho tvár a jeho meno bude na ich čelách„. [Zjavenie Jána 22,4](#). Môže byť pre hriešnika, zachráneného Kristovou krvou, väčšia radosť a šťastie, než to, že bude vidieť Božiu tvár a poznať ho ako Otca?

Svedectvo Biblie

Písmo jasne hovorí o vzťahu medzi Bohom a Kristom, ako aj o jedinečnosti a individualite každého z nich.

„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi... On je odbleskom jeho slávy a obrazom jeho podstaty a všetko udržuje svojim mocným slovom. Keď dokonal očistenie od hriechov, posadil sa po pravici Velebnosti na výsostiach. Stal sa o toľko dôstojnejším ako anjeli, o koľko vznešenejšie je jeho meno. Ved' komu z anjelov povedal:

Ty si môj Syn, ja som t'a dnes splodil? A opäť: Ja budem jeho Otcom a on mi bude Synom?„, [Židom 1,1-5](#).

Osobitosť Otca a Syna a tiež jednota, ktorá je medzi nimi, je predstavená v sedemnásťtej kapitole Jánovho evanjelia, v Kristovej modlitbe za jeho učeníkov:

„Neprosím však len za nich, ale aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet veril, že si ma ty poslal.“, [Ján 17,20.21](#).

Jednota, ktorá je medzi Kristom a jeho učeníkmi, nepotláča osobnosť žiadneho z nich. Sú jedno v zámeroch, v myslení, v charaktere, ale nie v osobe. Tak podobne je jedno Boh a Kristus.

[300]

Boží charakter zjavený v Kristovi

Kristus prišiel na tento svet ako človek, aby hriešnym ľuďom predstavil nášho nebeského Otca. Jedine ten, ktorý bol od počiatku pri Otcovi a ktorý bol obrazom neviditeľného Boha, mohol ľuďom zjaviť Boží charakter. Svojim bratom bol podobný vo všetkom. Stal sa človekom z mäsa a kostí ako my. Mával hlad, smäd a cítil únavu. Musel sa preto posilniť jedlom a občerstviť spánkom. Zdieľal údel človeka. Bol však nepoškvrneným Synom Božím. Žil tu ako cudziniec a pútnik – na svete, ale nebol zo sveta. Bol pokúšaný a skúšaný ako my dnes, a predsa nikdy nezahrešil. Nežný, láskavý, súcitný, vždy mysliaci na druhých a slúžiaci Bohu i človeku ukazoval Boží charakter.

Kristus povedal: „...pretože Hospodin ma pomazal. Poslal ma biednym hlásať radostnú zvesť, zaviazať rany tým, ktorí sú skrúseného srdca, vyhlásiť zajatým prepustenie na slobodu..., „...slepým vrátiť zrak..., „vyhlásiť milostivý rok Hospodinov..., potešiť všetkých smútiacich.,, [Izaiáš 61,1](#); [Lukáš 4,18](#); [Izaiáš 61,2](#).

Kristus nás nabáda: „Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú, robte dobre tým, ktorí vás nenávidia a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach.,, [Matúš 5,44.45](#). „Lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým.,, ([Lukáš 6,35](#)) „On dáva vychádzať slnku nad zlými aj dobrými a zosiela dážď na spravodlivých aj nespravodlivých.,, [Matúš 5,45](#). „Bud’te milosrdní, ako je milosrdný aj váš Otec.,, [Lukáš 6,36](#).

[301] „Pre hlboké zľutovanie a milosrdenstvo nášho Boha. V ňom nás navštívi Prichádzajúci z výsosti, aby posvietil tým, čo sedia v tme a v tône smrti, a aby naše kroky upriamil na cestu pokoja.,, [Lukáš 1,78.79](#).

Sláva kríža

Kríž je stredobodom zjavenia Božej lásky k človeku. Jeho plný význam nedokáže jazyk vyjadriť, pero napísať a rozum človeka pochopiť. Pri pohľade na golgotský kríž môžeme len zvolat’: „Lebo tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik nezahynul, ale aby večný život mal každý, kto verí v neho.,, [Ján 3,16](#).

Kristus ukrižovaný za naše hriechy, Kristus vzkriesený z mŕtvych, Kristus vzatý do neba – to je veda o spasení, o ktorej máme uvažovať a učiť druhých.

Bol to Kristus

„On, hoci mal Božiu podobu a svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú, zriekol sa tejto hodnosti, keď vzal na seba podobu otroka, stal sa podobný ľuďom a zjavil sa ako človek, ponížil sa, a stal sa poslušným až na smrť, a to na smrť na kríži., [Filipským 2,6-8](#).

„Je to Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba čo viac, bol vzkriesený z mŕtvych, je po pravici Božej..., [Rimanom 8,34](#). „A preto môže aj dokonale spasit' tých, ktorí skrze neho prichádzajú k Bohu, lebo žije neustále, aby sa za nich prihováral., [Židom 7,25](#).

„Ved' máme nie veľ'kňaza, ktorý by nemohol spolucítiť s našimi slabosťami, ale veľ'kňaza, ktorý bol vo všetkom skúšaný, ale bez hriechu., [Židom 4,15](#).

Nesmierny dar

Kristus je dar. Prostredníctvom neho prijímame požehnanie a Boh nás obdarováva svojou dobrotou. Každý kvet krásnej farby a vône je stvorený pre naše potešenie vďaka nemu. On stvoril slnko, mesiac i každú hviezdu, ktorá žiari na oblohe. Každá kvapka dažďa i každý lúč slnka, ktorý dopadne na náš nevďačný svet, je dôkazom Božej lásky v Kristovi. V dare Božieho jednorodeného Syna máme všetko. Zomrel na kríži, aby všetky tie dary mohli patriť človeku.

„Pozrite, akú veľ'kú lásku nám daroval Otec, aby sme sa volali Božími dietkami., [1. Jána 3,1](#).

„Od vekov to nikto neslýchal ani nepočul, oko nevidalo Boha okrem teba, ktorý by tak nakladal s tými, ktorí naň čakajú., [Izaiáš 64,4](#) (ROH); [Izaiáš 64,3](#) (ECAV).

Poznanie, ktoré mení

Poznať Boha, ako ho zjavil Kristus, musí každý, kto je spasený. Je to poznanie, ktoré mení charakter a pretvára človeka na Boží obraz. Celou bytosťou prenikne duchovná sila od Boha.

„Ked' my všetci s odhalenou tvárou pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na ten istý obraz zo slávy do slávy.,, [2. Korint'anom 3,18](#).

O svojom vlastnom živote Spasiteľ povedal: „Ja som zachoval prikázania svojho Otca.,, [Ján 15,10](#). „Nenechal ma samotného, pretože ja robím vždy to, čo sa jemu páči.,, [Ján 8,29](#). Boh chce, aby Kristovi nasledovníci žili tak, ako žil on, keď mal ľudskú prirodzenosť. V jeho sile máme žiť čistým a šľachetným životom.

Pavel hovorí: „Preto sa na kolenách skláňam pred Otcom, od ktorého má meno každý rod na nebi i na zemi, aby vám svojim Duchom dal mocne zosilniť na vnútornom človeku podľ a bohatstva svojej slávy, a aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste tak zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje poznanie, a tak aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou.,, [Efezským 3,14-19](#).

[303] „A preto aj my, odo dňa, keď sme to počuli, neprestávame sa za vás modliť a prosiť, aby ste vo všetkej múdrosti a duchovnej rozumnosti boli naplnení poznaním jeho vôle, aby ste žili hodní Pána a páčili sa mu vždy, keď budete prinášať ovocie v každom dobrom skutku a hlbšie poznávať Boha, keď budete všemožne posilňovaní silou jeho slávy ku každej vytrvalosti a trpezlivosti.,, [Kološanom 1,9-11](#).

Boh nás nabáda osvojiť si toto poznanie. V porovnaní s ním je všetko ostatné márne a zbytočné.

36. kapitola — Nebezpečenstvo špekulatívneho poznania

[304]

Jedným z najväčších nedostatkov vedeckého bádania a získavania vedomostí je snaha pripisovať ľudským úvahám väčšiu dôležitosť a širší dosah než v skutočnosti majú. Mnohí sa pokúšajú hodnotiť Stvoriteľa a jeho dielo na základe svojho nedokonalého poznania. Snažia sa definovať Božiu prirodzenosť, jeho vlastnosti a výsady. Vyžívajú sa v špekuláciách o večnom Bohu. Tým však vstupujú na zakázanú pôdu. Ich bádanie neprinesie hodnotné výsledky. Môžu sa mu venovať len za cenu ohrozenia duchovného života.

Príčinou pádu do hriechu našich prvých rodičov bola túžba po poznaní, pred ktorým ich chcel Boh chrániť. Aby získali toto poznanie, stratili všetko, čo malo pre nich cenu. Keby sa Adam a Eva zakázaného stromu nedotkli, Boh by im dal poznanie bez kliatby hriechu, poznanie, ktoré by im prinieslo trvalú radosť. Poslušnutím pokušiteľa spoznali hriech a jeho následky. Ich neposlušnosťou sa ľudstvo odcudzilo Bohu a zem sa izolovala od neba.

Z toho vyplýva poučenie pre nás. Čím satan lákal našich prvých rodičov, tým vábi človeka i dnes. Zaplavuje svet príjemnými klamstvami a výmyslami. Všetkými možnými spôsobmi zvádza človeka, aby filozofoval o Bohu. Tak chce zabrániť, aby človek získal o Bohu poznanie, ktoré prináša spasenie.

Panteizmus

Vo vzdelávacích inštitúciách i v cirkvách po celom svete sa dnes šíria učenia, ktoré podkopávajú vieru v Boha a v jeho Slovo. Mnohí prijímajú teóriu, ktorá hovorí, že Boh je sila, ktorou je preniknutá celá príroda. Dokonca aj tí, ktorí tvrdia, že veria Písmu. Je to však veľmi nebezpečný klam, i keď skrytý v krásnom obale. Boha predstavuje nesprávne a znevažuje jeho veľkosť a vznešenosť. Vedie ľudí k omylom a do skazy. Temnota a zmyselnosť sú jeho súčasťou.

[305]

Ak túto teóriu prijmem, odlúčime sa od Boha a pre hriešnu ľudskú prirodzenosť to znamená záhubu.

Kvôli hriechu je stav, v ktorom sa nachádzame, neprirodzený. Obnoviť nás môže iba nadprirodzená moc. Všetko ostatné je zbytočné. Vládu zla z ľudských sídc môže odstrániť jediná moc – a to Božia moc v Kristu Ježišovi. Iba krv Ukrižovaného môže očistiť od hriechu. Len Kristova milosť nám dá silu odolať hriechu a podmaniť si sklony svojej hriešnej prirodzenosti. Tieto zduchovňujúce teórie tvrdia, že Božia milosť je neúčinná. Ak je Boh sila, ktorou je naplnená celá príroda, potom je i vo všetkých ľuďoch. Ak chce človek získať svätosť, musí iba rozvíjať silu, ktorá je v ňom.

Ak tieto náuky dovedieme do logického záveru zistíme, že sú namierené proti samému jadru kresťanstva. Človek nepotrebuje zmierenie, je svojím vlastným spasiteľom a Božie slovo nemá na neho žiadny vplyv. Tí, ktorí ich prijímajú, sú vo veľkom nebezpečenstve. Nakoniec sa budú na celú Bibliu pozerat' ako na výmysel. Môžu si uvedomovať, že mravnosť je lepšia než nemorálnosť. Ak však neuznajú Božiu oprávnenú zvrchovanosť, budú závislí od ľudskej moci, ktorá je bez Boha ničím. Ľudská vôľa bez Božej pomoci nedokáže odolávať zlu a víťaziť nad ním. Obranná schopnosť človeka je zničená. Nič mu nebráni konať zlo. Ak raz odmietne rady Božieho slova a jeho Ducha, nevieme, ako hlboko môže klesnúť.

[306] „Každá reč Božia je prečistená, On je štítom tým, čo sa k nemu utiekajú. Nepridávajú nič k jeho slovám, aby t'a nestrestal a neoznačil za luhára.,, [Príslovia 30,5.6.](#)

„Vlastné nepravosti lapia bezbožného, zachytí sa v povrazoch svojich hriechov.,, [Príslovia 5,22.](#)

Skúmanie Božích tajomstiev

„Tajomné veci patria Hospodinu, nášmu Bohu a zjavené veci nám i našim synom až na veky.,, [5. Mojžišova 29,29](#) (ROH); [5. Mojžišova 29,28](#) (ECAV). Zjavenie, ktoré nám dal Boh o sebe vo svojom Slove, máme študovať a snažiť sa ho pochopiť. Prekročiť danú hranicu však nesmieme. I ten najlepší rozum sa môže namáhať a vysloviť domnienky o Božej prirodzenosti, no toto úsilie neprinesie očakávané výsledky. Tento problém nemáme riešiť my. Žiadny človek nemôže pochopiť Boha. Preto sa nikto nemá zaobe-

rat' špekuláciami o Božej prirodzenosti. Mlčanie je v tomto prípade presvedčivé. Všemohúci je nad naše chápanie.

Anjelom nebolo dovolené byť pri tom, keď Otec a Syn tvorili plán spasenia. Ani človek nemá vnikat' do skrytých tajomstiev Najvyššieho. Nevieme o Bohu viac než malé deti, ale ako deti ho môžeme milovať a poslúchať. Namiesto toho, aby sme špekulovali o Božej prirodzenosti alebo jeho právach, dbajme viac na to, čo nám povedal:

„Či vystihneš Božiu podstatu a vystihneš dokonalosť Všemohúceho? Je vyššia ako nebesá, čo môžeš spraviť? Je hlbšia ako podsvetie, čo vieš o tom? Podľa svojej miery je dlhšia ako zem a širšia ako more., Job 11,7-9.

„Ale kde možno nájsť múdrosť a kde je nálezisko rozumnosti? Človek nepozná cestu k nej, nedá sa nájsť v krajine živých. Prahbina vraví: Vo mne jej niet, a more hovorí: Nie je u mňa. Nedostat' ju za rýdze zlato, ani striebrom nemožno zaplatiť jej cenu. Nedá sa vyvážiť ofírsnym zlatom, ani vzácnym onyxom a zafírom. Nevyrovná sa jej zlato ani sklo, nedá sa vymeniť za zlaté predmety. Koraly a kryštál ani neprídu do úvahy, vlastniť múdrosť je nad perly. Nevyrovná sa jej núbijský topas, nedá sa vyvážiť ani rýdzim zlatom. Odkiaľ však prichádza múdrosť a kde je nálezisko rozumnosti?... Miesto zániku i smrť hovoria: Na vlastné uši sme len zvest' o nej počuli. Boh pozná cestu k nej, on vie o jej mieste! Lebo on dovidí až po konce zeme a vidí všetko pod nebom... Keď dažď u stanovil poriadok a cestu hromoblesku, už vtedy ju videl a hlásal, pevne ju postavil a preskúmal. Človeku však povedal: Ajhľa, múdrosť je bázeň pred Pánom, rozumnosť je vyhýbať sa zlému., Job 28,12-28.

[307]

Múdrosť nenájdeme tak, že budeme hľadať poklady zeme, alebo sa budeme snažiť preniknúť do skrytých tajomstiev Božej bytosti. Skôr ju získame vtedy, ak v pokore prijmemo zjavenie, ktoré nám dal a žijeme podľa jeho vôle.

Tajomstvo prírody

Najrozumnejší a najnadanejší ľudia nemôžu chápať Božie tajomstvá zjavené v prírode. Božia inšpirácia kladie veľa otázok, na ktoré nevie odpovedať ani najväčší učenec. Nie sú dané ani tak preto, aby sme na ne odpovedali, ale aby nás upozornili na hlboké

Božie tajomstvá a naučili nás, že naša múdrosť je obmedzená. V našom každodennom živote je mnoho vecí, ktoré presahujú chápanie smrteľných bytostí.

[308] Skeptici odmietajú veriť v Boha, pretože nemôžu pochopiť nekonečnú moc, ktorou zjavuje sám seba. Boha však máme poznávať z toho, čo o sebe nezjavil, i z toho, čo je nášmu obmedzenému chápaniu prístupné. V zjavení i v prírode nám odhaluje tajomstvá, ktoré prebúdajú našu vieru. Tak to má byť. Môžeme stále bádať, stále hľadať, stále sa učiť, a predsa nám nekonečno zostane nedosiahnuteľné.

„Kto zmeral svojou dlaňou vody mora, kto premeria piad'ou nebesá a pojme do merice prach zeme, na váhe odváži vrchy a pahorky na vážkach? Kto usmernil Ducha Hospodinovho, kto bol jeho poradcom, aby ho poučal?... Hl'a, národy sú sť'a kvapka z vedra, treba ich pokladať za prášok na vážkach. Hl'a, ostrovy zavážia sť'a zrnko piesku, Libanon nestačí na oheň a jeho zverina nestačí na zápaly. Všetky národy sú pred ním ako nič, zhola nič neznamenajú pre neho. Ku komu pripodobníte Boha? A akú podobu mu dáte? Neviete to? Nepočuli ste to? Nebolo vám to zvestované od počiatku? Nepochopili ste založenie zeme? Ten, ktorý tróni nad obvodom zeme, – kým jej obyvatelia sú len ako kobyľky –, Ten, ktorý rozvíňa nebesá ako závoj a rozprestiera ich sť'a stan na bývanie... Komu ma teda pripodobníte?... vraví Svätý. Zdvihnite vozvých svoje oči a vid'te, kto to stvoril! Ten, ktorý vyvádza ich voje podl'a počtu, všetkých oslovuje menom, pred Premocným a Presilným nechýba ani jeden. Prečo hovoríš, Jákob, a vravíš, Izrael: Skrytá je moja cesta pred Hospodinom?... Nevieš to? Nepočul si? Hospodin je večný Boh, ktorý stvoril končiny zeme, neustáva a neumdlieva, jeho múdrosť nemožno vystihnúť'., [Izaiáš 40,12-28](#).

Veľkosť nášho Boha

O veľkosti nášho Boha sa učme z toho, čo on sám zjavil prostredníctvom Ducha Svätého svojim prorokom. Prorok Izaiáš píše:

„V roku, keď zomrel kráľ Uzijá, videl som Pána sedieť na vysokom a vyvýšenom tróne a okraje jeho rúcha naplňovali chrám. Serafi stáli nad ním, každý mal po šesť krídel. Dvomi si zakrýval tvár, dvomi si zakrýval nohy a dvomi lietal. Jeden takto privolával

druhému: Svätý, svätý, svätý je Hospodin mocností, plná je všetka zem jeho slávy. Vtom sa zachveli základy dverají v prahoch pre hlas volajúceho a dom sa naplnil dymom.

[309]

Vtedy som povedal: Beda mi, som stratený, lebo som mužom nečistých perí a bývam uprostred ľudu nečistých perí, pretože Kráľ a, Hospodina mocností, videli moje oči.

Potom priletel ku mne jeden zo serafov a v ruke mal žeravý uhlík, ktorý vzal kliešťami z oltára, dotkol sa mi úst a riekol: Ajhľ a, tento sa dotkol tvojich perí a zmizla tvoja vina, tvoj hriech je odpustený.,, [Izaiáš 6,1-7](#).

„Niet tebe podobného, Hospodine, veľký si a veľké je tvoje meno. Kto by sa nebál teba, kráľ u národov?.,, [Jeremiáš 10,6.7](#).

„Hospodine, ty si ma preskúmal a poznáš ma. Ty vieš o mne, či si sadám, či vstávam aj môj zámer vopred poznáš. Ty pozoruješ, či chodím, či ležím, o všetkých mojich cestách vieš. Ešte nemám slovo na jazyku a ty, Hospodine, už vieš, čo chcem povedať. Obkľučuješ ma zo všetkých strán, svoju ruku kladiš na mňa. Žasnem nad tvojím poznaním, je privysoko, nedosiahnem ho.,, [Žalm 139,1-6](#).

„Veľký a všemocný je náš Pán, jeho múdrosť je nezmerná.,, [Žalm 147,5](#).

„Lebo cesty človeka sú pred zrakom Hospodinovým, na všetky jeho kroky dozerá.,, [Príslovia 5,21](#).

„Odhal'uje, čo je hlboké a skryté, pozná, čo je v temnote a svetlo prebýva pri ňom.,, [Daniel 2,22](#).

„A Pánovi sú od vekov známe všetky jeho diela.,, [Skutky apoštolov 15,18](#). „Ved' kto poznal Pánovo zmýšľanie? Alebo kto bol jeho radcom? Alebo kto mu vopred niečo dal, aby mu to musel vrátiť? Lebo od neho, skrze neho a pre neho je všetko. Jemu sláva na veky.,, [Rimanom 11,34-36](#)

„Kráľovi vekov, nepominutel'nému, neviditel'nému...,, [1. Timoteovi 1,17](#). „...ktorý jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle, ktorého nikto z ľudí nevidel a ani nemôže vidieť. Jemu česť a večná moc.,, [1. Timoteovi 6,16](#).

[310]

„Nepredesí vás jeho dôstojnosť a strach z neho nepadne na vás?.,, [Job 13,11](#).

„Či Boh nie je vysoký ako nebo? Pozri, ako vysoko sú najvyššie hviezdy!.,, [Job 22,12](#).

„Či možno spočítat' jeho húfy? Nad kým nevychádza jeho svetlo?„ [Job 25,3](#).

„Boh... činí veľké veci, ktoré nechápeme. Lebo snehu vraví: Padaj na zem! lejaku i dažďu: Mnohým privalom sa lejte! Na ruku všetkých ľudí vtláča pečať... Jeho blesk rozháňa mračná a blýska sa na všetky strany podľ a jeho riadenia, aby naplnil všetko, čo mu prikazuje na obvode celej zeme, buďto ako trestajúca palica na jeho zemi, alebo ako dôkaz blahosklonnosti. Počúvaj to..., zastav sa a pozoruj divné skutky Božie. Či vieš, čím ich Boh poveruje, aby zažiarilo svetlo z jeho oblaku? Vieš ty, ako sa vznášajú oblaky, divy to toho, ktorý je dokonalá múdrosť...? Môžeš tak ako on rozprestrieť oblačnú oblohu, pevnú ako uliate zrkadlo? Pouč nás, čo mu povedať, pre temnotu nič nemôžeme vykonať... Teraz však ľudia nemôžu pozerat' do svetla, keď jasne žiari na nebesiach, keď vietor zavial a očistil ich. Od severu prichádza zlatistý jas, okolo Boha je hrozivá nádhera. Všemohúceho nenájdeme, veľký je v moci a práve, nijakú spravodlivosť nepotlačí. Preto sa ho ľudia boja..., [Job 37,5-24](#).

„Kto je ako Hospodin, Boh náš, ktorý sídli vysoko a hľadá do hlbín neba i zeme?„ [Žalm 113,5.6](#).

[311] „Vo víchre a búrke je jeho cesta a oblak je prachom jeho nôh., [Náhum 1,3](#).

„Veľký je Hospodin, hoden všetkej chvály, jeho veľkosť sa nedá vystihnúť. Pokolenie pokoleniu chváli tvoje činy, hlása tvoje hrdinské skutky. Úchvatnú slávu tvojej veleby a tvoje predivné diela chcem ospevovať. Hovorit' budú o moci tvojich úžasných skutkov, ja chcem rozprávať o tvojich veľkých činoch. Budú šíriť pamiatku tvojej veľkej dobroty a plesat' nad tvojou spravodlivosťou. Nech ťa chvália, Hospodine, všetky tvoje skutky, nech ti dobrorečia tvoji zbožní. Nech hovoria o tvojom slávnom kral'ovaní, nech rozprávajú o tvojej moci, aby sa ľudia dozvedeli o tvojich hrdinských skutkoch a slávnej nádhere tvojho kral'ovstva. Tvoje kral'ovstvo pretrvá všetky veky, tvoja vláda všetky pokolenia... Moje ústa budú chváliť Hospodina, a všetko tvorstvo nech dobrorečí jeho svätému menu na večné veky., [Žalm 145,3-21](#).

Varovanie pred opovážlivosťou

Čím viac poznávame, aký je Boh a ako sa na nás pozerá, tým viac si budeme uvedomovať jeho veľkosť a ctíť ho. Dnešní ľudia by sa mali poučiť z údelu tých, ktorí sa kedysi opovážili nedbať na to, čo Boh vyhlásil za sväté. Keď sa Izraelci odvážili otvoriť truhlu zmluvy, ktorú im Filištínci vrátili, ich neúctivá trúfalosť bola dôsledne potrestaná.

Spomeňte si tiež na to, čo postihlo Uzu. Keď bola truhla zmluvy za Dávidovho kraľovania prenášaná do Jeruzalema, Uza vystrel ruku, aby ju zachytil. Pretože sa opovážil dotknúť symbolu Božej prítomnosti, bol potrestaný okamžitou smrťou.

Posvätnosť Božej prítomnosti

Keď si Mojžiš nevedomoval Božiu prítomnosť a kráčal k horiacemu kru, aby lepšie videl obdivuhodný jav, počul tento príkaz: [312]

„Nepribližuj sa sem, zobuj si obuv z nôh, lebo miesto, na ktorom stojíš, je posvätná pôda... Vtedy si Mojžiš zakryl tvár, lebo sa bál pozrieť na Boha.,, 2. Mojžišova 3,5.6.

„Jákob odišiel z Beér-Šeby a šiel do Cháranu. Došiel na posvätné miesto a prenocoval tam, lebo slnko už zapadalo. Vzal jeden z kameňov onoho posvätného miesta, položil si ho pod hlavu a ľahol si na tom mieste.

Snívalo sa mu, že na zemi stál rebrík, ktorý vrchným koncom siahal po nebo a Boží anjeli vystupovali a zostupovali po ňom. A hľ'a, Hospodin stál nad ním a hovoril:

Ja som Hospodin, Boh tvojho otca Abraháma a Boh Izákov, zem, na ktorej ležíš, dám tebe a tvojim potomkom... Ajhľ'a, ja som s tebou a budem ť'a ochraňovať všade, kadiaľ pôjdeš, dovediem ť'a späť do tejto krajiny, lebo ja ť'a neopustím, dokiaľ nesplním, čo som ti zasl'úbil.

Keď sa Jákob prebudil zo spánku, povedal: Naozaj Hospodin je na tomto mieste a ja som o tom nevedel. Dostal strach a povedal: Aké hrozné je toto miesto! Nie je tu nič iné ako Boží dom a tu je nebeská brána.,, 1. Mojžišova 28,10-17.

Vo svätyni na púšti a v chráme, symboloch Božieho prebývania medzi ľuďmi, bolo jedno oddelenie zasvätené Božej prítomnosti.

Žiadna ľudská ruka, okrem jedinej, sa nesmela dotknúť opony, do ktorej bola vtkaná podoba cherubínov. Nadvihnúť ju a vstúpiť bez príkazu do svätého tajomstva svätyne svätých znamenalo smrť. Nad zľutovnicou prebývala sláva Svätého, na ktorú nemôže smrteľník hľadiť tak, aby to prežil. Jeden deň v roku, ktorý bol určený na službu vo svätyni svätých, vstúpil veľkňaz s bázňou do Božej prítomnosti. Dym kadidla zakrýval pritom slávu pred jeho zrakom. V chrámových nádvoriach sa všetko utíšilo. Ani jeden kňaz nevykonával službu pri oltári. Zástupy veriacich sa sklonili v tichej úcte a prosili o Božiu milosť.

[313] *„Toto sa im stalo ako predobraz a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie.,, 1. Korint’anom 10,11.*

„Hospodin je vo svojom svätom chráme. Zmlkni pred ním celá zem!.,, Habakuk 2,20.

„Hospodin kral’uje! Trasú sa národy. Tróni nad cherubmi. Chveje sa zem. Hospodin na Sione je veľký, nad všetky národy vyvýšený. Nech tvoje meno chvália, veľké a úžasné, lebo je sväté!.,, Žalm 99,1-3.

„Hospodinov trón je na nebesiach, jeho oči hľadia, jeho pohľad skúma ľudí.,, Žalm 11,4.

„...zo svojej vznešenej svätyne... Hospodin pohliadol z neba na zem.,, Žalm 102,20.

„Z miesta, kde tróni, pozoruje všetkých obyvateľ’ov zeme. Ten, ktorý každému zvlášť stvárn timerdce, všima si všetky ich skutky.,, Žalm 33,14.15.

„Nech sa celá zem bojí Hospodina, nech sa ho obávajú všetci obyvatelia sveta.,, Žalm 33,8.

Človek sám nemôže nájsť Boha. Nikto nesmie opovážlivo po odhrnúť závoj, ktorý zakrýva Božiu slávu. *„Aké sú nevyskúmatel’né jeho súdy a aké nevyspytatel’né jeho cesty!.,, Rimanom 11,33.* To, že jeho moc je skrytá, je dôkazom jeho milosti. Odhrnúť závoj, ktorý zakrýva Božiu prítomnosť, znamená smrť. Mysel’ žiadneho smrteľníka nemôže preniknúť do tajomstva, kde prebýva a pôsobí Všemohúci. Pochopiť môžeme len to, čo nám on sám pokladá za vhodné odhaliť. Rozum musí uznať vyššiu autoritu. Srdce i rozum sa musia skloniť pred veľkým JA SOM.

Odvádzať pozornosť od Božieho slova a upriamovať ju na názory ľudí je podstatou taktiky síl zla. Veľký zvodca sa usiluje o to, aby sme nepočuli Boží hlas, ktorý hovorí: „*Toto je cesta, chod' te po nej.*“, [Izaiáš 30,21](#). Svetlo nebies sa čo najusilovnejšie snaží zastrieť zvrátenými výchovnými metódami.

Filozofické špekulácie a vedecké bádanie, ktoré neuznávajú Boha, privádzajú tisíce ľudí ku skepticizmu. Súčasné školstvo sa vo výuke zameriava na výsledky vedeckého bádania. Vyvoláva tým dojem, že vedci majú pravdu a preto ju nemôže mať Biblia. Pochybovačnosť je pre ľudský rozum prít' ažlivá. Mladí ľudia v nej vidia nezávislosť, ktorá fascinuje predstavivosť. Sú zvedení a satan triumfuje. Pestuje každé semienko pochybnosti, ktoré je zasiate do mladých srdc. Podporuje jeho rast a usiluje sa, aby prinášalo plody. Čoskoro žne bohatú úrodu nevery.

Ľudské srdce je náchylné na zlo. Preto je nebezpečné zasievať pochybnosti do mysle mladých ľudí. Ak sa čímkoľvek oslabí viera v Boha, človek prichádza o silu odolávať pokušeniu. Stráca tým jediná skutočnú ochranu pred hriechom. Potrebujeme školy, kde sa mládež naučí, že dosiahnuť skutočnú veľkosť znamená uctievať Boha zjavovaním jeho povahy v každodennom živote. Aby náš život mohol naplniť jeho zámer, potrebujeme sa učiť o Bohu z jeho slova a diela.

Neveriaci spisovatelia

Mnohí sa domnievajú, že ak chcú získať vzdelanie, musia preštudovať spisy ateistických autorov, pretože obsahujú veľa skvelých myšlienok. Kto však bol pôvodcom týchto skvostných myšlienok? Boh, jedine Boh. On je zdrojom všetkého svetla. Prečo si teda kliesniť cestu množstvom omylov v dielach ateistických autorov len preto, aby sme našli niekoľko intelektuálnych právd, keď máme k dispozícii celú pravdu?

Ako je možné, že tí, ktorí žijú v rozpore s Božou vládou, majú múdrosť, ktorú niekedy prejavia? Satan sám bol vychovaný v nebi. Pozná dobro i zlo. Vzácné pravdy mieša s bludom a tak zvádza. Budeme ho považovať za anjela svetla, ak sa pripravil o nebeské rúcho? Pokušiteľ má svojich zástupcov, vychovaných podľa jeho metód, inšpirovaných jeho duchom a prispôsobených pre jeho dielo. Máme s nimi spolupracovať? Máme pokladať ich diela za nevyhnutné pre vzdelanie?

Keby sa čas a námaha vynaložená na pochopenie skvelých myšlienok ateistov venovala štúdiu vzácných právd Božieho slova, tisíce ľudí, ktorí dnes sedia v tme a tieni smrti, by sa tešili v sláve Svetla života.

História a teológia

(Poznámka redakcie: Pisateľka odmieta také štúdium dejín, ktoré ignoruje duchovný rozmer života a Božie pôsobenie. Je potrebné uvedomiť si, že na začiatku 20. storočia, keď bola táto kniha napísaná, sa na teologických školách prednášala liberálna teológia, ktorá popierala pôsobenie nadprirodzena a všetko chcela vysvetliť len na základe racionálneho prístupu. Autorka je proti takému myšlienkovému prúdu.) Mnohí si myslia, že neodmysliteľnou súčasťou prípravy na kresťanskú službu je rozsiahla znalosť histórie a teológie. Domnievajú sa, že im to pomôže pri šírení evanjelia. No náročné štúdium ľudských názorov skôr oslabí než skvalitní ich službu. Keď vidím knižnice plné zväzkov teologických a historických kníh, [316] myslím si: Prečo utrácajú peniaze za to, čo nie je chlebom? Šiesta kapitola Jánovho evanjelia nám povie viac, než všetky tieto diela. Kristus hovorí: „*Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude lačniť, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť... Ja som ten živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Ak niekto je z tohto chleba, bude žiť naveky...*“, [Ján 6,35.51](#). „*Kto verí, má večný život... Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.*“, [Ján 6,47.63](#).

Existujú však dejiny, ktoré odmietať nemáme. Sú to dejiny Božieho ľudu, ktoré sa študovali v prorockých školách. Historické záznamy zachytávajú Božie pôsobenie v dejinách národov. I dnes máme uvažovať o tom, ako Boh ovplyvňuje chod svetových dejín. Máme sledovať, ako sa naplnili proroctvá, študovať pôsobenie

Prozreteľnosti vo veľkých reformačných hnutiach a rozumieť udalostiam v živote národov na ceste k poslednému zápasu veľkého sporu medzi dobrom a zlom.

Takéto štúdium poskytne široký, ucelený pohľad na život. Pomôže nám pochopiť niečo z jeho vzťahov a súvislostí. Ukáže nám, ako obdivuhodne sme navzájom spojení vo veľkom bratskom spoločenstve národov a ako je útlak a poníženie jedného vo veľkej miere stratou pre všetkých.

Z dejín, ktoré sa obyčajne študujú, sa však dozvedáme len o výdobytkoch človeka, o jeho víťazstvách vo vojnách, o jeho úspechoch v dobývaní moci a veľkosti. Zabúda sa na Božie pôsobenie v živote človeka. Len málokto z toho pochopí, aký zámer sleduje Boh pri vzostupe a páde národov.

Podobne i teológia, ako sa niekedy prednáša, je vo veľkej miere len ľudským špekulovaním, ktoré slúži iba na to, aby sa zastierala Božia rada. (Job 42,3) Dôvodom na hromadenie kníh nie je ani tak túžba nasýtiť myseľ a srdce, ale snaha oboznámiť sa s filozofmi a teológmi a predstaviť kresťanstvo učenými slovami a tvrdeniami.

Nie všetky knihy človeka povzbudia k zbožnému životu. Veľký Učiteľ povedal: „*Učte sa odo mňa, vezmite na seba moje jarmo a učte sa trpezlivosti a pokore.*“, Intelektuálna pýcha nepomôže tým, ktorí zomierajú nedostatkom chleba života. Štúdiom takýchto kníh sa okrádate o praktické naučenia, ktoré by ste sa mali naučiť od Krista. Výsledky tohto únavného štúdia ľuďom nenasýtia. Je len veľmi málo toho, čo by mohlo niekomu pomôcť, aby sa stal úspešným pracovníkom pre záchranu ľuďom.

Spasiteľ prišiel, „*zvestovať chudobným evanjelium.*“, Lukáš 4,18. Keď učil, používal najjednoduchšie slová a najzrozumiteľnejšie obrazy. Je napísané, že „*zástup ho s radosťou počúval.*“, Marek 12,37. Tí, ktorí chcú dnes konať jeho dielo, by sa mali snažiť lepšie pochopiť jeho učenie.

Slová živého Boha sú jadrom každej výchovy. Kto slúži ľuďom, musí sa sám sýtiť chlebom života. Chlieb mu dá duchovnú silu a pripraví ho slúžiť ľuďom všetkých spoločenských vrstiev.

Klasická literatúra

Tisíce mladých ľudí venuje svoje najlepšie roky na vysokých školách a univerzitách štúdiu gréčtiny a latinčiny. Počas štúdia sú ich mysle a charaktery formované myšlienkami a nesprávnymi názormi pohanskej literatúry, čítanie ktorej sa všeobecne považuje za nevyhnutnú súčasť štúdia týchto jazykov.

Odborníci v oblasti klasickej literatúry tvrdia, že „grécke tragédie sú plné krvismilstva, vrážd a ľudských obetí, ktoré sa obetujú pôžitkárske a pomstychtivým bohom,.. Pre svet by bolo oveľa lepšie, keby mohol byť bez vzdelania, ktoré vychádza z týchto prameňov. „Či môže niekto kráčať po žeravom uhli a nepopáliť si nohy?“, [Príslovia 6,28](#). „Kto získa čisté z nečistého? Nikto!“, [Job 14,4](#). Ak obsahom vzdelania mladých ľudí sú náuky tých, ktorí sa stavajú proti zásadám Božieho zákona, ako môžeme očakávať, že sa v nich bude formovať kresťanská povaha?

[318]

Študenti, ktorí odmietajú obmedzenia, oddávajú sa bezstarostným zábavám, hýreniu a nemravnému životu, napodobňujú len to, čím sa zamestnávala ich myseľ počas štúdia. V niektorých povolaniach je znalosť gréčtiny a latinčiny potrebná, preto tieto jazyky treba študovať. Znalosti potrebné na praktické použitie je však možné získať bez štúdia literatúry, ktorá kazí morálku.

Štúdium mŕtvych jazykov by malo byť podriadené štúdiu predmetov, ktoré učia správne využívať všetky telesné a rozumové schopnosti. Je nerozumné, aby študenti venovali svoj čas štúdiu mŕtvych jazykov a teoretickému poznaniu a pritom si neosvojili praktickú zručnosť potrebnú na plnenie životných povinností.

Čo si študenti odnášajú do života, keď opúšťajú školu? Kam pôjdu? Čo budú robiť? Môžu učiť druhých? Boli vedení k tomu, aby sa stali dobrými otcami a matkami? Môžu sa ako dobrí učitelia stať hlavami rodín? Jediné vzdelanie, hodné svojho mena je to, ktoré pomáha mladým mužom a ženám žiť ako Kristus, učí ich niest zodpovednosti života a stáť v čele svojich rodín. Takéto vzdelanie však nedosiahneme štúdiom pohanského klasicizmu.

Zábavná literatúra

Mnohé súčasné populárne knihy sú plné napínavých historiek, ktoré vedú mladých ľudí k bezbožnosti a skaze. Malé deti poznajú zločiny ako dospelí. To, čo čítajú, ich povzbudzuje k zlému. Vo svojich predstavách sa stotožňujú s hrdinami príbehov. Zrodí sa v nich túžba spáchať zločin a uniknúť trestu.

Vo fantázii detí a mladých ľudí sa živo vykreslené scény o budúcnosti stávajú skutočnosťou. Mnohí sú nadšení, ako spisovateľ predpovedá revolúcie a opisuje rôzne činy, ktoré sa vymykajú zákonu a morálke. Motivuje ich to k páchaniu horších zločinov, než sú opísané v knihe. Takéto vplyvy spôsobujú úpadok a rozklad spoločnosti a rozsievajú semená nezákonnosti. Nie div, že výsledkom je rast kriminality.

Romány a ľahkovážne, vzrušujúce poviedky majú na čitateľa takisto zlý vplyv. Autor môže tvrdiť, že svojím dielom chce učiť morálke a napísať ho v náboženskom duchu. Často to však slúži len na to, aby tým zastrel prázdnotu a bezcennosť obsahu.

Svet je zaplavený knihami, ktoré navádzajú na hriech. Mladí ľudia prijímajú ako pravdu to, čo Biblia označuje za klam. Vyhládávajú podvod, ktorý ich privádza do záhuby.

Sú literárne diela, ktoré boli napísané, aby učili pravdu alebo odhalili nejaké veľké zlo. Niektoré z nich poslúžili dobru. Predsa však spôsobili i nevýslovnú škodu. Sú v nich totiž tvrdenia a obrazy, ktoré podporujú fantáziu a reťaz myšlienok, ktoré sú zvlášť nebezpečné pre mladých ľudí. V ich mysliach vždy znovu ožívajú opísané scény. Prestávajú rozmýšľať o užitočných veciach a nie sú schopní rozjímať. Strácajú záujem o Bibliu. Duchovným veciam pripisujú stále menší význam. Ak sa v mysli človeka odohrávajú nemorálne scény, vášne sa prebúdzajú a končia hriechom.

Aj romány, ktoré boli napísané, aby pomohli osvojiť si dobré zásady a v ktorých nie je nič nemravné, môžu byť škodlivé. U čitateľa totiž vytvárajú zvyk rýchleho a povrchného čítania, len aby zachytil dej. Človek stráca schopnosť sústrediť sa, domyslieť súvislosti, uvažovať o dôležitých veciach a povinnostiach života, ako i o jeho zmysle.

Čím je túžba po zábave väčšia, tým väčšia je i nechutnosť plniť praktické životné povinnosti. Vzrušujúci, omamujúci vplyv románov

je neraz príčinou duševných i telesných chorôb. Veľ a chudobných rodín, trvalo postihnutých ľudí i duševne chorých sa dostalo do tejto situácie, pretože prepadlo čítaniu románov a poviedok.

[320] Často počujeme pripomienky, že ak mládež nemá čítať nehodnotnú, vzrušujúcu literatúru, máme jej ponúknuť lepší druh beletrie. Podobá sa to však pokusu vyliečiť notorického alkoholika tým, že mu miesto whisky alebo brandy dáme nápoj s nižším obsahom alkoholu, ako napríklad víno, pivo alebo kvasenú jablkovú šťavu. Tieto nápoje by povzbudzovali túžbu po silnejšom alkohole. Jedinou bezpečnou ochranou pre notorického alkoholika i toho, kto pije len príležitostne, je úplná abstinencia. Pre milovníkov románov a poviedok platí to isté. Jedinou istotou je prestať ich čítať.

Mýty a rozprávky

V súčasnosti sa vo výchove detí a mládeže vo veľkej miere používajú rozprávky, legendy a neskutočné príbehy. A to nielen v škole, ale i doma. Ako môžu kresťanskí rodičia dovoliť svojim deťom čítať knihy plné výmyslov? Keď sa deti pýtajú na ich pravdivosť, musia im povedať, že príbehy sú neskutočné. To však neodstráni ich zlý vplyv na deti, ktoré si tak vytvárajú nesprávny názor na život a v ktorých sa prebúda túžba po neskutočne.

Šírenie čítania týchto kníh je jedným zo ľstivých satanových zvodov. Satan sa snaží odvrátiť mládež i dospelých od formovania charakteru, ktoré je tak veľmi dôležité. Deti i mladých ľudí chce opantať ničivým klamstvom, ktorým naplnil celý svet. Aby im zabránil poznať pravdu, ktorá by bola ich ochranou, odvracia ich myseľ od Božieho slova.

Do rúk detí a mládeže by sa nikdy nemali dostať knihy, ktoré prevracajú pravdu. Nedovoľme, aby v nich zasiali hriech. Dospelí, ktorí majú zrelý úsudok, budú oveľa bezpečnejší a ich príklad a vplyv bude účinnejšie chrániť mladých pred pokušením, ak takéto knihy nebudú čítať.

Máme dostatok hodnotných kníh. Máme literatúru, ktorá bola napísaná Božím vnuknutím. Tí, ktorí túžia po poznaní, nemusia ísť ku kalným prameňom. Pán hovorí:

[321] „Nakloň si ucho a počuj slová múdrych a venuj pozornosť môjmu učeniu... Aby tvoja nádej bola v Hospodinu, oznamujem ti dnes jeho

cestu. Či som ti nenapísal tridsať výpovedí ako rady a poznanie, aby som ti oznámil, čo je pravdivé a správne, aby si správne odpovedal tým, ktorí ťa posielajú?., Príslovia 22,17-21.

„Jákovovi určil ustanovenia, Izraelovi dal zákon a našim otcom prikázal, aby s ním zoznamovali svoje deti. Budúcemu pokoleniu rozpovieme slávne skutky Hospodina, jeho moc a divy, ktoré urobil, aby o ňom vedelo aj budúce pokolenie, deti, čo sa narodia. Tie budú o tom ďalej rozprávať svojim deťom, aby dôverovali Bohu..., Žalm 78,5.4.6.7.

„Požehnanie Hospodinovo obohacuje a nepridáva k tomu žiaľ’., Príslovia 10,22.

Kristovo učenie

Kristus ukázal princípy pravdy v evanjeliu. Jeho učenie predstavuje čisté pramene, ktoré vytekajú z Božieho trónu. Ľuďom mohol poskytnúť vedomosti, ktoré by prevýšili predošlé poznanie i všetky objavy. Mohol odhaľovať tajomstvo za tajomstvom a tak obohatiť ďalšie generácie až do konca času. Využil každú príležitosť, keď mohol učiť o spasení. Svoj čas, schopnosti i celý život venoval záchrane ľudí. Prišiel, aby hľadal a zachránil tých, ktorí sa stratili. Od svojho cieľa sa nedal odvrátiť. Nedovolil, aby jeho pozornosť upútalo niečo iné.

Kristus odovzdal len tie poznatky, ktoré mohli ľudia využiť. Rady, ktoré im dával, sa týkali ich každodenných potrieb. Keď za ním prichádzali ľudia, aby mu kládli zvedavé a uštipačné otázky, neodpovedal im. Využil to, aby vyslovil vážne a životne dôležité poučenia. Tým, ktorí túžili odtrhnúť si plody zo stromu poznania, ponúkol ovocie zo stromu života. Postupne zistili, že všetky cesty, okrem tej, ktorá vedie k Bohu, sú uzavreté. Všetky pramene, okrem prameňa večného života, sú vyschnuté.

[322]

Aby myseľ ľudí nebola nakazená stále sa opakujúcim „*hovorí sa takto,*“ alebo „*bolo povedané toto,*“, náš Spasiteľ nenabádal ľudí, aby navštevovali vtedajšie rabínske školy. Prečo by sme mali prijímať nestále ľudské slová ako vrchol poznania, keď máme k dispozícii vyššiu a spoľahlivú múdrosť?

Poznanie večných hodnôt a vedomie ľudskej slabosti na mňa veľmi zapôsobili a ovplyvnili moje celoživotné dielo. Nepoznám nič,

za čo by mal byť človek chválený alebo oslavovaný. Nevidím dôvod, prečo by sme mali názorom a domnienkam učencov a takzvaných veľkých mužov veriť a vyzdvihovať ich. Ako môžu mať tí, ktorí nie sú vedení Bohom, správne názory na Božie plány a cesty? Bud' Boha popierajú, ignorujú jeho existenciu, alebo obmedzujú Božiu moc svojimi teóriami.

Rozhodnime sa, že naším učiteľom bude ten, ktorý stvoril nebo a zem, ten, ktorý určil miesto hviezdám na oblohe a prácu slnku a mesiacu.

Skutočné vzdelanie

Je správne, ak mladí ľudia cítia, že ich duševné sily majú rásť a zdokonaľovať sa do najvyššej možnej miery. Nemali by sme brániť vzdelávaniu a získavaniu vedomostí, ktorému Boh neurčil hranice. Ak ich však nevyužijeme na Božiu česť a pre dobro ľudstva, budú nám na nič.

Nie je správne preťažovať myseľ náročným štúdiom, ak ho potom nezužitkujeme v praktickom živote. Takéto vzdelanie je pre študenta stratou. Klesá záujem o štúdium toho, čo mu je osožné a čo mu umožní plniť jeho povinnosti. Praktická príprava je oveľa dôležitejšia než množstvo suchých teoretických poznatkov. Nestačí mať vedomosti. Musíme vedieť použiť ich v pravý čas.

[323] Štúdium, čas a prostriedky, ktoré mnohí obetujú na vzdelanie pomerne nevyužitú, by mali venovať na získanie znalostí, ktoré z nich urobia praktických ľudí, schopných niesť zodpovednosť. Takéto vzdelanie je najcennejšie.

Predovšetkým potrebujeme poznanie, ktoré nás zušľachtí a pomôže nám stať sa lepšími. Formovať charakter je dôležitejšie než len zbierať vedomosti z kníh. Je užitočné, priam nevyhnutné, mať poznatky o svete, v ktorom žijeme. Ak však zo zreteľa stratíme večnosť, urobíme chybu, ktorú už možno nikdy nenapravíme.

Napríklad, ak študent vynaloží všetky svoje sily na získavanie vedomostí, a pritom nepozná Boha a nedbá na zákonitosti, ktorým je podriadené jeho telo, zničí sa. Následkom zlých návykov nedokáže oceniť seba samého, ovládať sa i správne uvažovať o tom, čo sa dotýka najhlbšej podstaty jeho bytia. So svojou mysl'ou i te-

lom zaobchádza ľahkovážne a nerozumne. Nedbá na dodržiavanie správnych zásad. Ničí si pozemský i večný život.

Keby si mladí ľudia uvedomili svoju slabosť, hľadali by silu a radu u Boha. Tak získajú Božiu múdrosť a stanú sa požehnaním pre svet. Ak sa však budú venovať len svetskému a špekulatívnemu štúdiu, odlúčia sa od Boha a stratia všetko, čo ich život obohacuje.

38. kapitola — Dôležitosť hľadania pravého poznania

Mali by sme lepšie pochopiť podstatu veľkého sporu dobra a zla, ktorého sme súčasťou, ako i hodnotu právd Božieho slova. Bud' me si vedomí nebezpečenstva, ktoré nám hrozí, ak veľký zvodca odvráti našu pozornosť od týchto právd.

Nesmierna cena obete, zaplatená za naše vykúpenie, svedčí o tom, že hriech je strašné zlo. Celý ľudský organizmus je ním zmätený. Mysel' a predstavivosť sú narušené, duševné schopnosti oslabené. Pokušenia zvonku nachádzajú odozvu v srdci a človek ani nevníma, ako smeruje k zlému.

Ako dokonalá bola obeť za nás, tak dokonalé má byť i naše uzdravenie z hriechu. Boží zákon neospravedlní žiadny hriešny skutok, neunikne mu žiadna nepravosť. Etika evanjelia uznáva jedine dokonalosť Božieho charakteru. Kristov život bol dokonalým naplnením zákona. Kristus povedal: „...*ja som zachoval prikázania svojho Otca...*„ [Ján 15,10](#). Jeho život je nám príkladom poslušnosti a služby. „*Boh pôsobí vo vás, aby ste aj chceli, aj konali podľa jeho dobrej vôle.*„ [Filipským 2,13](#). Sme však vyzvaní: „...*pracujte na svojej spáse.*„ [Filipským 2,12](#).

Dielo, o ktorom musíme premýšľať

Svoje nedostatky a zlé správanie nenapravíme chabým, občasným úsilím. Formovanie charakteru nie je dielom jedného dňa alebo roka. Je to celoživotný proces. Celý život bojujeme o víťazstvo nad sebou samým, o svätosť i nebo. Bez neustálej snahy nedosiahneme pokrok v duchovnom živote a neobdržíme víťaznú korunu.

Najpresvedčivejším dôkazom pádu človeka je skutočnosť, že návrat je ťažký a stojí nás veľá síl. Cesta späť je namáhavá. Na každom kroku a v každej chvíli musíme ťažko zápasiť. Unáhleným, ľahkovážnym činom sa môžeme za jediný okamih ocitnúť v moci zla. Ale zbaviť sa pút hriechu a žiť v súlade s Bohom za jediný

okamih nedokážeme. Cieľ snád' máme vytýčený a začali sme i pracovať. Aby sme ho však dosiahli, bude nás to stáť veľa námahy, času, vytrvalosti, trpezlivosti a obetí.

Nemôžeme si dovoliť konať impulzívne. Ani na chvíľu sa nesmieme prestať ovládať. Doliehajú na nás pokušenia, a nie je ich málo, ktorým musíme pevne odolávať. Inak budeme porazení. Keby sme do konca života svoje dielo nedokončili, bola by to pre nás večná strata.

Apoštol Pavel celý život zápasil sám so sebou. Napísal: „*Ved' každý deň umieram...*“, [1. Korint'anom 15,31](#). Jeho túžby a predsavzatia sa každý deň dostávali do konfliktu s povinnosťami a Božou vôľou. Nepodliehal však prirodzeným sklonom. Konal Božiu vôľu.

Na sklonku svojho ťažkého života, keď sa pozeral späť na svoje boje a víťazstvá, mohol povedať: „*Dobrý boj som dobojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mi je pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi dá v onen deň Pán, spravodlivý Sudca.*“, [2. Timoteovi 4,7.8](#).

Život kresťana je boj a pochod vpred, kde neexistuje chvíľa a odpočinku. Zápasíme nepretržite a vytrvale. Jedine stálym úsilím si udržíme víťazstvo nad satanovými pokušeniami. Dospieť ku kresťanskej bezúhonnosti si vyžaduje nezlomnú vôľu. Ak v nej chceme zotrvať, musíme ísť rozhodne a sústrediť sa iba na cieľ.

Nikto nebude napredovať bez skutočného, vytrvalého úsilia. Každý musí v tomto boji zápasiť sám za seba. Nikto iný nemôže bojovať za nás. Za výsledok boja je zodpovedný každý sám. Ani Nóach, Jób a Daniel nemohli odovzdať svoju spravodlivosť synovi alebo dcére.

Veda, ktorú si musíme osvojiť

[326]

Kresťanstvo je odbor, ktorý si musíme osvojiť. Ako je nebo vyššie než zem, tak i tento odbor je hlbší, širší a vyšší než všetky ostatné. Svoju myseľ musíme vychovávať, vzdelávať a cvičiť, pretože slúžiť Bohu nám nie je prirodzené. Dedičné a vypestované sklony k zlému musia byť prekonané. Aby sme sa mohli stať žiakmi v Kristovej škole, často musíme odložiť predošlú výchovu i vzdelanie. Naše srdce má byť pevne spojené s Bohom. Potrebujeme sa naučiť myslieť tak, aby sme mohli odolať pokušeniu. Musíme sa naučiť

pozerat' hore a pochopiť význam zásad Božieho slova pre náš každodenný život. Sú to princípy večnosti. Každý čin, každé slovo a každá myšlienka má byť s nimi v súlade. Všetko sa má podriaďiť Kristovi a byť s ním v zhode.

Vzácne dary Ducha Svätého sa nerozvinú za okamih. Odvaha, sila, pokora, viera a neochvejná dôvera v Božiu zachraňujúcu moc dozrievajú mnohoročnými skúsenosťami. Božie deti majú svoj život označiť pečaťou posväteného úsilia a dodržiavania správnych zásad.

Nesmieme strácať čas

Nemáme veľa času. Nevieme, kedy sa naša skúška skončí. Žijeme tu krátko. Aj keby sme žili dlhšie, nevieme, kedy šíp smrti zasiahne naše srdce. Nevieme, za aký čas budeme povolaní vzdať sa sveta a všetkých jeho záujmov. Pred nami je večnosť. Opona sa čoskoro zdvihne. Každý, kto žije na tomto svete, bude zakrátko počuť výzvu:

„Kto pácha nepravosť, nech ju ešte pácha..., spravodlivý nech d'alej koná spravodlivosť a svätý nech sa d'alej posväcuje., [Zjavenie Jána 22,11](#).

[327] Sme pripravení? Poznáme Boha, Vládcu nebies a Zákonodarcu, a Ježiša Krista, ktorého poslal na svet ako svojho zástupcu? Keď sa skončí naše životné dielo, budeme môcť ako Kristus, náš vzor, povedať:

„Ja som ťa oslávil na zemi tým, že som dokonal dielo, ktoré si mi dal konat'... Vyjavil som tvoje meno..., ? [Ján 17,4-6](#).

Boží anjeli sa snažia odpútať našu pozornosť od sústredenia na seba a pozemské veci. Nedovoľme, aby pracovali nadarmo.

Mysel', ktorá sa zamestnáva neviazanými myšlienkami, potrebuje zmenu. *„Preto si opášte bedrá svojej mysle, buďte dokonale triezvi, dúfajte v milosť, ktorá vám bude daná pri zjavení Ježiša Krista. Ako poslušné deti nedajte sa ovládať niekdajšími žiadosťami z časov svojej nevedomosti, avšak rovnako ako je svätý ten, ktorý vás povolal, aj vy buďte svätí v celom svojom počínaní. Lebo je napísané: Bud'te svätí, lebo i ja som svätý!.,* [1. Petra 1,13-16](#).

Svoje myšlienky musíme sústrediť na Boha. Musíme vynaložiť značné úsilie, aby sme prekonali zlé sklony svojho prirodzeného srdca. Naša snaha, sebazaprenie i vytrvalosť musia byť primerané

nesmiernej hodnote cieľa, ku ktorému kráčame. Korunu života dostaneme len vtedy, ak zvíťazíme, ako zvíťazil Kristus.

Potreba sebazaprenia

Veľkým nebezpečenstvom je sebaklam nezávislosti. Človek sa ním oddeľuje od Boha, zdroja svojej sily. Ak naše prirodzené sklony nie sú usmerňované Božím Duchom, majú v sebe semienka morálnej smrti. Ak neudržiavame živé spojenie s Bohom, nemôžeme odolať vplyvom nestriednosti, sebalásky a pokušeniu hrešiť.

Aby sme mohli prijať pomoc od Krista, musíme si uvedomiť, čo skutočne potrebujeme. Potrebujeme mať správny pohľad na seba. Kristus môže spasiť len toho, kto uzná, že je hriešnik. Božej moci sa budeme držať len vtedy, keď si uvedomíme svoju úplnú bezmocnosť a prestaneme dôverovať sami sebe.

Svojho ja sa musíme vzdať nielen na začiatku kresťanského života, ale i na každom ďalšom kroku k nebu. Všetky naše dobré skutky sú závislé od sily, ktorá je mimo nás. Preto potrebujeme byť stále srdcom spojení s Bohom, úprimne vyznávať svoj hriech a podriaďovať sa mu. Obklopujú nás rôzne nebezpečenstvá. V bezpečí sme len vtedy, ak si uvedomujeme svoju slabosť a vo viere sa spoliehame na nášho mocného Vykupiteľa.

[328]

Kristus – zdroj pravého poznania

Nesmieme podľahnúť tisíckam vecí, ktoré chcú vzbudiť náš záujem. Mnohé z nich pohlcujú čas a upútavajú pozornosť, ale nikam nevedú. To najdôležitejšie vyžaduje sústredenú pozornosť a dostatok energie, ktorú však často venujeme pomerne bezvýznamným veciam.

Prijať nové nauky ešte neznamená oživiť svoj duchovný život. Fakty a teórie, ktoré môžu byť samy o sebe dôležité, nie sú však prakticky využité, nemajú veľkú cenu. Potrebujeme cítiť zodpovednosť za to, čím živíme svoje srdce. Má to byť potrava, ktorá nasýti vnútro a povzbudí duchovný život.

„...ak nachýliš ucho k múdrosti a nakloníš srdce k rozvahe..., ak ju budeš hľadať ako striebro a sľadiť po nej ako po skrytých pokladoch, vtedy pochopíš bázeň pred Hospodinom a nájdeš po-

znanie Boha... Potom pochopíš spravodlivosť a právo, statočnosť a každú dobrú cestu, lebo múdrosť vojde ti do srdca a poznanie ti bude milé, rozvaha bude bdieť nad tebou a rozumnosť ťa bude strážiť'.,, [Príslovia 2,2-11](#).

Múdrosť „je stromom života tým, ktorí ju uchopili, a blahoslavení tí, čo sa jej držia.,, [Príslovia 3,18](#).

[329] Otázka, o ktorej by sme mali premýšľať, znie: Aká je pravda, ktorú máme vyznávať, milovať, ctiť a poslúchať? Nadšení vedci sú vo svojom úsilí nájsť Boha porazení a neúspešní. Dnes si preto musíme položiť otázku: Aká pravda nás dovedie k spaseniu?

Najdôležitejšou otázkou je: Čo si myslíš o Kristovi? Prijímaš ho za svojho osobného Spasiteľa? Tým, ktorí ho prijímajú, dáva silu stať sa Božími synmi.

Kristus zjavil Boha svojim učeníkom spôsobom, ktorý v ich srdciach vykonal zvláštne dielo. Niečo podobné chce urobiť aj s nami. Mnohí sa príliš zaoberali teóriou, až zabudli na živú silu Spasiteľovho príkladu. Stratili zo zreteľa pokorného Krista, ktorý nemyslí na seba. Potrebujú hľadiť na Ježiša. Každý deň si máme uvedomovať jeho prítomnosť a nasledovať jeho príklad sebazaprenia a sebaobetovania.

Potrebujeme prežiť to, čo Pavel, keď napísal: „S Kristom som ukrižovaný. Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus. A to, čo teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa.,, [Galat'anom 2,19.20](#).

Poznanie Boha a Ježiša Krista, ktoré sa odzrkadlí v charaktere, je cennejšie než čokoľvek iné na zemi i na nebi. Je najvyšším vzdelaním. Je kľúčom, ktorý otvára brány nebeského mesta. Boh si želá, aby toto poznanie mali všetci, ktorí v neho veria.

Celá Biblia je zjavením Božej slávy v Kristovi. Ak ju človek prijme, uverí jej a bude ju poslúchať, stane sa účinným nástrojom pri premene jeho charakteru. Je úžasným podnetom a hnacou silou, ktorá obnovuje telesné, duševné i duchovné sily. Biblia dáva životu správny smer.

Prečo mladí i dospelí podliehajú pokušeniu a sú zvädzaní na hriech? Príčina je jasná. Neštudujú Božie slovo a nerozjímajú o ňom tak, ako by mali. Dôsledkom zanedbávania rád Božieho slova je nedostatok pevnej vôle, čo sa prejaví v živote i charaktere. Nevývijajú skutočné úsilie, aby usmerňovali svoju myseľ k tomu, čo by ich inšpirovalo k čistým, svätým myšlienkam a odvracalo od toho, čo je nečisté a nepravdivé. Je málo tých, ktorí sa rozhodli pre ten lepší podiel a sedia ako Mária pri Ježišových nohách, aby sa učili od božského Učiteľa a ktorí uchovávajú jeho slová vo svojom srdci a uplatňujú ich v živote.

Ak človek prijme pravdy Biblie, pozdvihnú jeho myseľ i vnútro. Už či sme mladí alebo starí, ak si náležite vážime Božie slovo, získame silu byť čestní vo svojich pohnútkach, konať podľa zásad a odolávať pokušeniu.

Učme vzácne pravdy Písma svätého a píšme o nich. Svoje myslenie, talent i najlepšie schopnosti mysle venujme štúdiu Božích myšlienok. Neštudujme ľudskú filozofiu, ale myslenie toho, ktorý je pravdou. Žiadna iná literatúra sa svojou hodnotou nevyrovná Biblii.

Neobrátенý človek nemá radosť z premýšľania o Božom slove. Božskú krásu a nebeské svetlo, ktoré žiari z jeho svätých stránok, vidí len myseľ obnovená Duchom Svätým. To, čo je pre prirodzenú myseľ hroznou púšťou, je pre duchovného človeka oázou bohatou na živé pramene.

Poznanie Boha, ako je zjavené v jeho Slove, je práve to, čo máme odovzdávať svojim deťom. Už od chvíle, keď začínajú chápať, by sme ich mali zoznamovať s menom a životom Ježiša Krista. Prvé, čo by sme ich mali naučiť je, že Boh je ich otec. Začiatok výchovy

je viest' ich k poslušnosti v láske. S úctou a láskou im čítajme Božie slovo. Opakujme im state Písma, ktoré môžu pochopiť a ktoré vzbudia ich záujem. Predovšetkým ich učme o Božej láske zjavenej v Ježišovi Kristovi. Mali by si zapamätať dôležitú radu:

„Milovaní, keď si nás Boh tak zamiloval, aj my sa máme navzájom milovať.„, [1. Jána 4,11](#).

Božie slovo nech sa stane potravou pre myseľ i srdce mladých ľudí. Kristov kríž nech je vedou každého vzdelania a centrom každého učenia i štúdia. Vnesme ho do všedných skúseností praktického života. Spasiteľ sa tak stane naším vodcom i priateľom, ktorému podriadime všetky svoje myšlienky. Potom budeme môcť spolu s apoštolom Pavlom povedať:

„Ale ja v žiadnom prípade sa nechcem chváliť ničím, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, prostredníctvom ktorého je svet pre mňa ukrižovaný, a ja pre svet.„, [Galat'anom 6,14](#).

Poznanie získané skúsenosťami

Mladí ľudia poznávajú Boha vierou, osvedčenou skúsenosťami. Osobne sa presvedčajú o pravdivosti jeho slov a vierohodnosti jeho zasľúbení. Zistujú a poznávajú, že Pán je dobrý.

Milovaný Ján poznal Boha z vlastnej skúsenosti. Preto mohol potvrdiť:

[332] *„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to vám zvestujeme: Slovo života. Ten život sa zjavil, my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. Čo sme teda videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Naše spoločenstvo je však spoločenstvom s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom.„*, [1. Jána 1,1-3](#).

Každý môže povedať z vlastnej skúsenosti, *„že Boh je pravdivý.„*, [Ján 3,33](#). Môže svedčiť o tom, čo videl, počul a cítil z Kristovej moci. Môže vyznať:

„Potreboval som pomoc a našiel som ju v Ježišovi. Naplnil každú moju potrebu. Utíšil hlad môjho srdca. Biblia je pre mňa zjavením Krista. Verím v Ježiša, lebo je mojím božským Spasiteľom. Presvedčil som sa, že Biblia je Božím hlasom pre mňa.„

Štúdium prírodných vied

Ten, kto z vlastnej skúsenosti poznal Boha a jeho Slovo, môže študovať prírodné vedy. O Kristovi je napísané: „*V ňom bol život a život bol svetlom ľuďom*„, [Ján 1,4](#). Pred pádom do hriechu boli Adam a Eva obklopení jasným Božím svetlom, ktoré ožiarilo všetko, k čomu sa priblížili. Nič im neprekážalo vnímať Boží charakter a jeho dielo. Keď však podľa ahli pookúšiteľov, stratili rúcho svätosti i svetlo, ktoré osvecovalo prírodu. Prestali jej rozumieť. Neboli schopní vidieť Božiu povahu v jeho činoch. Ani dnes človek nedokáže správne pochopiť posolstvo prírody. Ak ho nevedie Božia múdrosť, povýši prírodu a prírodné zákony nad Boha prírody. To je dôvod, prečo myšlienky vedcov tak často odporujú učeniu Božieho slova. Tým však, ktorí prijali svetlo Kristovho života, je príroda opäť osvetlená. Vo svetle, ktoré žiari z kríža, môžeme jej náukám správne rozumieť.

Kto pozná Boha a jeho Slovo z osobnej skúsenosti, verí, že autorom Písma svätého je Boh. Presvedčil sa, že Božie slovo je pravda a vie, že pravda si nemôže protirečiť. Neskúma Bibliu vedeckými teóriami, ale overuje ich neomylným meradlom. Vie, že skutočná veda nemôže byť v rozpore s učením Božieho slova, pretože majú spoločného pôvodcu. Ak Bibliu i prírodu chápeme správne, budú jednotné. Všetko, čo v tzv. vedeckom svete odporuje svedectvu Božieho slova, je len ľudskou domnienkou.

[333]

Takému študentovi odhalí vedecké bádanie množstvo nových myšlienok a informácií. Pri úvahách o prírode začína lepšie chápať pravdu. Kniha prírody a písané Božie slovo sa navzájom dopĺňajú. Tým, že hovoria o Božom charaktere a zákonoch, ktorými pôsobia, pomáhajú lepšie poznať Boha.

Skúsenosť žalmistu

Žalmistovu skúsenosť môžu získať všetci, ktorí prostredníctvom prírody a zjavenia prijímajú Božie slovo. Hovorí:

„*Potešil si ma, Hospodine, svojimi skutkami, plesám nad dielami tvojich rúk.*

Hospodine, tvoja milosť siaha po nebesá a tvoja vernosť až k oblakom. Tvoja spravodlivosť je ako Božie vrchy, tvoje právo je akoorské hlbiny.„ [Žalm 92,5; 36,6.7.](#)

„Bože, aká vzácna je tvoja milosť! Ľudia sa utiekajú do tône tvojich krídel. ...napájaš ich z riavy tvojich slasť. Ved' u teba je prameň života. V tvojom svetle uzrieme svetlo.,, [Žalm 36,8-10](#).

„Blahoslavení, čo žijú bezúhonne a správajú sa podľ a zákona Hospodinovho. Blahoslavení, čo sa pridržajú jeho nariadení a hl' a-
dajú ho celým srdcom.,, [Žalm 119,1.2](#).

„Ako si mladý človek zachová čistotu? Ked' sa bude držať tvojho slova. Zvolil som si cestu pravdy, tvoje právne predpisy mám pred sebou.,, [Žalm 119,9.30](#).

[334] „V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil. Budem chodiť voľne, lebo dbám na tvoje rozkazy.,, [Žalm 119,11.45](#).

„Otvor mi oči, aby som videl divy tvojho zákona! Tvoje svedectvá sú mi rozkošou, sú mojimi radcami. Zákon tvojich úst je mi vzácnejší než tisíce v zlate a striebre.,, [Žalm 119,18.24.72](#).

„Ako len milujem tvoj zákon! Celý deň o ňom rozjímam. Tvoje nariadenia sú obdivuhodné, preto ich moja duša zachováva. Tvoje ustanovenia sú mi piesňami v príbytku, kde som hosťom.,, [Žalm 119,97.129.54](#).

„Tvoja reč je rýdza, tvoj služobník ju miluje. Podstatou tvojho slova je pravda, tvoje spravodlivé rozhodnutia sú večné.,, [Žalm 119,140.160](#).

„Kiež moja duša žije a chváli ť a, kiež mi tvoje súdy pomáhajú. Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť. V nádeji očakávam tvoju spásu, Hospodine, a plním tvoje príkazy. Moja duša sa pridrža tvojich nariadení, veľ mi ich milujem.,, [Žalm 119,175.165-167](#).

„Výklad tvojich slov osvecuje, neskúsených robí rozumnými. Tvoje príkazy ma robia múdrejším, než sú moji nepriatelia, lebo sú moje naveky. Múdrejší som než všetci moji učitelia, lebo rozjímam o tvojich nariadeniach. Som rozvážnejší než starci, lebo plním tvoje rozkazy. Tvoje rozkazy robia ma múdrejším, preto nenávidím každý chodník ľži. Tvoje nariadenia sú mi dedičstvom naveky, lebo mi potešujú srdce.,, [Žalm 119,130.98-100.111](#).

Lepšie poznanie Boha

Našou prednosťou je poznávať Boží charakter stále viac a lepšie. Keď Mojžiš prosil: „Ukáž mi svoju slávu!“, Hospodin ho nepokarhal

a jeho prosbe vyhovel. Svojmu služobníkovi povedal: „*Celú svoju slávu prevediem pred tebou a vyslovím pred tebou svoje meno: Hospodin.*„, 2. Mojžišova 33,18,19. [335]

Hriech zatemňuje našu myseľ i chápanie. Keď je z nášho srdca odstránený, svetlo poznania Božej slávy v Kristu Ježišovi, ktoré osvecuje jeho Slovo a odráža sa v prírode, bude stále silnejšie svedčiť o tom, že Boh je „*milosrdný a ľútostivý, zhovievavý a hojný v milosti a vernosti.*„, 2. Mojžišova 34,6.

Ak budeme hl'adiet' na jeho svetlo, naša myseľ, srdce a vnútro sa budú meniť podľ a obrazu jeho svätosti.

Tým, ktorí sa úplne spoliehajú na zasľúbenia Božieho slova, sa otvárajú obdivuhodné možnosti. Rozsiahle pole pravdy a nevyčerpatel'né zdroje moci sú im na dosah. Zistia niečo zvláštne. V Biblii objavia práva a povinnosti, o ktorých si ani nemysleli, že tam sú. Všetci, ktorí kráčajú za cieľom v pokornej poslušnosti, budú Boha poznávať stále viac a lepšie.

Biblia sa má stať študentovi vodcom. Ak sa bude riadiť podľ a jej princípov, môže dúfať, že dosiahne i ten najvyšší cieľ. Ľudská múdrosť, ktorá neuznáva Boha ako všetko vo všetkom, privádza do zmätku a hanby. Viera v Boha však dáva silu a zušľachtuje charakter. Božia dobrota, milosrdenstvo a láska, prebývajúce v človeku, mu umožňujú oveľ a lepšie chápať pravdu. Posilní sa úprimná túžba po čistote srdca a myšlienok. Človek s čistými a ušľachtilými myšlienkami je pri štúdiu Božieho slova spojený s Bohom a tým sa mení. Pravda je taká veľká, d'alekosiahla, hlboká a široká, že prestávame myslieť na seba. Srdce mäkne a stáva sa pokorné, láskavé a milujúce.

Svätou poslušnosťou silnejú prirodzené schopnosti. Mysleľ ľudí, ktorí študujú Slovo života, sa rozvinie, povznesie a zušľachtí. Ak nie sú len poslucháčmi, ale i vykonávateľmi Božieho slova ako Daniel, môžu podobne ako on rásť v poznaní všetkých vedných odborov. Ak majú čistú myseľ, stanú sa ľud'mi s pevnou vôľou. Ožijú všetky ich intelektuálne schopnosti. Môžu dosiahnuť také vzdelanie a poznanie vedy, že všetci v'okol uvidia, čo sa môže stať z človeka, ktorý je spojený s múdrom a mocným Bohom. [336]

Výchova k večnému životu

Naše celoživotné dielo je prípravou na večný život. Štúdium, ktoré sme tu začali, v tomto živote nedovršíme. Bude pokračovať po celú večnosť, bude sa stále dopĺňať a nebude nikdy ukončené. Stále viac a viac sa bude zjavovať Božia múdrosť a láska v pláne vykúpenia. Spasiteľ, ktorý vedie svoje deti k prameňom živej vody, štedro rozdáva z bohatých zásob poznania. Božie dielo, dôkaz jeho stvoriteľskej a udržiavajúcej moci vo vesmíre, sa dennodenne objavuje pred človekom v novej kráse. Vo svetle, ktoré žiari z trónu, sú tajomstvá odhalené a človek je naplnený úžasom nad jednoduchosťou vecí, ktoré doteraz nechápal.

„Teraz vidíme len akoby v zrkadle, v záhade, ale potom tvárou tvár. Teraz poznávam sčasti, ale potom budem poznávať tak, ako som bol spoznaný.“, 1. Korint’anom 13,12.

Vyrovnaný, dôsledný život skutočného kresťana hovorí presvedčivejšie než slová. Väčší vplyv má to, kým človek je, než to, čo hovorí.

Služobníci, ktorí boli poslaní k Ježišovi, sa vrátili so správou, že tak ešte nikdy nikto nehovoril. Prečo? Lebo tak, ako žil on, ešte nikto nikdy nežil. Keby bol jeho život iný, nemohol by tak rozprávať. Jeho slová boli presvedčivé, lebo vyvierali z čistého, nevinného srdca, plného lásky, súcitu, trpezlivosti a pravdy.

Náš vplyv na druhých závisí od nášho charakteru a skúseností. Aby sme presvedčili druhých o sile Kristovej milosti, musíme poznať jej moc vo svojom vlastnom živote. Evanjelium, ktoré hlásame na záchranu ľudí, musí byť evanjeliom, ktoré zachraňuje nás samých. Náš vplyv v tomto pochmúrnom svete bude citel'ný len cez živú vieru v Ježiša Krista ako osobného Spasiteľa. Ak chceme zachraňovať hriešnikov z dravého prúdu hriechu, musíme stáť pevnými nohami na Skale – Ježišovi Kristovi.

Znakom kresťanstva nie je nejaké vonkajšie znamenie, ako napríklad nosenie kríža alebo koruny. Je to prejav jednoty človeka s Bohom. Mocou Božej milosti, ktorá sa odzrkadlí v zmene povahy, má byť svet presvedčený o tom, že Boh poslal svojho Syna ako Vykupiteľa. Nič nevplýva na človeka viac než nesebecký život. Najsilnejším dôkazom v prospech evanjelia je milý a láskavý kresťan.

Výchova skúškami

Takýto život a vplyv si od každého vyžaduje námahu, obetavosť a sebaovládanie. Mnohí sú vo svojom kresťanskom živote znechutení, lebo práve toto nepochopili. Tí, ktorí úprimne zasvätili svoje životy Božej službe, sú často prekvapení a sklamaní problémami, skúškami a ťažkosťami, s akými sa doteraz nestretli. Prosia o charakter podobný Kristovi a silu konať Božie dielo. Dostávajú sa však

do okolností, ktoré akoby prebúdzali všetko zlo, čo je v nich. Ukážu sa nedostatky, o ktorých nemali ani potuchy. Pýtajú sa ako kedysi Izraelci: „*Ak nás vedie Boh, prečo to všetko na nás dolieha?*„

Dolieha to na nich práve preto, že ich vedie Boh. Problémy a skúšky sú Božie výchovné metódy a podmienky úspechu. Ten, ktorý vidí do srdca, pozná charakter človeka lepšie, než on sám. Vie, že niektorí majú silu a schopnosti, ktoré, keby boli správne usmernené, mohli byť použité v jeho diele. Aby objavili nedostatky svojho charakteru, o ktorých ani nevedeli, privádza ich do rôznych situácií a okolností. Dáva im príležitosť napraviť ich a stať sa schopnými pre jeho službu. Aby boli očistení, často dopustí i plamene utrpenia. Skúšky svedčia o tom, že Pán Ježiš v nás vidí niečo vzácne a chce to rozvinúť. Keby v nás nevidel nič, čím by mohol osláviť svoje meno, nestrácal by s nami čas. Nehádza do svojej pece bezcenné kamene. Čistí len cennú rudu. Kováč dáva železo a ocel' do ohňa, aby zistil, o aký druh kovu ide. Pán dovoľí, aby boli jeho vyvolení hodení do pece utrpenia, aby sa ukázala ich povaha a spôsobilosť pre Božie dielo.

Hrnčiar vezme hlinu a formuje ju podľa toho, ako sám chce. Miesi ju a spracováva, trhá a opäť spája. Navlhčuje ju a potom suší. Chvíľu ju nechá stáť a ani sa jej nedotkne. Keď je dokonale poddajná, pokračuje v práci a formuje z nej nádobu. Dáva jej tvar. Na hrnčiarskom kruhu ju zdobí a leští. Suší ju na slnku a vypaľuje v peci. Teraz je to už nádoba vhodná na používanie. Tak túži veľký [339] Majster formovať nás. Čím je hlina v rukách hrnčiara, tým máme byť my v jeho rukách. Nepokúšajme sa robiť prácu hrnčiara. Našou úlohou je dovoliť Majstrovi formovať nás.

„*Milovaní, nedivte sa ohňu utrpenia, ktorý na vás prišiel, aby vás skúšal, ako keby sa vám prihodilo niečo neslýchané, ale tou mierou, akou máte účasť na utrpeniach Kristových, sa radujte, aby ste sa s plesaním radovali aj pri zjavení jeho slávy.*„ 1. Petra 4,12.13.

Za plného denného svetla a neznámych zvukov nezaspieva vták v klietke pesničku, ktorú sa ho jeho pán snaží naučiť. Naučí sa z nej iba krátky úryvok, trilok, nie celú melódiu. Jeho majiteľ ale prikryje klietku a dá ju tam, kde vták nebude počuť nič iné, len tú pieseň. V tme skúša znova a znova dovtedy, kým sa celú nenaučí. Potom klietku odkryje. Vták bude spievať i za svetla. Tak Boh zaobchádza

so svojimi deťmi. Chce nás naučiť pieseň života. Keď sa ju v tieni utrpenia naučíme, môžeme ju spievať kedykoľvek.

Mnohí sú nespokojní. Snáď preto, že žijú v nepríjemnom prostredí. Možno musia konať obyčajnú prácu a myslia si, že by mohli zastávať zodpovednejšie postavenie. Často sa im zdá, že ich práca nie je správne ohodnotená a neprináša výsledky. Ich budúcnosť je neistá.

Pamätajte si, že prácu, ktorú vykonávame, i keď sme si ju sami nevybrali, máme prijať ako prácu, ktorú nám určil Boh. Máme plniť povinnosti, ktoré nás čakajú, už či sú nám príjemné, alebo nie. *„Rob všetko zo svojej sily, čo môže tvoja ruka urobiť, lebo v záhrobí, do ktorého sa uberáš, niet práce ani myšlienky ani poznania ani múdrosti.“*, [Kazateľ 9,10](#).

Keby Pán chcel, aby sme zanesli posolstvo do Ninive, nebude nás tam posielat' tak rád ako do Joppy alebo Kafarnaumu. Vie, prečo nás posiela tam, kam boli nasmerované naše kroky. Práve na tom mieste môže byť niekto, kto potrebuje našu pomoc. Ten, ktorý poslal Filipa k etiópskemu eunuchovi, Petra k rímskemu stotníkovi a izraelské dievčatko k sýrskemu veliteľovi Námanovi, posiela dnes mužov, ženy i mladých ľudí ako svojich poslov k tým, ktorí potrebujú Božiu pomoc a vedenie.

[340]

Božie plány sú najlepšie

Naše plány nie sú vždy Božími plánmi. Boh vidí, že niekedy je pre nás i jeho vec najlepšie zavrhnúť naše dobré zámery, ako to urobil v Dávidovom prípade. V jednom si však môžeme byť istí. Boh vo svojom diele použije a požehná tých, ktorí mu úprimne odovzdali seba i všetko, čo majú. Niekedy vidí, že je lepšie nesplniť ich prianie. Vyváži to tým, že im preukáže svoju lásku a zverí im inú úlohu.

Ten, ktorý nám rozumie lepšie než my sami, nám vo svojej láskyplnej starostlivosti niekedy nevyhovie a nesplní naše sebecké túžby. Nedovolí, aby sme zanedbávali síce všedné, ale dôležité povinnosti, ktoré nás čakajú. A práve to je neraz potrebná príprava na plnenie zodpovednejších úloh. Naše plány nám často nevyjdú preto, aby sa mohli vydať Božie plány.

Nie sme povolaní obetovať Bohu sami seba. Boh nás však žiada, aby sme sa vzdali mnohých vecí. Keď to urobíme, zistíme, že práve to nám prekážalo na ceste za ním. I keď od nás žiada, aby sme sa vzdali toho, čo je podľa nás dobré, môžeme si byť istí, že pre nás chystá niečo lepšie.

Tajomstvá, ktoré nám pôsobili nepokoj a sklamanie, nám budú vo večnosti objasnené. Zistíme, že zdanlivo nevypočuté modlitby a sklamané nádeje patria k našim najväčším požehnaniám.

Každú, i tú najbežnejšiu povinnosť máme považovať za svätú, pretože je časťou služby Bohu. Deň čo deň sa máme modliť: *„Pane, pomôž mi pracovať čo najlepšie. Nauč ma, ako to robiť lepšie. Daj mi silu a radosť. Pomôž, aby sa moja služba podobala láskyplnej službe Spasiteľa.,,*

[341]

Poučenie z Mojžišovho života

Rozmýšľajme o Mojžišovi. Ako vnuk kráľ a a budúci dedič trónu získal v Egypte veľmi dôkladné vzdelanie. Nezabudlo sa na nič, čo by mohlo prispieť k tomu, aby sa z neho stal múdry muž. Samozrejme, podľa predstáv Egyptanov. Získal najvyššie civilné i vojenské vzdelanie. Cítil, že je dobre pripravený vyslobodiť Izraelcov z otroctva. Boh však rozhodol inak. Mojžiš bude vychovávaný štyridsať rokov na púšti ako pastier oviec.

Vzdelanie, ktoré získal v Egypte, mu určite pomohlo. Najcennejšou prípravou na jeho životné poslanie bol však čas, keď bol pastierom. Mojžiš mal od prírody prudkú povahu. V Egypte bol úspešným vodcom a miláčikom kráľ a i celého národa. Zvykol si na chválu i lichôtky. Vedel upútať pozornosť ľuďmi. Dúfal, že Izraelcov vyslobodí vlastnými silami. Ako Boží predstaviteľ sa však musel naučiť niečo celkom iné. Keď svoje stádo vodil cez zradné hory k zeleným pastvinám, učil sa viere, pokore, trpezlivosti a skromnosti. Učil sa zabúdať na seba, starať sa o slabé, ošetrovať choré, hľadať stratené, viesť spurné a živiť staré i slabé ovečky.

V tejto práci sa Mojžiš dostával bližšie k veľkému Pastierovi a mal užšie spojenie so svätým Bohom Izraela. Už nemal v úmysle konať nejaké veľké dielo. Snažil sa verne konať prácu, ktorá mu bola zverená. Cítil Božiu prítomnosť. Celá príroda mu rozprávala o Neviditeľnom. Poznal Boha ako osobného Pána. Keď o ňom

premýšľal, viac si uvedomoval jeho prítomnosť. V jeho náručí našiel útočisko.

Po tejto skúsenosti počul Mojžiš výzvu z neba. Pastiersku palicu mal vymeniť za žezlo autority, opustiť svoje stádo a stať sa vodcom Izraela. Keď ho Boh povolal, chýbala mu sebadôvera, výrečnosť a odvaha. Mal pocit, že nie je schopný odovzdávať posolstvo od Boha. Túto úlohu však prijal a úplne sa spojil na Pána. Dôležitosť jeho poslania prebudila k činnosti jeho najlepšie schopnosti. Jeho ochotu a poslušnosť Boh požehnal. Stal sa pokojným, výrečným a schopným ujať sa najväčšieho diela, aké bolo kedy človeku zverené. Je o ňom napísané: „*Avšak v Izraeli už nepovstal prorok podobný Mojžišovi, s ktorým by sa bol Hospodin stýkal tvárou v tvár.*“, 5. Mojžišova 34,10. [342]

Kto má pocit, že jeho práca nie je dostatočne ocenená, kto túži po zodpovednejšom postavení, by si mal uvedomiť, že „*ani od východu, ani od západu, ani od púšte neprichádza povýšenie. Len Boh je sudca, jedného poníži, druhého povýši.*“, Žalm 75,7.8. Každý človek má vo večnom nebeskom pláne svoje poslanie. Či ho prijme, závisí od jeho vernosti v spolupráci s Bohom.

Vyvarujme sa sebaľútosti. Nepodliehajme myšlienke, že si nás nevážia tak, ako by mali, že naše úsilie nie je docenené, že naša práca je príliš ťažká. Spomienka na to, čo pre nás Kristus vytrpel, by mala umlčať každú nespokojnosť. S nami sa predsa zaobchádza lepšie než s naším Pánom. „*A ty si žiadaš veľké veci. Nežiadaš si...*“, Jeremiáš 45,5. Pán vo svojom diele nemá miesto pre tých, ktorí viac túžia získať korunu než niesť kríž. Potrebuje takých, ktorým viac záleží na tom, aby konali svoju povinnosť, než aby získali odmenu, takých, ktorí uprednostňujú zásady pred povýšením.

Tí, ktorí sú skromní a svoje dielo konajú ako pre Boha, nerobia ho pre obdiv a pocit vlastnej dôležitosti. Ich práca má väčšiu hodnotu. No práca tých, ktorí ňou chcú upútať pozornosť na seba a Boha odsunúť bokom, sa často končí neúspechom. „*Počiatok múdrosti je: Získavaj múdrosť a za celé svoje imanie získavaj rozumnosť! Vysoko si ju váž a ona ťa vyvýši, dopomôže ti ku cti, ak ju privinieš.*“, Príslovia 4,7.8.

Mnohí si zvyknú na zlý spôsob práce, lebo nemajú odvahu vzchopiť sa a niečo zmeniť. Keby rozvíjali svoje schopnosti v obetavej službe, nemuselo by to tak byť. Ich práca by bola vyhl'adávaná a [343]

oceňovaná.

Ak je niekto schopný zastávať zodpovednejšie postavenie, Pán poverí úlohou nielen jeho, ale bude viesť i tých, ktorí ho skúšali, poznajú jeho schopnosti a umožnia mu primerane napredovať. Sú to ľudia, ktorí deň čo deň verne konajú zverené dielo. V čase, ktorý určí Boh, budú počuť jeho volanie: „*Pod' vyššie!*„

Keď pastieri strážili svoje stáda na pahorkoch Betlehema, navštívili ich nebeskí anjeli. Aj dnes stoja Boží anjeli pri pokornom služobníkovi, ktorý pracuje pre Boha, počúvajú jeho slová a všímajú si, ako pracuje. Chcú zistiť, či môže byť poverený väčšou zodpovednosťou.

Skutočná veľkosť

Boh sa nepozera na ľudí cez ich majetok, vzdelanie alebo postavenie. Váži si ich na základe čistoty ich pohnútok a krásy ich charakteru. Sleduje, do akej miery v nich prebýva jeho Duch a či ich život odzrkadľuje jeho podobu. Byť veľký v Božom kráľovstve znamená byť pokorný, mať úprimnú vieru a čistú lásku ako malé dieťa.

Kristus povedal: „*Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. Medzi vami to tak nemá byť! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľkým, nech je vašim služobníkom.*„ [Matúš 20,25.26](#).

Účasť na Kristovom utrpení je pre človeka najväčším darom a najvyššou poctou neba. Ani Enoch, ktorý bol vzatý do neba, ani Eliáš, ktorý vystúpil na nebesia v ohnivom voze, neboli významnejší a nedostalo sa im väčšej cti než Jánovi Krstiteľovi, ktorý zomrel vo väzení. „*Ved' vám sa dostalo milosti pre Krista, aby ste v neho nielen verili, ale aj trpeli preňho.*„ [Filipským 1,29](#).

Plány do budúcnosti

Mnohí nedokážu konkrétne plánovať. Ich život je nevyrovnaný. Nevedia odhadnúť, ako veci dopadnú, preto sú nepokojní a zmätení. Pamätajme, že život Božích detí na tomto svete je pútnický. Nie sme schopní správne plánovať svoj život. Našou úlohou nie je utvárať si budúcnosť. „*Vierou Abrahám poslúchol, keď ho Boh*

volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide. Vierou sa usadil v zasl'úbenej zemi ako v cudzej a býval v stanoch s Izákom a Jákobom, spoludedičmi toho istého zasl'úbenia. Lebo očakával mesto s pevnými základmi, ktorého tvorcom a staviteľom je Boh.,, [Židom 11,8-10](#).

Kristus si vo svojom pozemskom živote plány nerobil. Prijal tie, ktoré s ním mal Boh. Nebeský Otec mu ich deň čo deň odhaľoval. Podobne závislí od Boha máme byť i my. Náš život má byť jedno-ducho uskutočňovaním jeho vôle. Ak sa mu odovzdáme, bude riadiť naše rozhodnutia.

Mnohí, ktorí si plánujú skvelú budúcnosť, bývajú sklamaní. Dovoľ me preto Bohu plánovať za nás. Ako malé dieťa dôverujeme tomu, ktorý „*chráni nohy svojich zbožných*„. [1. Samuelova 2,9](#). Boh nikdy nevedie svoje deti inak, než by sa samy rozhodli, keby mohli vidieť koniec od začiatku a odhaliť slávu cieľa, ktorý chcú ako Boží spolupracovníci dosiahnuť.

Odmena

Keď Kristus vyzval svojich učeníkov, aby ho nasledovali, nepo-núkol im žiadne skvelé vyhliadky v tomto živote. Nesľuboval im zisk ani svetskej pocty. Ani oni si nekládli podmienky, čo by mali dostať. Matúšovi, ktorý sedel na colnici, Spasiteľ povedal: „*Pod' za mnou!*„. A on „*tam nechal všetko, vstal a šiel za ním*„. [Matúš 5,27.28](#). Matúš nežiadal plat, ktorý by sa rovnal príjmu z predchádzajúceho zamestnania. Bez otázok a váhania šiel za Ježišom. Stačilo mu, že bude s ním, že ho bude môcť počúvať a spolupracovať s ním.

Podobne sa zachovali i skôr povolání učeníci. Keď Ježiš povolal Petra a jeho spoločníkov, ihneď nechali svoje siete i člny. Niektorí z nich mali priateľov, ktorí boli závislí od ich pomoci. Keď ich Spasiteľ vyzval, neváhali a nepýtali sa: „*Ako budem žiť? Ako užitím svoju rodinu?*„. Poslúchli jeho volanie. Keď sa ich Ježiš neskôr spýtal: „*Keď som vás poslal bez mešca, bez kapsy a bez obuvi, či vám niečo chýbalo? Oni odpovedali: Nič.*„, [Lukáš 22,35](#).

Ako povolal Matúša, Jána a Petra, tak volá i nás dnes do svojho diela. Ak sa jeho láska dotkne nášho srdca, otázka odmeny nám nepríde ani na myseľ. Budeme sa tešiť z toho, že sme Kristovými spolupracovníkmi. Nebudeme sa báť dôverovať jeho starostlivosti.

Ak bude Boh našou silou, naša predstava o zodpovednosti i ne-sebeckých túžbach bude čistá. Všetko v našom živote sa podriadi ušľachtilému cieľu, ktorý nám pomôže povzniesť sa nad všedné pohnútky.

Boh sa postará

Mnohí, ktorí hovoria, že sú Kristovými nasledovníkmi, prežívajú úzkosť a nepokoj, pretože sa boja spoliehať sa na Boha. Neodovzdajú sa Bohu úplne, lebo sa obávajú dôsledkov, ktoré by to mohlo mať. Kým to však neurobia, pokoj nenájdu.

Mnohí nesú bremeno starostí, pretože sa snažia dosiahnuť úroveň sveta. Rozhodli sa slúžiť mu, prijali jeho prevrátené hodnoty a osvojili si jeho zvyky. Zlý vplyv kazí ich charakter. Život sa im stal ťažký. Ustavičné starosti ich okrádajú o životné sily. Náš Pán si želá, aby sme odložili toto otrocké jarmo. Vyzýva nás, aby sme prijali jeho bremeno. Hovorí: „*Moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké.*“, [Matúš 11,30](#). Ustarostenosť je slepá a nedokáže vidieť budúcnosť. Ježiš však vidí koniec od začiatku. Na každý problém má pripravené riešenie. „...*neodopiera dobro tým, čo žijú bezúhonne.*“, [Žalm 84,12](#).

Náš nebeský Otec má pre nás tisíc možností, o ktorých vôbec nevieme. Tí, v živote ktorých sa služba Bohu stane prvoradá, nájdu pokoj i správne riešenie.

[346]

Viera pomáha

Dôsledné plnenie dnešných povinností je najlepšou prípravou pre zajtrajšie skúšky. Nepridávajte k bremenu dnešného dňa starosti a zodpovednosti dňa budúceho. „*Každý deň má dost' vlastného trápenia.*“, [Matúš 6,34](#).

Spoliehajme sa na Boha a buďme odvážni. Zúfalstvo v jeho službe je hriechne a nerozumné, veď vie o každej našej potrebe. Náš Boh, všemohúci Kráľ kráľov, je verný, ale i láskavý a starostlivý ako milujúci pastier. Jeho absolútna moc je zárukou splnenia zasľúbení pri tých, ktorí mu dôverujú. Odstráni akúkoľvek prekážku, aby tí, čo mu slúžia a rešpektujú ho, mohli obstáť. Ako je nebo nad zemou, tak i jeho láska prevyšuje všetky ostatné lásky. Dbá o svoje deti večnou a nekonečnou láskou.

V najt' ažších dňoch, keď sa vám všetko zdá beznádejné a čierne, dôverujte Bohu. Neprestáva konať svoju vôľu v prospech svojho ľudu. Sila tých, čo ho milujú a slúžia mu, sa bude každým dňom obnovovať.

Boh chce a môže svojim služobníkom pomôcť i obdarit' ich múdrosťou, akú potrebujú.

Ťažko skúšaný apoštol Pavel povedal: *„Ale on mi povedal: Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti. Preto sa budem najradšej chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala Kristova sila. Preto mám záľubu v slabostiach, v hanobení, v núdzi, v súženiach, v prenasledovaniach a v úzkostiach pre Krista. Lebo keď som slabý, vtedy som mocný.,, 2. Korint'anom 12,9.10.*

41. kapitola — V styku s druhými

Všade tam, kde ľudia spolu žijú, je potrebné sebaovládanie, ohľaduplnosť a súcit. Čo sa týka nadania, zvykov a vzdelania sme tak veľmi odlišní, že i naše chápanie a hodnotenie vecí je rôzne. Ani pravdu nechápeme rovnako a nestotožňujeme sa ani v názoroch na život. Neexistujú dvaja ľudia, ktorých skúsenosti by boli úplne zhodné. Utrpenie jedného nie je utrpením pre druhého. Povinnosti, pre niekoho ľahké, spôsobujú inému také problémy, že si s nimi nevie rady.

Človek je vo svojej prirodzenosti taký krehký, nedokonalý a tak ľahko podlieha mylným predstavám, že musí byť veľmi opatrný v tom, ako hodnotí iných. Len málo vieme o tom, aký vplyv na druhých majú naše činy. Môže sa nám zdať, že to, čo robíme alebo hovoríme nie je veľmi dôležité. Keby sa nám však otvorili oči, uvedomili by sme si, aké závažné dôsledky to malo pre šírenie dobra a zla.

Úcta k ľuďom na zodpovedných miestach

Mnohí nevedia pochopiť prácu človeka, ktorý má skutočne veľkú zodpovednosť, lebo sami nenesú takmer žiadnu záťaž a necítia sa byť zodpovední za iných. Pocit úzkosti a tiesne je im preto neznámy. Ako dieťa nevie oceniť otcovu starostlivosť a námahu, ani oni nie sú schopní uznať bremeno takého človeka. Otcove obavy sa dieťaťu možno zdajú divné a zbytočné. Po rokoch, keď sám získa skúsenosti a bude musieť niesť vlastné bremeno, si spomenie na svojho otca. Pochopí, čo kedysi nechápal. Život, možno niekedy i trpký, ho poučil.

Práca mnohých zodpovedných ľudí nie je za ich života dostatočne pochopená a námaha takéhoto človeka ocenená. Až po smrti, keď jeho zodpovednosť prevezmú iní a postihnú ich podobné ťažkosti, si uvedomia, akým skúškam bola jeho viera a odvaha podrobená. Potom zabúdajú na chyby, ktoré mu tak ľahko vytýkali.

Skúsenosť ich naučí milovať a chápať. Boh dovolí, aby ľudia zastávali zodpovedné miesta. Ak urobia chybu, má moc napraviť ich alebo odvolať. Mali by sme si dávať pozor, aby sme nesúdili. To patrí iba Bohu.

Príkladom nám je správanie Dávida k Saulovi. Saul bol na Boží príkaz pomazaný za izraelského kráľa. Hospodin povedal, že pre jeho neposlušnosť nemôže byť ďalej kráľom. A napriek tomu ako láskavo, zdvorilo a ohľaduplne sa k nemu správal Dávid! Keď Saul prenasledoval Dávida, aby ho zabil, vošiel sám do jaskyne, v ktorej sa ukrýval Dávid so svojimi mužmi. *„Vtedy povedali Dávidovi jeho mužovia: Toto je deň, o ktorom ti hovoril Hospodin: Vydám ti tvojho nepriateľa do rúk, aby si s ním naložil, ako za dobré uznáš. I povedal Dávid svojim mužom: Hospodin ma uchovaj, aby som sa dopustil niečoho takého proti svojmu pánovi, pomazanému Hospodinovmu, a vztiahol ruku na neho, ved’ on je pomazaný Hospodinov., 1. Samuelova 24,4-6 (ROH); 1. Samuelova 24,5-7 (ECAV).* Spasiteľ nás nabáda: *„Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo akým súdom súdite, takým budete súdení. Akou mierou meriate, takou sa nameria i vám., Matúš 7,1.2.* Pamätajte, že čoskoro bude v nebi hodnotený váš život podľa záznamov. Nezapúdajte, že Spasiteľ povedal: *„Preto ktokoľvek súdiš, človeče, nemáš ospravedlnenia..., ved’ ty, ktorý súdiš, robíš to isté., Rimanom 2,1.*

Trpezlivé znášanie bezprávia

Nemôžeme si dovoliť hnevať sa pre každú skutočnú alebo zdánlivú krivdu, ktorá bola na nás spáchaná. Pýcha je nepriateľ, ktorého sa musíme najviac báť. Žiadna zlá vlastnosť nemá na charakter horší vplyv než ľudský cit, neovládaný Duchom Svätým. Žiadne víťazstvo nie je cennejšie, než víťazstvo nad sebou samým.

Nemáme byť nadmieru precitlivení a urážliví. Nežijeme preto, aby sme strážili svoje city alebo povest’, ale aby sme zachraňovali ľudí. Ak nám leží na srdci spasenie iných, prestávame myslieť na drobné nedorozumenia, ktoré medzi ľuďmi vznikajú. Nech si okolie o nás myslí čokoľvek a nech čokoľvek robí, nesmie to narušiť našu jednotu s Kristom a spoločenstvo s Duchom. *„Ved’ aká je to sláva, že vydržíte, keď vám dávajú zauchať za to, že hrešíte? Ale ak dobre robíte a v utrpení vydržíte, to je Bohu milé., 1. Petra 2,20.*

[349]

Neodplácajte. Odstráňte všetky príčiny možného nepochopenia ako sa to len dá. Predchádzajte zlu. Urobte všetko, čo je vo vašich silách, aby ste sa s druhými zmierili a nemuseli pritom obetovať svoje zásady. *„Keby si teda prinášal dar na oltár a tam by si sa rozpamätal, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a odíď, najprv sa zmier so svojím bratom a až potom príď a obetuj svoj dar.“*, Matúš 5,23.24.

Ak vám niekto povie niečo unáhle, neodpovedajte rovnako. Nezabudnite, že *„vľúdna odpoveď odvracia prchkosť“*,. Príslovia 15,1. V mlčaní je úžasná sila. Odpovedať nahnevanému človeku znamená niekedy vyvolať ešte väčšie napätie. Hnev, ktorý narazí na mlčanie a ohľaduplnosť, rýchlo vyprchá.

V prúde ostrých kritických slov sústreďte svoje myšlienky na Božie slovo. Vaša myseľ i srdce nech sú zásobené Božími zasl'úbeniami. Ak s vami zle zaobchádzajú a nespravodlivo vás obviňujú, neodpovedajte s hnevom, ale opakujte si vzácne zasl'úbenia:

„Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé.“, Rimanom 12,21.

[350]

„Zver svoju cestu Hospodinovi, dôveruj mu a on sa o všetko postará. Tvojej spravodlivosti dá vyjsť ako svetlu a tvojmu právu ako jasnému poludniu.“, Žalm 37,5.6.

„Ved' nič nie je tak skryté, aby raz nebolo odhalené, a nič nie je natoľko utajené, aby raz nevyšlo najavo.“, Lukáš 12,2.

„Dovolil si, aby nám ľudia chodili po hlave. Prešli sme ohňom i vodou, no doviedol si nás k hojnosti.“, Žalm 66,12.

Súcit a povzbudenie čakáme skôr od svojich blížnych, než od Ježiša. Aby sme si uvedomili, aké nerozumné je veriť človeku a spoliehať sa naň, Boh vo svojom milosrdenstve a vernosti neraz dopustí, aby nás tí, ktorým dôverujeme, sklamali. Dôverujme Bohu úplne, nesebecky a s pokorou. Pozná trápenie, ktoré nosíme hlboko v srdci, i keď ho často nevieme vyjadriť. Keď sa nám zdá všetko čierne a neriešiteľné, pripomeňme si Kristove slová: *„Čo ja robím, to ty teraz nechápeš, ale neskôr pochopíš.“*, Ján 13,7.

Rozmýšľajte o Jozefovi a Danielovi. Hospodin nezabránil nástrahám, ktoré ľudia vymysleli, aby im uškodili. Spôsobil však, že všetky tieto plány poslúžili na ich dobro. Aj v skúškach mu dôverovali a zostali verní.

Kým sme na tomto svete, stretávame sa s nepriateľskými vplyvmi. Ocitáme sa v situáciách, ktoré preveria náš charakter. Ak v nich obstojíme, naše kresťanské cnosti sa budú rozvíjať. Ak náš vzťah s Kristom nie je ničím narušený, potom i v hneve a podráždení zostaneme trpezliví, láskaví, zhovievaví a radostní. Deň čo deň, rok čo rok budeme zdolať svoje ja, až sa to zmení na šľachetné hrdinstvo. To je naša úloha. Bez Ježišovej pomoci, vážneho rozhodnutia, pevného cieľa, stálej bdelosti a nepretržitej modlitby ju však nesplníme. Každý musí bojovať svoj boj. Ani Boh nemôže urobiť náš charakter lepší a život prospešnejší, ak s ním nespolupracujeme. Tí, ktorí v tomto zápase klesajú, strácajú silu a radosť z víťazstva.

Nie je potrebné pamätať si skúšky, problémy, neúspechy a bolesti. Všetky sú zapísané v Božích knihách a nebo sa o ne postará. Ak stále rozmýšľame o nepríjemnostiach, z pamäti sa nám vytráca to pekné. Zabúdame na Božiu milosť, ktorá nás nepretržite obklopuje, a lásku, ktorá sa prejavila v smrti Božieho Syna za nás. Nad ňou žasnú i anjeli. Ak sa vám, ako Kristovým spolupracovníkom zdá, že máte väčšie starosti a skúšky než iní, pamätajte, že je pre vás pripravený pokoj, aký nepoznajú tí, ktorí sa vyhýbajú bremenám. V službe pre Krista je útecha i radosť. Nech svet vidí, že život s Kristom nie je žiadnou prehrou.

[351]

Ak práve nie ste radostní a veselí, nerozprávajte o svojich pocitoch. Nevrhajte tieň na život druhých. Chladné náboženstvo bez slnka nikdy nepritiahne ľudí ku Kristovi. Zaženie ich preč, priamo do sietí, ktoré satan rozťahuje pre zblúdilých. Nepodliehajte depresii, ale myslite na silu, ktorú môžete získať v Kristovom mene. Rozmýšľajte o neviditeľných veciach. Svoje myšlienky upriamte na dôkazy veľkej Božej lásky k vám. Viera dokáže obstáť v skúške, odolať pokušeniu a povzniesť nad sklamanie. Ježiš žije ako náš obhajca. Patrí nám všetko, čo nám ako prostredník zaistil.

Myslíte si, že Kristus si neváži tých, ktorí žijú skutočne pre neho? Domnievate sa, že nenavštevuje tých, ktorí podobne ako milovaný Ján vo vyhnanstve prežívajú ťažkosti a skúšky? Boh nestrpí, aby ani jeden jeho verný pracovník zostal sám v boji proti veľkej presile a prehral. Každého, kto svoj život odovzdal Kristovi, a tak i Bohu, chráni ako vzácny drahokam. O každom takom človeku hovorí: „Učiním ťa pečatným prsteňom, lebo som si teba vyvolil.“ [Haggeus 2,23](#).

Rozprávajte o zasl'úbeniach. Hovorte o Ježišovej ochote požehnať. Ani na krátky okamih na nás nezabúda. Ak napriek nepriaznivým okolnostiam dôverujeme jeho láske a máme k nemu úprimný vzťah, vedomie jeho prítomnosti v nás vyvolá hlbokú, tichú radosť.

[352] Kristus o sebe povedal: *„Nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec. A ten, čo ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samotného, pretože ja robím vždy to, čo sa jemu páči.“*, [Ján 8,28.29](#).

Otcova prítomnosť obklopila Krista. Stretol sa iba s tým, čo nekonečná láska dopustila pre dobro sveta. To bol zdroj jeho útechy a má byť i našej. Kto je naplnený Kristovým Duchom, zostáva v Kristu. Všetko, čo ho v živote postihne, je od Spasiteľa, ktorý ho obklopuje svojou prítomnosťou. Nič sa ho nedotkne bez Božieho súhlasu. Každé naše utrpenie, starosť, pokušenie, skúška, smútok, žiaľ, núdza i prenasledovanie, to všetko je skrátka pre naše dobro. Boh pomocou nich pracuje pre nás.

Ak si uvedomujeme Božiu zhovievavosť k nám, nebudeme súdiť a obviňovať druhých. Keď žil Kristus na zemi, jeho priatelia, ktorí ho poznali, by boli veľmi prekvapení, keby ho počuli vysloviť jediné vyčítavé, kritické alebo netrpezlivé slovo. Tí, ktorí ho milujú, majú odzrkadľovať jeho charakter. Nikdy na to nezabúdajme.

„Bud'te si navzájom oddaní v bratskej láske, predbiehajte sa navzájom v úctivosti.“, [Rimanom 12,10](#). *„Neodplácajte sa zlým za zlé, ani zlorečením za zlorečenie, ale naopak: Žehnajte, lebo na to ste boli povolani, aby ste zdedili požehnanie.“*, [1. Petra 3,9](#).

Zdvorilosť

Pán Ježiš chce, aby sme uznali práva každého človeka. Máme brat' ohľad na spoločenské práva ľuďi a na ich práva ako kresťanov. K všetkým sa máme správať láskavo a ohľaduplne ako k Božím deťom.

Kresťanstvo urobí človeka čestným a šľachetným. Kristus bol zdvorilý i k svojim prenasledovateľom. Jeho skutoční nasledovníci sa budú správať podobne. Pozrime sa na Pavla pred Agrippom. Jeho príhovor je ukážkou skutočnej zdvorilosti, ako aj presvedčivej výrečnosti. Evanjelium nevedie k formálnej spoločenskej slušnosti,

[353] s akou sa stretávame vo svete, ale k zdvorilosti, ktorá vyviera zo skutočne láskavého srdca.

Najúzkostlivejšie dodržiavanie vonkajšej slušnosti nevytlúči zo života všetku prchkosť, neľútostné odsudzovanie a unáhlené slová. Skutočná jemnosť sa neprejaví, kým nám naše ja bude prvoradé. Srdce musí byť naplnené láskou. Prameňom pohnútok dôsledného kresťana je hlboká láska k Majstrovi. Z nej sa rodí nesebecký záujem o blížnych. Láska vedie svojho majiteľa k zdvorilosti, slušnosti a láskavému správaniu. Vidíme ju v tvári človeka a cítime z jeho hlasu. Zjemňuje a povznáša celú bytosť.

Život – to nie sú veľké obete a pozoruhodné činy, ale všedné maličkosti. Najčastejšie cez tieto zdanlivo bezvýznamné maličkosti prichádza do nášho života veľké dobro alebo veľké zlo. Prehry v skúškach, ktoré na nás prichádzajú práve v týchto maličkostiach, formujú naše zvyky a kazia nám charakter. Keď prídu väčšie skúšky, zastihnú nás nepripravených. Iba vtedy, ak sme zásadoví v skúškach každodenného života, získame silu pevne a nebojácne stáť v tých najnebezpečnejších a najt’ážších situáciách.

Sebaovládanie

Nikdy nie sme sami. Či chceme, alebo nechceme, máme spoločníka. Nezabúdajme, nech sme kdekoľvek a nech robíme čokoľvek, všade je s nami Boh. Nič z toho, čo povieme, urobíme alebo si len pomyslíme, neunikne jeho pozornosti. Každé naše slovo a každý náš čin majú svedka – svätého Boha, ktorý nenávidí hriech. Skôr než niečo poviete alebo urobíte, myslite na to. Ako kresťania sme členmi kráľovskej rodiny, deťmi nebeského Kráľa. Nevyslovte jediné slovo, nevykonajte jediný skutok, ktorým by ste zneuctili dobré meno, ktoré bolo vzývané nad vami ([Jakoba 2,7](#)).

Premýšľajte o Kristovom charaktere a ustavične sa pýtajte: „*Čo by na mojom mieste urobil Kristus?*“, To by malo byť meradlom našej služby. Ak to nie je nutné, nevyhl’adáajte spoločnosť tých, ktorí by svojím správaním oslabili vašu snahu konať dobro alebo poškrvnili vaše svedomie. Medzi cudzími ľuďmi, na ulici, v dopravných prostriedkoch a ani doma nerobte nič, čo by malo hoci len najmenšie zdanie niečoho zlého. Každý deň sa snažte zlepšiť, skrášliť a pozdvihnúť život, ktorý Kristus vykúpil svojou vlastnou krvou.

Naše správanie nech je stále podriadené zásadám. Nikdy sa nenechajme ovládať prirodzenou prchkosťou, ale krot' me ju miernosťou a láskavosťou. Nech z našich úst nevychádzajú zbytočné a nezmyselné slová, ani neslušné vtipy. Nenechávajme svojim myšlienkam voľný chod. Musíme ich ovládať a podriaďiť Kristovi, aby sa zaoberali tým, čo je sväté. Potom budú vďaka Kristovej milosti čisté a úprimné.

Potrebuje stále cítiť zušľacht'ujúci vplyv čistých myšlienok. Človek je bezpečný, len ak ich ovláda. Ako človek zmýšľ'a vo svojom srdci, taký je. (Príslovia 23,7) Schopnosť sebaovládania silnie používaním. Čo sa prvýkrát zdá ťažké, je stálym opakovaním ľahšie a ľahšie, až sa správne myslenie a konanie stane zvykom. Ak chceme, môžeme všetko lacné a podradné zanechať a siahnuť po vyššej úrovni. Ľudia si nás potom budú vážiť a Boh nás bude milovať.

Pochvala a ocenenie

O druhých si zvykneme rozprávať len to dobré. Všimajme si dobré vlastnosti tých, s ktorými sa stretávame, a prižmúrme oči nad ich chybami a nedostatkami. Ak sme v pokušení s'ťažovať sa na to, čo niekto povedal alebo urobil, pochváľ me radšej nejaký jeho čin alebo dobrú vlastnosť. Učme sa byť vd'ační. Chváľ me Boha za jeho úžasnú lásku, za to, že Kristus zomrel za nás. Nevypláca sa myslieť na vlastné ťažkosti. Boh nás vyzýva, aby sme rozmýšľ'ali o jeho milosrdenstve a nesmiernej láske, ktorá v nás prebudí chválu.

[355]

Skutoční pracovníci nemajú čas myslieť na nedostatky iných. Nemôžeme si dovoliť zabávať sa na chybách a slabých stránkach druhých. Ohováranie je dvojnásobnou kliatbou. Dopadá viac na toho, kto ohovára, než na ohováraného. Kto rozsieva hádky a nepokoje, zozbiera smrtiace plody. Ak vyhl'adáme chyby druhých, začne zlo rásť i v nás. Kto sa zaoberá nedostatkami iných, sám sa mení podľa nich. Ak však hľadáme na Ježiša, hovoríme o jeho láske a dokonalom charaktere, meníme sa na jeho obraz. Rozjímaním o vznešenom ideále, ktorý nám Ježiš predstavil, sa povznášame do čistého a svätého ovzdušia Božej prítomnosti. Ak v ňom zotrvávame, každého, koho stretáme, ožiarime týmto svetlom.

Nekritizujme a neodsudzujme druhých. Radšej si povedzme: „*Musím pracovať na svojom vlastnom spasení. Ak spolupracujem s tým, ktorý ma chce spasiť, musím dávať pozor na seba. Zo svojho života musím odstrániť všetko zlo a zvíťaziť nad všetkými nedostatkami. Musím sa stať novým stvorením v Kristovi. Nebudem oberať o silu tých, ktorí zápasia so zlom, ale ich povzbudím.*“, Navzájom sme si veľmi ľahostajní. Príliš často zabúdame, že naši spolupracovníci potrebujú povzbudenie a radosť. Uistite ich, že máte o nich záujem a že s nimi cítite. Pomáhajte im svojimi modlitbami a povedzte im, že sa za nich modlíte.

Trpezlivosť s klesajúcimi

Nie všetci, čo tvrdia, že pracujú pre Krista, sú jeho skutočnými učeníkmi. Medzi tými, ktorí o ňom svedčia, ba považujú sa i za jeho spolupracovníkov, sú i takí, čo jeho charakter neodzrkadľujú a jeho zásady nerešpektujú. U svojich spolupracovníkov, ktorí ešte nemajú tak veľa skúseností v živote viery, vyvolávajú neistotu a sklamanie. Nikto však nemusí byť zvedený. Naším dokonalým vzorom je Kristus. Vyzýva nás, aby sme ho nasledovali.

[356]

Kúkol' bude medzi pšenickou až do konca. Keď sluhovia vo svojej horlivosti za česť svojho pána žiadali o dovoľenie vytrhať burinu, ich pán im odpovedal: „*Nie! Aby ste pri zbieraní kúkol'a nevytrhali súčasne aj pšenicu. Nechajte oboje rásť spolu až do žatvy.*“, [Matúš 13,29.30](#).

Boh vo svojom milosrdenstve a dlhohovievavosti trpezlivo znáša i ľudí zatvrdilých a pokryteckých. Medzi Kristových vyvolených apoštolov patrila i zradca Judáš. Nemôžeme sa preto diviť, ba ani sa nechať znechutiť, ak i dnes sú medzi jeho pracovníkmi neúprimní ľudia. Ak ten, ktorý vidí do srdca, mohol žiť s človekom, o ktorom vedel, že ho zradí, ako trpezlivo by sme mali i my znášať nedokonalých ľudí!

Nie všetci sú ako Judáš. Ba ani tí, ktorí sa nám zdajú ešte horší. Prudký, sebavedomý a prchký Peter neraz budil dojem, že tých nedostatkov má oveľa viac. Spasiteľ ho niekoľkokrát pokarhal. Ale aký život plný služby a obetí neskôr prežil! Akým to bolo svedectvom o sile Božej milosti! Ako to len môžeme, máme byť druhým

ľud'om tým, čím bol Ježiš svojim učeníkom, keď s nimi chodil a rozprával sa s nimi.

Považujte sa za misionárov, predovšetkým medzi svojimi spolupracovníkmi. Získať pre Krista jedného človeka si často vyžaduje veľa času i námahy. Keď sa človek odvráti od hriechu k spravodlivosti, v nebesiach je radosť. Myslíte si, že anjeli, ktorí bdejú nad ľuďmi, sa s radosťou pozerajú na kresťanov, ktorým sú iní ľahostajní? Keby sa Ježiš správal k nám tak, ako sa my správame navzájom k sebe, kto z nás by mohol byť spasený?

[357] Pamätajte, že nevidíme ľuďom do srdca. Nepoznáme pohnútky, ktoré sa skrývajú za činmi, podľa našej mienky nesprávnymi. Mnohí nemali dobrú výchovu, preto sú bezcharakterní, tvrdí, neľúdní a zdá sa, že vo všetkom nečestní. Kristova milosť ich však môže zmeniť. Nezavrhuje ich. Neprivádzajme ich do depresie a zúfalstva slovami: „*Sklamal si ma. Už ti nebudem pomáhať.*“, Tieto unáhlené slová, i keď si myslíme, že boli zaslužené, môžu pretrhnúť puto, ktorým boli ich srdcia priťahované k nášmu.

Život človeka, u ktorého vidíme zásadovosť, ohľaduplnosť, trpezlivosť, ktorou sa nedá vyviesť z miery, je najlepším dôkazom i výzvou. Zamyslite sa, či ste nemali lepšie možnosti a prednosti ako druhí a buďte stále rozumnými, starostlivými a láskavými učiteľmi.

Ak chcete, aby obraz pečate vo vosku bol výrazný a pekný, netlačte pečať rýchlo a nasilu. Opatrne položte pečať na mäkký vosk a tlačte rovnomerne, ale pomaly, kým nestvrdne. Podobne zaobchádzajte i s ľuďmi. Stálosť kresťanovho vplyvu je tajomstvom jeho sily. Závisí od toho, ako vytrvalo odzrkadľuje Kristov charakter. Klesajúcim pomôžeme tak, že im porozprávame svoje skúsenosti. Ukážme, ako nám trpezlivosť, láskavosť a ochota našich spolupracovníkov dodala nádej a odvahu, keď sme sa sami dopustili vážnych chýb.

Až na poslednom súde sa dozvieme, aký vplyv má láskavé a ohľaduplné správanie na bezzásadových, nerozumných a nečestných ľuďoch. Stretnutie s nevd'áčnosťou alebo popretím biblických právd nás pobúri a vyjadríme svoje rozhorčenie a opovrhnutie. Tí ľudia čakajú len na to. Naše láskavé a ohľaduplné správanie ich však prekvapí, prebudia sa v nich ušľachtilejšie pohnútky a túžba po lepšom živote.

„*Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom poklesku, vy, ktorí ste duchovní, napravte ho v duchu miernosti – daj si pozor, aby si aj ty nepadol do pokušenia. Jedni neste bremená druhých, a tak naplníte Kristov zákon.*“, [Galat'anom 6,1.2.](#)

Všetci, ktorí o sebe tvrdia, že sú Božími deťmi, by mali stále pamätať, že ako misionári budú prichádzať do styku so všelijakými ľuďmi. Sú ľudia jemní i bezcitní, skromní i pyšní, zbožní i nedôverčiví, vzdelaní i nevzdelaní, bohatí i chudobní. Nemôžeme sa ku všetkým správať rovnako. Všetci však potrebujú lásku a súcit. Vzájomným stykom by sme mali šíriť zdvorilosť a jemnosť. Sme závislí jeden od druhého a zviazaní putom ľudského bratstva.

[358]

Prostredníctvom spoločenských vzťahov prichádza kresťanstvo do styku so svetom. Každý človek, ktorý prijal svetlo od Boha, má svietiť na tmavú cestu tým, ktorí ten lepší spôsob života nepoznajú. Spoločenský vplyv, posvätený Kristovým Duchom, musíme využiť na privádzanie ľudí k Spasiteľovi. Kristus nemá byť ukrytý v srdci ako vytúžený, posvätný a sladký poklad iba pre radosť majiteľa. Má sa v nás stať prameňom vody, vyvierajúcim k večnému životu a občerstvujúcim každého, kto s nami príde do styku.

Kresťanský život je niečo viac, než si mnohí myslia. Nie je to len zdvorilosť, trpezlivosť, ohľaduplnosť a láskavosť. Tieto cnosti sú nevyhnutné, potrebujeme však i odvahu, silu, rozhodnosť a vytrvalosť. Cesta, ktorú nám Kristus ukázal, je úzka a vyžaduje si sebazaprenie. Vstúpiť na túto cestu a ísť po nej napriek problémom a ťažkostiam môžu len tí, ktorí majú pevnú a silnú vôľu.

Sila charakteru

Potrebujeme odvážnych a vytrvalých ľudí, ktorí nečakajú, že im niekto upraví cestu a odstráni z nej všetky prekážky, ľudí, ktorí svojím nadšením a zápalom dokážu nadchnúť zmalomyseľných, ľudí, v srdci ktorých horí kresťanská láska a ktorí majú ruky ochotné konať Majstrovo dielo.

Niektorí z tých, ktorí sa snažia zachraňovať druhých, sú slabí, malátni, skleslí a často bezradní. Chýbajú im charakterové črty, ktoré dávajú človeku silu niečo robiť a plniť ho nadšením. Nie sú podnikaví. Ak chcú dosiahnuť úspech, musia mať odvahu a optimizmus. Mali by pestovať nielen pasívne, ale i aktívne vlastnosti – zdvorilo odpovedať tam, kde môžu odvrátiť hnev, ale mať tiež odvahu hrdinov a postaviť sa proti zlu. Musia byť naplnení láskou, ktorá všetko znáša i rozhodnosťou, ktorá ich vplyv urobí kladnou silou.

[360] Niektorí ľudia sú nespoľahliví a nedôslední. Ich plány a ciele sú neurčité a povrchné. V spoločnosti sa nedokážu prakticky uplatniť. Túto slabosť, nerozhodnosť a neefektívnosť musia prekonať. Skutočný kresťanský charakter je pevný a nedeformuje sa pod vplyvom nepriaznivých okolností. Musíme mať pevnú chrbticu a zachovať si česťnosť, ktorá sa nedá uhovoriť lichôtkami, podplatiť ani zastrašiť.

Kultúra myslenia

Boh si želá, aby sme využili každú príležitosť a pripravili sa pracovať pre neho. Očakáva, že do tejto práce vložíme všetky svoje sily, budeme si vedomí jej posvätnosti i našej veľkej zodpovednosti.

Mnohí, ktorí vedia vykonať kus vynikajúcej práce, dosiahnu málo, lebo sa málo snažili. Tisíce ľudí žije tak, akoby nemali žiadny veľký cieľ, pre ktorý sa oplatí žiť, žiadny ideál, ktorý by chceli dosiahnuť. Jednou z príčin takého stavu je ich nízke sebavedomie. Kristus za nás zaplatil nekonečnú cenu. Chce, aby sme sa aj my sami hodnotili podľa tejto ceny.

Nebuďte spokojní s dosiahnutím nízkej úrovne. Nie sme takí, akí by sme mohli byť, alebo akých nás Boh chce mať. Boh nám nedal rozumové schopnosti na to, aby sme ich nechávali v nečinnosti alebo využívali na pozemské a nečestné ciele, ale preto, aby sme ich rozvíjali po najvyššiu možnú mieru, zdokonaľovali, posväcovali, zušľachtľovali a využívali na šírenie Božieho kráľovstva.

Nikto by nemal dovoliť, aby bol jednoducho strojom, ovládaným rozumom druhého človeka. Boh nám dal schopnosť myslieť a pracovať. Ak si budeme počínať opatrne a budeme prosiť Boha o múdrosť, staneme sa schopní niest zodpovednosť. Buďte osobnosťami, nie tieňom iného človeka. Očakávajte, že Pán bude pracovať vo vás, s vami i cez vás.

Nikdy si nemyslite, že už toho viete dosť a ďalej sa snažiť nemusíte. Meradlom človeka je vzdelaná myseľ. Vzdelávať by sme sa mali po celý život. Každý deň by sme sa mali niečo naučiť a získané vedomosti prakticky používať.

Pamätajte, že pri každej práci odhalíte svoje pohnútky a formujete svoj charakter. Nech robíte čokoľvek, urobte to presne a poriadne. Prekonajte sklon vyhľadávať ľahké úlohy.

[361]

Rovnaké ovzdušie a zásady, aké človek vnáša do svojej každodennej práce, sa prenesú do jeho celého života. Tí, čo chcú mať pevne stanovený rozsah práce i výšku platu, a tí, čo sa chcú ukázať ako schopní bez náročnej prípravy, nie sú ľuďmi, ktorých Boh povoláva do svojho diela. Tí, čo rozmýšľajú, ako vynaložiť čo najmenej telesnej, duševnej i mravnej sily, nie sú pracovníkmi, ktorých Boh môže obdarovať veľkým požehnaním. Ich príklad je nákazlivý. Myslia iba na seba. Tí, čo potrebujú dozor a pracujú iba vtedy, ak im

každú povinnosť doslova určíte, nie sú ľuďmi, o ktorých Boh povie, že sú dobrí a verní. Boh potrebuje nadšených, čestných a usilovných pracovníkov, ochotných urobiť všetko, čo treba.

Mnohí sú neefektívni. Majú strach z neúspechu a preto sa vyhýbajú zodpovednosti. Okrádajú sa o cenné praktické skúsenosti, ktoré im nemôže dať ani čítanie, ani štúdium, ani žiadne iné vzdelanie.

Človek môže ovplyvňovať okolnosti, nemal by však dovoliť, aby ony formovali jeho. Okolnosti by sme mali využívať ako pracovné nástroje. Máme ich ovládať, nesmieme však dovoliť, aby ony ovládali nás.

Silní ľudia sa nevzdávajú, i keď sa stretnú s odporom a prekážkami. Zmobilizujú svoje sily a problémy sa menia na požehnanie. Získavajú sebadôveru. V ťažkostiach a starostiach sa posilňuje dôvera v Boha a upevňuje naša sila.

Pohnútky pre službu

[362] Kristus nevykonával len presne vymedzenú službu. Svoju prácu nemeral počtom hodín. Svoj čas, srdce, silu a schopnosti venoval práci pre blaho ľudstva. Cez deň pracoval do úplného vyčerpania a za dlhých nocí prosil o milosť a vytrvalosť, aby mohol vykonať ešte väčšie dielo. V plači a slzách vysielal svoje modlitby k nebesiam. Prosil, aby Boh posilnil jeho ľudskú prirodzenosť, aby mohol odolat zákernému nepriateľovi vo všetkých jeho klamstvách a získať silu na splnenie svojho poslania – povzniesť ľudstvo. Svojim spolupracovníkom hovorí: *„Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som urobil ja vám.,, Ján 13,15.*

Pavel napísal: *„Spája nás totiž láska Kristova.,, 2. Korint'anom 5,14.* Ona bola aktívnym princípom Pavlovho konania, jeho hybnou silou. Ak niekedy pri plnení povinností na chvíľu ochablo jeho nadšenie, stačil jediný pohľad na kríž, aby sústredil svoje myšlienky a pokračoval v ceste sebazaprenia. Večná láska prejavovaná v Kristovej obeti a jej podmanivá a nútiaca sila mu bola v práci pre bratov stálou oporou.

Aké vážne a dojímavé sú jeho slová: *„Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa chudobným kvôli vám, aby ste vy skrze jeho chudobu zbohatli.,, 2. Korint'anom 8,9.* Poznáte slávu, ktorú opustil i poníženie, ktoré podstúpil. Rozhodol sa pre

cestu obete a neuchýlil sa z nej, kým neobetoval svoj život. V čase medzi nebeským trónom a krížom nedokázal odpočívať. Láska k človeku ho viedla k tomu, že ochotne znášal všetky urážky i hanbu.

Pavel nás napomína: „*Nehl' adajte iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých.*“, Vyzýva nás, aby sme zmýšľali tak ako Ježiš. „*On, hoci mal Božiu podobu a svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú, zriekol sa tejto hodnosti, keď vzal na seba podobu otroka, stal sa podobný ľuďom a zjavil sa ako človek, ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to na smrť na kríži.*“, [Filipským 2,4-8](#).

Pavel veľmi túžil, aby si každý človek uvedomil Kristovo poníženie. Bol presvedčený, že ak sa ľudia zamyslia nad touto úžasnou obeťou, z ich srdca sa vytratí sebeckosť. Apoštol podrobne opisuje Kristovu smrť, aby sme aspoň trochu pochopili Spasiteľovo obdivuhodné zostúpenie k hriešnikom. Začína tým, aké postavenie mal Kristus v nebi u svojho Otca. Ukazuje, ako odložil svoju slávu, dobrovoľne sa podriadil skromným podmienkam života človeka, prijal úlohu otroka, stal sa poslušný až na smrť, a to najpotupnejšiu, najstrašnejšiu a najmučivejšiu – smrť na kríži. Môžeme o tomto pozoruhodnom prejave Božej lásky rozmýšľať bez vd'ačnosti a lásky, bez toho, aby sme si uvedomili, že nepatríme sebe? Takému Majstrovi by sme nemali slúžiť neochotne a zo sebeckých pohnútok.

[363]

Peter píše: „*Ved' viete, že... ste boli vykúpení nie porušiteľnými vecami, striebrom alebo zlatom.*“, [1. Petra 1,18](#). Keby sa za striebro a zlato dalo kúpiť spasenie človeka, aké ľahké by to bolo pre toho, ktorý hovorí: „*Moje je striebro, moje je i zlato.*“, [Hageus 2,8](#). Hriešnik však môže byť vykúpený iba vzácnou krvou Božieho Syna. Tí, čo si nevážia túto úžasnú obeť a odmietnu slúžiť Kristovi, zahynú vo svojom sebecke.

Zameranie na cieľ

Kristus podriadil všetko vo svojom živote veľkému dielu vykúpenia, ktoré prišiel na zem vykonať. Rovnakú oddanosť, sebazaprenie, obetavosť a poslušnosť Božiemu slovu majú prejavovať i jeho učeníci.

Každý, kto prijme Krista za svojho osobného Spasiteľa, zatúži po tom, aby mohol slúžiť Bohu. Keď rozmýšľa, čo pre neho urobilo nebo, jeho srdce sa naplní bezmedznou láskou, úctou a vd'ačnosťou.

Túži to vyjadriť tak, že svoje schopnosti odovzdá do Božej služby. Svoju lásku chce prejavíť Kristovi a tiež ľuďom, ktorých Ježiš vykúpil. Je ochotný pracovať do úplneho vyčerpania, znášať ťažkosti a prinášať obete.

[364] Kto skutočne pracuje pre Boha, bude pracovať najlepšie ako vie, pretože tak môže osláviť svojho Majstra. Bude robiť to, čo je podľa Božích požiadaviek správne, bude sa snažiť zdokonaľovať všetky svoje schopnosti a plniť všetky povinnosti. Jeho jedinou túžbou je vzdať Kristovi česť a dokonale mu slúžiť.

Na jednom obraze je namalovaný býk, ktorý stojí medzi pluhom a oltárom. Na ňom je nápis: „*Pripravený na oboje*„ – pripravený vyorať brázdou alebo sa dať obetovať. Takýto je postoj pravého Božieho dieťaťa – ochotne ísť tam, kde volá povinnosť, zaprieť sám seba a obetovať sa pre Vykupiteľa.

Potrebujeme vždy znovu a znovu poznávať Krista a každý deň prežívať skúsenosti, ktoré sú v súlade s jeho učením. Tak môžeme získať dokonalejšie a hlbšie poznanie. Božím zámerom s nami je, aby sme ustavične rástli v poznaní i v cnostiach. Boží zákon je ozvevou jeho hlasu, ktorý pozýva: „*Vystúpte vyššie. Bud'te svätí a stále viac sa posväcujte.*“, Náš kresťanský charakter sa môže zdokonaľovať každý deň.

Tí, ktorí vstúpili do služby Majstrovi, potrebujú oveľa vyššiu, hlbšiu a širšiu skúsenosť než si mnohí predstavujú. Aj keď sú už členmi veľkej Božej rodiny, majú len slabú predstavu o tom, čo znamená hl'adiet' na Božiu slávu a meniť sa od slávy k sláve. O Kristovej dokonalosti majú tiež nejasnú predstavu. Napriek tomu sú ich srdcia naplnené radosťou. Spasiteľovu lásku túžia cítiť plnšie a hlbšie. Ich srdce túži po Bohu. Duch svätý pôsobí v tých, ktorí chcú, aby v nich pôsobil, pretvára a mení tých, ktorí mu to dovoľia. Pestujte duchovné myslenie a sväté spoločenstvo. Čoskoro uvidíte prvé líce Božej slávy. Ako budete v poznaní Pána napredovať, presvedčíte sa o tom, že „*chodník spravodlivých je ako úsvit, ktorého jas rastie až do bieleho dňa.*“, [Príslovia 4,18](#).

Radosť v Hospodinovi

Kristus povedal: „*Toto som vám povedal, aby moja radosť bola vo vás a aby vaša radosť bola úplná.*“, [Ján 15,11](#).

Kristus mal stále pred očami výsledok svojho poslania. V jeho živote na zemi, plnom námahy a sebaobetovania, ho posilňovalo vedomie, že to všetko nerobí zbytočne. Svojou obet'ou obnovil v ľuďoch Boží obraz. Zdvihol nás z prachu, pretvoril náš charakter podľa vzoru svojho charakteru a svojou slávou ho urobil krásnym.

Kristus videl námahu svojho života a bol spokojný. Zabl'adel sa do večnosti a videl šťastie tých, ktorí vďaka jeho poníženiu dostanú odpustenie i večný život. Bol ranený pre ich prestúpenia,

zmučený pre ich neprávosti, znášal trest pre ich pokoj. Jeho ranami boli uzdravení. Počul jasot vykúpených. Počul, ako vyslobodení od hriechu spievajú pieseň Mojžišovu a Baránkovu. Aj keď ho ešte čaká krst krvou a hriechy sveta budú naňho, ktorý je nevinný, ešte len vložené, aj keď tieň nevýslovných múk naňho ešte len dopadne, pre radosť, ktorú videl pred sebou, sa rozhodol podstúpiť kríž, pohrdanie i hanbu.

Takúto radosť by mali prežívať všetci jeho nasledovníci. Naša odmena nie je obmedzená až na čas konečného vyslobodenia, i keď potom bude veľkolepá a slávna. Už teraz môžeme vierou prežívať Spasiteľovu radosť. Máme vytrvať ako Mojžiš, ktorý akoby videl Neviditeľného.

Cirkev teraz prežíva zápas. Musíme čeliť svetu, ktorý upadol do temnoty modlárstva.

Deň víťazstva sa však blíži. Vôľa Božia sa bude uskutočňovať tak na zemi, ako i v nebi. Spasení nebudú poznať iný zákon než zákon neba. Všetci spolu budú tvoriť jednu šťastnú rodinu. Každý jej člen bude oblečený v rúchu chvály a vd'ačnosti – v rúchu Kristovej spravodlivosti. Celá príroda vo svojej nádhere vzdá Bohu chválu a úctu. Svetlo z neba ožiari celý svet. Mesiac bude svietiť ako slnko a slnečné lúče budú sedemkrát silnejšie, ako sú teraz. Život bude plynúť v radosť. Hviezdy rána budú spievať a synovia Boží jasat'. Boh a Kristus jednomyselne vyhlásia: „*Už nikdy nebude hriech ani smrť.*„

Tento obraz budúcej slávy, nakreslený Božou rukou, by jeho deťom mal byť veľmi vzácny.

[367] Postavte sa na prah večnosti a počúvajte, ako milo budú privítaní tí, čo v živote spolupracovali s Kristom a považovali za prednosť a česť trpieť pre neho. Spolu s anjelmi položia svoje koruny k Vykupiteľovým nohám a budú volať: „*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijat' moc, bohatstvo, múdrosť, silu, česť, slávu aj dobrorečenie... Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie, česť, sláva a vláda na veky vekov.*„ [Zjavenie Jána 5,12.13.](#)

Potom sa vykúpení pozdravia s tými, ktorí ich priviedli k oslávenému Spasiteľovi. Spolu budú chváliť toho, ktorý zomrel, aby mohli mať život, ktorý pochádza od Boha. Boj je završený. Skončili sa všetky zápasy a súženia. Vykúpení stoja vôkol Božieho trónu,

nebesami znie pieseň víťazstva. Všetci radostne spievajú: „*Hoden je Baránok, ten zabitý*„, on nás vykúpil.

„*Potom som videl veľký zástup, ktorý nikto nemohol spočítat, z každého národa, kmeňa, ľudu a jazyka stáli pred trónom a pred Baránkom. Oblečení boli do bieleho rúcha, v rukách mali palmové ratolesti a mohutným hlasom volali: Spása nášmu Bohu, sediacemu na tróne a Baránkovi.*„, [Zjavenie Jána 7,9.10.](#)

„*Toto sú tí, čo prichádzajú z veľkého súženia a oprali si rúcha a zbielili ich v krvi Baránkovej. Preto sú pred trónom Boha a dňom i nocou mu slúžia v jeho chráme, a ten, čo sedí na tróne, bude ich ochraňovať. Nebudú už lačniet ani žízniť, nebude na nich dorážať slnko, ani akákoľvek horúčava, lebo Baránok, ktorý je uprostred trónu, bude ich pást, bude ich vodit' k prameňom vôd života a Boh im zotrie z očí každú slzu.*„, [Zjavenie Jána 7,14-17.](#) „*A smrti už viac nebude, ani smútku, ani náreku, ani bolesti už nebude, lebo prvotné sa pomínulo.*„, [Zjavenie Jána 21,4.](#)

Len s pohľadom stále upretým na neviditeľné skutočnosti budeme môcť správne oceniť veci večné i časné a viesť druhých k lepšiemu životu.

Na vrchu s Bohom

[368]

Boh nás nabáda: „*Vystúpte ku mne na vrch.*„, Skôr než sa Mojžiš mohol stať Božím nástrojom na vyslobodenie Izraela, mal stráviť štyridsať rokov na horskej samote v spoločenstve s Bohom. Skôr než odniesol Božie posolstvo faraónovi, rozprával sa s anjelom v horiacom kri. Skôr než mu bol daný, ako zástupcovi ľudu, Boží zákon, Boh ho pozval na vrch, aby videl jeho slávu. Skôr než vykonal spravodlivosť nad modloslužobníkmi, bol postavený do skalnej trhliny a Pán povedal: „*Vyslovím pred tebou svoje meno: Hospodin.*„, [2. Mojžišova 33,19.](#) „*I prešiel Hospodin popred neho a volal: Hospodin, Hospodin, Boh milosrdný a ľútostivý, zhovievavý a hojný v milosti a vernosti, ...ktorý však nenecháva bez trestu.*„, [2. Mojžišova 34,6.7.](#) Skôr než Mojžiš zomrel a zodpovednosť za Izrael prevzal iný, zavolať ho Boh na vrch Pisga a ukázal mu krásu zaslúbenej zeme.

Skôr než Ježiš vyslal svojich učeníkov, pozval ich, aby s ním vystúpili na vrch. Skôr než nastali slávne Turíce, strávili učenici so

Spasiteľom poslednú večeru, stretli sa s ním v galilejských horách, rozlúčili sa s ním na Olivovom vrchu, kde dostali zaslúbenie od anjelov, spolu sa modlili a rozjímali v hornej sieni.

Keď sa Ježiš pripravoval na nejakú veľkú skúšku alebo dôležitú prácu, vyhl'adával samotu v horách a strávil tam noc na modlitbách so svojím Otcom. Noc na modlitbách predchádzala povolanie apoštolov, Kázanie na vrchu, premenenie, smrteľný zápas v súdnej sieni a na kríži i slávne vzkriesenie.

Prednosť modlitby

[369] I my si musíme určiť čas na modlitbu a rozjímanie nad Písmom, aby sme duchovne pookriali. Neceníme si silu, vplyv a účinok modlitby tak, ako by sme mali. Modlitba a viera dokážu to, čo nedokáže žiadna moc na svete. Len málokedy sa dostávame do rovnakej situácie dvakrát. Každý deň nás zastihnú nové okolnosti a skúšky. Aby sme ich dobre zvládli, na to nám predošlé skúsenosti nestačia. Stále musíme mať svetlo, ktoré prichádza od Boha.

Kristus ustavične posielala posolstvo tým, čo počúvajú jeho hlas. Keď Ježiš prežíval smrteľný zápas v Getsemane, spiaci učeníci nepočuli jeho hlas. V podvedomí nejasne cítili prítomnosť anjelov. Neuvedomovali si však význam a slávu tejto udalosti. Ospalosť a ľahostajnosť ich pripravili o očividný dôkaz, ktorý ich mohol posilniť pred nastávajúcimi ťažkými skúškami. Aj dnes sa stáva, že práve tí, čo potrebujú Božie rady najviac, ich nedostanú, pretože nie sú spojení s nebom.

Kvôli pokušeniam, ktorým sme denne vystavení, je modlitba nevyhnutnosťou. Nebezpečenstvo číha na každom kroku. Pokušenie dolieha zvlášť na tých, ktorí sa snažia zachrániť druhých od hriechu a záhuby. Keďže sú v stálom styku so zlom, musia sa pevne primknúť k Bohu, aby sami nepodľahli. Pomaly, ale isto, klesá ľudstvo stále nižšie a nižšie. V krátkej chvíli rozhodnutia určuje človek svoj večný údel. Jediný hriech, nad ktorým nezvíťazíme, nás zbaví ochrany. Jediný zlovyk, proti ktorému sa rozhodne nepostavíme, sa premení na oceľovú reťaz, ktorá spúta celého človeka.

Dôvod, pre ktorý sa vo chvíli pokušenia mnohí ocitnú sami, je ten, že nemajú vždy pred očami Pána. Ak dovolíme, aby náš vzťah s Bohom bol narušený, strácame ochranu. Ani všetky dobré úmysly a

správne predsavzatia nám nepomôžu zvíťaziť nad zlom. Musíme sa stať mužmi a ženami modlitby. Naše modlitby nesmú byť povrchné a príležitostné, ale úprimné a vytrvalé. Nie je nutné pri modlitbe si vždy kláknúť. Zvykneme si rozprávať sa so Spasiteľom, keď sme sami, prechádzame sa alebo konáme všednú prácu. V tichej modlitbe prosme Boha neustále o pomoc, svetlo, silu a poznanie. Každý náš nádech i výdych nech je modlitbou. [370]

Ako Boží spolupracovníci sa musíme s ľuďmi stretávať tam, kde sú. Možno sú obklopení tmou, ponorení v nerestiach alebo nakazení zlou morálkou. Ak však svoj zreteľ upierame k tomu, ktorý je naším slnkom i štítom, potom zlo, ktoré nás obklopuje, nás nenakazí. Nebudeme zahanbení, ak pri svojej práci na záchrane ľudí, rútiacich sa do záhuby, dôverujeme Bohu. Kristus v srdci a v živote – to je naša istota. Jeho prítomnosť v nás vyvolá odpor k všetkému zlu. Naš duch sa stotožní s jeho duchom do tej miery, že s ním budeme jedno v myslení i zámeroch.

Vierou a modlitbou sa zo slabého a hriešneho Jáкова stal človek silný v Bohu. Aj my sa takto môžeme stať ľuďmi vysokých a šľachetných cieľov, ktorí žijú čistým životom a nenechajú sa ničím odvieť od pravdy, práva a spravodlivosti. Všetci sme pod tlakom naliehavých povinností a starostí. Čím náročnejšie je vaše postavenie a väčšia vaša zodpovednosť, tým viac potrebujete Ježiša.

Nezúčastňovať sa na spoločných bohoslužbách je vážnou chybou. Je to prednosť, ktorú by sme nemali podceňovať. Tí, ktorí opatrujú chorých, si často nemôžu dovoliť využiť túto prednosť. Ak však ich starostlivosť nie je práve nutná, návštevu modlitebne by zanedbať nemali.

V službe chorým, viac než v akejkoľvek inej činnosti, závisí úspech od obetavosti a oddanosti našej práci. Tí, na pleciach ktorých spočíva zodpovednosť, by mali chodiť tam, kde na nich bude hlboko pôsobiť Boží duch. Práve preto, že vaše postavenie je zodpovednejšie než postavenie iných, musíte viac než iní túžiť po pomoci Ducha Svätého a po poznaní Boha.

Nič nepotrebujeme v našej práci viac, než praktické výsledky osobného vzťahu s Bohom. Naš život by mal dokazovať, že sme v Spasiteľovi našli pokoj a odpočinok. Kristov pokoj v srdci bude žiariť z tváre a presvedčivo znieť z hlasu. Spoločenstvo s Bohom zušľachtí charakter i život. Ľudia budú na nás vidieť, ako videli [371]

na učeníkoch, že sme boli s Ježišom. To dá tomu, kto pracuje pre Boha, silu, akú mu nemôže dať nič iné. O túto silu sa nesmie dať okradnúť.

V živote musíme rozmýšľať i konať, ticho sa modliť i zodpovedne pracovať. Sila, ktorú získame zo spoločenstva s Bohom, spojená s úprimnou snahou ovládať svoje myslenie, nás pripraví na každodenné povinnosti a pomôže nám zostať pokojnými za každých okolností.

Božský Radca

Mnohí, keď sa dostanú do ťažkostí, si myslia, že musia ísť za nejakým priateľom, porozprávať mu o svojich problémoch a poprosiť ho o pomoc. Zmocňujú sa ich pochybnosti a upadajú do depresie. Aj vtedy však vedľa nich stojí predivný Radca a vyzýva ich, aby mu dôverovali. Ježiš unesie každé naše bremeno. Hovorí: „*Pod' te ku mne a dám vám odpočinok.*“, Máme teda prosieť o pomoc nespoľahlivých ľudí, ktorí sú závislí od Boha ako my, a nie od samotného Krista?

Možno si uvedomujete slabé stránky svojho charakteru i svoju nedostatočnosť v porovnaní s veľkosťou Božieho diela. Aj keby ste však mali najlepšie rozumové schopnosti zo všetkých ľudí, pre vašu prácu by to nestačilo. Náš Pán Spasiteľ hovorí: „*Bezo mňa nemôžete nič konať.*“, [Ján 15,5](#). Výsledok akejkol'vek našej snahy je v Božích rukách. Nech sa stane čokoľvek, pevne a vytrvalo mu dôverujte.

Všetko, čo robíte v zamestnaní, vo voľnom čase s priateľmi i v manželstve, robte s vážnou, úprimnou modlitbou. Ukážete tým, že ctíte Boha a Boh poctí vás. Ak nemáte odvahu, modlite sa. Ak ste zmalomyselnení, nerozprávajte o tom s ľuďmi, nest' ažujte im život. Všetko povedzte Ježišovi. Vystrite ruky pre pomoc. Vo svojej slabosti sa chyťte Božej sily. Proste o pokoru, múdrosť, odvahu a viac viery, aby ste uvideli jas Božieho svetla a tešili sa v jeho láske.

Odovzdanie a viera

Ak sme sa pokorili a vyznali svoje hriechy, Boh sa nám môže a chce ukázať. Teší sa, keď mu ako dôvod, prečo by nám mal udeliť väčšie požehnanie, pripomíname predošlé prejavy jeho milosti a

požehnania. Urobí viac, než len splní očakávania tých, čo mu úplne dôverujú. Pán Ježiš vie presne, čo jeho deti potrebujú i koľko Božej sily venujeme pre dobro svojich blížnych. Dá nám všetko, čo použijeme v prospech druhých i na svoje vlastné zdokonalenie.

Musíme mať menšiu dôveru v to, čo dokážeme urobiť sami, a viac veriť tomu, čo Pán môže urobiť pre nás a skrze nás. Nepracujeme totiž na svojom vlastnom diele. Konáme Božie dielo. Podriadme svoju vôľu i svoj život Bohu bez akýchkoľvek výhrad. Neurobme jediný kompromis so svojím ja. Potom zistíme, čo znamená byť slobodným v Kristovi.

Samotné počutie sobotných kázaní, opakované čítanie Biblie alebo jej výklad verš za veršom neprospejú nám ani tým, čo nás počúvajú, ak pravdy Biblie neuplatníme v praktickom živote. Rozum, vôľa i city musia byť pod kontrolou Božieho slova. Pôsobením Ducha Svätého sa príkazy Písma stanú zásadami života.

Ak Pána prosíme o pomoc, svoju úctu mu vyjadríme vierou, že jeho požehnania i dostaneme. Je nám k dispozícii všetka moc a všetka múdrosť. Máme o ne iba prosieť.

Stále si uvedomujte Božiu prítomnosť. Vo dne v noci premýšľajte o Božom charaktere. Tak spoznáte jeho krásu a budete sa radovať z jeho dobroty. Vo vašom srdci bude horieť plameň jeho lásky. Bude sa vám zdať, že vás držia mocné ruky. V Božej sile a v jeho svetle môžete pochopiť a urobiť viac, než ste si kedy mysleli.

„Zostaňte vo mne,“

[373]

Kristus nás vyzýva: *„Zostaňte vo mne a ja vo vás. Podobne ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak nezostane na viniči, tak ani vy, ak nezostanete vo mne... Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia, pretože bezo mňa nemôžete nič konať... Ak zostávate vo mne a ak aj moje slová zostávajú vo vás, proste, čo len chcete, a stane sa vám. Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a že sa stávate mojimi učeníkmi.*

Ako si mňa zamiloval Otec, tak som si zamiloval aj ja vás. Zostaňte v mojej láske!

Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie, aby vaše ovocie zostávalo, a

aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene.,, [Ján 15,4-16](#).

„Hľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje môj hlas, a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem stolovať s ním a on so mnou.,, [Zjavenie Jána 3,20](#).

„Tomu, kto zvíťazí, dám zo skrytej manny a dám mu biely kameň, na ktorom bude napísané nové meno, ktoré nepozná nik, iba ten, kto ho dostane.,, [Zjavenie Jána 2,17](#).

„Tomu, kto zvíťazí, dám rannú hviezdu.,, [Zjavenie Jána 2,26-28](#). „Napíšem naň meno svojho Boha i meno mesta svojho Boha... i moje nové meno.,, [Zjavenie Jána 3,12](#).

„Jedno robím,,

Kto Bohu dôveruje, bude môcť spolu s Pavlom povedať: „Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.,, [Filipským 4,13](#). Nech sme sa v minulosti dopustili akýchkoľvek chýb a zakúsili akékoľvek prehry, s Božou pomocou sa môžeme nad to všetko povzniesť.

S apoštolom môžeme povedať: „Jedno robím: Zabúdam na to, čo je za mnou, a snažím sa o to, čo je predo mnou. Bežím k cieľu za víťaznou cenou, totiž za Božím povolaním, do neba, v Kristu Ježišovi.,, [Filipským 3,13.14](#).